

Міністерство освіти і науки України
Уманський національний університет садівництва
Уманський державний педагогічний університет
імені Павла Тичини

Т.В. Мамчур, Г.А. Чорна

Фонди наукового гербарію Уманського національного
університету садівництва (UM)

Гербарна колекція Йозефа Пачоського

Монографія

Умань

УДК 069.5:[58:57.017.3(477.46)]

M22

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Уманського національного університету садівництва
(протокол №2 від 19 травня 2022 року)*

Упорядники:

Мамчур Т.В., к. с.-г. н., доцент, Уманський національний університет садівництва

Чорна Г.А., к. б. н., доцент, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

За редакцією доктора сільськогосподарських наук В.П. Карпенка

Рецензенти:

Шиндер О.І., к.б.н., ст. наук. сп. відділу природної флори Національного ботанічного саду імені М.М. Гришка НАНУ, куратор гербарію (КВНА).

Діденко І.П., к.б.н., завідувач відділу трав'янистих рослин Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАНУ, куратор гербарію (SOF).

M 228

Мамчур Т.В., Чорна Г.А. Фонди наукового гербарію Уманського національного університету садівництва (UM). Гербарна колекція Йозефа Пачоського: монографія / авт.-упоряд. Т.В. Мамчур, Г.А. Чорна; за ред. д-ра с.-г. наук В.П. Карпенка. – Умань: Видвець «Візаві», 2022. – 496 с.: іл.

ISBN

У монографії висвітлені результати та опрацювання історичної меморіальної гербарної колекції Йозефа Пачоського – учня Уманського училища землеробства і садівництва (нині Уманський національний університет садівництва), яка входить до фондів наукового гербарію УНУС (UM).

Книга призначена для викладачів, студентів, аспірантів університету, фахівців гербарної справи та ботаніків.

При підготовці матеріалу використано гербарні збори, картотеку етикеток фондів наукового гербарію УНУС (UM), праці Йозефа Пачоського.

УДК 069.5:[58: 57.017.3(477.46)]

©Уманський національний
університет садівництва, 2022
©Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини, 2022

Зміст

Вступ.....	4
1. Основні дати життя і діяльності Й.К. Пачоського.....	9
2. Гербарні збори в Уманському училищі землеробства і садівництва.....	10
3. Каталог гербарної колекції Й. К. Пачоського (УМ).....	14
3.1. Перелік гербарних зразків інтродукованих рослин відділу голонасінні (Ex calolaris).....	14
3.2. Перелік гербарних зразків рослин, зібраних у теплично-оранжерейному комплексі Уманського училища землеробства та садівництва (Ex calolaris Umaniense).....	38
3.3. Перелік гербарних зразків інтродукованих рослин із Імператорського Санкт-Петербурзького ботанічного саду (Ex horto botanico Petropolitano).	134
3.4. Перелік гербарних зразків рослин, зібраних у розсаднику квітничково-декоративних рослин училища (Ex horto botanico Umaniense).....	148
3.5. Перелік гербарних зразків дикорослих рослин, зібраних в околицях м. Умані (Ex herbarium Florae Umaniensis).....	179
4. Перелік наукових праць Йозефа Пачоського, представлених (наявних) у бібліотеці УНУС.....	470
Висновки.....	473
Подяки.....	474
Список використаних джерел.....	475
Показчик латинських назв родин.....	480
Показчик латинських назв видів.....	482

Вступ

Науковий гербарій Уманського національного університету садівництва (УМ) є унікальним зібранням гербарних зразків, фонди якого представляють світове фіторізноманіття. Його формування відбувалось цілеспрямовано: шляхом збору рослин під час здійснення наукових експедицій, обміну між гербарними установами, за рахунок дарунків любителів природознавства, студентами під час опанування навчальних курсів з ботаніки, дендрології, лісівництва. Гербарій (УМ) започатковано ще в 1844 р. у Головному училищі садівництва в Одесі, що зазначено на деяких етикетках історичного гербарію. У працях фондів стародруків музейної кімнати бібліотеки університету зазначено, що «...під керівництвом директора Д.С. Обніського в 1859 р. Училище з Одеси, з усім майном та гербарієм, переїжджає до м. Умань Київської губернії (нині м. Умань, Черкаської обл.), де навчально-виробничою базою його стає «Царицин сад», (нині Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України).

Фонди гербарію налічують більше 30 000 гербарних зразків та щорічно поповнюються студентами, аспірантами, викладачами ботаніки УНУС.

Гербарій розподілено на три частини: історична, наукова, навчальна. Серед історичної гербарної колекції під час інвентаризації віднайдено збори учнів училища, деякі з яких виділено в окремі іменні колекції, зокрема й учня Уманського училища землеробства і садівництва (1880–1886 рр.) Йозефа Конрадовича Пачоського.

Гербарна колекція Й. Пачоського, яка збереглася з часів його навчання в училищі, тобто з початку 1879-их років, є не лише документальним свідченням його ранніх ботанічних уподобань та ілюстрацією до тогочасного складу природної флори Уманщини, інтродуцентів Царициного саду (нині Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України). Вона наочно демонструє високий рівень викладання ботанічних дисциплін в училищі, заохочення учнів до збору та вивчення рослин.

Більша частина ранніх уманських зборів Й. Пачоського згодом увійшла до гербарію І.Ф. Шмальгаузена – однієї з іменних гербарних колекцій Національного гербарію Інституту ботаніки імені М.Г. Холодного НАН України (KW). На основі цієї колекції професором Шмальгаузенем було написано «Флору Юго-Западной России» (1886) та «Флору Средней и Южной России, Крыма и Северного Кавказа» (1895–1897). Автор висловлював письмову подяку колекторам, гербарій яких використав у своїх працях, зокрема Й. Пачоському. Та частина гербарних зборів Й. Пачоського, що залишилась в Уманському училищі, до наших днів збереглася не повністю. Свого часу ці збори входили до складу «Основного гербарію Уманського училища землеробства та садівництва», що зазнавав неодноразової реорганізації та зміни місць зберігання. На сьогодні відомо, що за останні роки колекція переміщалася між кабінетами та корпусами, принаймні відмітимо такі з них:

- викладацька кафедри ботаніки (~1984–2002 рр.);
- кафедра садово-паркового господарства (2013–2015 рр.);
- методичний кабінет кафедри мікробіології та фізіології рослин (2015 р.).

На жаль, подібні, часто необґрунтовані, завжди недоцільні переміщення цінних гербарних колекцій відбувалися і в ряді інших гербаріїв (KWU, KWNU). При цьому колекції неминуче зазнавали пошкоджень і часткових втрат.

У 2015 р. для збереження та опрацювання гербарію, який, було підпорядковано відділу наукової та інноваційної діяльності та виділено спеціальне приміщення в адміністративному корпусі (рис. 1.).

В 2015 р. нами розпочато опрацювання гербарних колекцій УНУС, в ході яких вже з'ясовано ряд цікавих фактів і здійснено ряд публікацій. Зокрема було виявлено невідомі раніше збори інтродуцентів, зроблені Й. Пачоським у 1885–1886 роках «*Ex calolaris Umaniense*» та «*Ex horto botanico Umaniense*» (Чорна, Мамчур, 2018).

Опрацьовано та впорядковано «*Herbarium Florae Rossicae*», при цьому виявлено роль учнів Уманського училища у зборі гербарію для цього видання ексикат (Кравець та ін., 2015). Наразі до уваги ботанічної спільноти, насамперед

кураторів гербаріїв та всіх, хто цікавиться гербарною справою, пропонується ілюстрований світлинами гербарних зразків (г.з.) «Каталог Уманської гербарної колекції Й. Пачоського (UM)».

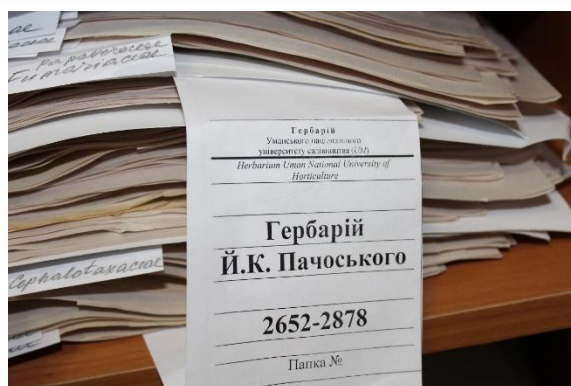

Рис. 1. Гербарна кімната гербарію (UM).

У книзі висвітлено найбільш ранні гербарні збори дикорослої флори (Ex herbarium Florae Umaniense, 262 г.з.) (1882–1886 pp.), які увійшли до його

першої наукової праці «Очерки флоры окрестностей г. Умани, 1887». Дублетні зразки цих зборів свого часу стали своєрідною перепусткою до членства Й. Пачоського у Київському товаристві дослідників природи. У першій науковій праці молодий автор дякує за допомогу з визначення та ведення спостережень своїм вчителям – Владиславу Яковичу Скробишевському та Вільгельму Олександровичу Поггенполю (Чорна, Мамчур, 2021), із зазначенням, що частину гербарію подаровано до Київського університету Святого Володимира. Також висловлює подяку за окремі гербарні збори своєму брату Густаву Пачоському, на той час студенту Київського університету Святого Володимира.

Нами також виявлено та опрацьовано ранні збори Й. Пачоського із теплично-оранжерейного комплексу (1885–1886 pp.) – (*Ex calolaris Umaniense*, 86 г.з.); розсадника квітково-декоративних рослин училища (*Ex horto botanico Umaniense*, 26 г.з.) (Чорна, Мамчур, 2017). У складі «Основного гербарію училища» збереглося близько 130 гербарних зразків із автографами колектора. Збори екзотичних інтродукованих видів супроводжуються вказівкою на їх походження. Відмічено гербарні збори (*Ex horto botanico Petropolitano*, 12 г.з.) зібраних в ботанічному саду Санкт-Петербургу.

За сучасною ботанічною номенклатурою («World Flora Online») ці збори включають 119 видів, 97 родів і 54 родини із відділів Pinophyta (Gymnosperms) та Magnoliophyta (Angiosperms). Проаналізовані нами гербарні збори та «Прейскурант рослин і насіння Уманського Царициного саду, 1885» дозволяють констатувати, що асортимент оранжерейних і тепличних рослин цього саду наприкінці ХІХ ст. нараховував близько 700 таксонів, а квітничково-декоративних рослин незахищеного ґрунту – близько 200.

Гербарні зразки супроводжуються рукописними або типографськими етикетками російською або польською мовами, автографами Й. Пачоського. Ним власноруч зазначено латинські назви виду та родини, в окремих випадках синоніми. Вказана також батьківщина оранжерейних рослин: Австралія (Нова Голландія), Південна Африка (Мис Доброї Надії), Південна Європа, Балеарські, Канарські, Ново-Гебридські острови, Східна Індія, Китай, Японія, Бразилія,

Мексика, Перу, Чилі, тобто в оранжереях досить широко була представлена флора тропічних (як палеотропиків, так і неотропиків) і субтропічних регіонів (Чорна, Мамчур, 2017, 2018).

Опрацьований гербарій вказує на інтерес Й. Пачоського не лише до видів природної флори Уманщини, а й до інтродуцентів субтропічного та тропічного походження відкритого та закритого ґрунту. Крім того, цей гербарій є документальним свідченням щодо складу колекцій Царициного саду в кінці ХІХ ст.

Гербарій Й. Пачоського відображає його як талановитого юнака, який цікавився рослинами та детально відобразив стан флори у той час, а й історію інтродукції рослин в Україні в останню чверть ХІХ ст., їх вивчення та адаптацію в даній місцевості.

У книзі нами представлено оцифровані світлини гербарних зразків з рукописними та друкowanими етикетками, на яких виявлено підпис колектора російською або польською мовами.

1. Основні дати життя і діяльності Й.К. Пачоського

- 27.11.1864 Народився у с. Білогородка, Заславського повіту Волинської губернії (нині Рівненська обл.).
- 1876–1879 Навчання в Рівненському реальному училищі.
- 1879–1886 Навчання в Уманському училищі землеробства і садівництва: перші гербарні збори в околицях Умані (1881–1882); ботанічна екскурсія в околицях Миколаєва (1884); гербаризація (*Ex calolaris Umaniense*), (*Horto botanico Umaniense*) (1885–1886).
- 1887–1894 Навчання (робота) в Київському університеті Святого Володимира; член Київського товариства природознавців; помічник головного садівника Ботанічного саду університету (1888); ботанічні та зоологічні екскурсії в околицях Володимира-Волинського (1887), у Херсонську губернію (1888), у пониззя Дунаю та Дону (1889), Астраханську губернію (1890), в околицях Переяслава Полтавської губернії, Таврійську губернію (1891), у Мінську, Могилівську, Чернігівську губернії – дослідження флори Полісся (1892–1893), Гродненської губернії (1894).
- 1895–1896 Асистент кафедри ботаніки сільськогосподарської школи в Дублянах під Львовом.
- 1897 Губернський ентомолог в Херсоні.
- 1898 Створення (1898) і керівництво природничо-історичним музеєм (з 1906).
- 1915–1916 Завідувач сільськогосподарською дослідною станцією.
- 1918–1922 Професор Херсонського політехнічного інституту та Херсонського державного педагогічного інституту (1919); досліджував флору Херсонщини.
- 1922–1923 Завідувач відділу ботаніки в біосферному заповіднику «Асканія-Нова» ім. Ф.Е. Фальц-Фейна.
- 1923 Науковий керівник заповідника в Біловезькій пущі.
- 1925–1939 Професор систематики і соціології рослин Познанського університету (нині Університет імені Адама Міцкевича у Познані), завідувач кафедри (1928); досліджував флору Польщі, Болгарії, Боснії.
- 14.02.1942 Помер в м. Серослав, Познань, Польща.

2. Гербарні збори в Уманському училищі землеробства і садівництва

Нами проаналізовано 127 г.з. із складу історичного гербарію УНУС (UM), зібраних у 1885–1886 рр. в оранжереях Царициного саду (*Ex calolaris Umaniense*) та розсаднику квітково-декоративних рослин (*Ex horto botanico Umaniense*) на основі якого складено анотований перелік змонтованих на них видів рослин у відповідності до правил сучасної ботанічної номенклатури (World Flora Online) URL: <http://www.worldfloraonline.org/>. Визначення деяких окремих видів за (Global Biodiversity Information Facility) URL: <https://www.gbif.org/uk/> та (Plants of the World Online) URL: <https://powo.science.kew.org/>. Інтродуценти з відділу Pinophyta нами подаються загальним списком, без поділу на таксони незахищеного чи захищеного ґрунту, оскільки на гербарних етикетках Й. Пачоського помітка про місцезнаходження «*Ex calolaris Umaniense*» зустрічалася лише для окремих із них.

Метою даної публікації насамперед було подати повний перелік гербарних зборів Й. Пачоського. Серед гербарних зборів голонасінних, ідентифікованих за написами на гербарних сорочках як збори Й. Пачоського, наявні види родів *Cephalotaxus* (Taxaceae), *Abies*, *Pinus* (Pinaceae), *Podocarpus* (Podocarpaceae), *Taxus* (Taxaceae), *Cryptomeria*, *Cunninghamia* (Taxodiaceae) без вказівки на рік і місце збору. Оскільки це здебільшого різні за походженням інтродуценти, ми також включаємо їх до цього переліку. Перелік покритонасінних складено окремо для видів, зібраних (*Ex calolaris...*) та (*Ex horto...*), за абеткою латинських назв таксонів: родин у межах відділів, родів у межах родин, видів у межах родів. Після назви виду вказані інвентарні номери, присвоєні г.з. в сучасному гербарії УНУС (UM).

Наявність авторських гербарних етикеток із зазначенням прізвища колектора – Joseph Patczoski на кількох гербарних зразках дозволила нам за автографом Й. Пачоського ідентифікувати авторство тих зразків, де прізвище було відсутнє. Свого часу уманські збори учня училища садівництва

Й. Пачоського були інсеровані до «Основного гербарія Уманського училища земледелія и садоводства». Про це свідчить наявність на них інвентарного номера г.з., прийнятого в цьому гербарії із вказівкою №№ роду, виду та загального порядкового номера. Для деяких зразків рукою колектора зазначено також, звідки походить рослина: *Acacia armata* R. Br. (Australia); *A. melanoxylon* R. Br. (Nova Hollandia); *Buxus balearica* Willd. (*Insular Balearic*) тощо. Більшість рослин визначено до виду, окремі, зокрема *Nepentes* sp., лише до роду. Всі рукописні помітки Й. Пачоського, в тому числі польською мовою, включено нами до переліку та взято в квадратні дужки. Якщо біля г.з. наявна етикетка, набрана типографським способом, то прізвище колектора виокремлене круглими.

За понад віковий період існування «Основного гербарія Уманського училища земледелія и садоводства» в зв'язку з реорганізацією навчального закладу та його кафедр і кабінетів, аварійним станом приміщень (не слід забувати, що колекція пережила дві світові війни) сам порядок розташування гербарних зразків зазнавав неодноразових змін. До 1910 р. (Уманское..., 1910) цей гербарій використовувався учнями училища при вивченні систематики рослин. Із плином часу зростала історична цінність цих зборів, тому завідувач кафедрою ботаніки у 1979–1997 рр. Віктор Антонович Гаврилук ретельно слідкував за її збереженням. У навчальному процесі вона вже не використовувалася.

У 2013–2014 рр. опрацювання колекції проводилося куратором гербарію Тамарою Олексіївною Кравець. Згодом, коли у 2014 р. куратором гербарію стала Т.В. Мамчур, до роботи з історичними колекціями була залучена також Г.А. Чорна.

У 2013–2015 рр. було створено каталог колекторів гербарію, що дозволило виділити в окремі одиниці зберігання ряд раритетів, зокрема ексікати «Herbarium Florae Rossica», іменні збори М.С. Турчанінова, В.М. Черняєва, Й.К. Пачоського. Гербарні зразки останнього були розміщені на аркушах паперу формату 22,3×25,7 см із тисненням на папері в правому верхньому кутку

«Дитятковское товарищество» виробництва Одеської паперової фабрики

(Губарь, URL: https://www.odessitclub.org/publications/almanac/alm_30/alm_30_18-35.pdf).

Оскільки дані гербарних етикеток або дані, що для більшості гербарних зразків були вказані безпосередньо на гербарних сорочках, були неповні, ми намагалися знайти інші свідчення про місце збору загербаризованих рослин. Запис «Ex calolar (is)» опосередковано вказував, що рослини могли бути зібрані в оранжереях Царициного саду. Підтвердженням цього завдячуємо «Прейскуранту рослин і насіння Уманського Царициного саду» (Прейскурант..., 1885).

Неодноразово увагу на роль старовинних парків, зокрема парку «Софіївка» з його величною оранжереєю та теплицями, як першоджерел інтродукції тропічних і субтропічних рослин в Україні, звертала увагу Т.М. Черевченко (Черевченко, 2006). Вона наголошувала на тому, що в XIX ст. асортимент екзотичних рослин парку «Софіївка» був надзвичайно різноманітним. Рослини в оранжереях і теплицях були добре доглянуті, цвіли та плодоносили. Вдале розташування рослин в оранжереях, а влітку прикрашання екзотами у великих горщиках окремих ділянок парку посилювало декоративний ефект (Thermery, 1846). Близько 20 тис. горщикових рослин нараховувалось у оранжереях і теплицях наприкінці XIX ст., серед них відзначились своїми розмірами та екзотичною красою *Cryptomeria japonica* (Thunb. ex L.f.) D. Don, *Magnolia grandiflora* L., *Casuarina equisetifolia* Forst., тощо (Пашкевич, 1894).

За останніми даними сучасна колекція тропічних і субтропічних рослин у новозбудованій оранжереї НДП «Софіївка» НАН України становить 223 таксони видового та внутрішньовидового рівня, 40 культиварів і гібридів із 143 родів, 64 родин. Провідними за видовим складом нині є родини Aceraceae Juss., Asparagaceae Juss., Cactaceae Juss., Crassulaceae J.St.-Hil., Xanthorrhoeaceae Dumort., Commelinaceae Mirb. З метою відновлення історичного різноманіття тропічних і субтропічних рослин у захищеному ґрунті відбувається щорічне поповнення колекції (Усольцева, Ковальчук, 2015). У 2018 р. вперше після

багаторічної перерви в теплицях «Софіївки» знову зацвів південно-африканський *Agapanthus umbellatus* L. Відновлено висаджування у парк влітку *Agave americana* L.

Наявність документальних свідчень про видовий склад колекцій оранжерейних і тепличних рослин парку «Софіївка» в часи його становлення та розквіту сприятиме дотриманню вимог до відновлення історичних колекцій.

В Україні іменні гербарії Й.К. Пачоського наявні в Херсоні (КНЕМ), Одесі (MSUD), його ранні уманські гербарні збори увійшли до складу іменного гербарію І.Ф. Шмальгаузена (KW). Окремі гербарні зразки, зібрані Й.К. Пачоським, зберігаються також в ряді інших гербаріїв Києва (KWU, KWHU), Львова (LW, LWS), Миколаєва (МКМ), Сімферополя (SIMF) (Гербарії..., 2011). Проведена нами робота дозволяє доповнити цей перелік гербарієм Умані (UM).

Життєвий і творчий шлях видатного вченого охарактеризовано в цілому ряді статей, монографіях (Пузанов, 1965; Доброчаєва, 1985; Дерюжина, 2011; Latowski, 2012; Melnik, 2014; Безлуцька, 2014; Васильєва та ін, 2018). Нами було проведено наукове історичне дослідження родинного кола відомого природоослідника та висвітлено в монографії (Чорна, Мамчур, 2021). Серійні видання наукових праць ботаніків Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова відомих колекторів гербарію (Скарби гербарію ОНУ (MSUD, 2013, 2016) надихнули нас на оприлюднення іменної гербарної колекції Й. Пачоського збереженої в гербарії (UM). Однак, роки становлення особистості майбутнього вченого, зокрема уманський період, були мало відомими за браком історичних підтверджуючих документів.

Отже, завдяки виявленню в складі історичного гербарію УНУС гербарних зразків юного Йозефа Пачоського, зібраних у період перебування в Умані (1880–1887 рр.) в Царициному саду, дозволяють стверджувати, що в юні роки в стінах Уманського училища землеробства і садівництва він мав багатогранні наукові інтереси. Вважаємо, що саме навчання в Умані заклало передумови формування майбутнього дослідника.

3. Каталог гербарної колекції Й.К. Пачоського (UM)

3.1. Перелік інтродукованих рослин відділу голонасінні

(Ex calolaris)

Gymnosperms

Araucariaceae

1. *Araucaria bidwillii* Hook.¹

UM (2652²) [Nova Hollandia. Ex calolar Umanien. 1885a]³.

2. *Araucaria columnaris* (J.R.Forst.) Hook.

UM (2653). [*Araucaria cookii* Br.Br. Новая Каледония. Ex calolaris Uman. 1885].

Pinaceae

3. *Abies alba* Mill.

UM (2658) [Coniferae. *Abies pectinata* DC.].

4. *Abies cephalonica* Loudon

UM (2659) [Abietineae Rich. *Abies peloponensis* Mill. *Cephalum*].

5. *Abies cilicica* (Antoine & Kotschy) Carrière

UM (2656) [Coniferae. Abietineae Rich. *Abies cilicica* Carr. Notae criticae. A. c. Carr. Ялиця кіпрійська. Det. Кравець Т.О., 2013 р.⁴]

6. *Abies nordmanniana* (Steven) Spach

UM (2657) [Coniferae. Abietineae Rich. *Abies nordmanniana*, *Picea nordmanniana* Stev., *Pinus nordmanniana* Stev. Кавказ⁵].

7. *Abies pinsapo* Boiss.

UM (2660) [Coniferae. Abietineae Rich. Notae criticae. A. p. Boiss. Ялиця іспанська. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

8. *Pinus pinaster* Aiton

UM (2661) [Abietineae Rich. *Pinus pinaster* Solond. Notae criticae. *P. maritima*

---

¹ Перевірка ботанічної номенклатури синонімічних назв за даними міжнародної бази «World Flora Online».

² Інвентарний номер.

³ Відображення інформативності рукописних етикеток.

⁴ На гербарних зразках відмітки куратора гербарію Т.О. Кравець під час інвентаризації в 2013 р.

⁵ [Розширений опис: Растет на Кавказе при –5-7000 над уровнем моря]

Poiz. Det. Кравець Т.О., 2013 p].

9. *Pinus radiata* D.Don

UM (2664) [Coniferae. *Pinus tuberculata* D.Don. Калифорния. Сев. Америка].

10. *Pinus sabiniana* Douglas ex D.Don

UM (2662) [Coniferae].

11. *Pinus sabiniana* Douglas ex D.Don

UM (2663) [Abietineae Rich. Калифорния. Notae criticae. Сосна Сабіна.

Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Podocarpaceae

12. *Podocarpus elongatus* (Aiton) L'Herit. ex Pers.

UM (2665) [Fam. Coniferae Subfom. Podocarpeae. *Podocarpus elongata* L. Herif. Мыс Доброй Надежды].

Taxaceae

13. *Cephalotaxus fortunei* Hook.

UM (2654) [Conifereae].

14. *Taxus baccata* L.

UM (2666) [Taxineae Rich. Krym-Europa i Azya. Krym].

15. *Taxus baccata* L.

UM (2667) [Coniferae. Taxineae Rich. *Taxus baccata* L. var *T. dovastaniana* hort⁶].

16. *Taxus baccata* L.

UM (2668) [*Taxus baccata* L. var β *hybernica*, *T. fastigiata* Lindl.].

17. *Taxus baccata* L.

UM (2669) [Coniferae. Taxineae Rich. *Taxus fortigiata* Lindl., *T. hybernica* Hook., *T. pyramidalis* hort., *T. baccata* L. var *hyberica*⁷].

18. *Taxus baccata* L. UM (2670) [Fam. Coniferae. Taxineae Rich. *Taxus parvifolia* Wender. *T. tardiva* Sieb., *T. adpressa* Hort., *T. brevifolia* Hort., *Cephalotaxus tardiva*, *adepressa*, *brevifolia* Hort. Отеч. Япония].

⁶ [Розширений опис: *Taxus baccata* var. с наклоненными ветвями]

⁷ [Розширений опис: Рост пирамидальный, сучья прочные]

19. *Taxus cuspidata* Siebold & Zucc.

UM (2655) [*Cephalotaxus umraculifera*⁸].

Taxodiaceae

20. *Cryptomeria japonica* (Thunb. ex L.f.) D.Don

UM (2671) [Fam. Coniferae. Cupressineae Rich. *Cryptomeria japonica* Don., *Cupressus japonica* L., *Taxodium japonicum* Brongn. Отеч. Япония].

21. *Cunninghamia lanceolata* (Lamb.) Hook.

UM (2672) [Fam. Coniferae Abietineae Rich. Cunninghamiaceae. *Cunninghamia sinensis* B.Br., *Pinus lanceolata* Dest., *Belis lanceolata* Iweet., *Araucaria lanceolata* hort., *Belis jaculifolia* Ialsb. Отеч. Китай, Япония].

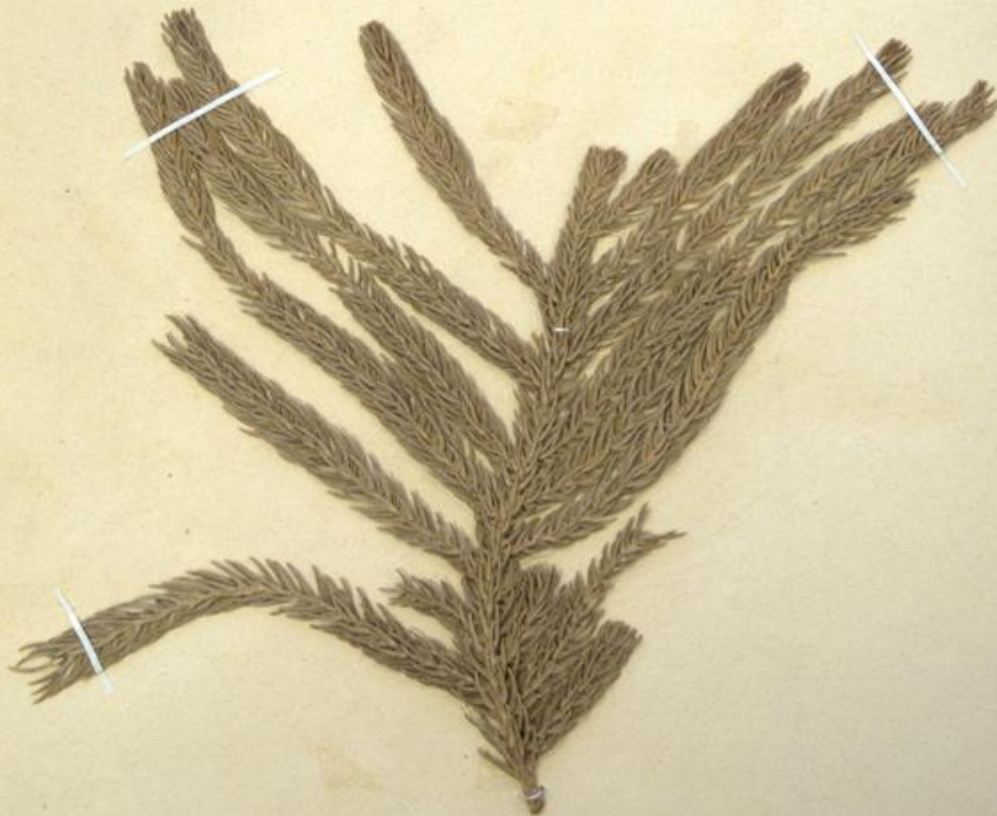
⁸ [Розширений опис: Род *Cephalotaxus* совершенно схожен с р. *Taxus*, но только диск женских сережек с чашевидным мечелистым околоплодником. Из Китая и Японии]

Гербарні зразки (*Ex calolaris*)

Araucaria bidwillii Hook.

Araucaria Cooci Pr. Br.

1885

Hubad Kuredonid. ex coloris unum.

Araucaria columnaris (J.R.Forst.) Hook.

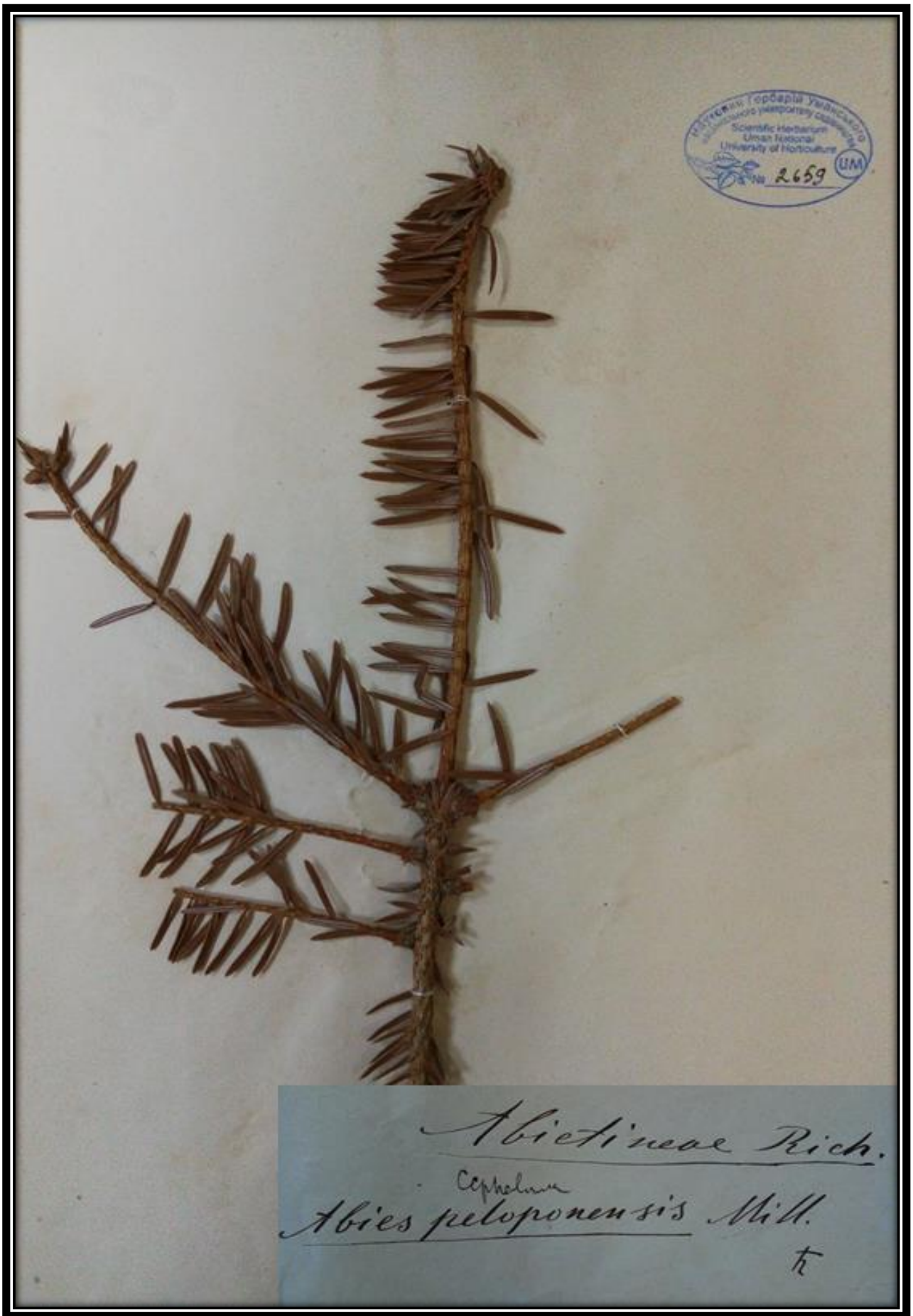

Coniferae

Abies pectinata DC.

h.

Abies alba Mill.

Abies cephalonica Loudon

УРМИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
Scientific Herbarium
Urmia National
University of Horticulture
2656 UM

Coniferae
Abietinae Rich
Abies cilicica Carr.
Pinus nigra L.

Notae criticae
Pinus nigra L.
f. *cilicica* Carr.
Det. K. G. G. G. G., 2013

Abies cilicica (Antoine & Kotschy) Carrière

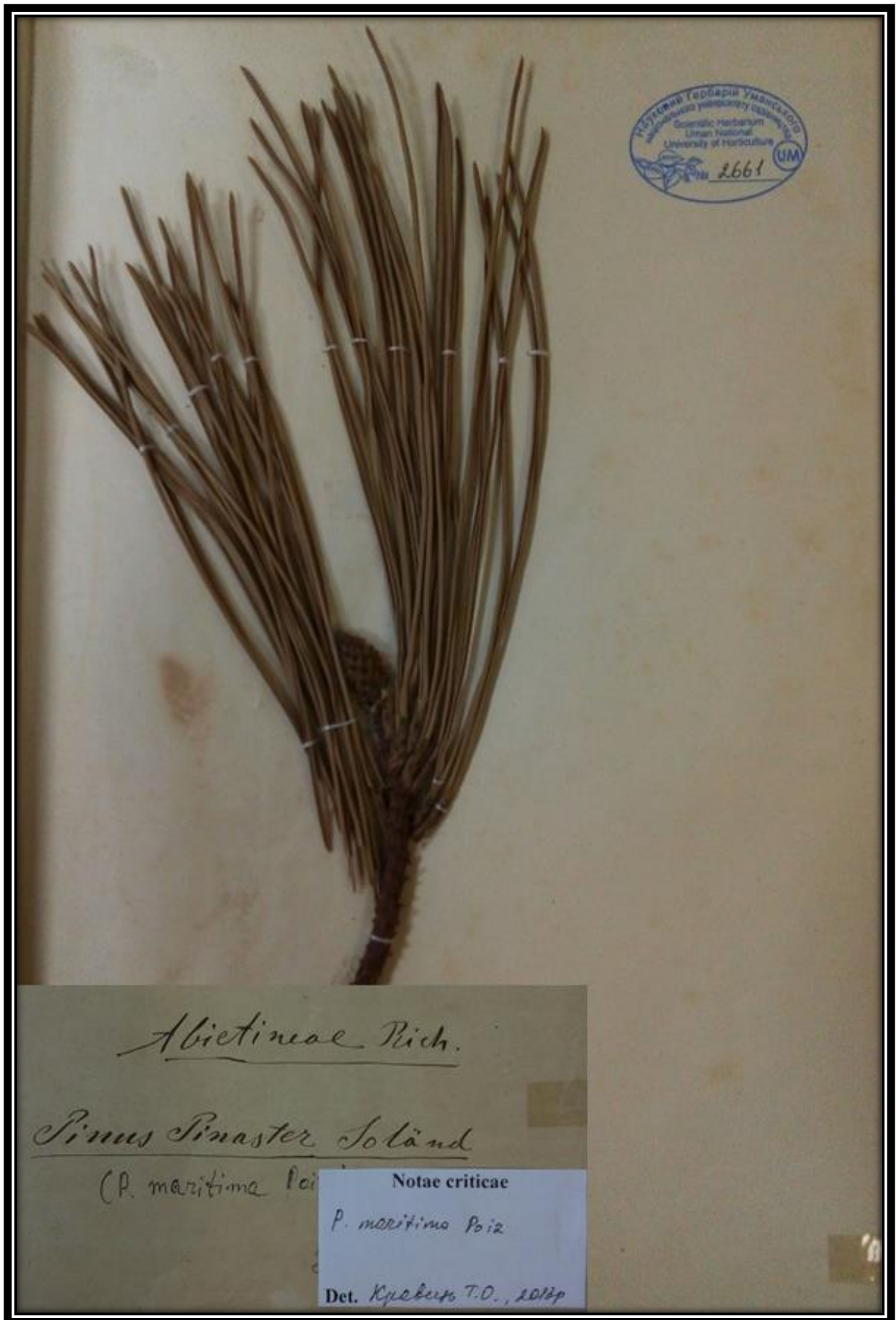
Coniferae
Abietineae Rich.
Abies Nordmanniana Spach
Picea Nordmanniana, Ind. conif. p. 1098
1831
Pinus Nordmanniana, Fl. in Bull.
norsk., 1858, t. 45, tab. 1
Kalmay
Picea on Kalmay sp. 5-7000' high of the mountains

***Abies nordmanniana* (Steven) Spach**

Coniferales
Abietineae Rich.
Abies pinsapo Boiss
Abies pinsapo
Notae criticae
Abies pinsapo
s. p. Boiss
Det. Kholov T. O. 2013

***Abies pinsapo* Boiss.**

Pinus pinaster Aiton

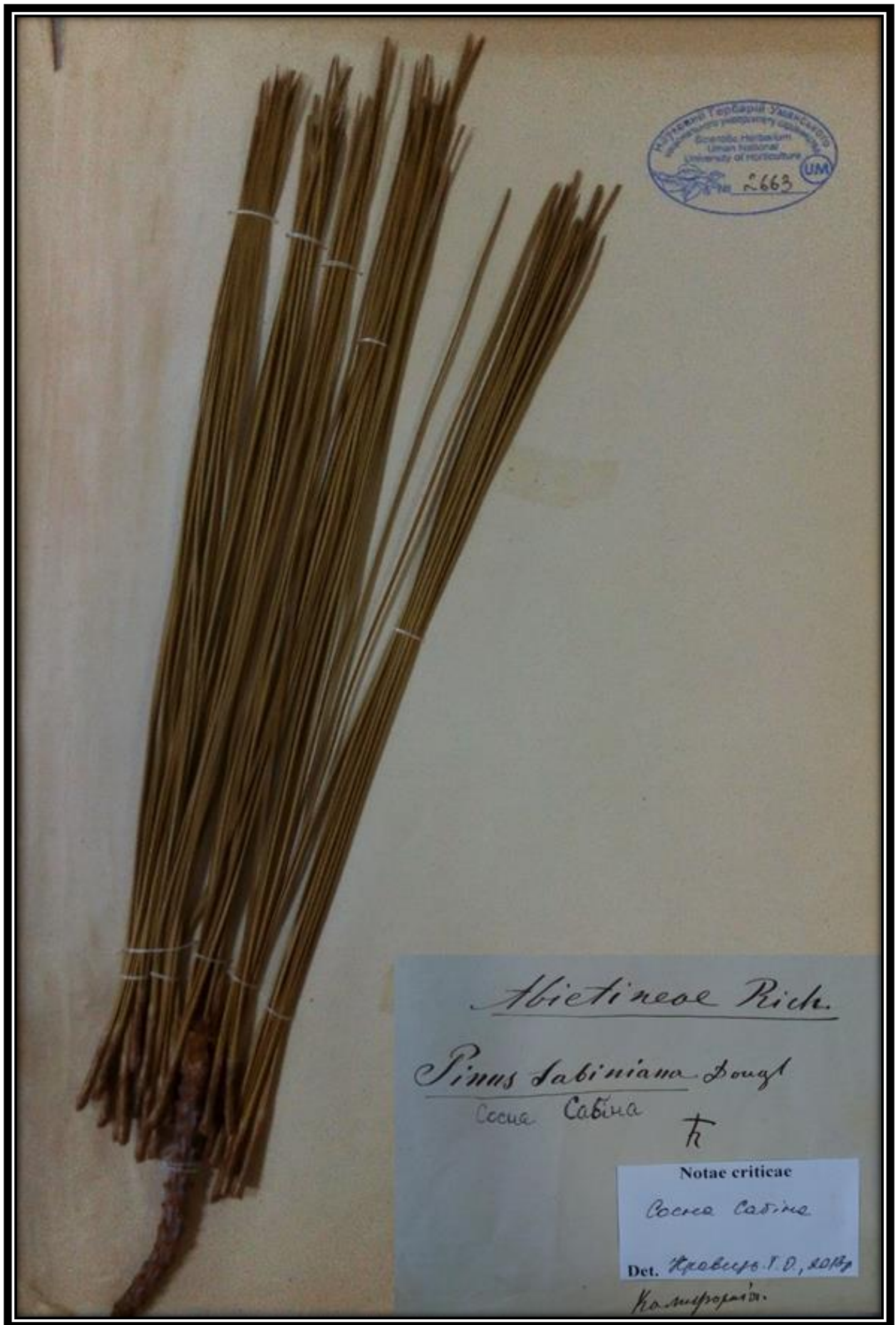

Pinus radiata D. Don

Pinus sabiniana Douglas ex D. Don.

Pinus sabiniana Douglas ex D. Don.

Fam. Coniferae
Subfam. Podocarpeae
Podocarpus elongata L'Herit.

Mass. Insp. Herbariorum.

Podocarpus elongatus (Aiton) L'Hér. ex Pers.

Coniferae
Cephalotaxus Fortunei Hook.

Cephalotaxus fortunei Hook.

Taxineae Rich.
Taxus baccata L. k
Kryn.
Izdatel'stvo Zvezda i. t. g.

Taxus baccata L.

Coniferae
Taxineae Rich.
Taxus baccata L. var.
Taxus Dorastaniano-port

Taxus baccata var. agrippicarpa in boscis

Taxus baccata L.

Taxus baccata L.
var. β hibernica
Taxus fastigiata Lindl.

h.

Taxus baccata L.

Coniferae
Taxineae Rich.
Taxus foxtigiata Lindl
Taxus hyperborea Hook.
Taxus piramidalis port.
Taxus baccata L var. hyperborea

Taxus baccata L., 1753, Sp. Pl.

***Taxus baccata* L.**

Fam. Coniferae
Taxineae Rich
Taxus parrifolia Wender $\frac{1}{2}$
T. tardiva Sieb.
T. adpressa Hort.
T. brevifolia Hort.
Cephalotaxus tardiva, adpressa, brevifolia Hort.
Pinus *Acacia*

***Taxus baccata* L.**

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2655 UM

Taxineae Rich

Cephalotaxus unrauculifera

Dr. Tsan Kueik H.

Сорт Cephalotaxus совершенно сходен с р. Taxus, но только имеет
испанский серошарый пестрый вид иголки и почти не имеет шишек
при отсутствии гомологичной шишечки обыкновенно шишечка, (H. K. K.)

Taxus cuspidata Siebold & Zucc.

Fam. Coniferae
Cupressineae Rich
Cryptomeria japonica Don
Cupressus japonica L.
Taxodium japonicum Brongn.

60'-100'

Prov. Hsuai.

Cryptomeria japonica (Thunb. ex L.f.) D. Don

Gen. Coniferae
Abietinae Hook

Gen. Cunninghamiaceae
Cunninghamia lanceolata
Cunninghamia sinensis R. Br.
Pinus lanceolata Less.
Bolus lanceolata Sweet
Prunus lanceolata Sieb.
Bolus jaculifera Sieb.

Cunninghamia lanceolata (Lamb.) Hook.

3.2. Перелік рослин, зібраних у теплично-оранжерейному комплексі Уманського училища землеробства та садівництва (Ex calolaris Umaniense)

Angiosperms

Monocots

Acanthaceae

22. *Aphelandra maculata* (Tafalla ex Nees) Voss

UM (2674) [Acanthaceae. *Eranthemum igneum* Linden. Peru. Z cieplovei Humanskiele. Peva. 1884 a].

23. *Dicliptera sivarajanii* Karthik. & Moorthy

UM (2677) [Acanthaceae. *Peristrophe salicifolia* Miq. Ex calolar Uman. India Wschod.].

24. *Justicia carnea* Lindl.

UM (2673) [Acanthaceae. *Cyrtanthera pohlionia* Nees abae. n. b. β var. *velutina*. *Justicia carnea* hort., *Justicia magnifica* hort. Ex calolar Uman. 1885 a].

25. *Justicia floribunda* (C.Koch) Wassh.

UM (2676) [Acanthaceae. *Libonia floribunda* K.Koch. Из Уманск. Теплицы. Бразилия. 1885].

26. *Justicia lindaviana* (Rusby) Leonard

UM (2675) [Fam. Acanthaceae. *Justicia speciosa* Boxb. *Peristrophe*. 1886 a]. (Collecteur Joseph Patchoski⁹). India Oriet. Ex calolar Umanien].

Apocynaceae

27. *Catharanthus roseum* (L.) G. Don

UM (2678) [Apocynaceae. *Vinca alba* L. Ex calolar Umanien. 1885a. *Notae criticae*. *Catharanthus roseum* (L.) G.Don. Det. Чорна Г.А., 2015].

Araliaceae

28. *Aralia palmata* Hort.

UM (2679) [Araliaceae. *Gilbertia palmata* DC., *India orientalis*. Ex calolar

---

⁹ Етикетка видрукована типографським способом, польською мовою

Humanien. 1886 a].

29. *Fatsia japonica* (Thunb.) Decne. & Planch.

UM (2680) [Araliaceae. *Fatsia japonica* Dne. et Pl. *Aralia japonica* Thunberg., *A. sieboldi* hort. Япония].

30. *Hedera colchica* (K.Koch) K.Koch.

UM (2681) [Araliaceae. *Hedera colchica* Koch. *Hedera niger* Koch. Ex calolar Umanien. 1886 a].

31. *Hedera nervosa* Hort.

UM (2682) [Araliaceae. Ex calolar Umanien].

Arecaceae

32. *Calamus asperrimus* Blume.

UM (2683) [Fam. Palmae. *Daemonorops asperrimus* L.R., *Calamus niger* Willd. Ex calolar Uman. Ява. 1886 a].

33. *Chamaerops humilis* L.

UM (2686) [Palmae. Potad. Europa. Potuocan. Afryka].

34. *Dicranopygium atrovirens* (H.Wendl.) Harling

UM (2684) [Palmae. *Carludovica atrovirens* H.Wendl., *C. plicata* Kl. Ex calolar Umanien. 1886 a].

35. *Rhapis excelsa* (Thunb.) A.Henry

UM (2685) [Fam. Palmae. *Rhapis flabeliformis* L. (Collecteur Joseph Patchoski). 1886 a].

36. *Washingtonia filifera* (Rafarin) H.Wendl. ex de Bary

UM (2687) [Palmeae. *Pritchardia filamentosa* Wendl. О-ва Тихого океана; из Уманск. Теплицы. 1886 a].

Asparagaceae

37. *Semele androgyna* (L.) Kunth

UM (2746) [Asparagineae. *Ruscus androgynus* L. Insul Canariens. Ex calolariis Umaniensis. 1886a. Notae criticae. Иглица. Рускус. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Eudicots

Aristolochiaceae

38. *Aristolochia fimbriata* Cham.

UM (2688) [Aristolochiaceae. *Aristolochia bonplandi* L. America australis. Ex calolar Human. 1885 a].

39. *Aristolochia sempervirens* L.

UM (2689) [Aristolochiaceae. Ex calolar Uman. Graecia. 1886 a].

Asclepiadaceae

40. *Gomphocarpus fruticosus* (L.) W.T.Aiton

UM (2690) [Asclepiadaceae. *Asclepias angustifolia* Schweig. Ex calolaris Umanien. 1885 a].

41. *Hoya carnos* (L.fil.) R.Br.

UM (2691) [Asclepiadaceae. (Collecteur Joseph Patchoski). Ex calolar Umanien. Asia. Australia. 1885 a].

42. *Stisseria bufonia* (Jacq.) Kuntze

UM (2692) [Asclepiadaceae. *Stapelia bufonia* Jacq. (Collecteur Joseph Patchoski). Ex calolar Umanien. 1885 a].

Asteraceae

43. *Curio articulatus* (L.fil.) P.V.Heath

UM (2695) [*Kleinia articulata* (L.f.) Haw. Ex calolar. Uman. Мыс Добр. Надежды. Ex calolar Umanien. 1885 a].

44. *Pericallis* ×*hybrida* B.Nord.

UM (2694) [Fam. Compositae. *Cineraria hybrida* Willd. (Collecteur Joseph Patchoski). 1886 a].

45. *Roldana petasitis* (Sims) H.Rob. & Brettell

UM (2693) [Fam. Compositae Adans. *Cineraria flatonifolia* Schrank. (Collecteur Joseph Patchoski). 1886 a].

Balsaminaceae

46. *Impatiens walleriana* Hook.fil.

UM (2696) [Balsamineae. *Impatiens sultani*. Ex calolar Uman. 1885 a].

Begoniaceae

47. *Begonia dichotoma* Jacq.

UM (2698) [Begoniaceae. Ex horto calolariis Umaniensis. America. 1886 a].

48. *Begonia dietrichiana* Irmsch.

UM (2699) [*Begonia fischeri* Otto et Dietr, *Pritulia fischeri* Kl. Бразилия].

49. *Begonia hydrocotylifolia* Otto ex Hook.

UM (2700) [Begoniaceae. *Gireondia hydrocotylifolia* Kl. Ex calolariis Umanien. Mexica. 1886 a].

50. *Begonia maculata* Raddi

UM (2701) [Fam. Begoniaceae. *B. argyrostigma* Fisch., *Gaerdtia maculata* Kl. Brazylia].

51. *Begonia manicata* Brongn.

UM (2702) [Begoniaceae. Ex calolariis Umanien. Mexica. 1886 a].

52. *Begonia rex* Putz.

UM (2703) [Begoniaceae. *Begonia Rex-Putreys*. Ex calolar Umanien. India orientalis. 1886 a].

53. *Begonia* × *ricinifolia* A.Dietr.

UM (2704) [Begoniaceae. *Begonia ricinifolia* hort. Ex calolariis Umanien. 1886 a].

54. *Begonia weddeliana* A.DC.

UM (2697) [Begoniaceae. *Begonia davisii* Hook.f.].

Berberidaceae

55. *Berberis darwinii* Hook.

UM (2705) [Berberideae. Ex calolar Umanien. 1886 a].

56. *Mahonia aquifolium* (Pursh) Nutt.

UM (2707) [Berberideae. *Mahonia aquifolium* Nutt., *Berberis aquifolium* Tor. et Gr. Ex calolar Uman. America sertentr. 1886].

57. *Mahonia fortunei* (Lindl.) Fedde

UM (2706) [Berberideae. *Berberis fortunei* hort. Ex calolar Umanien. 1886 a].

Bignoniaceae

58. *Tecoma capensis* (Thunb.) Lindl.

UM (2708) [*Bignonia capensis*, *Tecoma capensis* G.Don. Ex calolar Humanien. M. Добр. Надежды. 1885 a].

Buxaceae

59. *Buxus balearica* Lam.

UM (2709) [Euphorbiaceae. *Buxus balearica* Willd. Ex calolar Human. Insules Bolearis. 1886 a].

60. *Buxus balearica* Lam.

UM (2710) [Euphorbiaceae. *Buxus longifolia* Boiss. Ex calolariis Humanien. Syria. 1886 a].

Caprifoliaceae

61. *Valerianella officinalis* ‘Coccinea’ L.

UM (2755) [Valerianeae. *Valeriana coccinea*. Notae criticae *Valerianella lasiocarpa* (Stev.) Betsche. Мласкавецъ пухнастоплодный. Det. Кравецъ Т.О., 2013 p.].

Euphorbiaceae

62. *Croton spiralis* Müll.Arg.

UM (2711) [Euphorbiaceae. *Croton spirale* Bulle, *Codiaeum variegatum* Hook, *Codiaeum pictum*, *crispum* Hook. Ex calolar Umanien. Wyspy ocean spikoinego. 1885 a].

63. *Phyllanthus epiphyllanthus* L.

UM (2712) [Fam. Euphorbiaceae. *Phyllanthus falcatus* Sw., *Ph. epiphyllanthus* Müll., *Xylophylla falcata* Sw. Bot. Pug. Reg. tab. 373. Троп. Америка].

Fabaceae

64. *Acacia dealbata* Link.

UM (2715) [Mimoseae. R.Brown. Ex calolariis Umanien. In Nowa Hollandia].

65. *Acacia melanoxylon* R.Br.

UM (2716) [Mimoseae. R.Brown. In Nowa Hollandia].

66. *Acacia microbotrya* Benth.

UM (2717) [Mimoseae. R.Brown. Ex calolar Humanien. Australia occident. 1885 a].

67. *Acacia paradoxa* DC.

UM (2714) [Mimoseae R.Brown. *Acacia armata* R.Br. Ex calolar Human. Australia. 1885 a].

68. *Adenocarpus foliolosus* (Aiton) DC.

UM (2718) [Papilionaceae. *Phyllolobae loteae* DC., *Adenocarpus foliolosus* DC.]

69. *Havardia albicans* (Kunth) Britton & Rose

UM (2713) [Mimoseae R.Brown. *Acacia albicans* Kunth. H.B. Ex calolar Human. 1885 a].

70. *Mimosa pudica* L.

UM (2719) [Mimoseae. R.Brown. *Eumimosa* DC. Ex calolar Umanien. In Brasilia. 1885 a].

71. *Mimosa* sp.

UM (2720) [*Mimosa* sp. Notae criticae Det. Мамчур Т.В., 2015].

Fagaceae

72. *Quercus cerris* L.

UM (5682) [*Quercus asplenifolia*. Notae criticea. Fagaceae. *Quercus petraea* (Mattuschka) Liebl. (*Q. sessilifolia* Salisb. Дуб скельний. Det. Кравець Т.О., 2013 p.).

73. *Quercus ilex* L.

UM (2721) [Fam. Cupulifereae. (**Collecteur Joseph Patchoski**). 1885a. Notae criticea. *Q. suber* L. Det. Кравець Т.О., 2013 p.).

74. *Quercus rugosa* Née

UM (2722) [*Quercus reticulata*. Nikita. 1887¹⁰].

---

¹⁰ Гербарний зразок зібрано у Криму (Nikita)

Lamiaceae

75. *Clerodendrum thompsoniae* Balf.f.

UM (2756) [Verbenaceae. *Clerodendrum Thompsoni* Boltor. Ex calolar Uman. America meridialis. 1883 a].

76. *Salvia patens* Cav.

UM (2724) [Labiatae. Ex calolariis Umanien. Мексика. 1885 a].

77. *Salvia rosmarinus* Schleid.

UM (2723) [Labiatae Juss. *Rosmarinus officinalis* L. Ex calolar Umanien. Auropa australis, Asia. 1886 a].

Linderniaceae

78. *Torenia asiatica* L.

UM (2749) [Scrophularineae. *Torenia asiatica* Benth. Ex calolar Uman. Azya. 1885 a].

Malvaceae

79. *Pavonia spinifex* (L.) Cav.

UM (2725) [Malvaceae. Ex calolar Human. America meridionalis. 1885 a].

80. *Sparmannia africana* L.f.

UM (2743) [Fam. Tiliaceae. (Collecteur Joseph Patchoski). 1886 a].

Maranthaceae

81. *Stromanthe eximia* Eichler

UM (2726) [Marantaceae. *Maranta eximia* Rgl. Ex calolar Uman. 1885 a].

Mesembryanthaceae

82. *Conophytum minutum* (Haw.) N.E.Br.

UM (2727) [Mesembryanthaceae. *Mesembryanthemum minutum* Haw. Ex calolar Uman M. Добр. Надеж. 1885 a].

Moraceae

83. *Ficus aurea* Nutt.

UM (2729) [Moreae. *Ficus aurei* L. Van-Houtte. Ex calolar Uman. 1885 a].

84. *Ficus nervosa* subsp. *pubinervis* (Blume) C.C.Berg

UM (2732) [Moreae. *Ficus similis* Rgl. (Urostigma), *Ficus mazonica* hort.

Ex calolar Uman. Brasilia. 1886 a].

85. *Ficus pumila* L.

UM (2730) [Moreae. *Ficus carica* L. Ex calolar Uman. 1885a]. (Notae criticae¹¹
Ficus pumila L. Чорна Г.А. 11.09.2018 р.)

86. *Ficus saussureana* DC.

UM (2728) [Moreae. *Ficus afzelii* G.Don. Ex calolar Uman. India oriental.
1885 a].

87. *Ficus scabra* G.Forst.

UM (2731) [Moreae. *Ficus scabra* Forst. Из Уманской теплицы. Нов.
Габридские о-ва. 1886 a].

Myrtaceae

88. *Calistemon lanceolatum* (Sm.) Sweet.

UM (2733) [Myrtaceae. *Calistemon lanceolatum* DC. Ex calolar Uman.
Australia. 1886 a].

89. *Eucalyptus globulus* Labill.

UM (2734) [Fam. Myrtaceae. (Collecteur Joseph Patchoski). Australia.
1886a].

90. *Leptospermum myrtifolium* Sieber ex DC.

UM (2736) [Myrtaceae. *Leptospermum myrtifolium* Salisb. Ex calolar Human.
Australia. 1885 a].

91. *Melaleuca alba* Steud.

UM (2737) [Myrtaceae. *Melaleuca alba* hort. *Melal. evicaefolia* Smith.
Ex calolar Human. Australia. 1885 a].

92. *Syzygium australe* (J.C.Wendl. ex Link) B.Hyland

UM (2735) [Fam. Myrtaceae. *Jambosa australis* DC., *Eugenia myrtifolia* Sims.,
Eugenia australis Wendl., *Myrtus australis* L. Ex calolar Human. Нов. Голландія.
1885 a].

---

¹¹ Notae criticae – гербарний зразок перевизначно.

Nepenthaceae

93. *Nepenthes* sp.

UM (2738) [Nepentheae. Ex calolar Human. 1885 a].

Oleaceae

94. *Jasminum nudiflorum* Lindl.

UM (2739) [Jasmineae. Ex calolar Humanien. Chiny. 1885 a].

95. *Phillyrea latifolia* L.

UM (2740) [Oleaceae. *Phillyrea media* Lnk. Ex calolar Uman. Europa australis. 1886 a].

Rhamnaceae

96. *Paliurus spina-christi* Mill.

UM (2741) [Rhamneae R.Br. *Paliurus aculeatus* Lam. Hab. in Tauria et rovinc. caucas¹²]

Rosaceae

97. *Kerria japonica* (L.) DC.

UM (2742) [Tiliaceae. *Corchorus japonicus* Thunb. *Kerria japonica* DC. Ex calolar Uman. Japonia. 1886 a].

Rubiaceae

98. *Gardenia thunbergia* Thunb.

UM (2745) [Из Уманской Теплицы. Мыс Доброй Надежды. 1886].

99. *Mitriostigma axillare* Hochst.

UM (2744) [Fam. Rubiaceae. *Gardenia citriodora* Hook. (Collecteur Joseph Patchoski). 1886 a].

Rutaceae

100. *Citrus medica* L.

UM (2747) [Fam. Aurantiaceae. *Citrus medica* Riss. Cytryna. Ex calolar Umanien. 1885 a].

---

¹² Гербарій зібрано в іншій місцевості, Крим

Smilacaceae

101. *Smilax aspera* L.

UM (2750) [Asparagineae. *Smilax sagittifolia* Lodd. Chiny. Humanskici lichlarni. 1886a. Notae criticae. Сассараль високий. *S. exelsa* L. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Solanaceae

102. *Braunfelsia uniflora* (Pohl) D. Don

UM (2748) [Scrophulariaea B.Br. *Franciscea Hopeana* Hook. *Braunfelsia Hopeana* Berth. *Fran. uniflora* Pohl. Ex calolar urb. Nicolaiefl¹³ America miridion. 1886 a].

103. *Cestrum aurantiacum* Lindl.

UM (2753) [Solaneae. *Habrotamnus aurantiacus* Regel. Ex calolar Uman. 1885 a].

104. *Cestrum macrophyllum* Vent.

UM (2751) [Solaneae. *Cestrum laurifolium* L'Her. *C. venenatum* Lamh. Ex calolar Human. Auerique meridionale. 1885 a].

105. *Cestrum parqui* (Lam.) L'Her.

UM (2752) [Solaneae Rehb. *Cestrum parquidin*. Ex calolar Human. Jagody crasne. Chili. 1885a. Notae criticae. *C. p.* L'Herit. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Thymelaeaceae

106. *Thymelaea passerina* (L.) Coss. & Germ.

UM (2754) [Thymelaeaceae Juss. *Posserina annua* Wikstr Coss. Hab. in Ross. med.¹⁴ Notae criticae. Thymelaeaceae. *Thymelaea passerina* (L.) Coss. & Germ. (*Posserina annua* Coss. Wikstz.). Det. Кравець Т.О., 2013 p.]

Verbenaceae

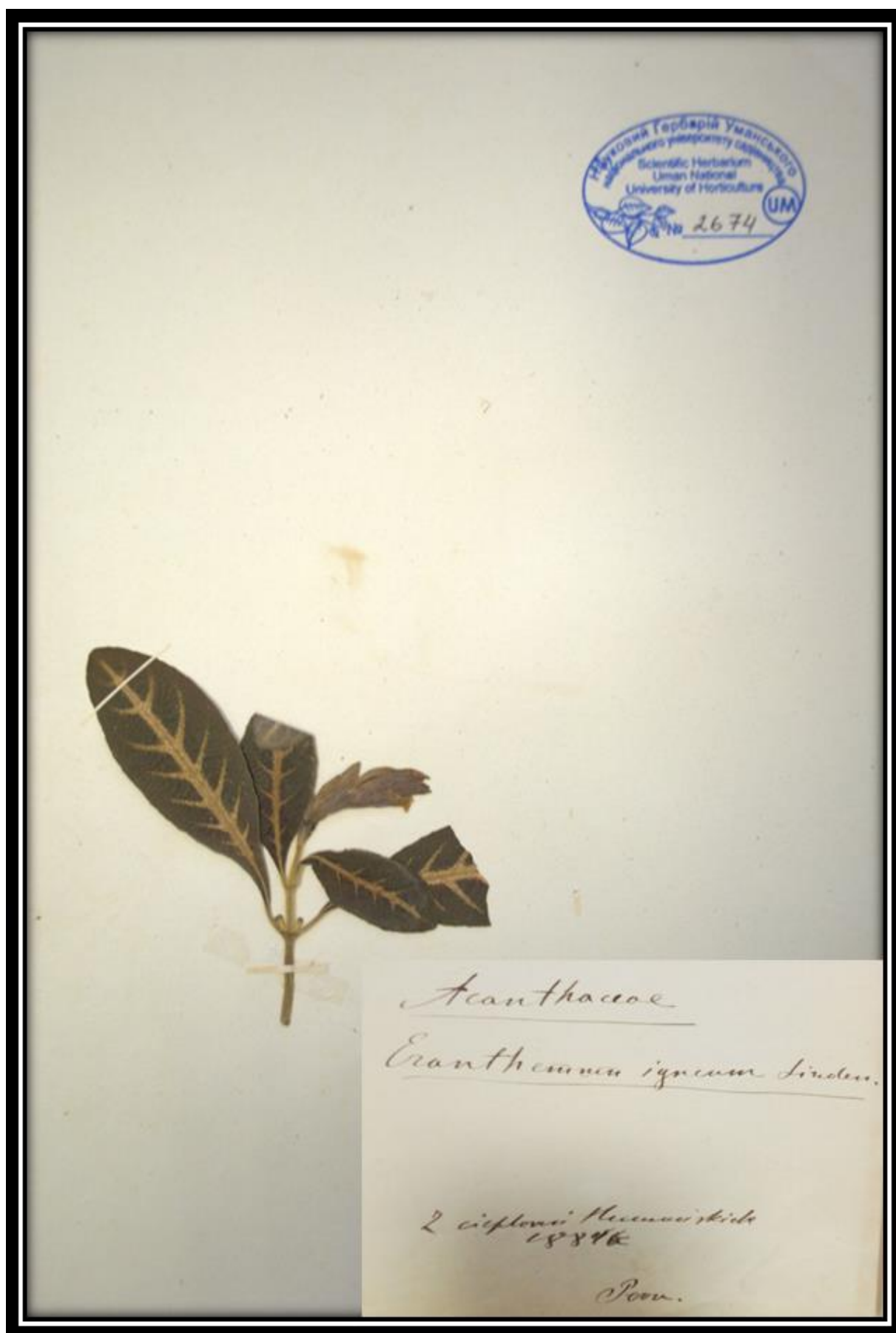
107. *Lantana nivea* Vent.

UM (2757) [Verbenaceae. Ex calolar Humanien. Brasilia. 1885 a].

¹³ Гербарний зразок зібрано в іншій місцевості, Миколаїв.

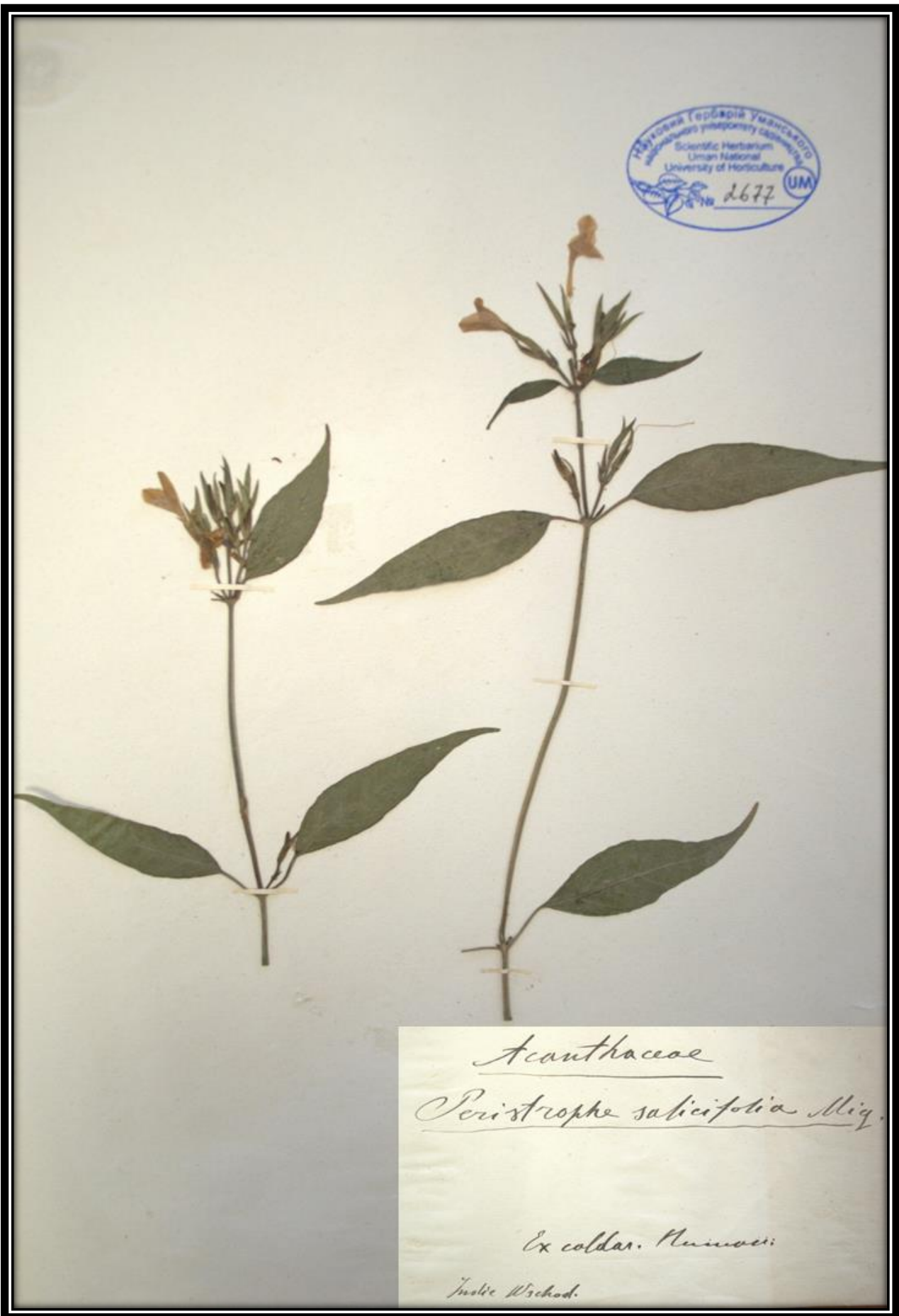
¹⁴ На гербарній етикетці відмічено, що гербарій лікарських рослин

Гербарні зразки (*Ex calolaris Umaniense*)

Aphelandra maculata (Tafalla ex Nees) Voss

Dicliptera sivarajanii Karthik. & Moorthy

Acanthaceae
Cyatouthera Pohlmann absent.
 β var. velutina
Justicia carnea hort.
Justicia magnifica hort.
Ex Alder. Uman. 1885

Justicia carnea Lindl.

Acanthaceae

Libonia floribunda Koch.

Укр. Умань. Мисиссипі Ерасмус.
1885.

***Justicia floribunda* (C.Koch) Wassh.**

Fam.: Acanthaceae.
Justicia speciosa Rosb.
Peristrophe
1886 a, Collecteur Joseph Patchoski.
India orient. ex coldur. Urmouico.

Justicia lindaviana Leonard

Апрохнеа
Vinca alba d

Ex coltur. Umanicu.
1885a

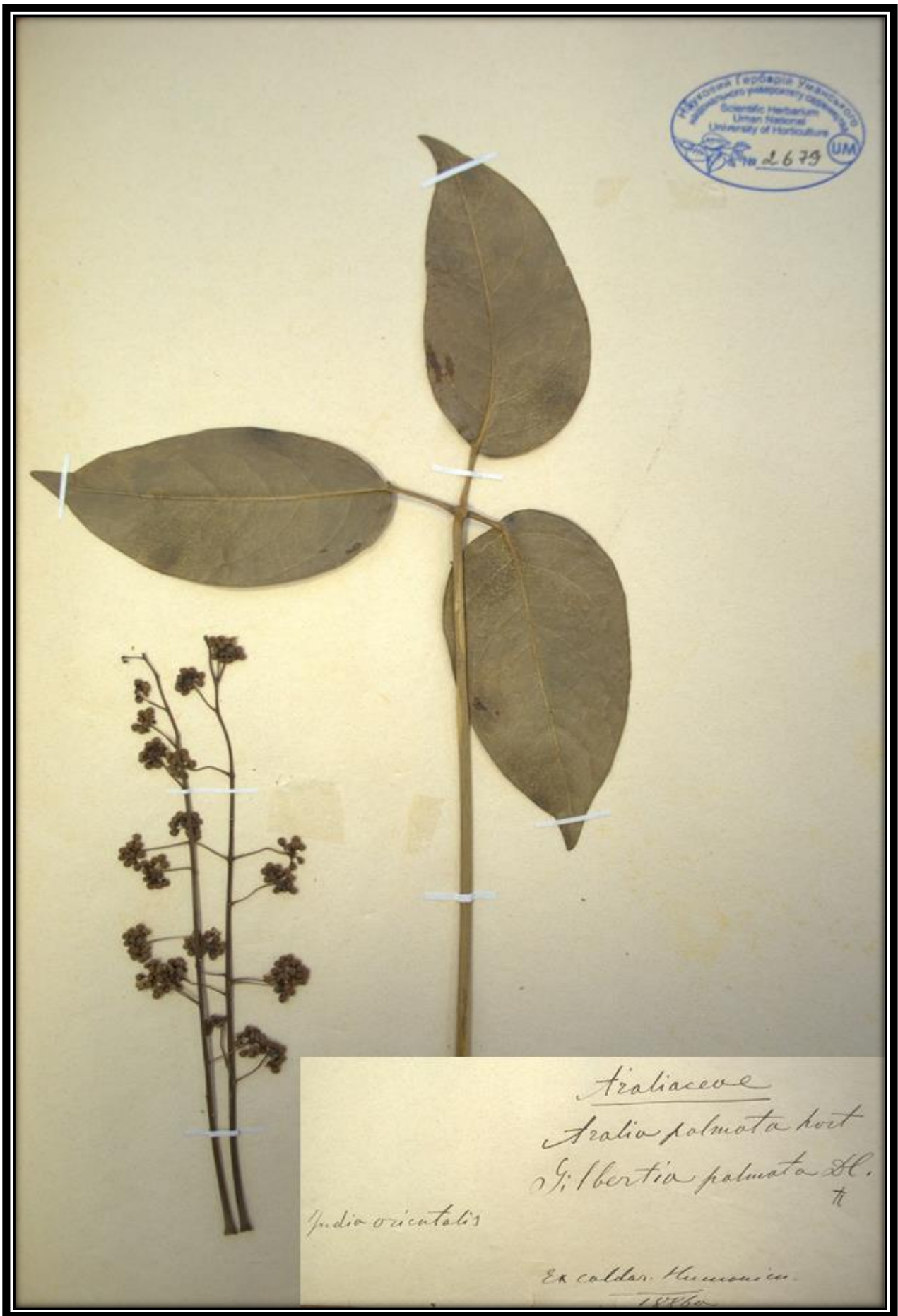

Notae criticae

Catharanthus
roseum (L.) G. Don

Det. Мороз Г. А., 2015

Catharanthus roseum (L.) G. Don

***Aralia palmata* Hort.**

Университетская ботаническая коллекция
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2680 UMN

Araliaceae
Fatsia japonica Sieb. & Pl.
Aralia japonica Thunb.
A. Sieboldi hort.

История

***Fatsia japonica* (Thunb.) Dne. & Planch.**

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2681 UM

Araliaceae
colchica
Hedera nigra Koch.

Ex colder. Umanien. 1886a.

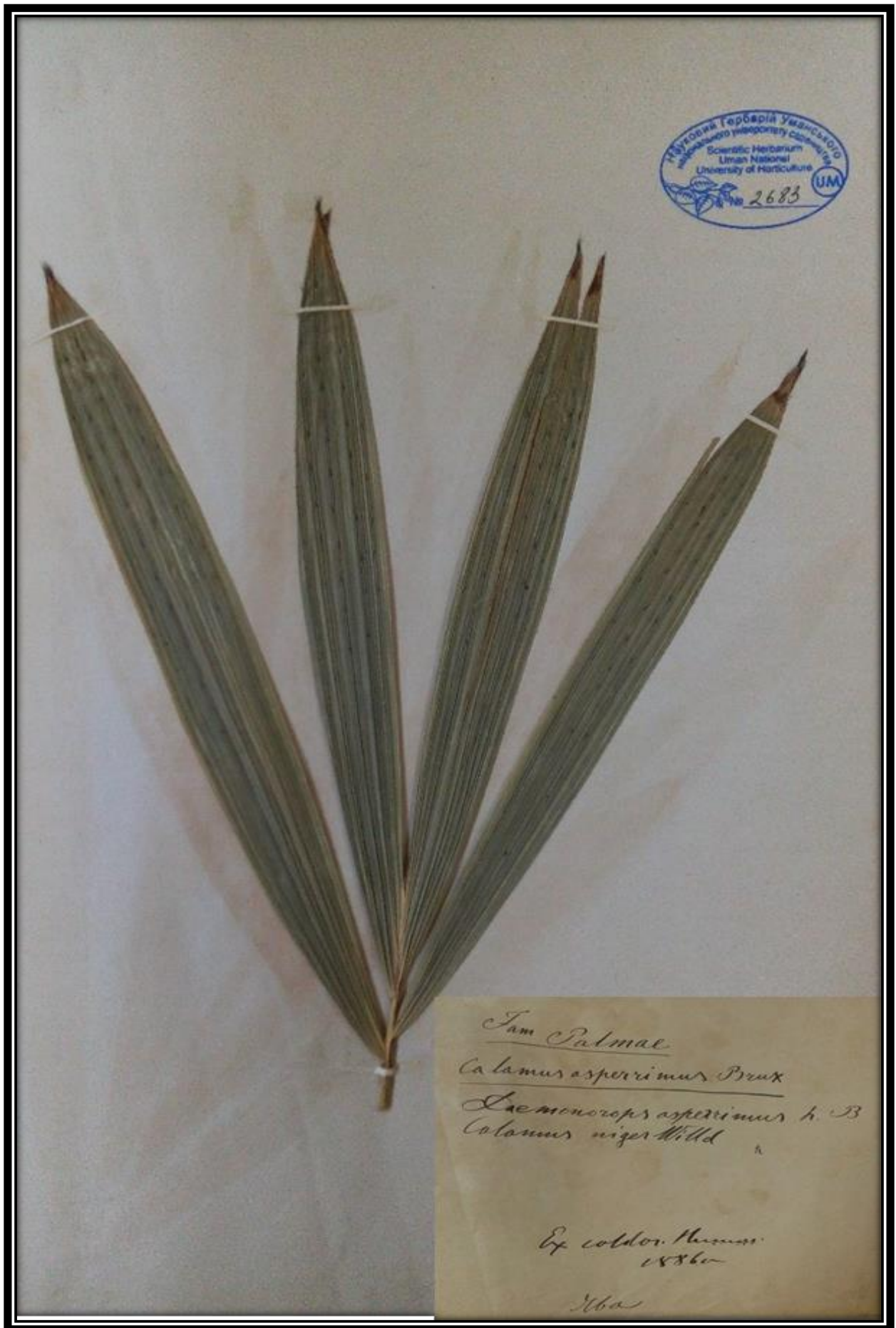
***Hedera colchica* (K. Koch) K. Koch.**

Araliaceae
Hedera nervosa Mart
Fr
Ex coldar. Uman.

***Hedera nervosa* Hosb.**

Calamnus aserrimus Blume

Chamaerops humilis L.

Dicranopygium atrovirens (H. Wendl.) Harling

Rhaps exelsa (Thunb.) Henry

Washingtonia filifera (Linden ex Andre) H.Wendl. ex de Bary

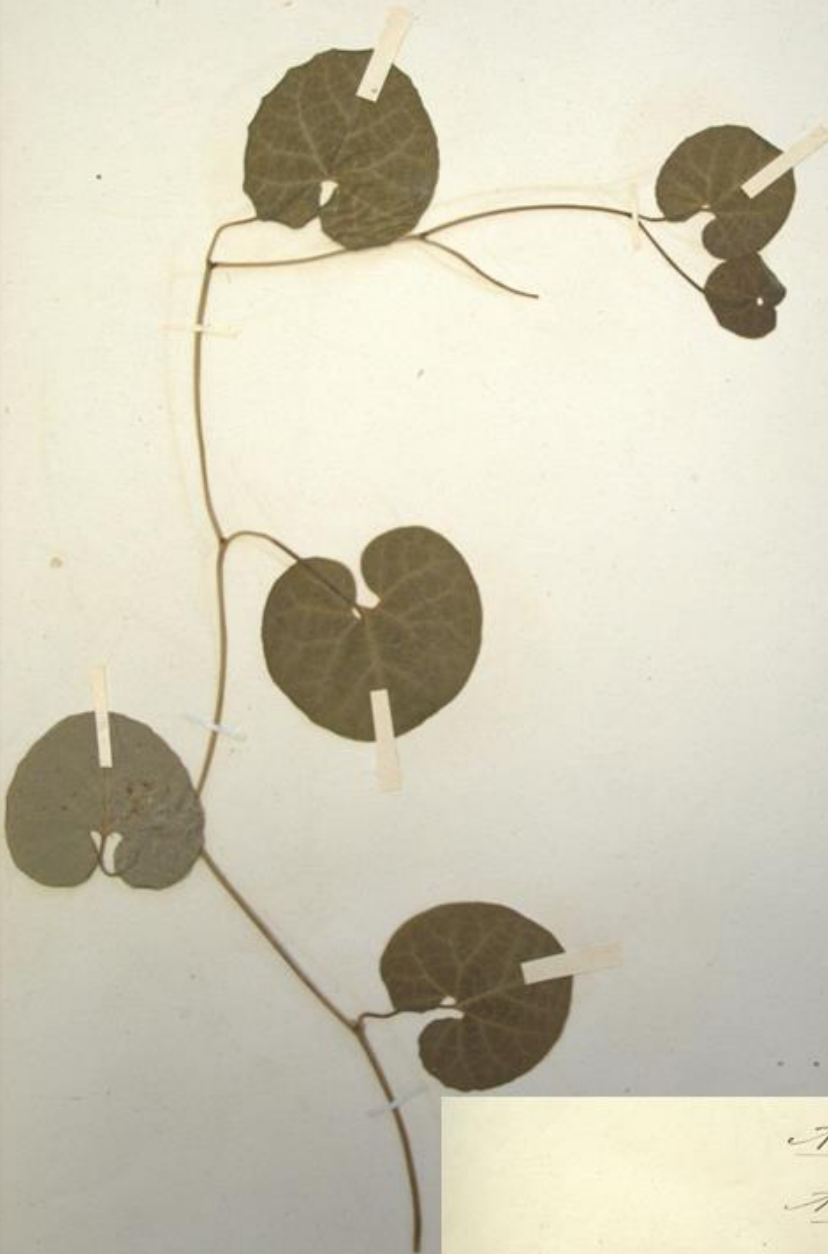

Asparagineae
Ruscus androgynus L.
(Ruscus)

Herb. American. : ex Caldarini's Herb.
1886a.

Notae criticae
Luzon, Pinar
Det. Lecter 7.0. 2000

Semele androgyna (L.) Kunth

Aristolochiaceae

Aristolochia Bonplandi

America australis: ex caldar. Humon.
1885a

Aristolochia fimbriata Cham.

Aristolochical
Aristolochia sempervirens L.

Ex. Calderi Uman. 1836a.   Graecia.

Aristolochia sempervirens L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садово-паркового
господарства
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2690 UM

Asclepiadaceae
Asclepias angustifolia
Schweig
Ex. Caldarii's Umanicum. 1885a

***Gomphocarpus fruticosus* (L.) W.T.Aiton**

Fam.: *Asclepiadaceae*
Hoya carnososa R. Br.
ex calder. Umuon.
1885 a. Collecteur Joseph Patchoski.
Siva, Australia.

Asclepiadaceae.
Hoya carnososa R. Br.
Siva, Austr.

***Hoya carnososa* (L.fil.) R.Br.**

Fam.: *Asclepiadaceae*
Stapelia bufonia Jacq.
Ex *Caldor. Annon.* 2
1885 a. Collecteur Joseph Patchoski.

Stisseria bufonia (Jacq.) Kuntze

Kleinia articulata Haw.

Mexico L. & P. MacDougal.

1885 ex coll. MacDougal.

Curio articulatus (L.fil.) P.V.Heath

Fam.: Compositae Adans
Cineraria hybrida W. Mol

1886 a. Collecteur Joseph Patchoski.

Pericallis × *hybrida* B.Nord.

Fam.: *Compositae* Adans.
Cineraria platyfolia
Schrank.
1886 a. Collecteur Joseph Patchoski.

Roldana petasitis (Sims) H. Rob. & Brettell

Balsaminaceae
Impatiens Sultanii

ex. coldar. H. Mass. 1885 a.

Impatiens walleriana Hook.f.

Begoniaceae
Begonia dictoma Jacq.

America

Ex hort. calderis/Manoniesi
1886a

***Begonia dictoma* Jacq.**

Begoniaceae
Begonia Fischeri Otto et Piatk.
Pitkelia Fischeri K.L.

Бразилія.

***Begonia dietrichiana* Irmsch.**

Begoniaceae
Begonia hydrocotylifolia Hook.
Gireoudia hydrocotylifolia Kl.
Mexico: Ex Calderis Umanien. 1886a.

Begonia hydrocotylifolia Otto ex Hook.

Fam. *Begoniaceae*
Begonia maculata Raddi
B. argyrostigma Fisch.
Sacredtia maculata Kl.

Brazilia

***Begonia maculata* Raddi**

Научно-педагогический университет
Специальный гербарий
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2702 UM

Begoniaceae
Begonia manicata Ad. Brong.

Mexico

Ex. calor. Humouicus.
1886

***Begonia manicata* Ad. Brong.**

Begoniaceae
Begonia Rex-Putzeys

India orientalis.

ex coll. H. H. Putzeys.
1886a

***Begonia rex* Putz.**

Begoniaceae
Begonia ricinifolia hort.

1886. Ex caldaris Umanien.

Begonia × ricinifolia A.Dietr.

Бегоніацеае
Begonia Davisi

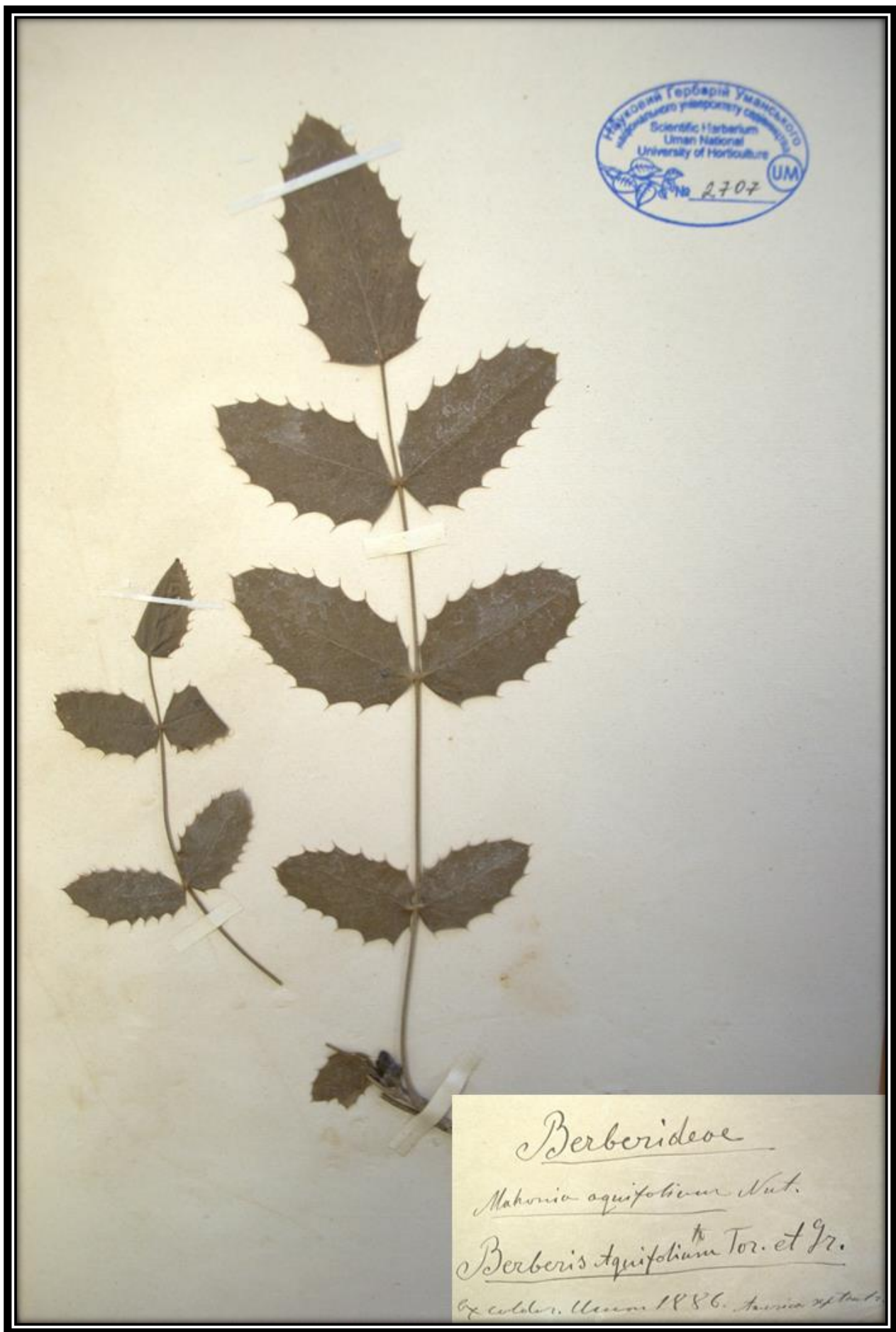
Begonia weddeliana A.DC.

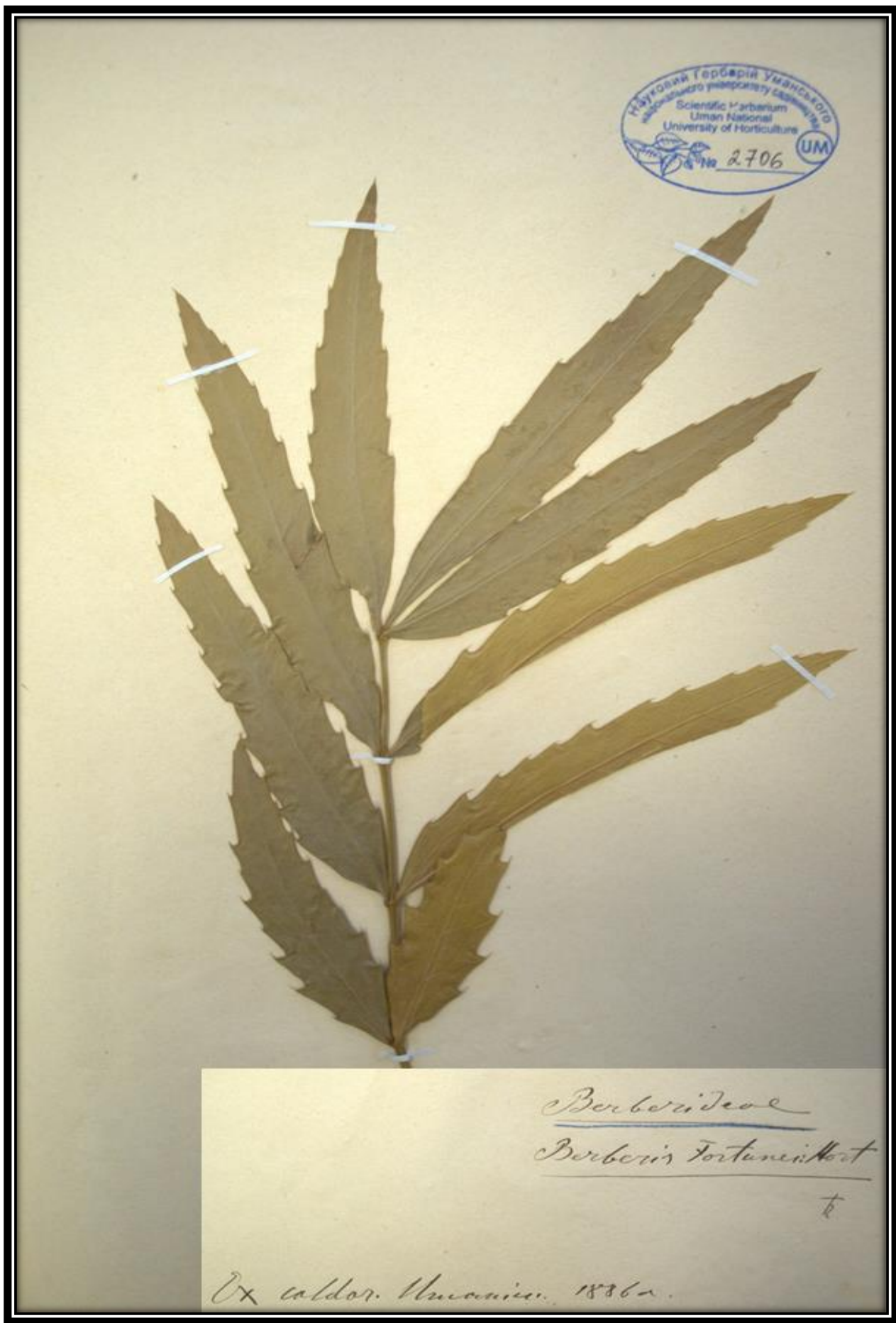

Berberideae
Berberis Darwinii Hook.
P. Karst.
Ex coll. Umanica
1886a.

***Berberis darwinii* Hook.**

Mahonia aquifolium (Pursh) Nutt.

Mahonia fortunei (Lindl.) Fedde

Bignoniaceae
Bignonia capensis L.
Tecoma capensis Th.
J. Don.

M. L. P. Madunza 1885 ex cold. H. M. ...

***Tecoma capensis* (Thunb.) Lindl.**

Euphorbiaceae
Buxus balearica Willd.

Insules. Balearic.

te

Ex collor. Munnar.
1886a.

***Buxus balearica* Lam.**

Euphorbiaceae
Buxus longifolia Boiss.
t.

Syria

Ex coldavii's Herbarium.
1886

***Buxus balearica* Lam.**

Valerianaceae

Valeriana coccinea

Notae criticae

Valerianaceae

Valerianella lasiocarpa
(Steud.) Betsche,

Масляков В. П. и др. 1984 г.

Det. Травин Т. Д., 2013 г.

Valerianaceae

Valerianella lasiocarpa
(Steud.) Betsche

Масляков В. П. и др. 1984 г.

Valerianella officinalis 'Coccinea' L.

Euphorbiaceae
Croton spiralis Bull.
Codiaeum pictum, crispum Hook.
Ex collat. Henrichs.
Wyspy ocean. Japonica. 1885a.

***Croton spiralis* Müll.Arg.**

Fam. Euphorbiaceae
Phyllanthus falcatus Sw.
Ph. Epiphyllanthus Müll.
Xylophylla falcata Sw. Bot. Beech.
tab. 375.
tr

Мпон. Анепука

Phyllanthus epiphyllanthus L.

Mimosaceae R. Brown.
Acacia dealbata Link.

Ex. collaris Romanica.

In Nova Hollandia.

***Acacia dealbata* Link.**

Mimosaceae R. Br.
Acacia melanoxylon R. Br.

In Nova Hollandia.

***Acacia melanoxylon* R.Br.**

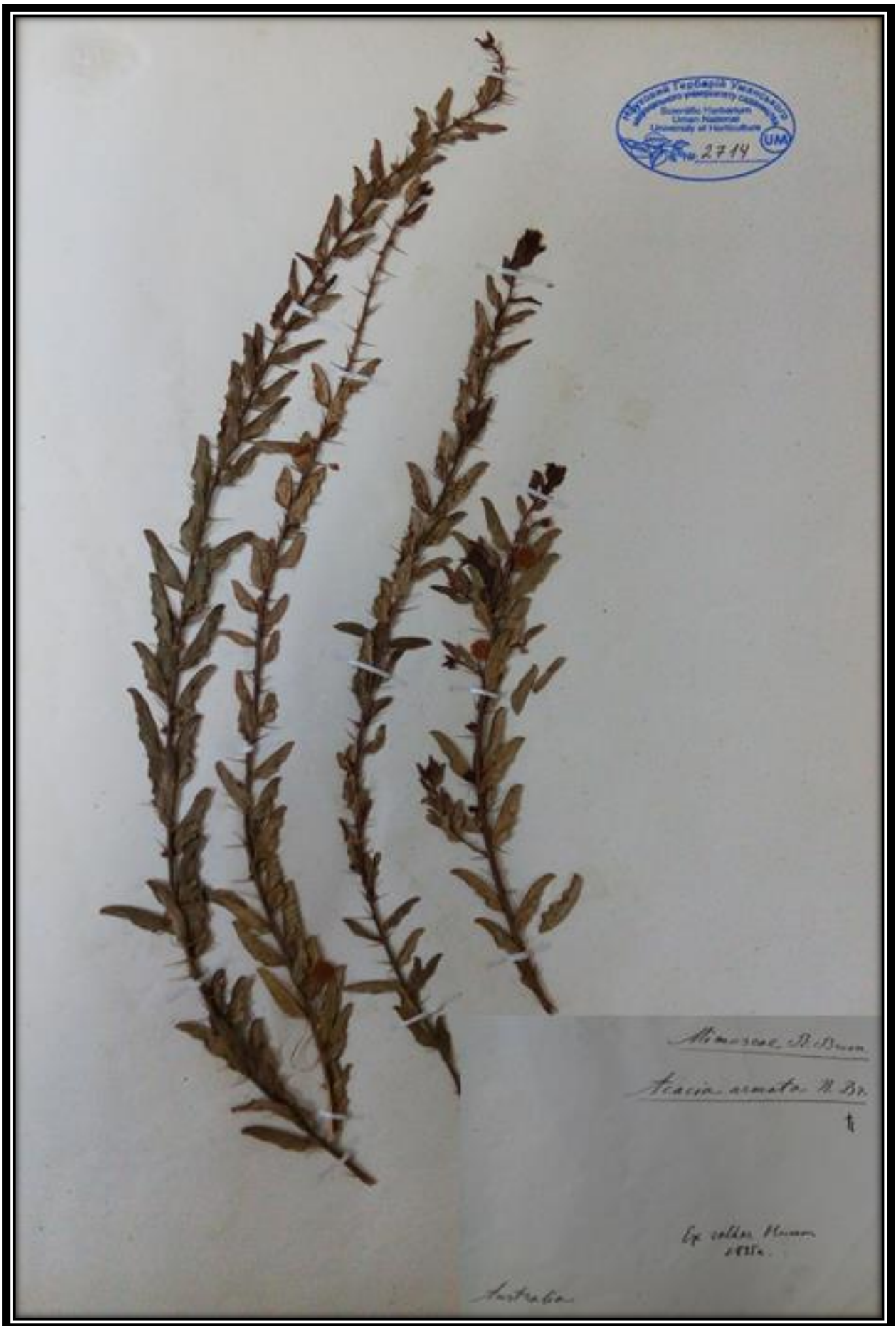
Mimoseae R. Brown.

Acacia microbotrya Benth.

Australia occident.

Ex collor. Hammonim.
1885a

***Acacia microbotrya* Benth.**

Acacia paradoxa DC.

Papilionaceae L
Phyllolobae
Loteae DC.
Adenocarpus foliolosus DC.

Adenocarpus foliolosus (Aiton) DC.

Mimosaceae R. Brown.

Acacia albicans Kunth. ? Hb. B.

Ex caldar. Hummoss.
1885a

Havardia albicans (Kunth) Britton & Rose

Mimoseae N. Brown.

Eumimosa DC.

Mimosa pudica L.

Ex caldar. umanico.
1885a.

In Brasilia

Mimosa pudica L.

Notae criticae
Mimosa sp.
Det. *Майчук Т.В.*, 2015

Mimosa sp.

Quercus asplenifolia

Notae criticae
Fagaceae
Quercus petraea
(Mattenbach) Liebl
(Q. sessiliflora Salisb.)
Dyf carolinensis
Det. Kralyov P.O., 10/13

Fagaceae
Quercus petraea
(Mattenbach) Liebl
(Q. sessiliflora Salisb.)
Dyf carolinensis

Quercus cerris L.

Fam.: *Cupuliferae*
Quercus ~~Hort~~ *fr*
suber L. *fr*
1885 a. Collecteur Joseph Patchoski.

Notae criticae
Q. suber L.
Det. *Krabetski T.O., 2013*

Quercus ilex L.

UNIVERSITY OF MICHIGAN
Herbarium
ANN ARBOR
MICHIGAN
1884
UM

Quercus reticulata.

Quercus reticulata
M.
Nikita 1884.

Quercus rugosa Née

Verbenaceae
Clerodendron Thompsoniae Balf.
H

Amica monticola
ex Caldwell Herbario 1883a.

***Clerodendrum thompsoniae* Balf. f.**

2719
2368

Labiatae
Salvia patens Cav.

Ex caldarii's Umenica
1885

Museum

Salvia patens Cav.

Labiatae Juss.
Rosmarinus officinalis L.

Amph. austro-orientalis : ex coll. Uman. 1886a

***Salvia rosmarinus* Schleid.**

Scrophulariineae
Torenia asiatica Benth

Ex cultor. Mumm
1885.

A. G.

Torenia asiatica L.

Malvaceae
Pavonia spinifex Cav.

fr

America meridionalis
ex. cult. Humm. 1882

Pavonia spinifex (L.) Cav.

Fam.: *Tiliaceae*
Sparmannia africana L.
1886 a. Collecteur Joseph Patchoski.

Sparmannia africana L.f.

Maroufussae
Maroufa eximia Pohl.
4

ex arbore. Uman.
1850

Stromanthe eximia Eichler

Mesembryanthemum
Mesembryanthemum minutum Haw.
M. D. P. Kozlov.
Ex coll. Uman 1885a

***Conophytum minutum* (Haw.) N.E.Br.**

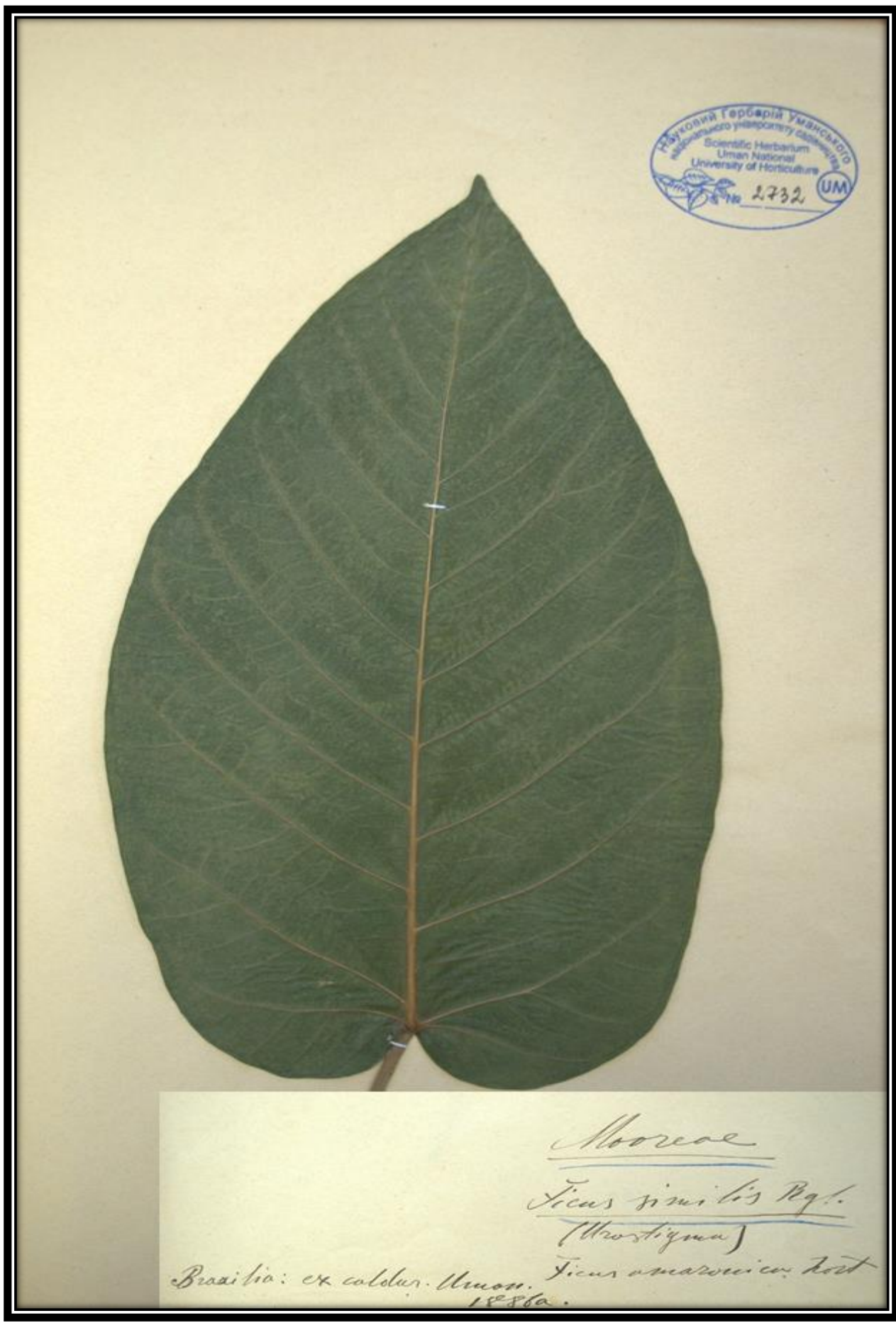
Moraceae
Ficus Aunci h. Van-Houtte.
K

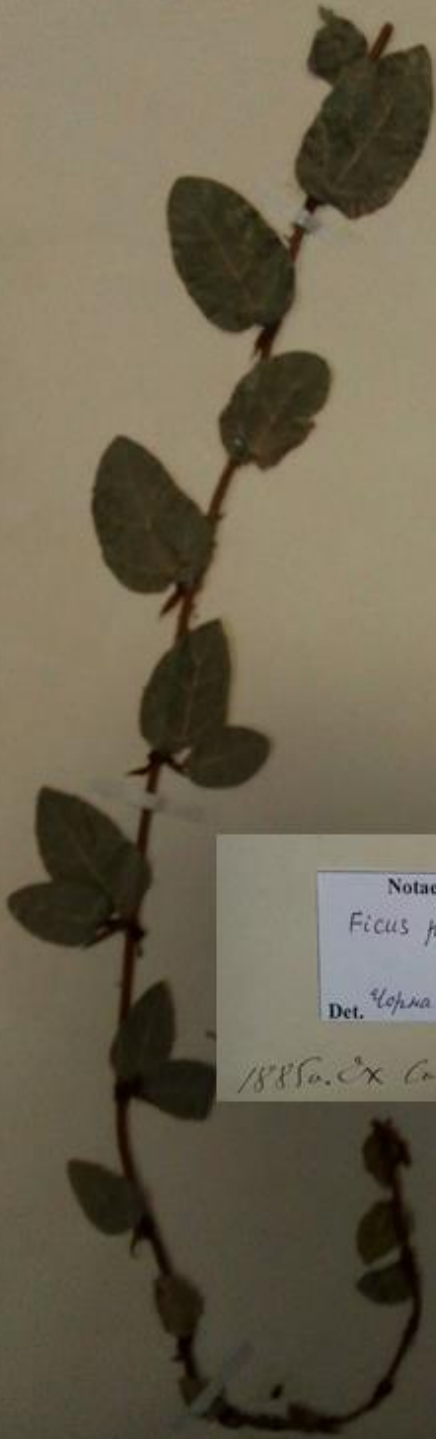
ex colovar. Uman. 1885a.

Ficus aurea Nutt.

***Ficus nervosa* subsp. *pubinervis* (Blume) C.C.Berg**

Notae criticae
Ficus pumila L.
 Det. Чопна Т. А. - 11.09.2018
 1885a. Ex Calder. Munster.

Muraese
Ficus carica L. Hitchc.
 Умисл.
 Синоніми: *Ficus carica* d.
 Умисл.
 Синоніми: *Ficus carica*
 Det. Лябунська Т. П., 2018

Ficus pumila L.

Ficus saussureana DC.

Morua
Ficus scabra Forst. *h*

1886. Ур. Урумийского университета. Кол. Тензингана О.С.

Ficus scabra G.Forst.

Myrtaceae
Calistemon lanceolatum DC

Australia. ex Caldwell. Uman. 1886a

***Calistemon lanceolatum* (Sm.) Sweet.**

Fam.: *Myrtaceae*
Eucalyptus globulus Labill.
1886 a. Collecteur Joseph Patchoski.
Australia

Eucalyptus globulus Labill.

Myrtaceae
Leptospermum myrtifolium Sieber
†

~~Australia:~~ Ex coll. N. Munro.
1850.

Leptospermum myrtifolium Sieber ex DC.

Myrtaceae

Melaleuca alba Hort.

Melal. eucalyptolia ^{tr} Smith.

Australia

Ex coldar. Humm. 1887a.

Melaleuca alba Steud.

Fam. Myrtaceae

Jambosa australis DC.

Eugenia myrtifolia Sims.

Eugenia australis Wendl.

Myrtus australis L

ft

ex coldor. Humou.
1885a.

Nov. Tolleniidi.

Syzygium australe (J.C.Wendl. ex Link) B.Hyland

Nepenthes
Nepenthes sp.

Ex coll. Uman
1885

***Nepenthes* sp.**

Jasminae
Jasminum nudiflorum L.

China : ex coldar. Hamanien.
1885

Jasminum nudiflorum Lindl.

Мясое.
Phillyrea media Suk.

Euros.-austroasiatica ex calder Uman. 1886a

***Phillyrea latifolia* L.**

Rhamneae R. Br.

Paliurus aculeatus Lam.

Col. in Tauria et provinc. caucas.

Paliurus spina-christi Mill.

Tiliaceae
Cochorus japonicus Thby.
Kerria japonica DC.

Japonia ex callos. Uman. 1986a.

***Kerria japonica* (L.) DC.**

Rubiaceae
Gardenia Thunbergia L.
т

Миср Лосп. Мадрид. Д-р М. Манассеи? Мюнхен 1886.

***Gardenia thunbergia* Thunb.**

Fam.: *Rubiaceae*

Gardenia citriodora
Hook

1886 a. Collecteur Joseph Patchoski.

Mitriostigma axillare Hochst.

Fam. Aurantiaceae

Citrus medica Biss.

Cytrina.

fr

Ex calabar. Amazon. 1885a

Citrus medica L.

Asperagineae
Smilax (*exaltata* L.)
Coccarpus succus

Notae criticae
Coccarpus succus
S. exaltata L.
Det. Frick, T.O. 1986

Ching, & H. H. Hsu, *Acta Bot. Sin.* 1986

Smilax aspera L.

Scrophularinea R. Br.
Francisca Morcana Hook
Braunfelsia Morcana Benth.
Fron. uniflora Pohl.

America meridionalis.

Ex caldar. urb. Bogotae.
1886.

***Brunfelsia uniflora* (Pohl) D. Don**

Solanaceae

Habrotamnus aurantiacus Regel.

Cestrum Regelii Planch.^h

Ex collor. Amoy. 1885a.

***Cestrum aurantiacum* Lindl.**

Solanaceae
Cestrum laurifolium L. 'Herit.
C. venenatum Lamour. n
Ex coll. Hb. Herbarii
1855
Amerique meridionale

***Cestrum macrophyllum* Vent.**

Solanaceae Rehb.

Cestrum Parquianum d. Herit

Notae criticae

C. p. d. Herit

Det. R. S. Gentry F.O. 2007

Ex collor. Humboldt

1835a.

juv. carne.

Chili.

Cestrum parqui (Lam.) L'Her.

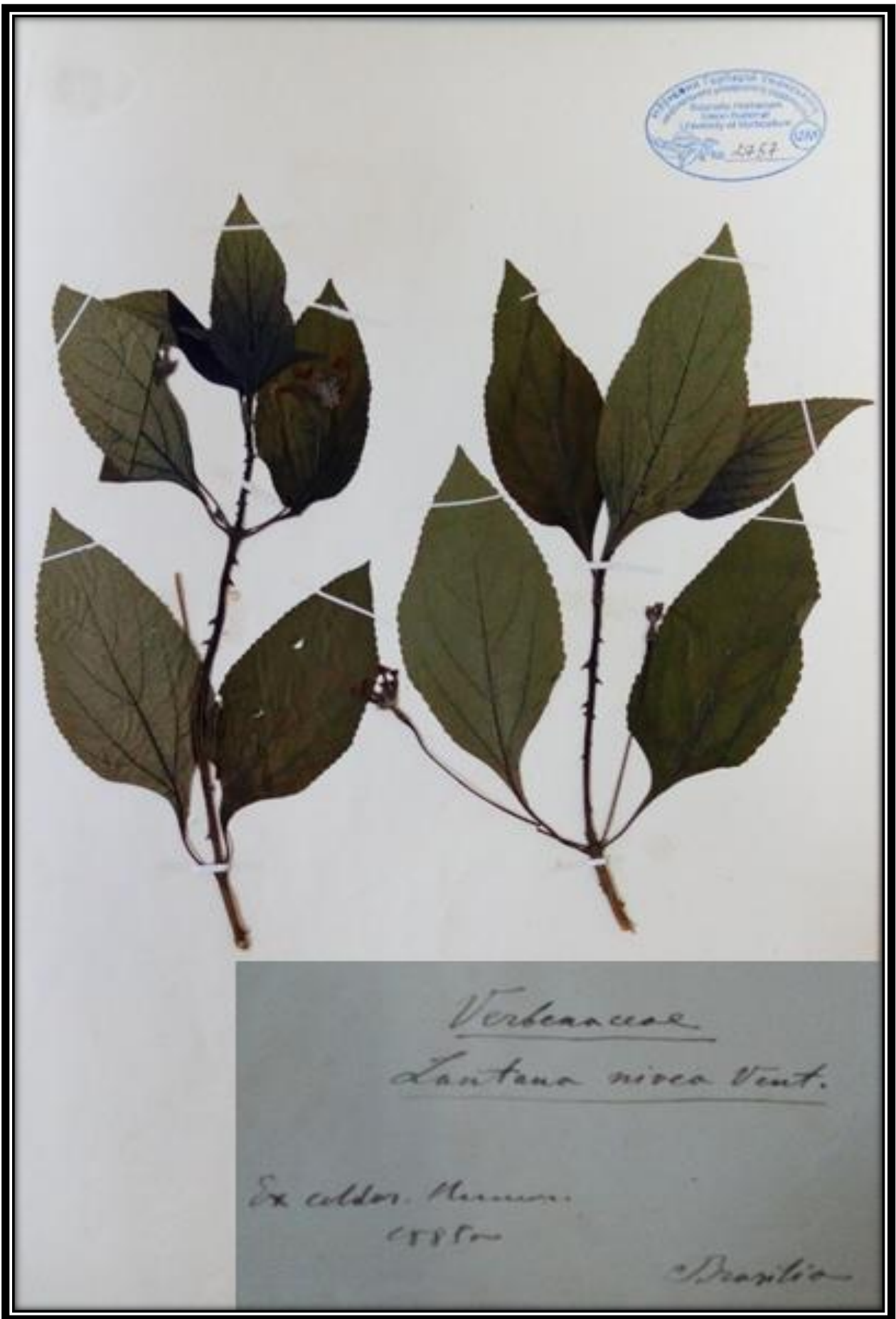

Thymelaeaceae Huss.
Passerina annua Wikström.
 Hab. in Ross. merid.

Notae criticae
Thymelaeaceae
Thymelaea passerina (L.)
Passerina annua Coss.
 Det. Krasov. T.O. ^{Wickström} 2011

Thymelaeaceae
Thymelaea passerina (L.)
 Coss.
Passerina annua Wikström

***Thymelae passerina* (L.) Coss. & Germ.**

Lantana nivea Vent.

3.3. Перелік рослин, інтродукованих у ботанічному саду Петербургу (Ex horto botanico Petropolitano)

Amaranthaceae

108. *Celosia argentea* L.

UM (2760) [Amaranthaceae. *Celosia cristata*].

Apiaceae

109. *Astrantia major* L.

UM (2758) [Ex horto bot. Petropolitano¹⁵].

110. *Bupleurum semicompositum* L.

UM (2759) [Ex horto bot. Petropolitano].

Asteraceae

111. *Bellis perennis* L.

UM (2762) [*Bellis hybrida* Tenor. Ex horto bot. Petropolitano].

112. *Felicia amelloides* (DC.) Voss

UM (2761) [Compositae Adans. *Cineraria amelloides*. Ex horto bot. Petropolitano. Notae criticae. *C. maritima* L. Жовтозілля приморське. Det. Кравець. Т.О., 2013 р.].

113. *Lasthenia glabrata* Lindl.

UM (2763) [Ex horto bot. Petropolitano].

114. *Matricaria discoidea* DC.

UM (2764) [Ex horto bot. Petropolitano.].

Caprifoliaceae

115. *Lonicera caerulea* L.

UM (2765) [Ex horto bot. Petropolitano].

Ericaceae

116. *Andromeda polifolia* L.

UM (2766) [*Andromeda polifolia* Linn¹⁶]

---

¹⁵ Етикетка видрукована типографським способом

¹⁶ Етикетка видрукована типографським способом

117. *Arbutus andrachne* L.

UM (2767) [Ericaceae Lindl. *Arbutus Andrachne* L. Hab. in Tauria¹⁷].

Rubiaceae

118. *Phuopsis stylosa* (Trin.) G.Nicholson

UM (2768) [Rubiaceae. *Crucianella stylosa* Trin. **Ex horto bot. Petropolitano.**
Hab. in provinciis causicis].

Solanaceae

119. *Solanum lycopersicum* L.

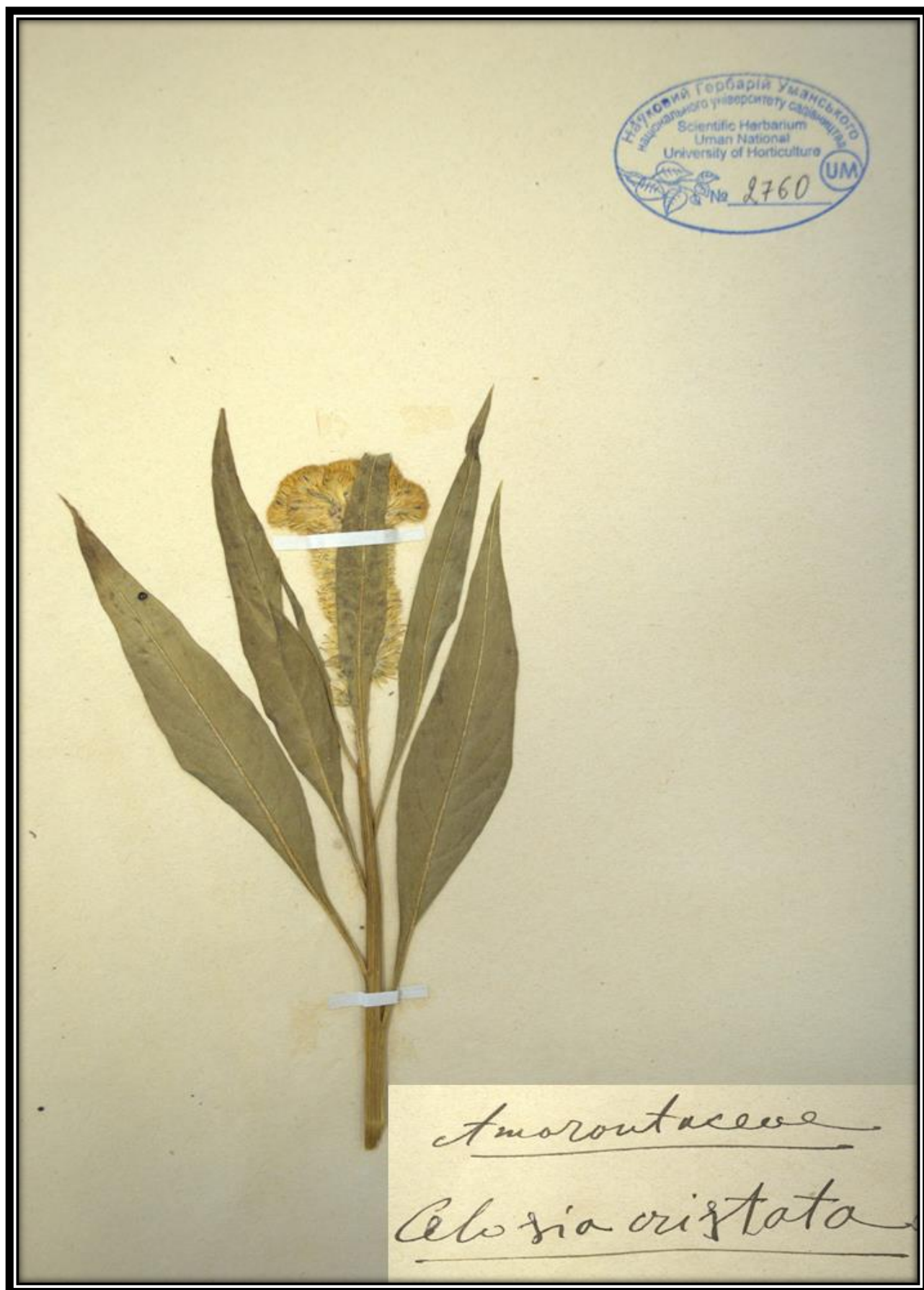
UM (2769) [*Lycopersicum Humboldtii* Dunal. **Ex horto bot. Petropolitano**].

---

¹⁷ Гербарний зразок зібрано в іншій місцевості, Крим

Гербарні зразки (Ex horto botanico Petropolitano)

Celosia argentea L.

Astrantia major L.

Bupleurum semicompositum L.
Ex horto bot. Petropolitano.

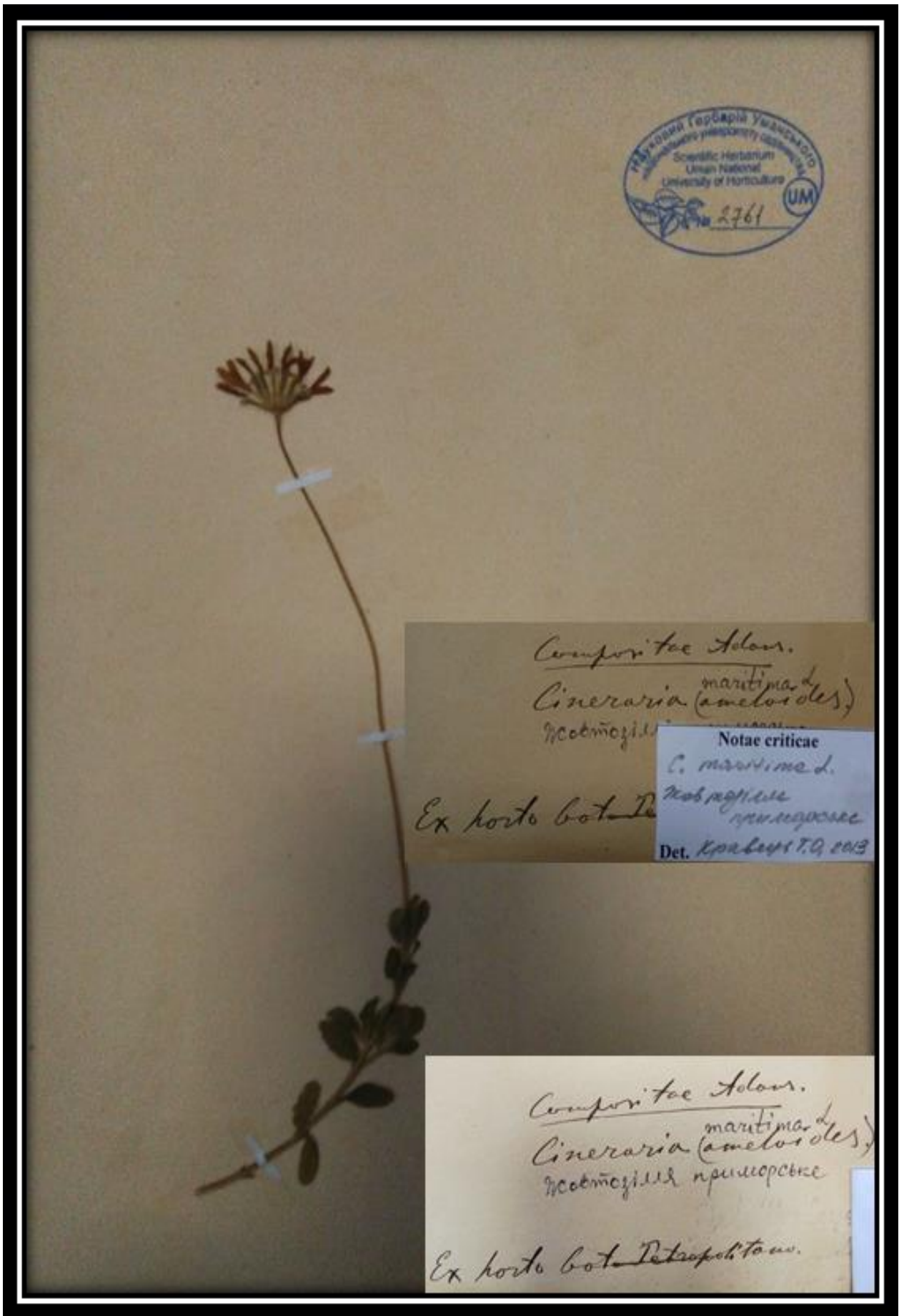
Bupleurum semicompositum L.

Bellis hybrida Tenor.

Ex horto bot. Petropolitano.

Bellis perennis L.

Felicia amelloides (L.) Voss

Lasthenia glabrata Lindl.

Matricaria discoidea DC.

Ex horto bot. Petropolitano.

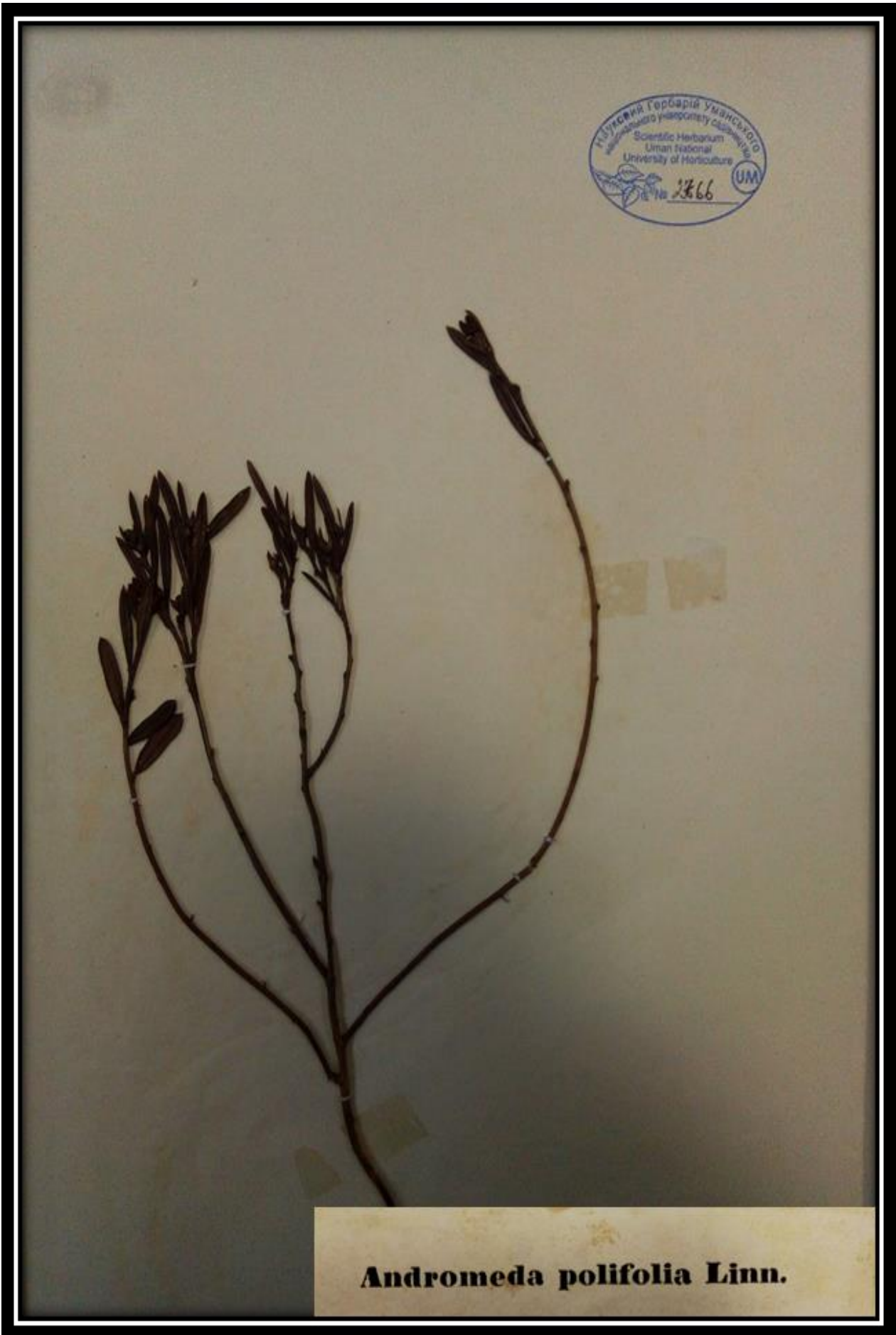
Matricaria discoidea DC.

Lonicera caerulea L.

Ex horto bot. Petropolitano.

Lonicera caerulea L.

Andromeda polifolia Linn.

Ericaceae Lindl.
Arbutus andrachne L.

Herb. in Tauria

Arbutus andrachne L.

Crucianella stylosa Trin.

Hab. in provinciis caucasicis.

Ex horto bot. Petropolitano.

Rubiaceae.

Phuopsis stylosa (Trin.) G.Nicholson

Lycopersicon Humboldtii
Lam.
Ex horto bot. Petropolitano.

Solanum lycopersicum L.

**3.4. Перелік рослин, зібраних у розсаднику квітничково-
декоративних рослин училища
(Ex horto botanico Umaniense)**

Angiosperms

Monocots

Poaceae

120. *Zea* sp.

UM (2790) [Gramineae Juss. *Zea stricta* L. Ex horto botanico Uman. 1885a.].

Eudicots

Apocynaceae

121. *Apocynum androsaemifolium* L.

UM (2770) [Apocynae. Ex hort. botan. Uman. America septentrionalis. 1885 a.
Notae criticae. A. sarmatiense. Кендаф сарматский. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Asteraceae

122. *Ammobium alatum* R.Br.

UM (2771) [Compositae Adans. Senecionideae. Ex horto botanico Umanien.
Nova Hollandia. 1884 a].

123. *Emilia sonchifolia* (L.) DC. ex DC.

UM (2772) [Compositae Adans. Senecionideae. *Cacalia sonchifolia* L. Ex horto
botanico Umanien. 1885a. Notae criticae. Какалия коньелистая. *Senecio sagittatus*
Set. Dip. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

124. *Lasthenia californica* DC. ex Lindl.

UM (2773) [Compositae Adans. Ex horto botanico Umaniense. 1885 a].

125. *Senecio elegans* L.

UM (2774) [Compositae Adans. Ex horto botanico Uman. India. 1884].

Boraginaceae

126. *Phacelia tanacetifolia* Benth.

UM (2779) [Hydrophyllaeae. Ex horto botan. Uman. California].

Brassicaceae

127. *Matthiola fragrans* (Fisch.) Bunge

UM (3556) [Сем Cruciferae. *Matthiola fragrans*].

Buxaceae

128. *Buxus sempervirens* L.

UM (2775) [Euphorbiaceae. Ex horto Humanien. Europa australis. 1886 a].

Campanulaceae

129. *Lobelia erinus* L.

UM (2784) [Lobeliaceae. Ex horto botanico Humanien. Отеч. Мыс Доброй Над. 1885 a].

Caryophyllaceae

130. *Gypsophila elegans* M.Bieb.

UM (2777) [Caryophylleae. Ex horto botanico Umanien. 1884 a].

Cleomaceae

131. *Cleome* sp.

UM (2776) [Capparideae. Ex hort. bot. Uman. 1884 a].

Lamiaceae

132. *Nepeta bucharica* Lipsky

UM (2780) [Labiatae Juss. *Nepeta bohauricae*. Ex horto botanico Umaniense. 1884 a].

133. *Salvia coccinea* Buc'hoz ex Etl.

UM (2781) [Labiatae Juss. *Salvia coccinea* L. *S. glauceus* Pohl., *S. rosea* Vohl., *S. pseudo-coccinea* L. Ex horto botanico Umaniense. Florida. 1885 a].

134. *Satureja montana* L.

UM (2782) [Labiatae Juss. Ex horto botanico Umaniense. 1885a. Notae criticae. Чабер горный. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Linaceae

135. *Linum grandiflorum* Desf.

UM (2783) [Lineae DC. Ex horto botanico Humanien. Algeria. 1885 a].

Lythraceae

136. *Cuphea llavea* Lex.

UM (2785) [Lythraricae. *Cuphea miniata* Brongn. Ex horto botanico Humaniensi. Meksyka. 1885 a].

Onagraceae

137. *Oenothera* sp.

UM (2786) [Onagrariae Juss. *Oenothera biennis* L. Энотера двудомная. Умань. Іюнь. (Киев. губ.).].

Oxalidaceae

138. *Oxalis* sp.

UM (2787) [Oxalideae. *Oxalis raldiviensis* Barn. Ex hort. botan. Uman. 1885 a].

Papaveraceae

139. *Lamprocapnos spectabilis* (L.) Fukuhara

UM (2778) [Fumariaceae. *Diclytra spectabilis* DC. Ex horto botanico Umanien. Chiny].

140. *Macleaya cordata* (Willd.) R.Br.

UM (2788) [Papaveraceae DC. *Bocconia cordata* Willd. Ex horto botan. Uman. Chiny. 1884 a].

141. *Papaver alpinum* L.

UM (2789) [Papaveraceae DC. Ex horto botanico Umaniens. 1885 a].

Phrymaceae

142. *Erythranthe tilingii* (Regel) G.L.Nesom

UM (2793) [Scrophularineae. *Mimulus tilingii* Regel *Mimulus (Telingi)*. Ex horto botanico Umaniensis. Notae criticae. *M. guttatus* DC. Мімулюс крапчастий. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

Plantaginaceae

143. *Digitalis ferruginea* L.

UM (2792) [Scrophulariaceae. Ex horto botanico Umaniensis].

Ranunculaceae

144. *Aquilegia chrysantha* A.Gray.

UM (2791) [*Aquilegia chrysantha* Gray. Ex horto bot. Human. Septern occident. America. 1885 a].

Urticaceae

145. *Urtica pilulifera* L.

UM (2794) [Urticaceae. Ex horto botan. Uman].

Verbenaceae

146. *Verbena* × *hybrida* Voss

UM (2795) [Verbenaceae. *Verbena hybrida* hort. Hybr. hort. Ex horto bot. Uman. 1885 a].

Гербарні зразки (Ex horto botanico Umaniense)

Zea sp.

152

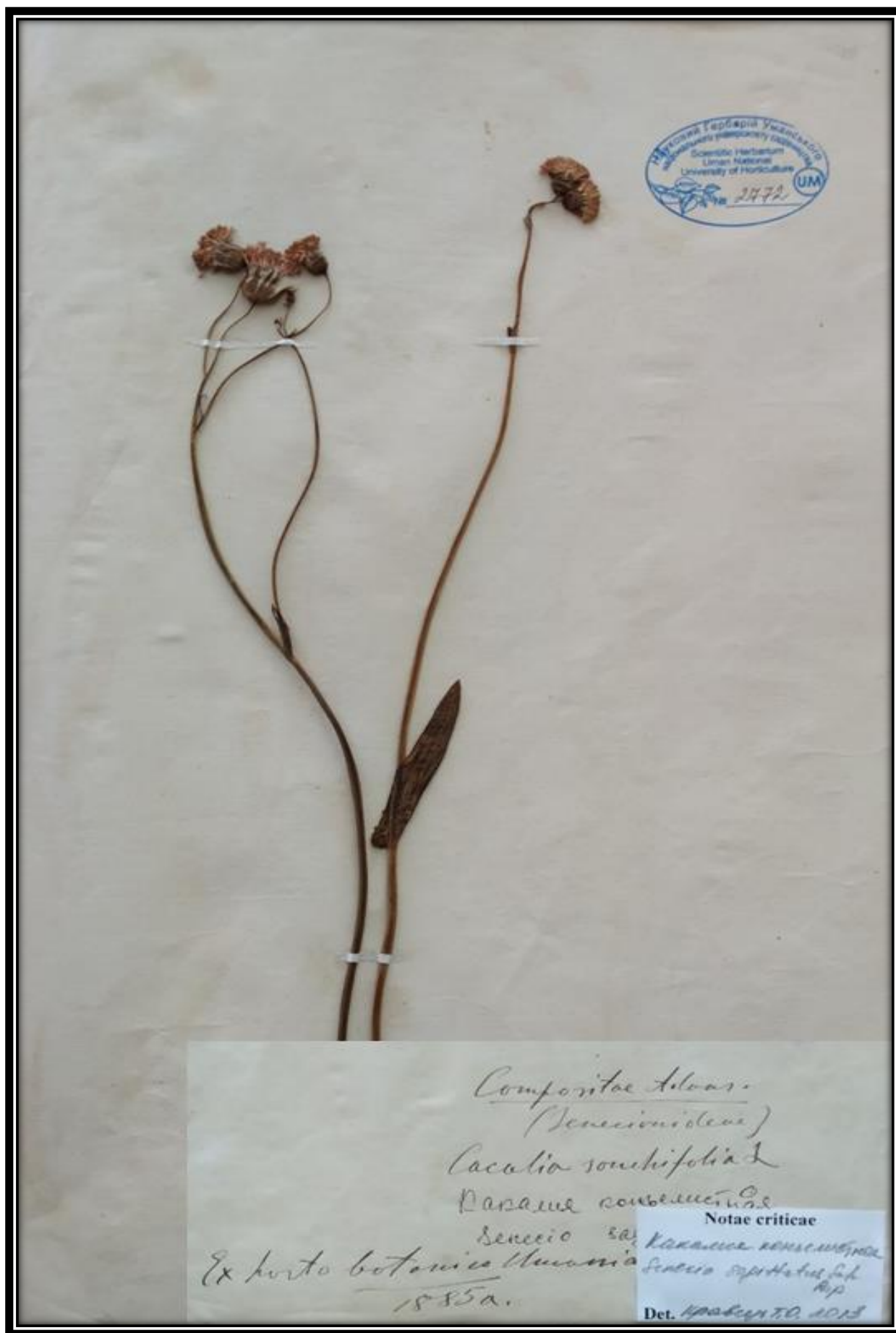

Apocynum androsaemifolium L.

Ammobium alatum R.Br.

Emilia sonchifolia (L.) DC. ex DC.

Compositae calous.
Lasthenia californica

Exposito botanico Umanense
1885

***Lasthenia californica* DC. ex Lindl.**

Compositae Adams.
Senecio elegans L.

Herb. : Ex herb. botanico Uman.
1887.

Senecio elegans L.

Національна Гербарія Уманського національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
2779 UNA

Hydrophyllum
Phacelia tanacetifolia Benth.
California.
Ex herbario bot. Univers.

***Phacelia tanacetifolia* Benth.**

***Matthiola fragrans* (Fisch.) Bunge**

Euphorbiaceae

Buxus arb sempervirens L.
h

Europa australis. ex herb. Monacensis.
1846a

***Buxus sempervirens* L.**

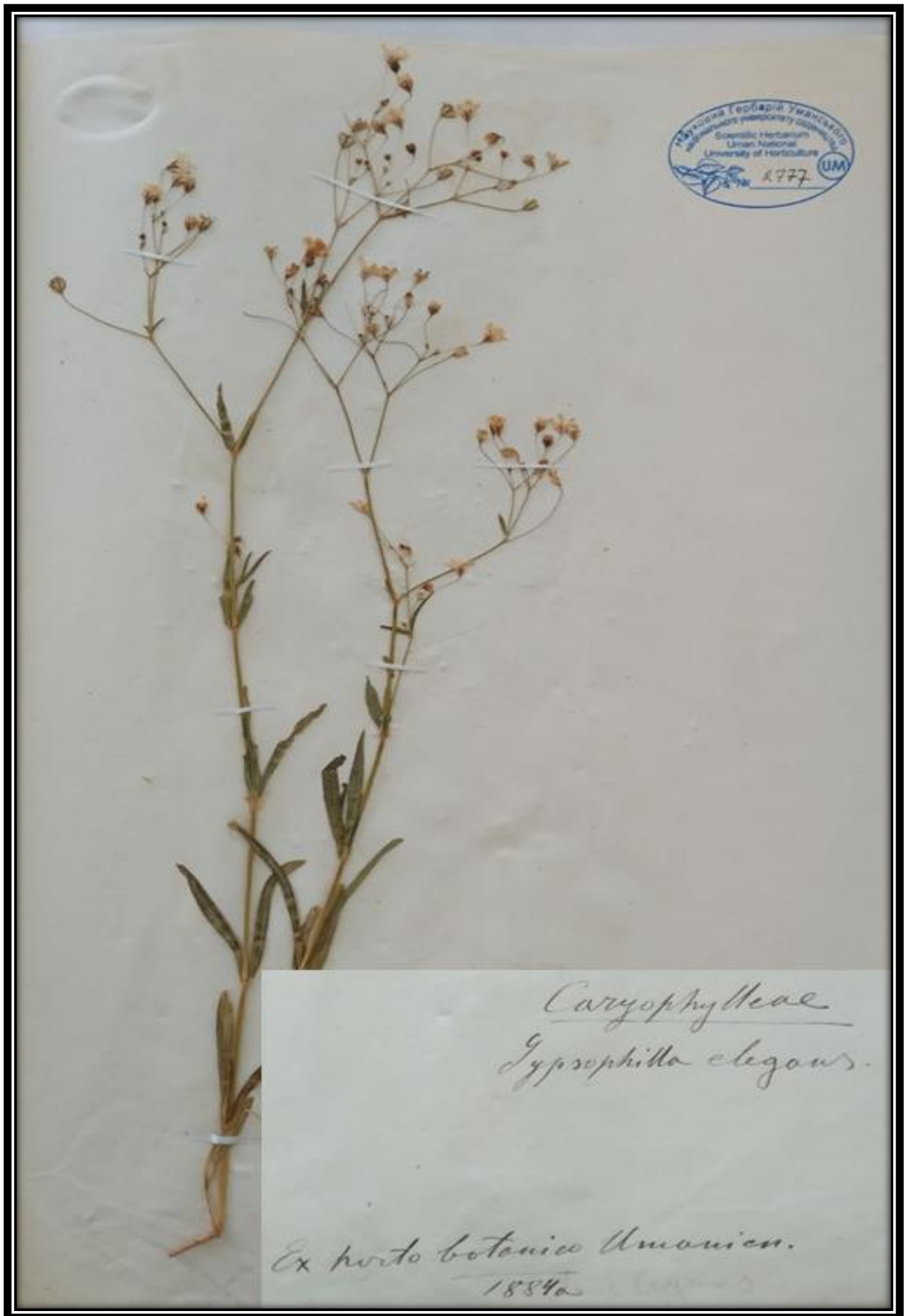

Lobeliaceae
Lobelia erinus L.

Ex portu botanico Munroicensi
1885

Over. Meyer Davenport M.D.

***Lobelia erinus* L.**

Gypsophila elegans M.Bieb.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2776 UM

Capparisidene
Cleome sp.

1887a Ex hort. bot. Uman.

Cleome sp.

Labiatae Juss.
Nepeta Bucharica

Ex Horto botanico Umanicuro.
1884o

Nepeta bucharica Lipsky

Labiatae Kun.

Salvia coccinea L.

S. glaucescens Pohl.

S. rosea Pohl.

S. pseudo-coccinea L.

Ex Horto botanico Umanense ; Florida.

1885o

***Salvia coccinea* Buc'hoz ex Etl.**

Labiatae Jus.

Satureja montana L.

Забар розповсеб

Notae criticae

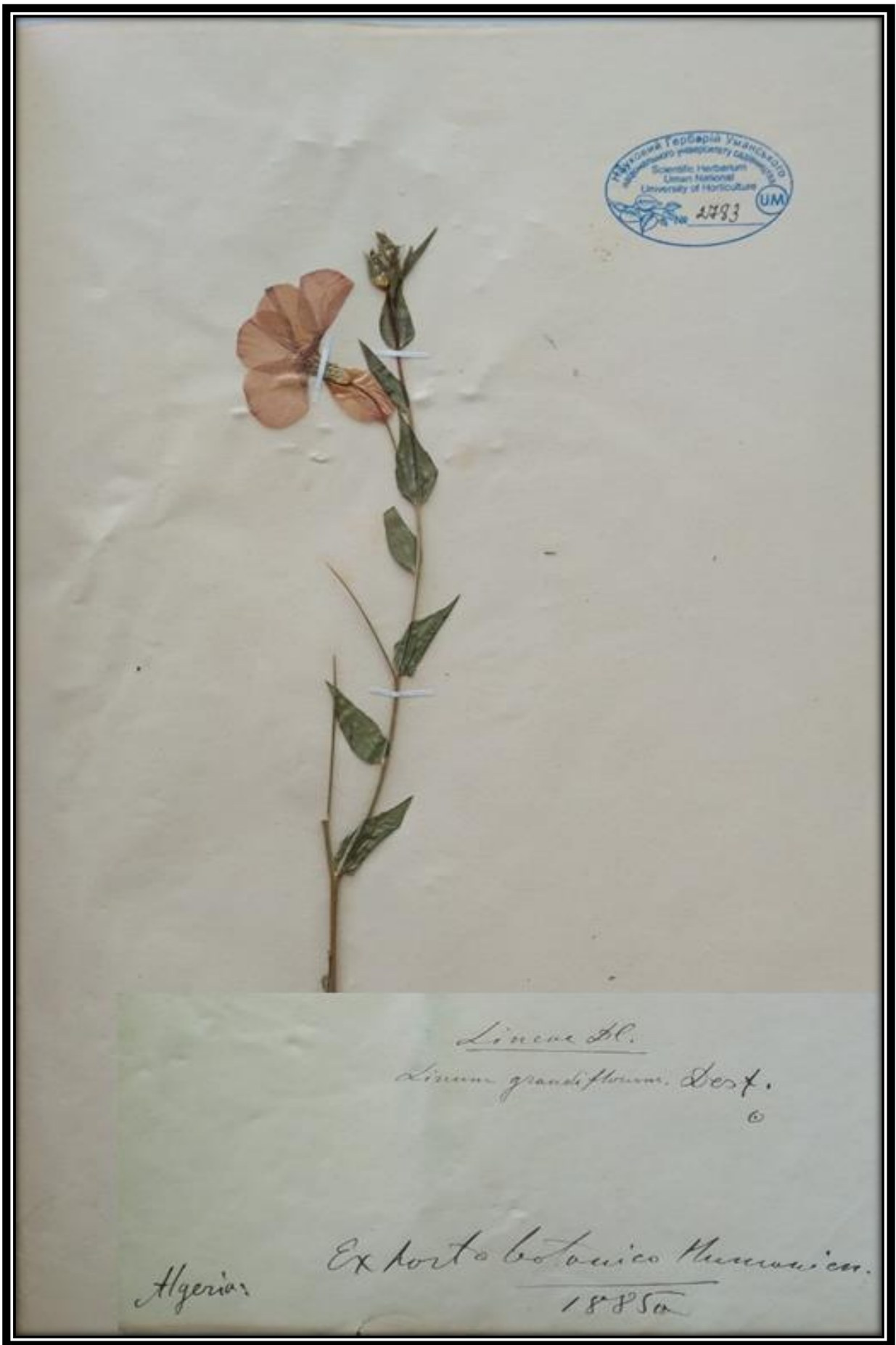
Забар розповсеб

Det. Кривоберг Т.О. 2013

Ex horto botanico ~~Uman~~

1885a

Satureja montana L.

Linum grandiflorum Desf.

Lythrorical
Cuphea miniata Broyna

Mexyka.
Ex horto botanico Thunbergiano
1885a

Cuphea lavea Lex.

Научный гербарий Уманского
национального университета садоводства
и ландшафтного дизайна
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
2786 UA

Oenothera (Krb. sp.)
Dumb.

Oenotheraceae L.

Oenothera biennis L.

Oenothera biennis L.

***Oenothera* sp.**

Oxalideae
Oxalis caldovicensis Barn.

©

Ex hort. botan. Univ. Uman.
1885a

Oxalis sp.

Lamprocynos spectabilis (L.) Fukuhara

Popaveraceae DC.
Baccharis cordata
Willd.

China.

ex herb. botan. Harum.
1884

Macleaya cordata (Willd.) R.Br.

Papaveraceae L.
Papaver alpinum L.

Ex horto botanico Umanicus.
1885a

Papaver alpinum L.

Scrophulariaceae

Mimulus (Tilingii)
guttatus DC.

Mimulus sparsaeoides

Notae criticae

M. guttatus DC.

Mimulus sparsaeoides

Det. Kraberg T.O. 2013

Ex horto botanico Umaniensis

***Erythranthe tilingii* (Regel) G.L.Nesom**

Scrophularineae
Digitalis ferruginea L.

ex horto botanico umanicensis.

Digitalis ferruginea L.

Aquilegia chrysantha Gray.

septentr. occident America

De botte bot. Meneses.
1885

Aquilegia chrysantha A.Gray.

Urticaceae
Urtica pilulifera L.

0

ex horto. botan. Univ. Uman.

Urtica pilulifera L.

Verbenaceae Mart.
Verbena hybrida Willd.

1885a ex herb. bot. Uman.

hybr. Mart.

Verbena × hybrida Voss

3.5. Перелік дикорослих рослин, зібраних в околицях м. Умані (Ex herbarium Florae Umaniensis)

Angiosperms

Monocots

Alismataceae

147. *Alisma plantago-aquatica* L.

UM (2796) [Alismaceae Juss. *Alisma plantago* L. Zabieniec Babka wodna (*Alisma plantago-aquatica* L. w wodach stojących i błotach. Lipiec i sierpień. Human¹⁸). 1883].

148. *Sagittaria sagittifolia* L.

UM (2797) [Alismaceae Juss.].

Amaryllidaceae

149. *Allium flavescens* Besser

UM (2798) [Fam. Liliaceae. Endlich. II Asaphodeleae Endlich.].

150. *Allium oleraceum* L.

UM (2799) [Liliaceae. (Human. Czerwiec na suchychurgovroch agrodach) 1882].

15.1. *Allium saxatile* M.Bieb.

UM (2800) [*Allium saxatile*].

Asparagaceae

152. *Asparagus officinalis* L.

UM (2806) [(*Asparagus officinalis* L. Szparag (zwyczajny) dziko w miejscach suchych, hoduje się w ogrodach Czerwiec-sierpnia. Human). 1882].

153. *Convallaria majalis* L.

UM (2805) [Сем. Asparageae. Ландыш. (*Convallaria majalis* L. Konwolija (wonna). w lasach lisciowych i gajach Maj, czerwiec. Human). Умань. №16. 1882].

¹⁸ Етикетка видрукована типографським способом, польською мовою

154. *Polygonatum multiflorum* (L.) All.

UM (2810) [Asparageae Juss. *Polygonatum multiflorum* Dest. Умань. 1882].

155. *Polygonatum odoratum* (Mill.) Druce

UM (2811) [Сем. Asparageae Juss. *Polygonatum officinale* All. Купена лекарственная. Умань. 1881].

156. *Scilla bifolia* L.

UM (2812) [Liliaceae DC. Умань. 1882].

Asphodelaceae

157. *Heimerocallis fulva* (L.) L.

UM (2809) [Fam. Liliaceae. *Heimerocallis fulva* L. W ogrodach. Lipiec. Human. 1884. Notae criticae. Лілійник рудуватий. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

Iridaceae

158. *Gladiolus imbricatus* L.

UM (2801) [Irideae B.Br.].

159. *Iris pseudacorus* L.

UM (2802) [Сем. Irideae Juss. Касатиковые. Касатик водяной. *Iris pseudo-acorus* L. Kasaciec (blotny) na blotach, miedzy tatarakiem, nad stawami, w rowach. Maj. Czerwiec. Human). Май. Умань (Кіев. губ.). Пачоскій. 1882].

Juncaceae

160. *Juncus compressus* Jacq.

UM (2803) [Maj. Czerwiec. Human. Kolo stawiw wilow. 1884].

161. *Juncus conglomeratus* L.

UM (2804) [Juncaceae DC.].

Liliaceae

162. *Fritillaria* sp.

UM (3450) [Сем. Лилейник. Род Рябчик. Вид Лесной. Notae criticae. *Fritillaria meleagris* L. Р. великий. Кравець Т.О., 2013 р.].

163. *Gagea lutea* (L.) Ker Gawl.

UM (2807) [Сем. Liliaceae. Лилейные. *Gagea lutea* Srult. Гагея желтая. Умань (Кіев. губ.). Пачоскій. 1882].

164. *Gagea minima* (L.) Ker Gawl.

UM (2808) [Liliaceae DC. *Gagea minima* Schultdl. Г. остролистная. Умань. Kwicciem na tamach wlasach. 1882].

Poaceae

165. *Agropyron cristatum* (L.) Gaertn.

UM (2840) [Gramineae Juss. *Triticum imbricatum* M.B. Notae criticae. *Agropyrum imbricatum* R. et Sch. *A. cristatum* var. *villosum* Schmalh. Пирій череписчастий (житняк). Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

166. *Anthoxanthum odoratum* L.

UM (2813) [Gramineae Juss. Умань. 1882. *Anthoxanthum odoratum* L. Tonca wonna na lakach i pastwiskach suchych. Maj, czerwiec. Human). 1883].

167. *Avena sativa* L.

UM (2815) [Graminea. *Avena orientalis*. Овес восточный. Умань (Кіев. губ.). №286].

168. *Avena sativa* L.

UM (2817) [Gramineae Juss. *Avena sativa* L. Owies (zwyczajny) (uprawia sie na polach. Lipiec. Human. №222)). Умань. 1882].

169. *Bromus erectus* Huds.

UM (3459) [*Bromus erectus*].

170. *Bromus hordeaceus* L.

UM (2818) [Gramineae. *Bromus mollis* L. Костеръ мягкій. Умань. 114. 1882].

171. *Bromus hordeaceus* L.

UM (2819) [Gramineae. Злаки. *Bromus mollis* L. Костеръ мягкій Умань (Кіев. губ.). Іюнь. №234. 1882].

172. *Bromus secalinus* L.

UM (2820) [Gramineae. Костеръ рисовой. Умань (Кіев. губ.). №282. 1882].

173. *Cenchrus americanus* (L.) Morrone

UM (2836) [Сем. Gramineae. *Setaria glauca* (L.) Beauv. Na polach uprowinych. Human].

174. *Dactylis glomerata* L.

UM (2821) [*Dactylis glomerata*. (*Dactylis glomerata* L. Niestrawa (pospolita) na pastwiskach suchych, miedzach w ogrodach, kolo drog w lasach i t. d. Czerwies do sierpnia)].

175. *Digitaria ischaetum* (Schreb.) Muhl.

UM (2822) [*Digitaria glabra* P.B. *D. humifosum* Rich. *D. filiformis* Kocl. Notae criticae. *Digitaria ischaetum* Moench. Пальчатка звичайна. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

176. *Echinochloa crus-galli* (L.) P.Beauv.

UM (2833) [Gramineae. *Panicum crus-galli, aristata* Rehb. Просо колосистое. Умань. Июль. №295. 1882].

177. *Eragrostis minor* Host

UM (3456) [Сем. Graminea. *Eragrostis poacoies*].

178. *Lolium arundinaceum* (Schreb.) Darbysh.

UM (3457) [*Festuca arundinacea* Schreb. Notae criticae. Poaceae. Кострица тросникова. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

179. *Helictotrichon pubescens* Huds.

UM (2816) [Gramineae. *Avena pubescens* L. Овес заячий. Умань. №110. 1882].

180. *Hordeum bulbosum* L.

UM (2824).

181. *Hordeum distichon* L.

UM (2825) [*Hordeum distichon* L. Uprawia sie na polach. Human. 1882].

182. *Hordeum murinum* L.

UM (2827)

183. *Hordeum vulgare* L.

UM (2826) [*Hordeum hexastichon* L. Ячмень шестирядный. Умань. 1882].

184. *Hordeum vulgare* L.

UM (2828) [Сем. Graminea. Jeczmiem zwyczajny. (*Hordeum vulgare* Jeczmiem zwyczajny, uprawia sie na polach. Czerwiec, lipiec. Human)].

185. *Lolium perenne* L.

UM (2829) [Gramineae Juss. Плевел многолетний (*Lolium perenne* L. Kakolnica trwała, na łakach, miedzach, przy drogach. Czerwiec-wrzesien. Human). №116. 1882].

186. *Melica ciliata* L.

UM (2830) [Gramineae. Перловица. №188].

187. *Melica nutans* L.

UM (2831) [Gramineae. (*Melica nutans* L. Perlowka jednostronna L. w gajach i lasach cienistych. Maj, czerwiec. Human). Умань, в июнь съ не зрелыми плодами. №240. 1882].

188. *Panicum* sp.

UM (2832 [*Panicum altissimum*].

189. *Panicum* sp.

UM (3458) [*Panicum ciliare*].

190. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

UM (2814) [*Phragmites communis*. (*Arundo phragmites* L. Trzcina (pospolita) (na wodach spokojnych i gruntach blotnistych. Lipiec, sierpien. Human). 1883].

191. *Secale cereale* L.

UM (2834) [Gramineae. (*Secale cereale* L. Zyto (zwyczajne), uprawia sie Czerwiec. Human). Умань. №187. 1882].

192. *Secale sylvestre* Host

UM (2835) [Gramineae. Juss. Hordeaceae Kunch. *Secale fragile* M.B.].

193. *Setaria italica* (L.) P.Beauv.

UM (3460)

194. *Setaria viridis* (L.) P.Beauv.

UM (2837) [Gramineae. Juss. *Setaria viridis* P. de B. *Panicum viride* L. Na polach iokochwist. №477. Human. 1883].

195. *Triticum dicoccon* (Schrank) Schübl.

UM (2838) [Gramineae. Злаки. *Triticum amyleum*. *T. dicocum volgense* Flaksol.

Польба крохмальня. Эмарь. № 289. 1882. Notae criticae. П. волжская (пшеница).
Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

196. *Triticum turgidum* subsp. *durum* (Desf.) Husn.

UM (2839) [Gramineae Juss. *Triticum durum* Desf. 1882].

197. *Vulpia unilateralis* (L.) Stace

UM (2823) [*Festuca tenuifolia*].

Angiosperms

Eudicots

Adoxaceae

198. *Viburnum lantana* L.

UM (2895) [Сем. Жимолістныя. Caprifoliaceae Juss. Калина гордовина.
Умань. 1881].

Amaranthaceae

199. *Amaranthus retroflexus* L.

UM (2843) [Сем. Amarantaceae. №68. 1881].

200. *Polycnemum majus* A.Braun.

UM (2844) [Сем. Amarantaceae. Наземка велика. **Pachoski**¹⁹ Notae criticae.
Amarantaceae. *Polycnemum majus* A. Br. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

Apiaceae

201. *Anethum graveolens* L.

UM (2845) [Сем. Umbeliferaeae. Укроп огородний. Умань (Кіев. губ.).
Пачоскій. №13. 1881].

202. *Chaerophyllum aromaticum* L.

UM (2846) [Asclepiadeae. Ліпес. Human. 1884].

203. *Chaerophyllum temulum* L.

UM (2847) [Сем. Umbeliferiaeae. Бутень одуряючий. Умань. 1881.
Пачоского].

---

¹⁹ Вказано прізвище польською мовою

204. *Pimpinella major* (L.) Huds.

UM (2848) [Umbeliferae. *Pimpinella major*. №302. 1882. Notae criticae. *P. major* (L.) Huds. Бедренець великий. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

205. *Pimpinella saxifraga* L.

UM (2849) [*Pimpinella saxifraga* L. Biedrzeniec (pospolity) na lakach suchych, miedzach, wzgorkach i t. d. Lipiec, sierpien].

206. *Turgenia latifolia* (L.) Hoffm.

UM (3037) [*Turgenia latifolia*].

Аросунасеае

207. *Asclepias syriaca* L.

UM (3110) [Asclepiadeae. Ластовник. Іюнь. Умань, дико не растет. №243. 1882. Notae criticae. *A. syriaca* L. *A. cornuti* Dash. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

208. *Vinca minor* L.

UM (3154) [Сем. Куртровыхъ. (Барвинок)].

209. *Vincetoxicum hirundinaria* Medik.

UM (2850) [Asclepiadeae. *Vincetoxicum officinale* Moench. *Asclepias vincetoxicum* L. Human (Кіев. губ.). №182. 1882].

Asteraceae

210. *Achillea millefolium* L.

UM (2852) [Сем. Compositae. Деревей-Тисчелистник. Умань. №132. 1881].

211. *Achillea nobilis* L.

UM (2851) [*Achillea Gerberi* M.Bieb. Hab. in rossia media et australi²⁰].

212. *Achillea nobilis* L.

UM (2853) [*Achillea nobilis* L. Human, na polach. 1884].

213. *Artemisia absinthium* L.

UM (2855) [*Artemisia absinthium* L. Bylica piolum, przy wsiach, drogach, plotach. Czerwiec do sierpnia. Human]. 1882].

214. *Artemisia campestris* subsp. *variabilis* (Ten.) Greuter

UM (2856) [Compositae Adons. *Artemisia lanata* L.].

---

²⁰ Г.з. лікарських рослин

215. *Artemisia* sp.

UM (3189) [Сем. Compositae. *Artemisia procera*. Notae criticae. Asteraceae. A.p. Willd. Det. Кравець Т.О., 2013 p.]

216. *Artemisia taurica* Willd.

UM (2857) [Compositae Adons. *A. maritima* L. var *Taurica* Willd (sp.)].

217. *Artemisia vulgaris* L.

UM (3190) [Сем. Compositae].

218. *Bellis perennis* L.

UM (2858) [Compositae Adons. Сложноцветные. Margarytka trwata. Умань. №173. №4. 1882].

219. *Carlina vulgaris* L.

UM (2859) [Compositae. Kasina pospolita. Syng. *aegualis Tubulifloreae*. Na takach ketodvig suchych wigivach. Lipiec. Human. 1883].

220. *Centaurea jacea* L.

UM (2860) [Compositae. Blowatek lakowy. Луговой василекъ. Human. Lipiec, na takach kolo dvog. №455. 1883].

221. *Cirsium canum* (L.) All.

UM (2861) [*Carduus canus* L. Na tokach wilgotruch. Sierpien. Human. 1884].

222. *Cirsium canum* (L.) All.

UM (3191) [Сем. Compositae. *Cirsium canum* (var *geniunum*). Notae criticae. Asteraceae. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

223. *Cirsium eriophorum* (L.) Scop.

UM (2862) [*Cirsium eriophorum* Scop. Na wrgirka, micchy knakami kolo Humania. Sierpien. 1884. Notae criticae. Asteraceae. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

224. *Cirsium oleraceum* (L.) Scop.

UM (2863) [Kolo rowiw na tokach. №31. 1-5. Lipiec. Human. 1884].

225. *Cirsium serrulatum* (M.Bieb.) Fisch.

UM (3192) [Сем. Compositae. *Cirsium serrulatum*].

226. *Cota tinctoria* (L.) J.Gay

UM (2854) [Compositae Adons. *Anthemis tinctoria* L. Юнь. Умань. Kolo losu

na nowie na schychi miscach. №214. 1882].

227. *Pentanema britannicum* (L.) D.Gut.Larr., Santos-Vicente, Anderb., E.Rico & M.M.Mart.Ort.

UM (2864) [*Inula britannica* L. Девясиль. Kolo wody, na brugach. №10. Lipiec. Human. 1884].

228. *Pentanema ensifolium* (L.) D.Gut.Larr., Santos-Vicente, Anderb., E.Rico & M.M.Mart.Ort.

UM (2865) [Compositae. Human. *Inula ensifolia* L. Lipiec, na lonapokvy tych scokoni. №457. №8. 1883 Notae criticae. Asteraceae. Оман мечолистый. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

229. *Inula oculus-christi* L.

UM (2866) [Compositae Adons. Rossia, australis. Notae criticae. Asteraceae. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

230. *Jacobaea vulgaris* Gaertn.

UM (2873) [*Senecio Jacobaea* L. Human. Lipiec. 1884. Notae criticae. Asteraceae. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

231. *Jurinea multiflora* (L.) B.Fedtsch.

UM (2867) [Compositae Adons. *Jurinea linearifolia* DC. Europa (Rossia), australis].

232. *Klasea radiata* (Waldst. & Kit.) Á.Löve & D.Löve

UM (2876) [Compositae Adons. *Serratula radiata* M.B. Rossia, australis. Notae criticae. Asteraceae. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

233. *Lactuca sativa* L.

UM (2868) [*Lactuca sativa* L. Salata jadalna. (uprawia sie. Lipiec, sierpien)].

234. *Lapsana communis* L.

UM (2869) [Kolo ptoticuroviloch. Human. Czerwiec. 1882].

235. *Pulicaria vulgaris* Gaertn.

UM (2870) [Na bregach. Lipiec, sierpien. Human. 1884. Notae criticae. Asteraceae. Bloшниця звичайна. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

236. *Tanacetum corymbosum* subsp. *corymbosum*

UM (2871) [Compositae. *Leucanthemum corymbosum* L. *Pyrethrum corymbosum* Wilof. Stopy v saroslach. №434 Czerwiec. Lipiec. 2-4. Human. 1883].

237. *Scolymus hispanicus* L.

UM (2872) [Compositae Adons. Notae criticae. Asteraceae. Сколимус испанский. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

238. *Senecio vulgaris* L.

UM (2874) [Сем. Compositae Adons. Сложноцветные. *Senecio vernalis* L. *Senecio vulgaris* L. Умань. 1881].

239. *Serratula coronata* L.

UM (2875) [Compositae. Серпуха. Умань. №315. Notae criticae. Asteraceae. *Serratula coronata* L. Серпуха венечная. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

240. *Serratula coronata* L.

UM (3193) [*Serratula coronata*].

241. *Tanacetum vulgare* L.

UM (2877) [W Chateau des fleurs. 2-4. Lipiec. Human. 1884].

242. *Tanacetum vulgare* L.

UM (3194) [№19].

243. *Tussilago farfara* L.

UM (2878) [Мать и Мачеха. Kolo rowiw, wienistych wilgotrych misscoch kolo strumykiw. Pocsatek kwitnia. Human. №2. 1882].

Balsaminaceae

244. *Impatiens noli-tangere* L.

UM (2879) [Fam. Balsamineae. Niecierjek wlasciwy. W wilgotnych losach. Human. Czerwiec. №417. 1883].

Berberidaceae

245. *Berberis vulgaris* L.

UM (2880) [Сем. Berberidae Vent. Барбарись обыкнов. Умань №54. №30. 1882].

Betulaceae

246. *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.

UM (2881) [Betulaceae. *Alnus glutinosa* Mill. (*Olcha eravnu*). Kwiecien. Human. №352. 1883].

Boraginaceae

247. *Cynoglossum officinale* L.

UM (2882) [*Cynoglossum officinale* Ostrzen lakarski, na dziedzincach przy drogach, plotach. Maj-lipiec. Human.]. 1884].

248. *Onosma tinctoria* M.Bieb.

UM (2883) [Boraginaceae Juss. *Onosma* (Odessa²¹. №439. 1881. Notae criticae. *O. tinctoria* Bieb. (Громовица). Оносма красильная. Det. Кравець Т.О., 2013 р.]

249. *Pulmonaria officinalis* L.

UM (2884) [Сем. Boragineae. Медуница лекарственная. Умань, (Кіев. губ.). №62. 1881].

Brassicaceae

250. *Arabidopsis thaliana* (L.) Heynh.

UM (2888) [Cruciferae. *Sisymbrium Thalianum* Gaudin. *Arabis Thaliana* L. Gesiowka golerista. Human. Kwiecien. Maj. №395. 1883. Notae criticae. Brassicaceae. Det. Кравець Т.О., 2013 р.]

251. *Descurainia sophia* (L.) Webb ex Prantl

UM (2887) [Cruciferae. *Sisymbrium Sophia* L. Stulich. Human. Maj, Czerwiec. №358. 1883].

252. *Lepidium ruderale* L.

UM (2885) [Human. Maj. Czerwiec, na polach postwistkach. 1884].

253. *Odontarrhena argentea* (All.) Ledeb.

UM (2886) [*Odontarrhena argentea* Ledeb. *Alyssum argenteum* DC. *A. murale* DC. *A. sibiricum* Wild. Hab. in Podolia ausrtali. Ledeb Flor. Ross. I-142.²²].

²¹ Гербарій зібрано в іншій місцевості, Одеса.

²² Розширений опис етикетки (*Odontarrhena* C.A.Mey. Silicula sessilis, subellectica: loculis monospermis; valvis llois. Funiculi umbilicales setacei, liberi. Semina im marginata val marginata. Stamine oninia membranaceae appendiculata. Calyx crecticusculus, basi regia angnalis. Petala subintegerima)

254. *Sisymbrium officinale* (L.) Scop.

UM (4558) [Cruciferae. *Erysimum officinale* L. Stulicha rwycroina, kolo domow, dromital verwaw lipiec №421. 1883].

255. *Turritis glabra* L.

UM (2889) [Cruciferae. Wiczychka gladka. Na argorach trava parytych. Human. №364. 1883].

Campanulaceae

256. *Campanula rapunculoides* L.

UM (2891) [Campanulaceae Juss. Human, w zavoilach, na polach. №479].

Cannabaceae

257. *Humulus lupulus* L.

UM (2892) [Fam. Cannabiaceae. Сем. Urticaceae DC. Хмилъ вьющійся. Умань (Кіев. губ.). Пачоскій. №102. 1881].

Caprifoliaceae

258. *Lonicera caprifolium* L.

UM (2893) [Caprifoliaceae Juss. *Lonicera caprifolia*. Жимолисть вьющеяся. Умань. В саду двору. №100. 1882].

259. *Lonicera villosa* (Michx.) Roem. & Schult.

UM (2894) [Caprifoliaceae].

Caryophyllaceae

260. *Cerastium glomeratum* Thuill.

UM (2897) [*Cerastium vulgatum* L. (*Cerastium glomeratum* Koscieniec pospolity, na lakach suchych, w piaszczystych mielscach. Maj, czerwiec. Human). 1884].

261. *Dianthus barbatus* var. *compactus* (Kit.) Heuff.

UM (2901) [Caryophyllaceae. *Dianthus compactus* Kit. *D. acicularis* Fisch. Goidnik. Human. Czerwiec, na toke. №413. 1883. Notae criticae. *Dianthus compactus* Kit. Гвоздика скупчена. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

262. *Dianthus capitatus* Balb. ex DC.

UM (2899 *Dianthus capitatus* J.St.-Hil.)

263. *Dianthus carthusianorum* subsp. *atrorubens* (All.) Hegi

UM (2898) [Sileneae DC. *Dianthus atrorubens* Allion.].

264. *Dianthus collinus* Waldst. & Kit.

UM (2900) [Sileneae DC].

265. *Dianthus corymbosus* Sm.

UM (2902) [Sileneae DC. *Dianthus corymbosus* Sibth.].

266. *Dianthus cyri* Fisch. & C.A.Mey.

UM (2903) [Sileneae Dec.].

267. *Dianthus polymorphus* M.Bieb.

UM (2904) [Sileneae DC.].

268. *Dianthus seguieri* Vill.

UM (2906) [Sileneae DC. *Dianthus sylvaticus* Hoppe. Anov].

269. *Dianthus superbus* L.

UM (2905) [Sileneae Dec.].

270. *Moehringia trinervia* (L.) Clairv.

UM (2896) [*Arenaria trinerva* L. *Moehringia Trinervia* Clairv. Human. Maj.

Kolo dvog poloch. 1884].

271. *Saponaria calabrica* Guss.

UM (2908)

272. *Silene chalcedonica* (L.) E.H.L.Krause

UM (2907) [Caryophyllaceae Juss. *Lychnis olivica* L. Горицвет. 1882. Notae criticae. *L. chalcedonica* L. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

273. *Silene csereii* Baumg.

UM (3447) [Сем. Sileneae].

274. *Silene flos-cuculi* (L.) Greuter & Burdet

UM (3691) [Caryophyllaceae. *Lychnis flos cuculi* L. Notae criticae. *Coronaria flos cuculi* (L.) A. Aram. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

275. *Silene gallica* L.

UM (2909) [Caryophyllaceae. Sileneae. Notae criticae. *S. anglica* L. Смольовка англійська. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

276. *Silene noctiflora* L.

UM (2911) [Caryophyllaceae. *Saponaria noctiflora* Fenzl. Na ogorodach. №468. Human. 1883. Notae criticae. *S. glutinosa* M.B. Мильнянка клейка. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

277. *Silene otites* (L.) Wibel

UM (3448) [Сем. Sileneae].

278. *Silene pendula* L.

UM (2912) [Sileneae Dec.].

279. *Silene spergulifolia* (Willd.) M.Bieb.

UM (3449) [Сем. Sileneae. *Silene supina*].

280. *Silene vulgaris* (Moench) Garcke

UM (2910) [*Silene inflata* Smith. Human. 1884].

281. *Stellaria graminea* L.

UM (3782) [25 мая. Notae criticae. Caryophyllaceae. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

Cucurbitaceae

282. *Bryonia alba* L.

UM (2913) [Cucurbitaceae. Умань. № 311. 1882].

283. *Cucumis sativus* L.

UM (2914) [Сем. Тыквенныя. Cucurbitaceae Juss. №138. Умань. 1881].

284. *Sicyos angulatus* L.

UM (2915) [Lipiec, sierpien. Kolo plotow zohinaty. 10-20. 1884. Notae criticae. Cucurbitaceae. Det. Кравець Т.О., 2013].

Ericaceae

285. *Rhododendron tomentosum* subsp. *tomentosum*

UM (2916) [Ericaceae. Bagno. *Ledum palustre* L. Ostrog. Wolyn. №342. 1883²³].

---

²³ Г.з. зібрано в іншій місцевості, Волинь

Euphorbiaceae

286. *Euphorbia procera* M.Bieb.

UM (2917) [*E. vilosa* WK. Horodeccie na suchych pogirkach. Maj. Human. №420. 1884].

287. *Mercurialis perennis* L.

UM (2918) [Fam. Euphorbiaceae. Wileromlecrowate. Sceryv trwaty. Human. Kwiecien. Maj. №388. 1883].

Fabaceae

288. *Astragalus albicaulis* DC.

UM (2923 *Astragalus glaucus* M.Bieb.)

289. *Astragalus asper* Jacq.

UM (2919) [Papilionaceae L. Lateae Dec.].

290. *Astragalus cicer* L.

UM (2920) [Papilionaceae L. W raroilach. Human. №481. 1883].

291. *Astragalus dolichophyllus* Pall.

UM (2921 [*Astragalus diffusus* Willd.].

292. *Astragalus onobrychis* L.

UM (2924) [W zavoilach, krokoch. Human. №398. 1883. Notae criticae. Fabaceae. Астрагал еспарцетный. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

293. *Astragalus physodes* L.

UM (2925) [Notae criticae. Астрагал вздутый. Det. Кравець Т.О., 2013 p.].

294. *Astragalus* sp.

UM (2927) [*Astragalus vemineus*].

295. *Astragalus* sp.

UM (2922) [Notae criticae. Leguminosae. *Astragalus* sp. Det. Мамчур Т.В., 2015 p.].

296. *Astragalus uliginosus* L.

UM (2926)

297. *Astragalus varius* S.G.Gmel.

UM (2929) [*Astragalus virgatus* Pall.].

298. *Astragalus versicolor* Pall.

UM (2928)

299. *Chamaecytisus austriacus* (L.) Link

UM (2930) [Сем. Papilionaceae. *Cytisus austriacus* L. Ракитник австрийский. К. Лядвенцевые. Leteae DC. Умань. 1882].

300. *Chamaecytisus ratisbonensis* (Schaeff.) Rothm.

UM (2931) [Papilionaceae. Leteae DC. *Cytisus ratisbonensis* Schaeff.].

301. *Securigera varia* (L.) Lassen

UM (2932) [Papilionaceae. *Coronilla varia* L. Вязиль разноцветый. Умань. 1881].

302. *Vicia lens* (L.) Coss. & Germ.

UM (2933) [Papilionaceae. Мотыльковые. *Ervum lens*. Чечевица садовая. Умань. Июнь. №251.1882].

Grossulariaceae

303. *Ribes aureum* Pursh.

UM (2935) [Смородинные. Grossulariaceae DC. Смородина золотистая. Умань. Пачоскаго. №29. 1881].

304. *Ribes rubrum* L.

UM (2936) [Grossulariaceae DC. Умань. №165. 1882. Notae criticae. Смородина червона. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

Hypericaceae

305. *Hypericum hirsutum* L.

UM (2938) [Hypericaceae. Звиробой Умань. №321. 1882. Notae criticae. З. шорсткий. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

Lamiaceae

306. *Ajuga laxmannii* (Murray) Benth.

UM (2939) [Labiatae Juss. *Ajuga Laxmanni* Benth. Human. 1882].

307. *Galeopsis bifida* Boenn.

UM (2940) [*Galeopsis bifida* Boemingh.].

308. *Galeopsis speciosa* Mill.

UM (2941) [Labiatae. *Galeopsis versicolor*. Пикульник (зябра). Июнь-Сентябрь. Умань. №300. 1882. Notae criticae. *G. speciosa* Mill. П. красивый. Det. Кравець Т.О., 2013 р.]

309. *Glechoma hederacea* L.

UM (2942) [Labiatae Juss. Губоцветные. Будра плющевидная. Умань. №142. 1882].

310. *Hyssopus officinalis* L.

UM (2943) [Lipiec, odrictoty w ogorodach. Human. 1884].

311. *Lamium album* L.

UM (2944) [Сем. Губоцветная. Labiatae Juss. Яснотка белая (глухая крапива). Около заборов, в садах, начало мая. №17. Умань. 1882].

312. *Lamium maculatum* (L.) L.

UM (2945) [Сем. Labiatae Juss. Губоцветная. Яснотка пасирая. Умань. Апрель. №122. Пачоского. 1882].

313. *Lavandula angustifolia* Mill.

UM (2946) [*Lavandula spica* All. Notae criticae. *L. latifolia*. Лаванда широколистая. Det. Кравець Т.О., 2013 р.]

314. *Leonurus cardiaca* L.

UM (2947) [Labiatae Juss. Июнь. Умань. №215. 1881].

315. *Marrubium peregrinum* L.

UM (2948) [Labiatae Juss. *Marrubium peregrinum* var L. Europa australis. Notae criticae. Шандра чужоземная. Det. Кравець Т.О., 2013 р.]

316. *Marrubium vulgare* L.

UM (2949) [Human, (Woitiwka). Czerwiec. Kolo dvory, rowiw. №437. 1884. Notae criticae. Шандра звичайна. Det. Кравець Т.О., 2013 р.]

317. *Origanum vulgare* L.

UM (2950) [Labiatae. Human. W losach na lykach. №488. 1883].

318. *Prunella grandiflora* (L.) Scholler

UM (2951) [Labiatae Rck. Worgowe. *Prunella grandiflora*. Gtewienka. Human.

№273. 1882].

319. *Salvia austriaca* Jacq.

UM (2952) [Labiatae Juss. Europa australis].

320. *Salvia pratensis* L.

UM (2953) [Сем. Labiatae. Шалфей луговой. Умань. №155. 1881].

321. *Salvia verticillata* L.

UM (2954) [Labiatae Juss. Шалфей мутовчастый. Июнь. Умань. №232. 1882].

322. *Scutellaria albida* L.

UM (3454) [Сем. Labiatae. Акулька. Notae criticae. Шоломниця біла. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

323. *Stachys palustris* L.

UM (2955) [Labiatae Juss. Умань. №203. 1882. Notae criticae. Чистець болотный. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

324. *Stachys recta* L.

UM (3453)

325. *Stachys sylvatica* L.

UM (2956) [Labiatae Juss. Чистець лесной. Июнь. Умань (Кіев. губ.). №207. 1882].

326. *Teucrium chamaedrys* L.

UM (2957) [Labiatae. (Oranka). Human. Lipiec. №437. 1883. Notae criticae. Самосил гайовий. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

Linaceae

327. *Linum nervosum* Waldst. & Kit.

UM (2958) [Lineae DC. In Ross. med austr²⁴.].

Malvaceae

328. *Malva borealis* Lilj.

UM (2961) [*Malva borealis* L. Wallr. Kolo dwog w rnascei ilosei. Human. 1884. Notae criticae. Malvaceae. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

---

²⁴ Г.з. віднесено до лікарських рослин

329. *Tilia cordata* Mill.

UM (3036) [Tiliaceae Juss. Lipowa. *Tilia cordata*, *Tilia parvifolia* Ehrh. Lipa drobnolistna. Human. Czerwiec-Lipiec. №268. 1882].

Oleaceae

330 *Ligustrum vulgare* L.

UM (2962) [Oleaceae. Liguster awycrajny. Czerwiec. Human. №369. 1883].

331. *Syringa vulgaris* L.

UM (2963) [Сем. Oleaceae Lindl. Маслинныя. Умань. №8. 1882].

Onagraceae

332. *Chamaenerion angustifolium* subsp. *angustifolium*

UM (2964) [Onagrariae Juss. *Epilobium angustifolium* L. Кипрей. Ивань-чай. Іюль. №285. 1882].

333. *Epilobium hirsutum* L.

UM (2965) [Human. (Kiewski gub.). Paczoski²⁵, (na btocie). №334. 1882].

Orobanchaceae

334. *Pedicularis comosa* L.

UM (3016) [Сем. Норичниковые. Scrophulariaceae. Мишникъ хохлатый. (Кіев. губ.). №51. 1881].

Papaveraceae

335. *Chelidonium majus* L.

UM (2966) [Papaveraceae DC Маковья. Чистотел большой. Умань. Апрель-май. №27. 1882].

336. *Corydalis solida* (L.) Clairv.

UM (2934) [Fam. Fumariaceae. *Corydalis solida* Fries. Коконус петру. W loskach. Majec. Kwiecien. Human. №387. 1883].

337. *Glaucium corniculatum* subsp. *corniculatum*

UM (2967) [Papaveraceae DC. *Glaucium corniculatum* (L.) Curtis. Human. Sierpien. 1885].

---

²⁵ Вказано прізвище польською мовою

Plantaginaceae

338. *Callitriche palustris* L.

UM (2890) [Fam. Callitrichinea. *Callitriche verna* L. Rzesl wiosenna. (Human. Maj, sierpnia na wodach I na ziemi wilgot). 1884].

339. *Digitalis grandiflora* Mill.

UM (3013) [Scrophulariaceae. *Digitalis (grandiflora). D. ambigua* (Murr) Mill. Умань. Іюнь. №225. 1882. Notae criticae. Наперстянка великоквіткова. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

340. *Digitalis* sp.

UM (3014) [Scrophulariaceae. *Digitalis Buxbaumi*].

341. *Linaria vulgaris* Mill.

UM (3015) [Scrophulariaceae. Ляньянка (дикій лень). Умань. Іюнь. №211. 1882].

342. *Plantago major* L.

UM (2968) [Plantaginaceae. Подорожниковыя. Іюнь. Умань. №246. 1881].

343. *Veronica anagallis-aquatica* L.

UM (3021) [Scrophulariaceae. *Veronica anagallis* L. Pveetacznik. Human. Lipiec. W wodzie. №460. 1883].

344. *Veronica austriaca* L.

UM (3022) [Scrophulariaceae Умань. №153. 1882].

345. *Veronica chamaedrys* L.

UM (3023) [Сем. Норичниковыя. Scrophulariaceae. Вероника. Дубравка. Умань. №21. 1881].

346. *Veronica serpyllifolia* L.

UM (3024) [Scrophulariaceae. Умань. №79. 1882].

347. *Veronica spicata* L.

UM (3025) [Сем. Scrophulariaceae R. Rr. В. Андреевъ крестъ. Апрель-Май. Умань. №25. 1882].

Primulaceae

348. *Primula veris* L.

UM (2969) [Сем. Скороспелисовыя. Primulaceae. *Primula officinalis* Jacq. №125. 1881].

Ranunculaceae

349. *Anemone sylvestris* L.

UM (2971) [Сем. Ranunculaceae. Ветреница лесная. Умань (Кіев. губ.). №103. 1881].

350. *Aquilegia vulgaris* L.

UM (2972) [Сем. Ranunculaceae Juss. Лютиковые. К. Гелеборовыя. Helleboreae DC. Водосборь обикновенный. Въ садахъ. Май. Умань (Кіев. губ.). №43. 1882].

351. *Clematis integrifolia* L.

UM (2973) [Ranunculaceae Juss. Ломоносъ. Ломоносъ цельнолистный. Умань. №98. 1882].

352. *Clematis recta* L.

UM (2974) [Умань. Іюнь. №192. 1882].

353. *Clematis recta* L.

UM (2975) [Ranunculaceae Juss. Л. прямой. Умань (Софіевка)].

354. *Delphinium consolida* subsp. *consolida*

UM (2976) [Сем. Ranunculaceae Juss. *Delphinium consolida* L. Живокость посевная. Умань (Кіев. губ.). Іюнь. Пачоскій. №189. 1882].

355. *Ficaria verna* Huds.

UM (2977) [Сем. Ranunculaceae. *Ficaria ranunculoides* Roth. *Ranunculus ficaria*. Чистяк лютичный. Умань (Кіев. губ.). №21. 1880].

356. *Isopyrum thalictroides* L.

UM (2978) [Ranunculaceae. Human. W lasach raroilach Poczatek Kwietnia. №465. 1884. Notae criticae. Рівноплідник рутвицелистий. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

357. *Nigella damascena* L.

UM (2979) [Ranunculaceae. Девьица в зелени. Умань. №301. №27. 1882].

358. *Pulsatilla vulgaris* Mill.

UM (2970) [*A. Pulsatilla* L. *B. обыкновенная*. Умань (Софієвка). *Notae criticae. Anemone*. Det. Кравець, Т.О., 2013 p.].

359. *Ranunculus auricomus* L.

UM (2980) [Ranunculaceae Juss. Лютик золотистый. Умань. №46. №4. 1881].

360. *Ranunculus lingua* L.

UM (2982) [Ranunculaceae. Jaskiev blotny. Na blotach. Human. Lipiec. №465. 1883. Жовтець языколистый].

361. *Ranunculus polyanthemos* L.

UM (2983) [Сем. Ranunculaceae. Лютик многоцветный. **Пачоский**. №127. №18. 1881].

362. *Ranunculus sceleratus* L.

UM (2984) [Сем. Ranunculaceae Juss. Лютикъ ядовитый. По огородамъ, канавамъ, берегамъ, прудовъ, болотамъ. Умань (Кіев. губ.). **Пачоский**. № 53. 1882].

363. *Ranunculus trichophyllus* Chaix ex Vill.

UM (2981) [Сем. Ranunculaceae Juss. *Ranunculus fluitans* Lam. Лютикъ плавающій. Апрель-Май. **Пачоского**. Умань, в ручьях и речкахъ. №108. 1882. *Notae criticae. Batrachium trichophyllum* (Chaix) Bosch. Det. Чорна Г.А., 12.IV.2016].

364. *Thalictrum minus* L.

UM (2985) [*Thalictrum flexuosum* Bernh. Mis day krokami. Lipiec. Human. №5. 1884].

Rosaceae

365. *Argentina anserina* subsp. *anserina*

UM (2992) [*Potentilla anserine*. Srebrnik (pospolity). W zaroslach, ogrodach, na miedzach i t.d. od wiosuy do jeseni. Human]. 1882].

366. *Crataegus crus-galli* L.

UM (2986) [Rosaceae Lindley. №15. 1882].

367. *Crataegus monogyna* Jacq.

UM (2987) [Сем. Rosaceae. Бояришник однопестичный. Умань. №131. 1881].

368. *Fragaria moschata* Duchesne ex Weston

UM (2988) [Сем. Rosaceae. *Fragaria elatior* L. Ehrh. З. клубника, высокая. Умань (Кіев. губ.). Пачоскій. №75. 1881].

369. *Fragaria vesca* L.

UM (2989) [Rosaceae. Земляника лесная. (Poziomka (zwyczajna). *Fragaria vesca* w lasach I gajach. Maj, czerwiec). №35. Умань. 1881].

370. *Geum* × *intermedium* Ehrh.

UM (2990) [*Geum intermedium* Erl. Human. Czerwiec. Пачоскій. 1884].

371. *Geum urbanum* L.

UM (2991) [Сем. Rosaceae. Гравилать городской. Умань. №104. 1881].

372. *Potentilla argentea* L.

UM (2993) [Сем. Rosaceae. Лапчатка. Умань. Май. Пачоскій. №171. 1882].

373. *Potentilla inclinata* Vill.

UM (2994) [*Potentilla canescens* Besser. Умань. 1884].

374. *Potentilla supina* L.

UM (2995) [Czerwiec, wuilogtrych miciscach. Human. 1884].

375. *Prunus avium* (L.) L.

UM (2996) [Черешня. №174. Notae criticeae. Rosaceae. *Cerassus avium* (L.) Moench. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

376. *Prunus brigantina* Vill.

UM (2998) [*Prunus chamaecerasus* Jacq. Miedry krokami. Kwiecien. Human. 1884].

377. *Prunus cerasus* L.

UM (2997) [Fam. Amygdaleae. Human. Maj. 1884. Notae criticeae. Rosaceae. *Cerassus vulgaris* L. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

378. *Prunus domestica* subsp. *insititia* (L.) Bonnier & Layens

UM (2999) [*Prunus insititia* L. Human. 1884].

379. *Prunus padus* L.

UM (3000) [Сем. Amygdaleae. Миндальная или костянковая. Черемуха.

(*Cerasus padus*. Wisnia czeremcha, w gajach, lasach. Maj, czerwiec. Human).

№137. Умань. 1881].

380. *Prunus spinosa* L.

UM (3001) [**(*Prunus spinosa* Sliwa (tarn), w zaroszlach, pod lasami. Maj).**

Human. 1882].

381. *Sorbus aucuparia* L.

UM (3002) [Сем. Rosaceae Lindl. Яблочный. Рябина. **(*Sorbus aucuparia***

Jarzebina (zwyczajna), przy drogach, w lesie. Maj. Czerwiec. Human). Въ садахъ

и лесахъ. Умань. Апрель-Май. 1882].

Rubiaceae

382. *Asperula galioides* M.Bieb.

UM (3004) [Rubiaceae. *Galium glaucum*. Na tokach. Human. №429. 1883].

383. *Asperula tinctoria* L.

UM (3006) [Сем. Rubiaceae. Ясменник красильный Умань. №190. 1882].

384. *Crucianella ciliata* Lam.

UM (3007)

385. *Galium aparine* L.

UM (3003) [*Asperula aparine* Schott. Miedry krakami. Human. Lipiec. 1884].

386. *Galium aparine* L.

UM (3008) [Rubiaceae Juss. Маренный. Умань. №169. 1882. Notae criticeae.

Підмареник чіпкий. Det. Кравець Т.О., 2013 р.].

387. *Galium odoratum* (L.) Scop.

UM (3005) [Rubiaceae. *Asperula odorata* L. Maranka pachnaca. Piwysusenin
noliera rapoch w lasach wys istopa kwit. w maja I czerwiec owoce w czerwien. Human.

Пачоского. №405. 1883].

388. *Galium uliginosum* L.

UM (3009) [Rubiaceae. Prytulio. W mokrych miciscach. Human. №444. 1883].

389. *Galium verum* L.

UM (3010) [Сем. Rubiaceae. Марення. Підмареникь настоящий. Пачоскій. №101. 1881].

390. *Rubia tinctorum* L.

UM (3011) [Rubiaceae. *Rubia tinctoria* L. Mavrana. Dikowie roisnie. Human. №442].

Salicaceae

391. *Populus tremula* L.

UM (3012) [Salicinea. Osika. Human. Kwiecien. №348. 1883].

Santalaceae

392. *Arceuthobium oxycedri* (DC.) M.Bieb.

UM (2959) [Loranthaceae].

Sapindaceae

393. *Acer campestre* L.

UM (2841) [Acerineae. Klon polny. №404. Human. 1883].

394. *Acer tataricum* L.

UM (2842) [Acerineae. Klen tatarski. №406. Maj. Human. 1883].

395. *Aesculus hippocastanum* L.

UM (2937) [Hippocastaneae De. C. Розводиться в садах. Пачоскій. №172. 1882].

Scrophulariaceae

396. *Scrophularia nodosa* L.

UM (3017) [Scrophulariaceae R. Rt. Іюнь. Умань. №205. 1882].

397. *Verbascum lychnitis* L.

UM (3018) [Scrophulariaceae. Около дорог. Іюнь. Умань. №219. 1882].

398. *Verbascum nigrum* L.

UM (3019) [Scrophulariaceae. Іюнь. Умань. №206. 1882].

399. *Verbascum phlomoides* L.

UM (3020) [2-3. Lipiec. Human. **Пачоский**. 1884].

Solanaceae

400. *Alkekengi officinarum* Moench

UM (3026) [Solanaceae Juss. *Physalis alkekengi* L. Умань. №212. 1882].

Urticaceae

401. *Urtica dioica* L.

UM (3027) [Сем. Urticaceae. Крапива двудомная. Умань. №24. **Пачоский**. 1881].

402. *Urtica urens* L.

UM (3028) [*Urtica urens*. Pokrzywa parzaca, na gruzach, polach, przy plotach. Lipiec do jesieni]. Human. Czerwiec].

Verbenaceae

403. *Verbena officinalis* L.

UM (3029) [Verbenaceae. Koszyczka pospolity. №453. 1883].

Violaceae

404. *Viola elatior* Fr.

UM (3030) [*Viola elatior*. Clausius Fries. W wilgotnych miejscach do 2 stop. Maj. Czerwiec. Human. 1884].

405. *Viola hirta* L.

UM (3031) [Na pogonkach. Human. 1884].

406. *Viola mirabilis* L.

UM (3032) [W lasach. Kwieciec. Human. 1884].

407. *Viola odorata* L.

UM (3033) [Firotek zwyczajny. Human. W cienistych miejscach. Kwieciec. 1884].

408. *Viola stagnina* Kit.

UM (3034) [*Viola recta* Garcke W zaroslach w kinci kwietnia. Human. 1884].

409. *Viola tricolor* L.

UM (3035) [Violarieae. Умань. №12. 1882].

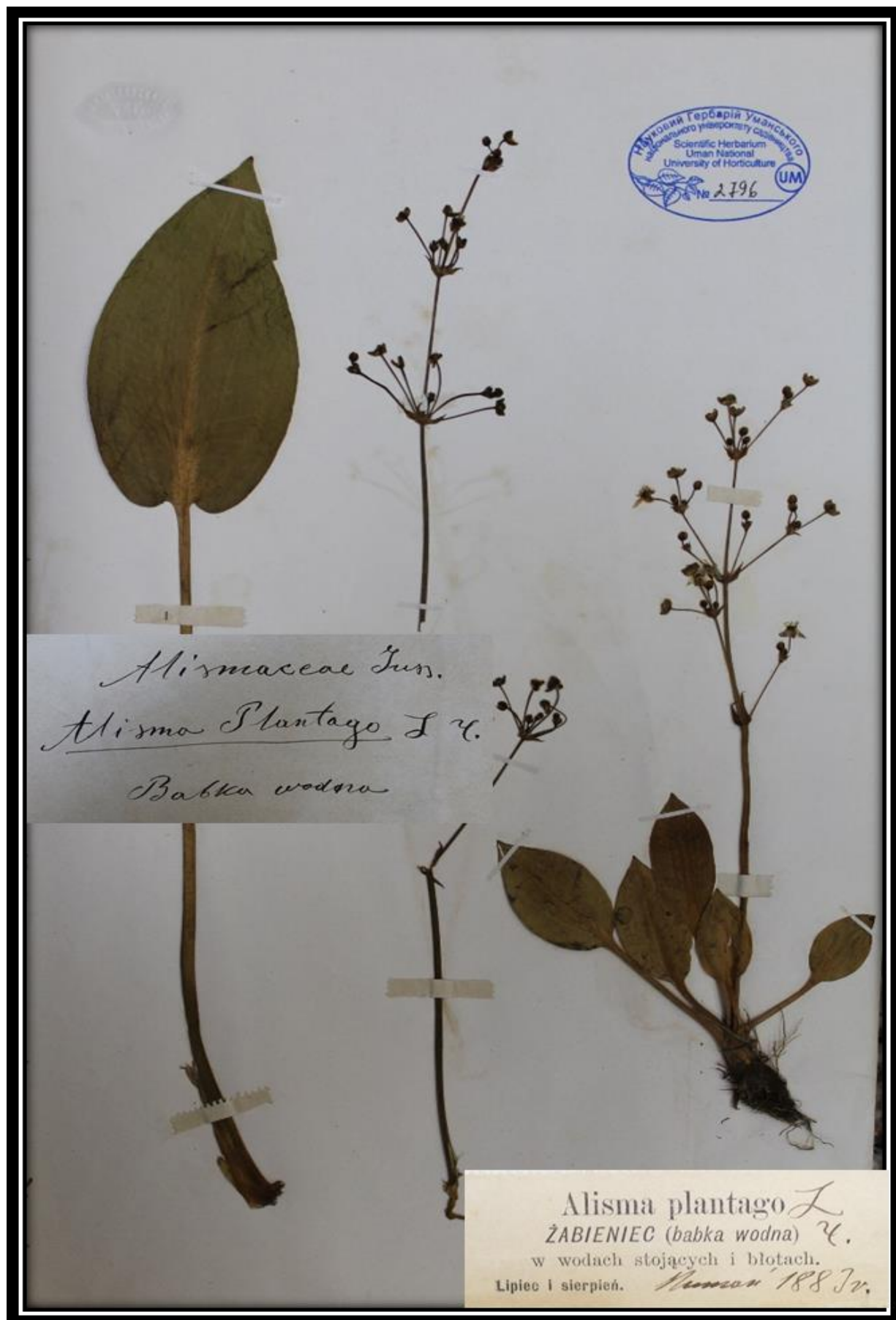
Viscaceae

410. *Viscum album* L.

UM (2960) [Сем. Loranthaceae Don. Умань. 1882 г.]

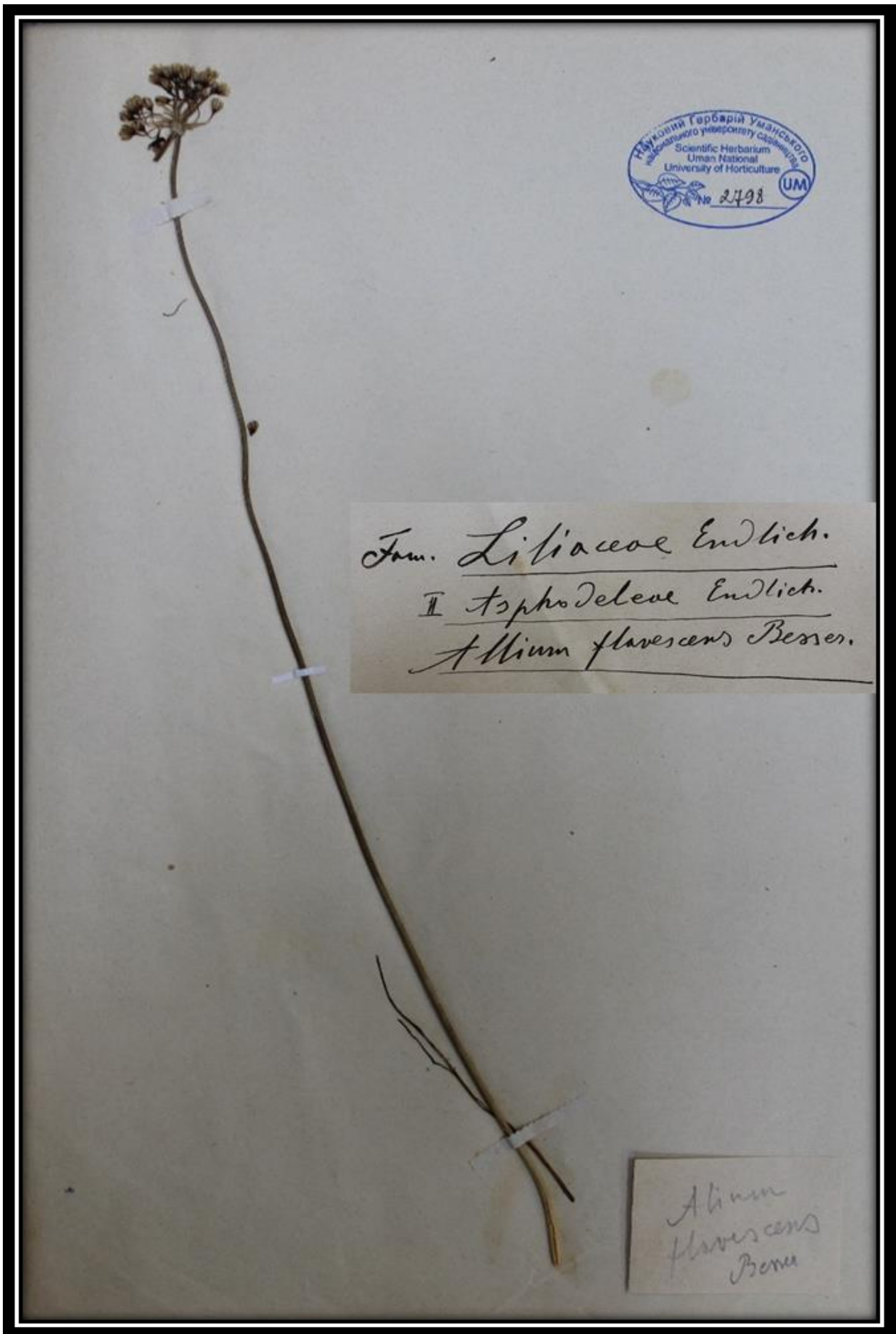
Гербарні збори (Ex herbarium Florae Umaniensis)

Alisma plantago-aquatica L.

Sagittaria sagittifolia L.

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2498 UM

Fam. Liliaceae Endlich.
II Tophodeleae Endlich.
Allium flavescens Besser.

Allium
flavescens
Besser

Allium flavescens Besser

1882 року
Муміані.
Севієв
на рибачих горах
оградуєт.

Liliaceae
Allium oleraceum L. ч.

Allium oleraceum L.

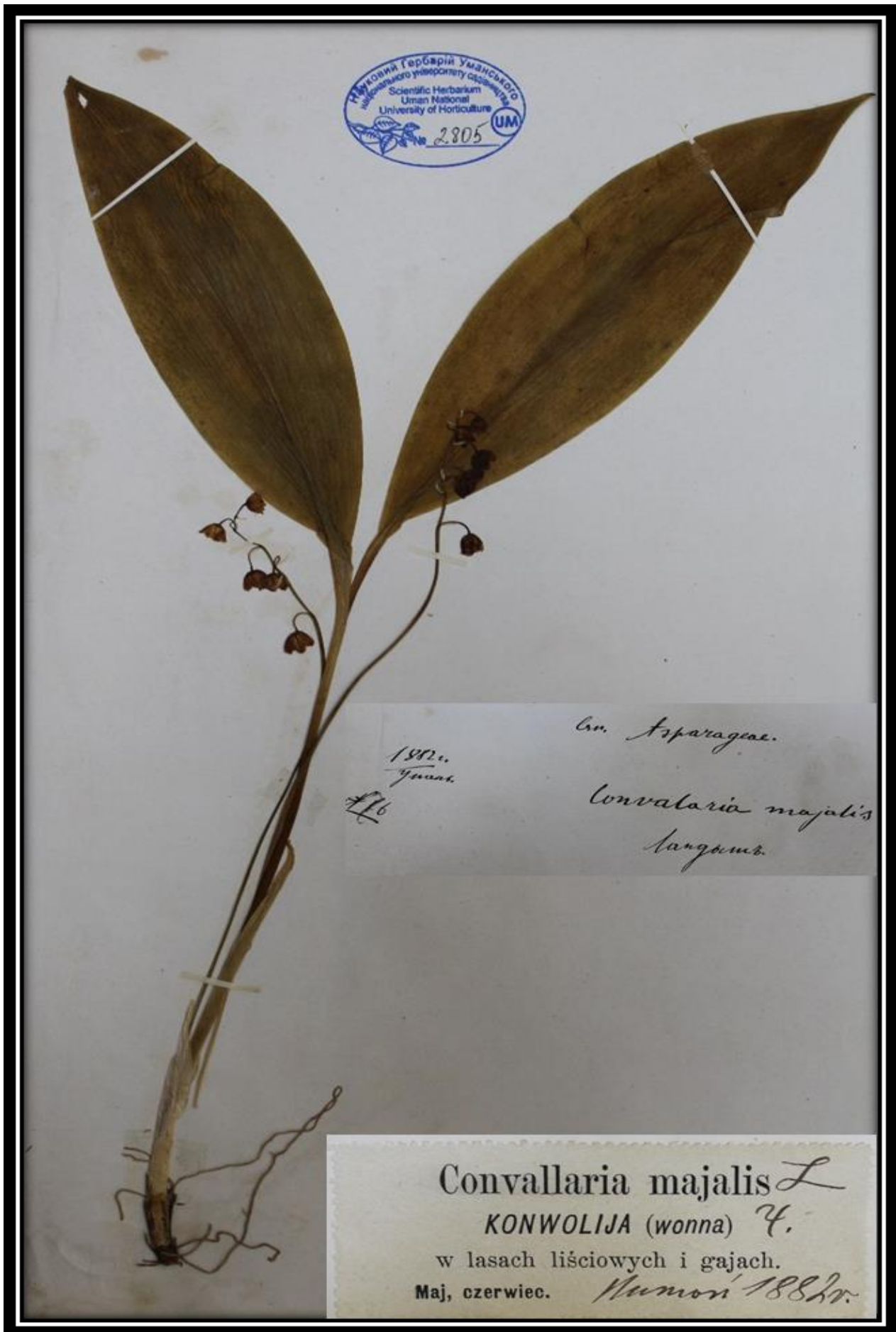

Allium saxatile

Allium saxatile M.Bieb.

Asparagus officinalis L.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
2805 UM

1882.
Чунт.
#16
Or. Asparagaceae.
Convallaria majalis
L. Nargans.

Convallaria majalis L.
KONWOLIJA (wonna) Ч.
w lasach liściowych i gajach.
Maj, czerwiec. Munon 1882r.

Convallaria majalis L.

1882.
Умань.
Asparagaceae Pers.
Polygonatum
multiflorum. Desf.

Polygonatum multiflorum (L.) All.

Сем. *Амаргаеве* Сувр.

1881г.
Умань.

Polygonatum officinale Hill.
Корень *испарамбеанале*.

Polygonatum odoratum (Mill.) Druce

1882.
Зманб.

Liliaceae . L.
Scilla bifolia L.

Scilla bifolia L.

Wozniak
Lipiec. 18840 Munov

2438

Fam. Liliaceae

Hemerocallis fulva (L.) L.
дніпрова цукчанка

Notae criticae

дніпрова цукчанка

Det. Kravets T. O., 2013

Hemerocallis fulva (L.) L.

Gladiolus imbricatus L.

Iris pseudo-acorus L
 KOSACIEC (błotny) 4
 na błotach, między tatarakiem, nad stawami, w rowach.
 Maj Czerwiec. Lwów 1882 r.

1882 r. Maj
 Lwów (Kieł. 46.)
 Karłowicz

Gen. Trideae. Tuss.
 Kacamikobowce.
Iris pseudacorus.
 Kocamuker bogorow

Iris pseudacorus L.

Май 1884р.
Севіцьк. Мундані
Кото ставіть в оцілці.

Juncus compressus Jacq. f.

Juncus compressus Jacq.

Juncaceae DC.

Juncus conglomeratus L.

Juncus conglomeratus L.

Сем. *Scilla*.
Fritillaria meleagris L.
Род. *Scilla*. *Scilla* *Scilla*
(Род. *Scilla*).

Notae criticae

Fritillaria
meleagris L.
P. *Scilla*

Det. Kravets T.O., 2013p

Fritillaria sp.

Сем. Liliaceae. Аурелиевид.

Tarea nemoralis

Gagea lutea ^{Drutt.} (7 1882 г. Умань (Киб. рп.))

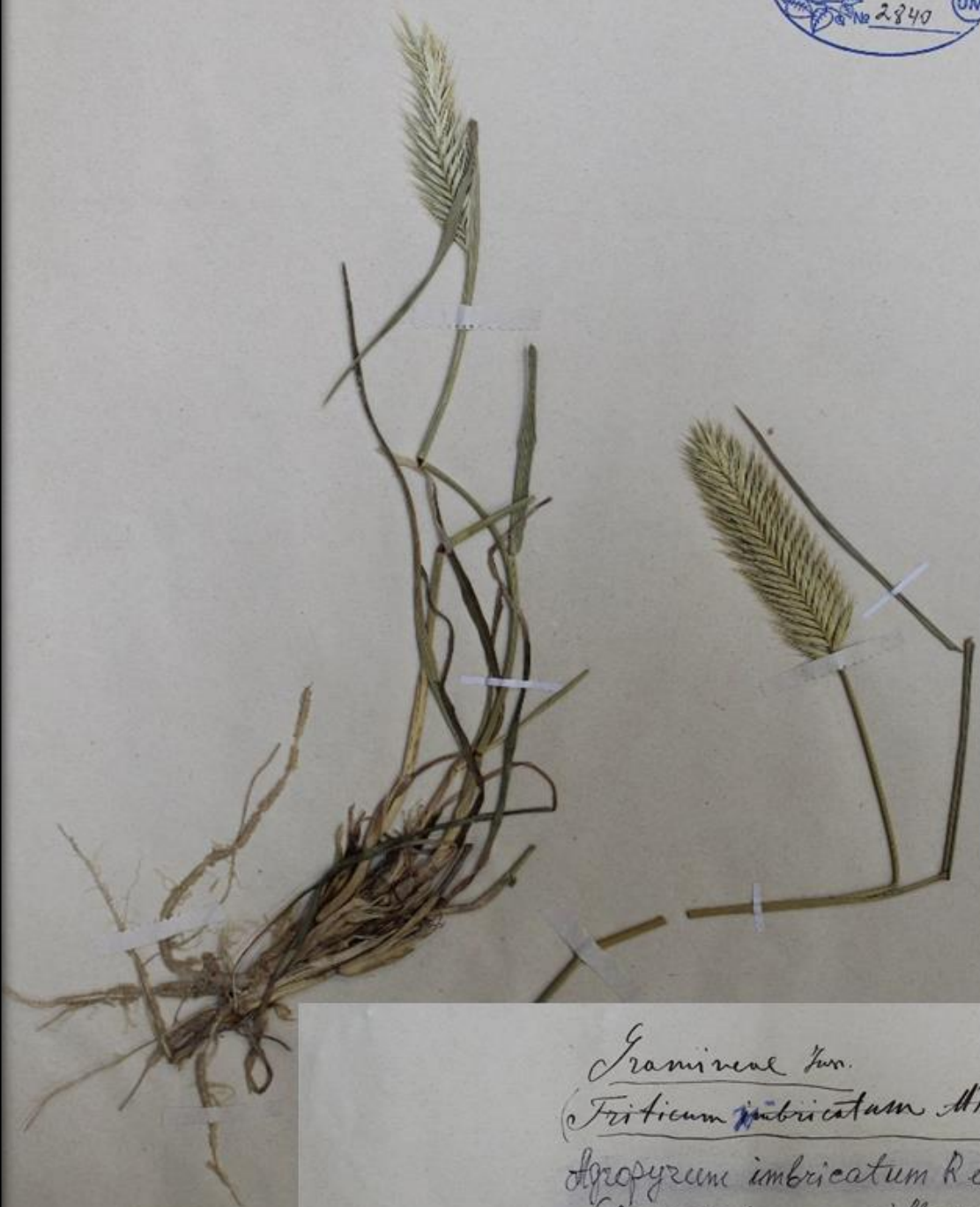
Karolovits

***Gagea lutea* (L.) Ker Gawl.**

Liliaceae. DC.
1882.
Frans.
Kwiccien
na Takush
Alasak.
Gagea minima. © Schult.
T. campocumbal.

Gagea minima (L.) Ker Gawl.

Gramineae Kun.
 (*Friticum imbricatum* AB.)
Agropyron imbricatum R et Sch.
 (*A. cristatum* var. *villosum* Schmalh.)
 (*Strepis repens* Schmalh. Murrer)

Notae criticae
Agropyron imbricatum
 R et Sch.
A. cristatum var. *villosum*
 Schmalh.)
 Пирій зернистий,
 мурек
 Det. Крабчев 7.0. 2013

Agropyron cristatum (L.) Gaertn.

Gramineae Less.
Anthoxanthum odoratum L. ♀.

1882 r.
Juant.

Anthoxanthum odoratum L.
TONKA wonna ♀
na łąkach i pastwiskach suchych.
Maj, czerwiec. *Murawski 1883r*

Anthoxanthum odoratum L.

Умань (Київ ун-т.)

Gramineae

Avena orientalis
Оберъ воєводемъ

Avena sativa L.

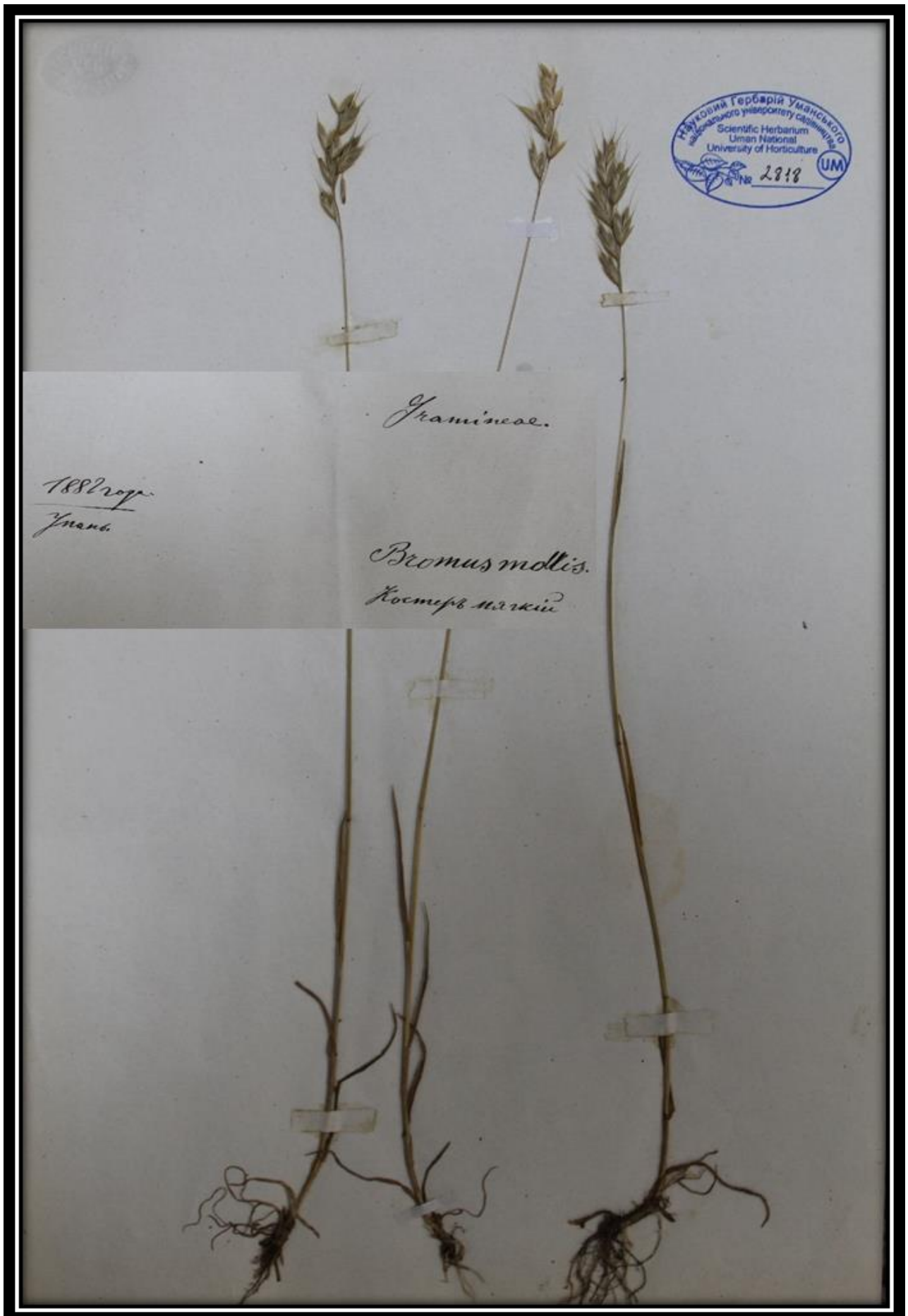
Gramineae Tuss.
1882n.
Ymanov.
Avena sativa L. ©

Avena sativa L.
OWIES (zwyyczajny) ©
uprawia się na polach.
Lipiec. *Ymanov*

Avena sativa L.

Bromus erectus Huds.

Gramineae.
Bromus mollis.
Костеръ мягкій

1882 год
Умань.

Научное Гербарий Уманського
національного університету садово-паркового
господарства
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2818 UM

Bromus hordeaceus L.

Умань Гербарий
Листо.

Gramineae
Bromus.

Bromus mollis
Kosmop. descriv.

f. 234.

1882 год

Bromus
mollis

Bromus hordeaceus L.

Умань (Київ губ.)

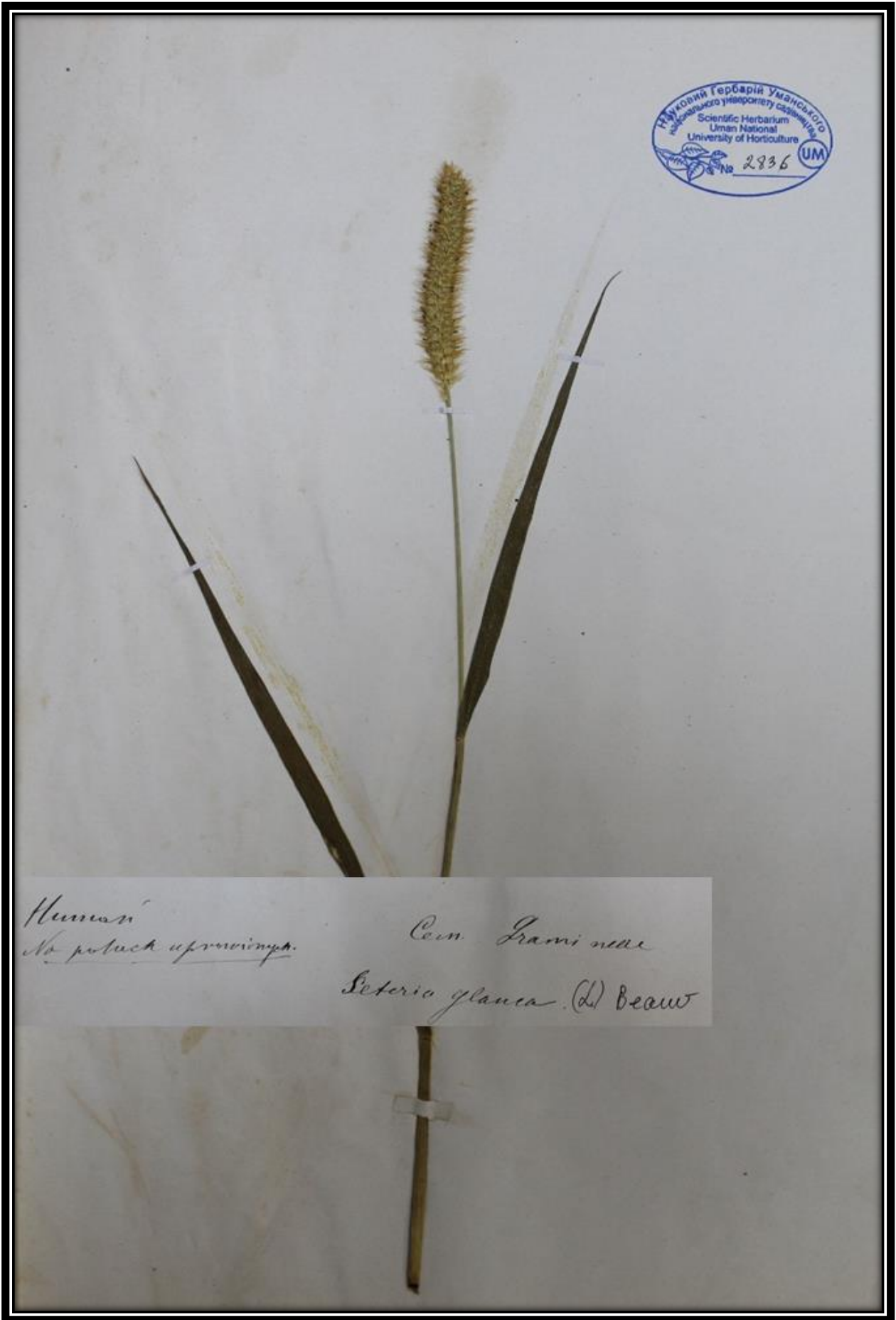
1882.

Gramineae.

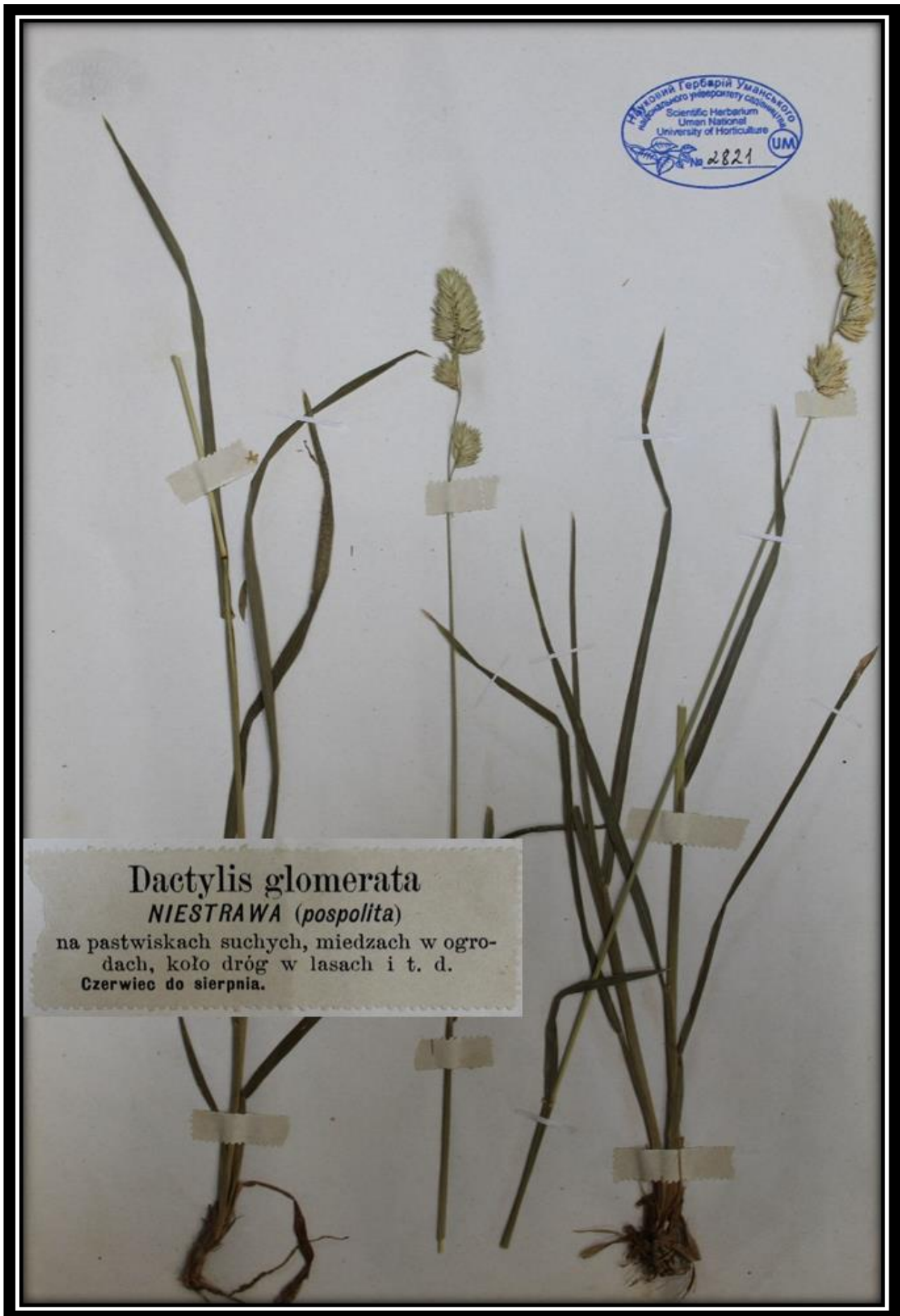
Bromus secalinus ©
Костеръ рисовий?

Bromus secalinus L.

Cenchrus americanus (L.) Morrone

Dactylis glomerata L.

Panicum Kunth.
Digitaria glabra P. B.
D. humifosum Rich.
D. filiformis Koch.
Panicum humifosum Karst.
P. glabrum L.
P. filiforme Steud.

Notae criticae
 Poaceae
Digitaria ischaemum
 Koch. et
Panicum glabrum
 Det. Кравич 70. 203

Poaceae
Digitaria ischaemum
 Muhl.
Panicum glabrum

Digitaria ischaemum (Schreb.) Muhl.

1889. Ymerst. Herb.

N 295.

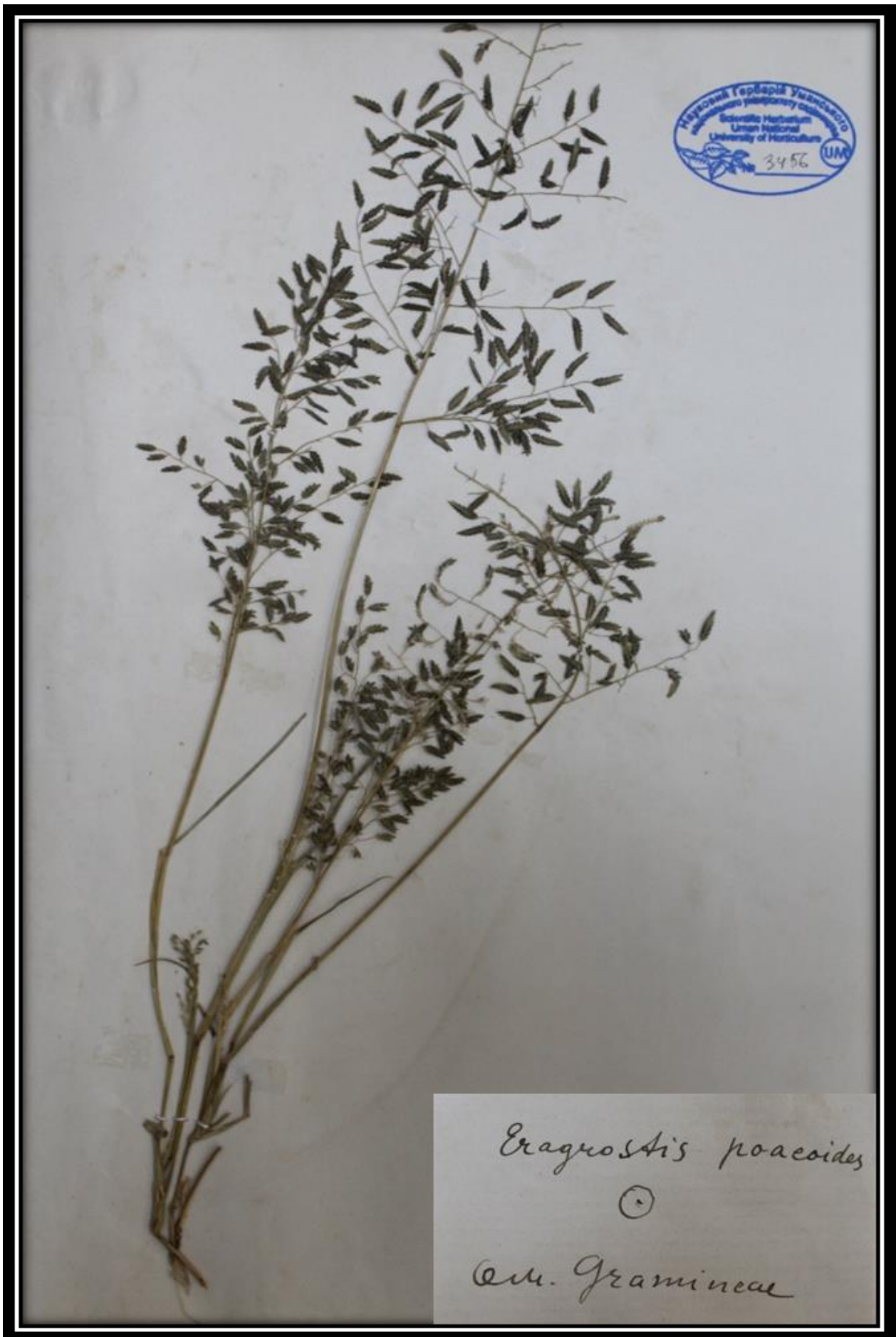

Gramineae

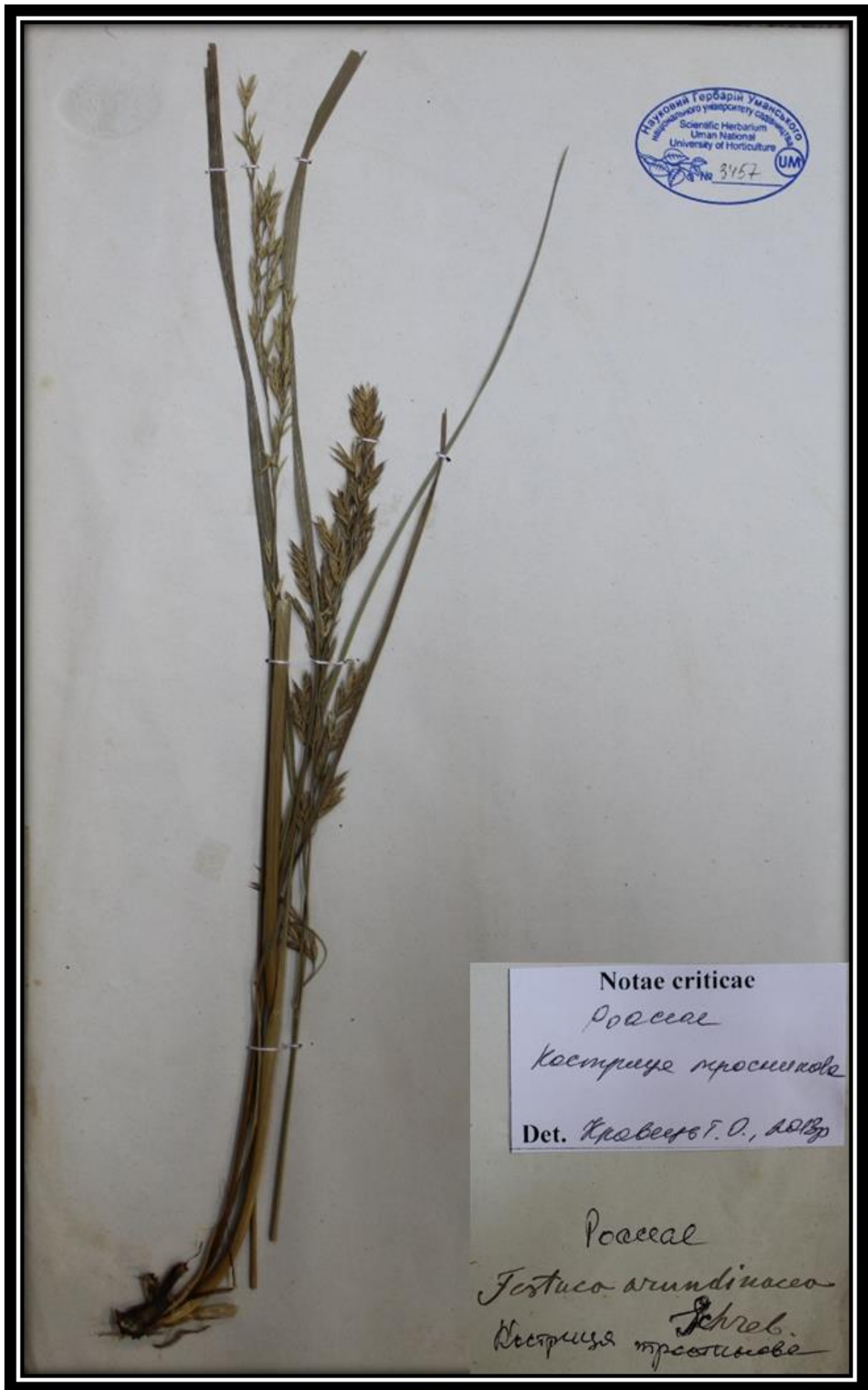
Panicum crus-galli
aristata. Rehb.

Apoc. koroninval

Echinochloa crus-galli (L.) P.Beauv.

Eragrostis minor Host

Научный гербарий Уманського
національного університету садово-паркового
господарства України
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 3457 UM

Notae criticae
Россае
Кострице тростникове
Det. Кравченко Г. О., 2013

Россае
Festuca arundinacea
Schreb.
Кострица тростникове

***Lolium arundinaceum* (Schreb.) Darbysh.**

1882.
Умань.

Gramineae.

Avena pubescens L. f.
Овесь волосистый.

Helictotrichon pubescens (Huds.) Schult. & Schult.f.

Hordeum bulbosum L.

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2825 UM

Киев
1882 год
управляя г'с на полках

Hordeum distichum ©

Hordeum distichon L.

Hordeum murinum L.

©

Hordeum murinum L.

Hordeum vulgare L.

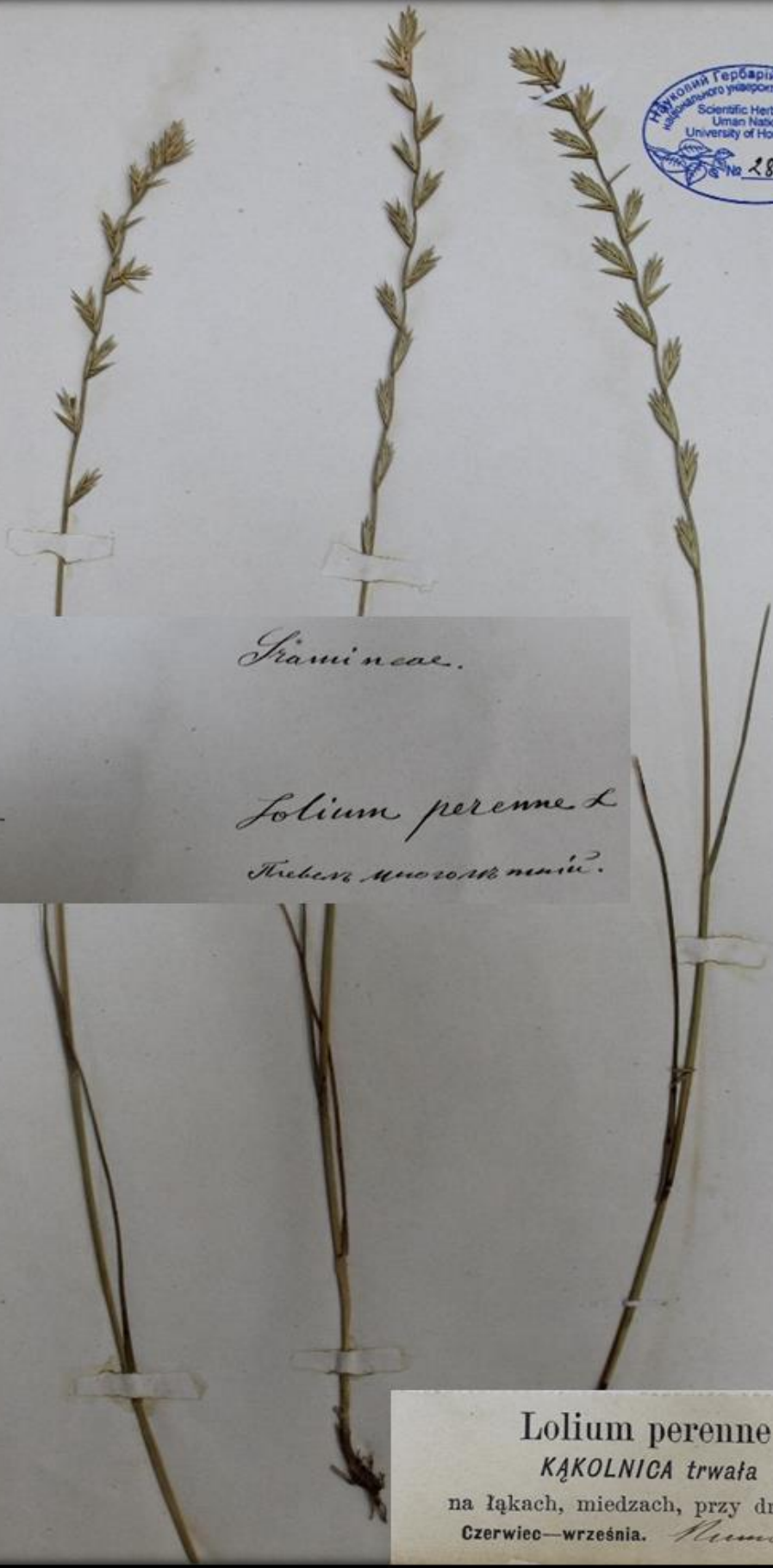
Gramineae

Hordeum hexastichum L.

Зерно шестирядное

Февраль 1895 г.

Hordeum vulgare L.

Gramineae.
Lolium perenne L.
Тростяк многоколосный.

1892.
Frant.

Lolium perenne L.
КАКОЛНИЦА трваѣ
na łąkach, miedzach, przy drogach.
Czerwiec—wrzesień. *Simons*

Lolium perenne L.

Melica ciliata L.

#240.

1882. Умань

в горах в долине реки.

Gramineae.

Melica nutans L.

PERŁÓWKA jednostronna C.

w gajach i lasach cienistych.

Maj, czerwiec.

Humosi.

Melica nutans L.

Panicum sp.

247

Panicum sp.

Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steud.

Gramineae.

Secale cereale

1882г.

Умань.

Secale cereale
ŻYTO (zwyczajne) ©
uprawia się.
Czerwiec. *Uman 1882*

Secale cereale L.

Gramineae Tur.
Hordeaceae Kunth.
Secale fragile MB. ☺

Secale sylvestre Host

Setaria italica (L.) P. Beauv.

Муром 1883 рік
у поліщі коло двору.
№477.

Gramineae Pers.

Setaria viridis P. de B. ©

Panicum viride L

Setaria viridis (L.) P. Beauv.

1882r.

Gramineae
Triticum (amyllum)
T. dicoccon volgensse Flaksd
Пшеница красная жесткая Шмидт.
Пшеница военская (интермедия)

Notae criticae

T. volgensse Flaksd
Пшеница военская
(интермедия)
Det. Крайнов Т.В. 2013

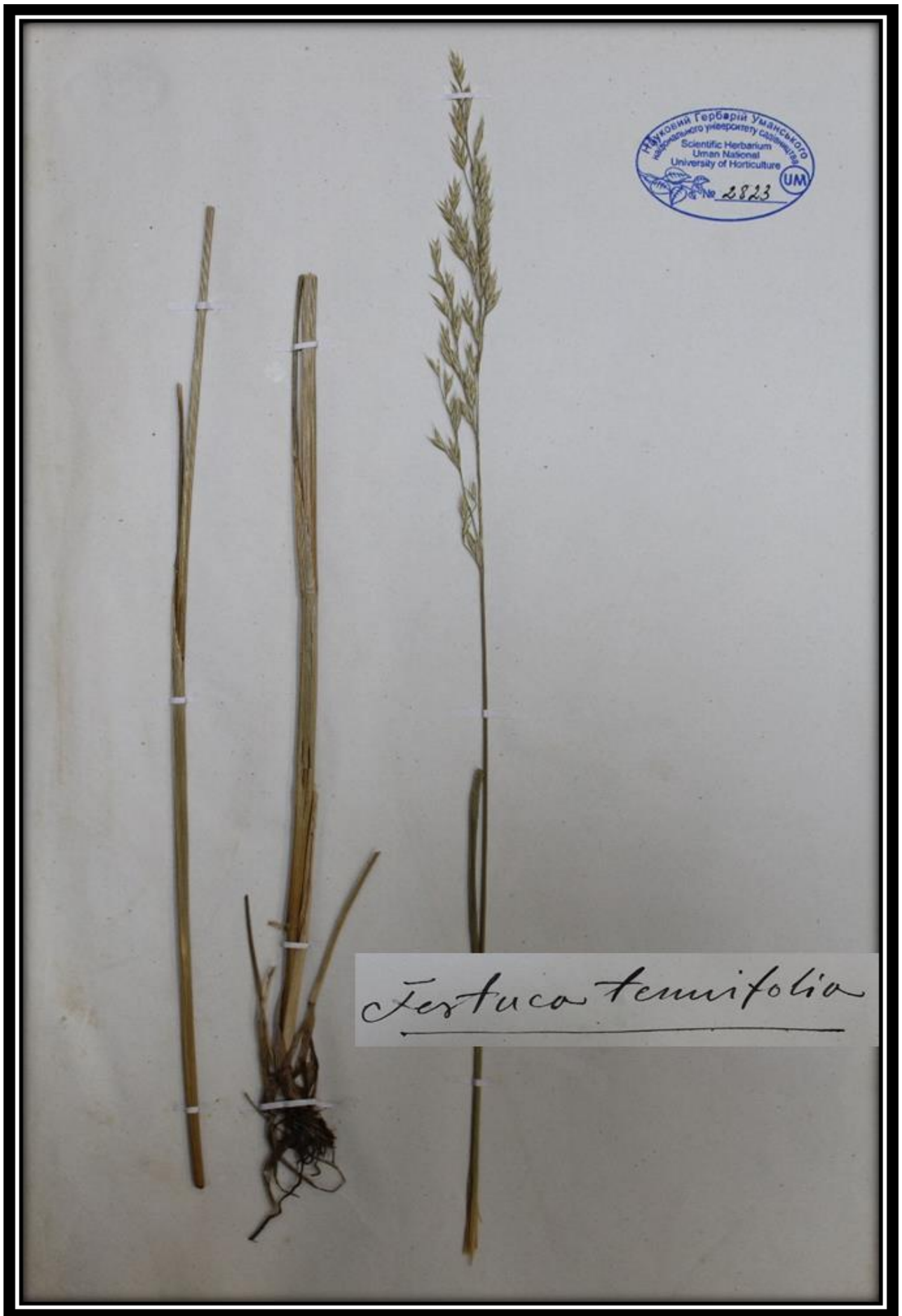
Triticum dicoccon (Schrank) Schübl.

1882r.

Triticum durum ©

Triticum turgidum subsp. *durum* (Desf.) Husn.

Vulpia unilateralis (L.) Stace

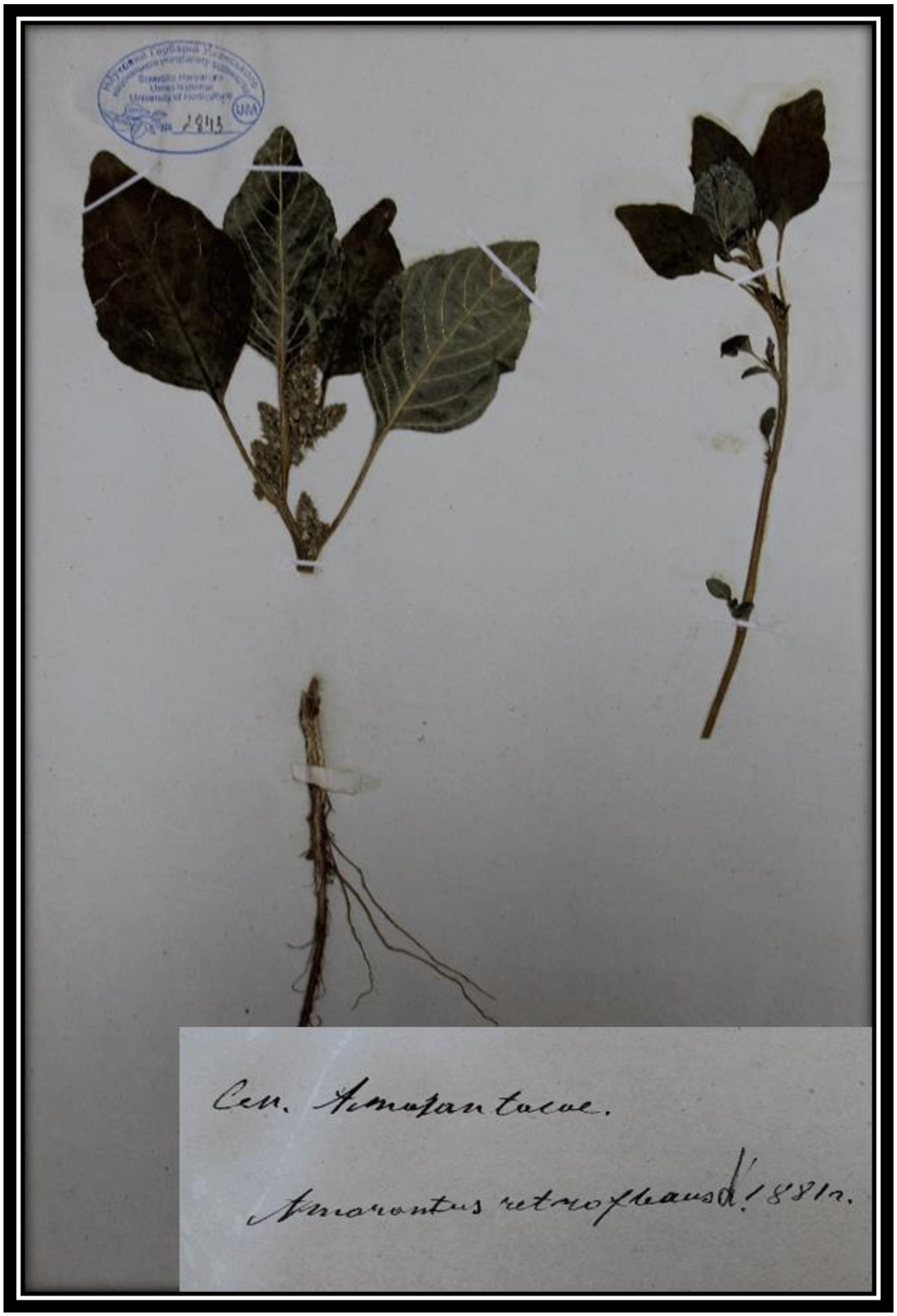

Сем. Жимолостные.
Caprifoliaceae, Juss.

Viburnum lantana L.
Karum roggobum

1881r.
Znanb.

Viburnum lantana L.

Amaranthus retroflexus L.

Notae criticae
Amaranthaceae
Polycnemum majus A. B.
Назюшка велика
Det. Кробоєв 7.0.2013

Назюшка
Amaranthaceae
Polycnemum majus A. B.
Назюшка велика

Polycnemum majus A. Braun.

Сем. Umbeliferae.

Anethum graveolens L.

Умань оцього року ©

1881р.

Умань (Київський ун-т.)

Павловський.

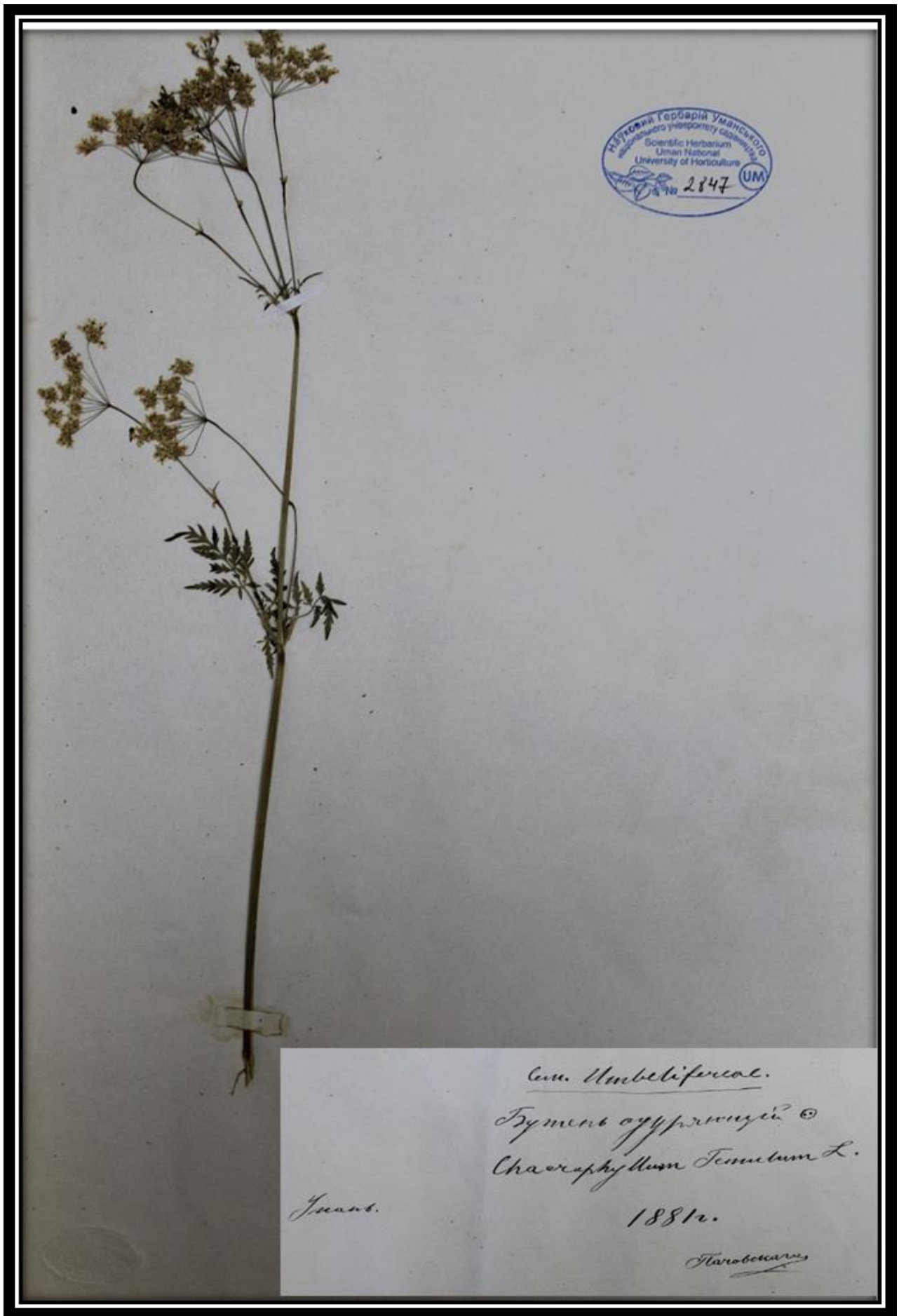
Anethum graveolens L.

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2846 UM

Chaerophyllum aromaticum L.
1884 г. Кумові
Lipiec. 4.

Chaerophyllum aromaticum L.

Gen. Umbelliferae.
Fument approxim. ©
Chaerophyllum Temulum L.
Guant.
1881.
Flarobocum

Chaerophyllum temulum L.

4302

33-1

4482

1882

Umbelliferae.

Pimpinella (major) major (L.) Huds.
Ferula calycina

Notae criticae

P. major (L.) Huds.
Ferula calycina

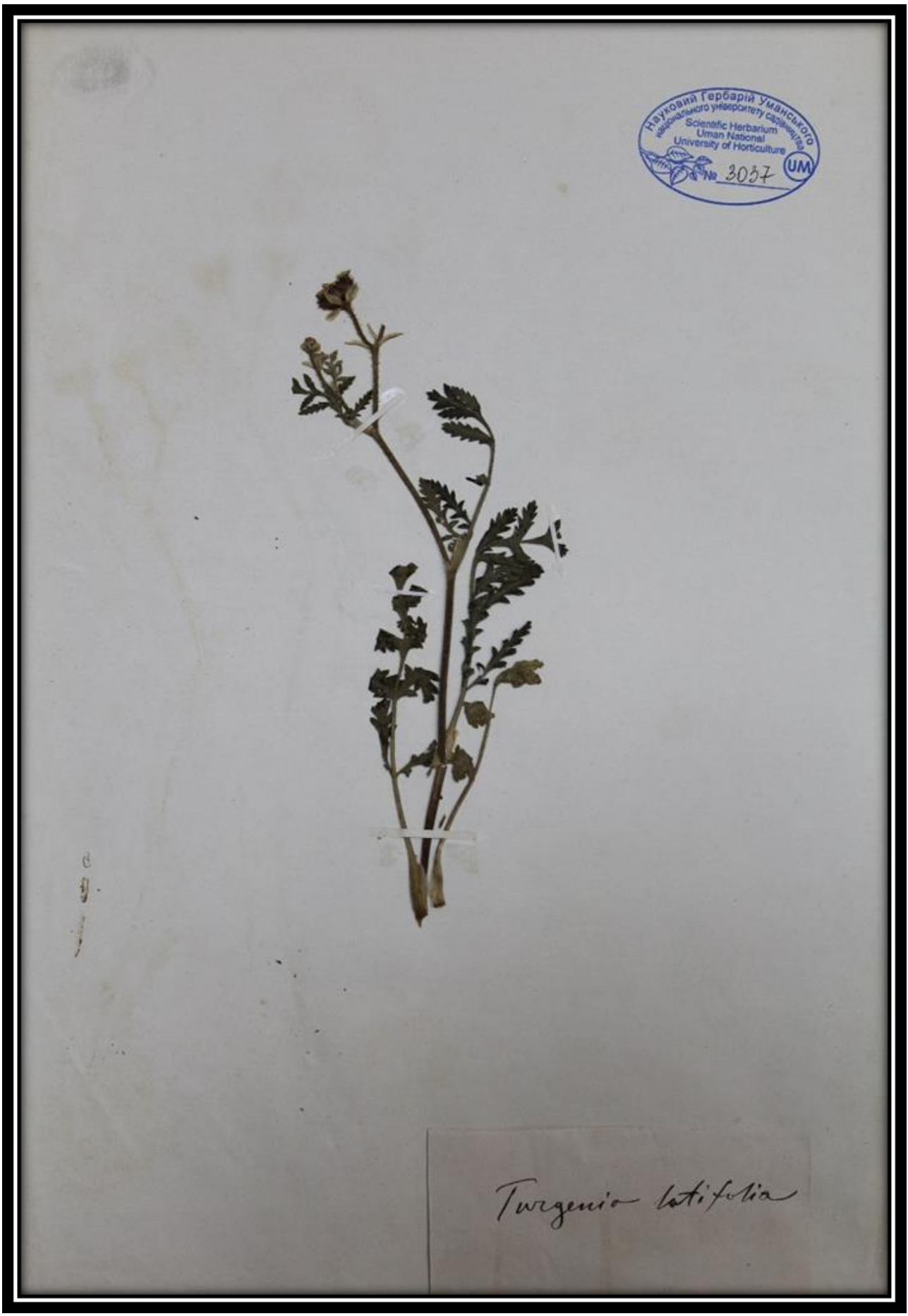
Det. Kravtsov T.D., 2018

Pimpinella major (L.) Huds.

Pimpinella saxifraga L.

Turgenia latifolia (L.) Hoffm.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2240 UM

1882. Yvonne

non

#243

gms. 1882. Yvonne

+ *Asclepiadaceae.*

Asclepias (Syriaca) Syriac
locumbianar. (*A. cornuti*)

Notae criticae

H. Syriaca d
A. cornuti Boiss.

Det. Kravets T.D. 2013

Asclepias syriaca L.

Vinca minor L.
(Барвінок)

Сем. Куртровою.

Vinca minor L.

1887 *Vincetoxicum* *hirundinaria* (L.) *Medik.*

Asclepiadaceae

Vincetoxicum officinale *Mill.*

Asclepias vincetoxicum *L.*

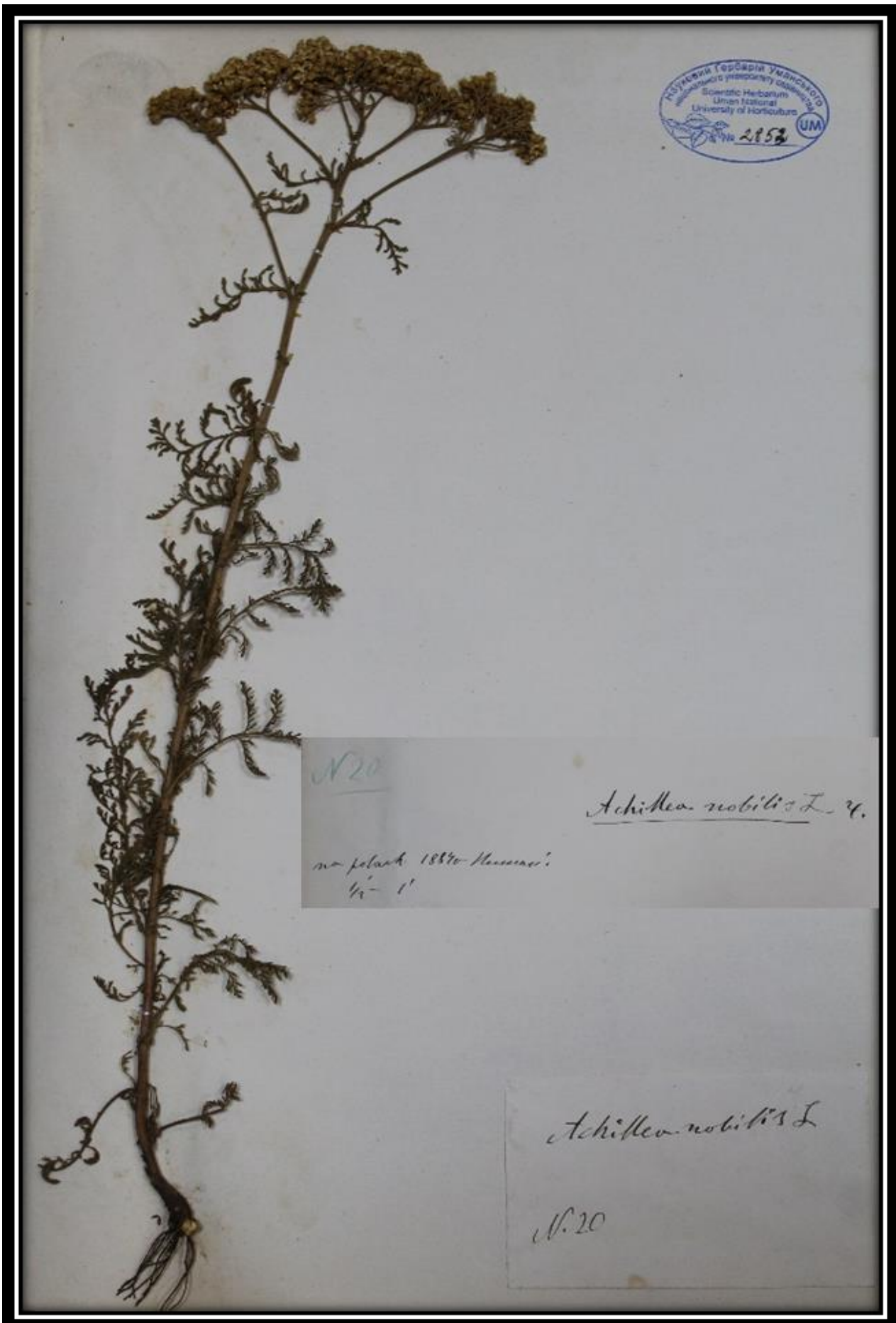
***Vincetoxicum hirundinaria* Medik.**

Сем. Compositae.
Депеши - Мавра, мемуары. 1881 г. Июнь.
Achillea millefolium 2.

Achillea millefolium
№ 21

Achillea millefolium L.

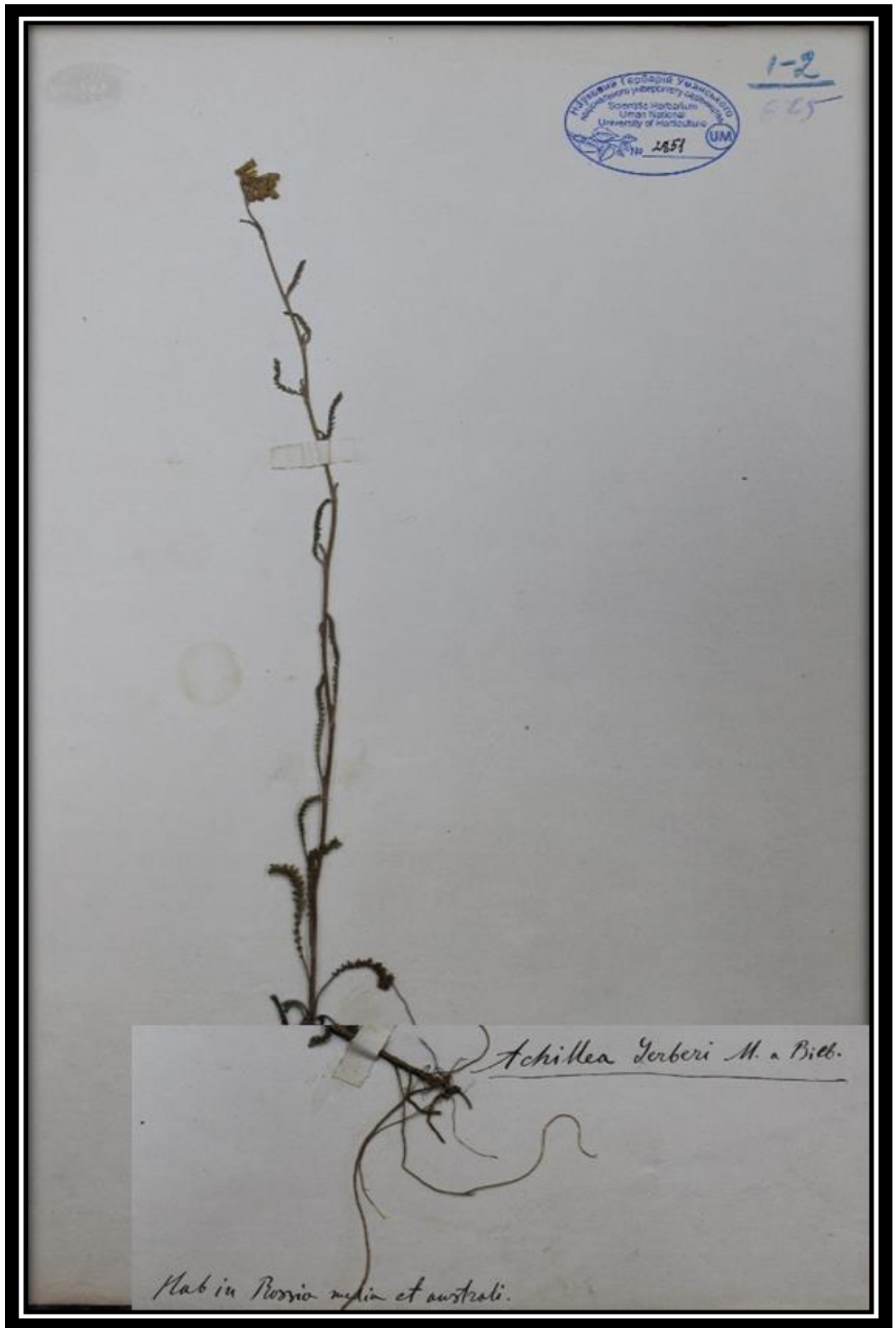
Литовский университет
Lithuanian University of Horticulture
Scientific Herbarium
No. 2852 UM

N. 20
no. pelant 18870 - Masson's
1/2 - 1

Achillea nobilis L. v.

Achillea nobilis L.
N. 20

Achillea nobilis L.

Achillea nobilis L.

Artemisia absinthium L.

Artemisia campestris subsp. *variabilis* (Ten.) Greuter

Notae criticae
Asteraceae
A.p. Wild.
Det. Kravets T.O., 2013p

Artemisia procera
Wild
4
Asteraceae
Cem. *Compositae*
Willd

Artemisia sp.

Compositae Ales.

Artemisia taurica Willd.

A. maritima L. var.

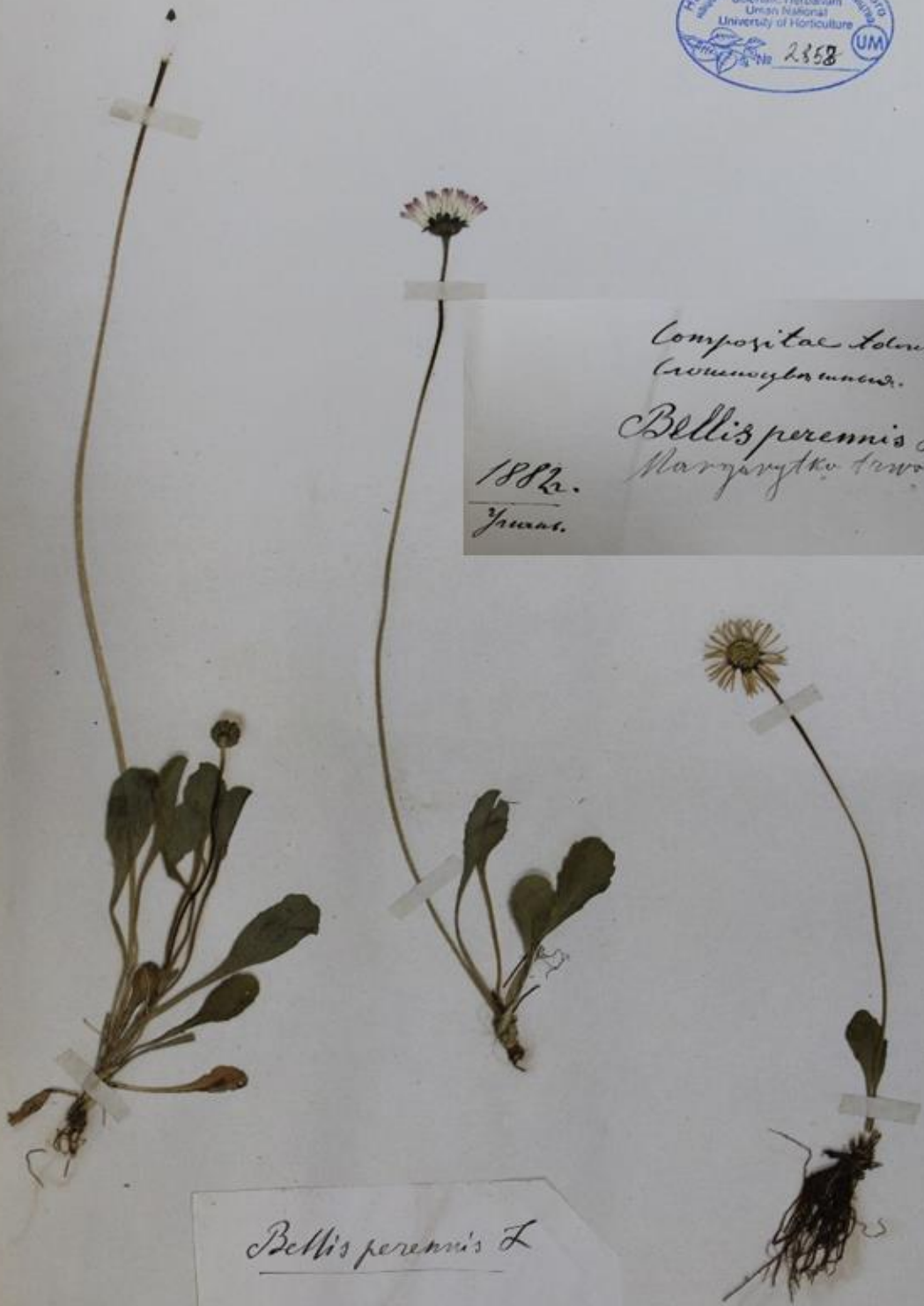
Taurica Willd. (sp.)

Artemisia taurica Willd.

Artemisia vulgaris L.

Научный гербарий Уманского
университета имени Шевченка
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2358 UM

Compositae Solms.
C. communis L.
Bellis perennis L. 7.
Margaritka tsvetok.
1882.
Juniat.

Bellis perennis L.
N. 4

Bellis perennis L.

Lepice 1883 vrb. Kuman
A 470 vrb. 2 st. 19.
Na Tokacki isto dvig.
mebrih vrb. 1900.

Carlina vulgaris L.

Compositae.
Carlina vulgaris L.
Rossina porphita.
Fam. aequalis.; Tubuliflorae.

Carlina vulgaris L.

1883 року Нуман
на торчк, като дрог
Ліпче, 17455.

Compositae
Centaurea Jacea L.
Біловатек токовий
Агноби Баумейс

Centaurea Jacea

Centaurea jacea L.

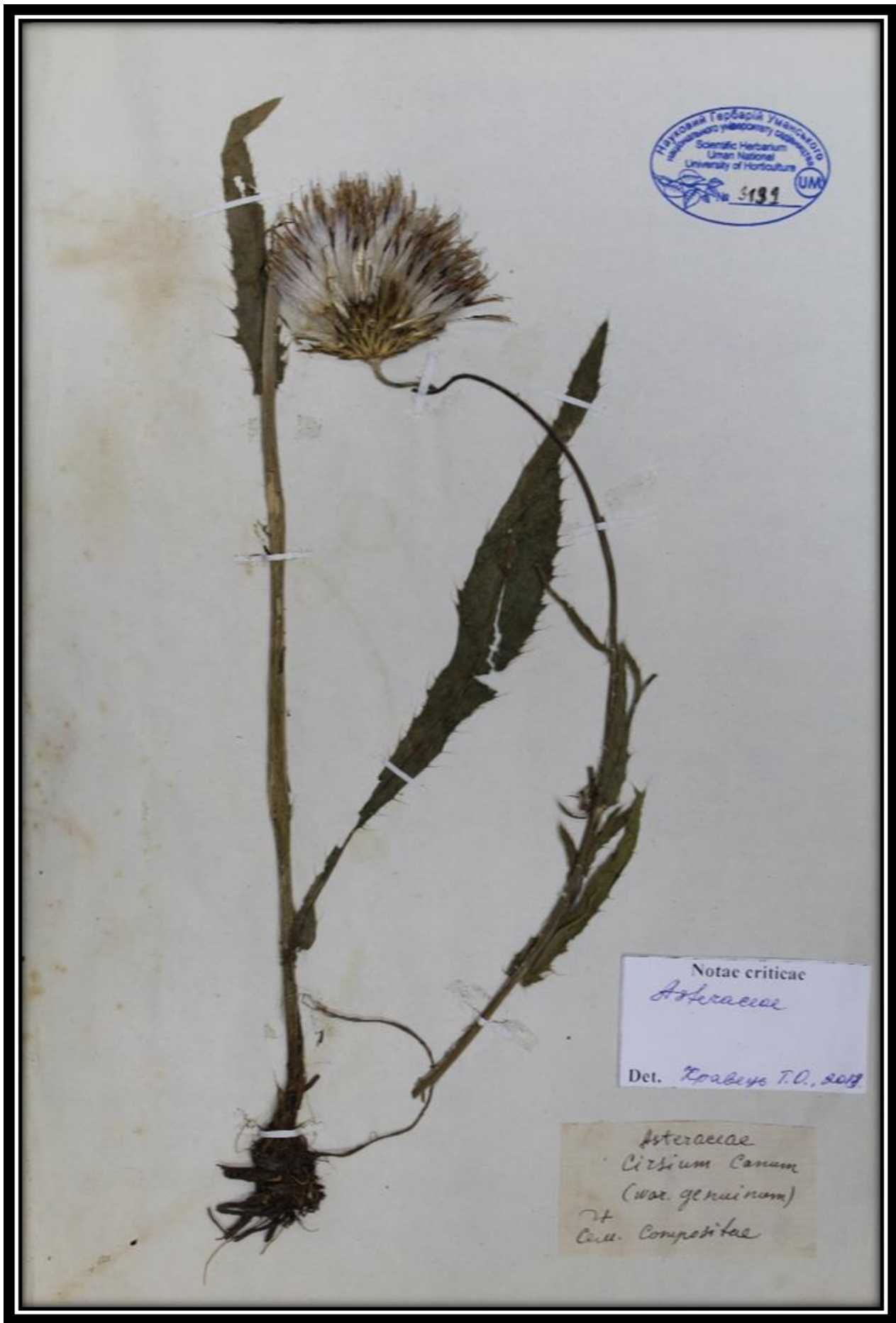
На Таврах вилготных.
1884г. Мунань-Сирпін
4-5'

Cirsium canum Allione
Cordus canum L.
24.

Cirsium canum (L.) All.

Cirsium canum (L.) All.

Cirsium eriophorum (L.) Scop.

Cirsium Oleraceum Scop.
№ 31.

Cirsium oleraceum Scopoli.
1-5' Липец. 1884г. Умань
кострового на Токати.

***Cirsium oleraceum* (L.) Scop.**

Cirsium serrulatum (M.Bieb.) Fisch.

f 214.

7-7
637

Compositae Adans.

Anthemis tinctoria. L. & et c.

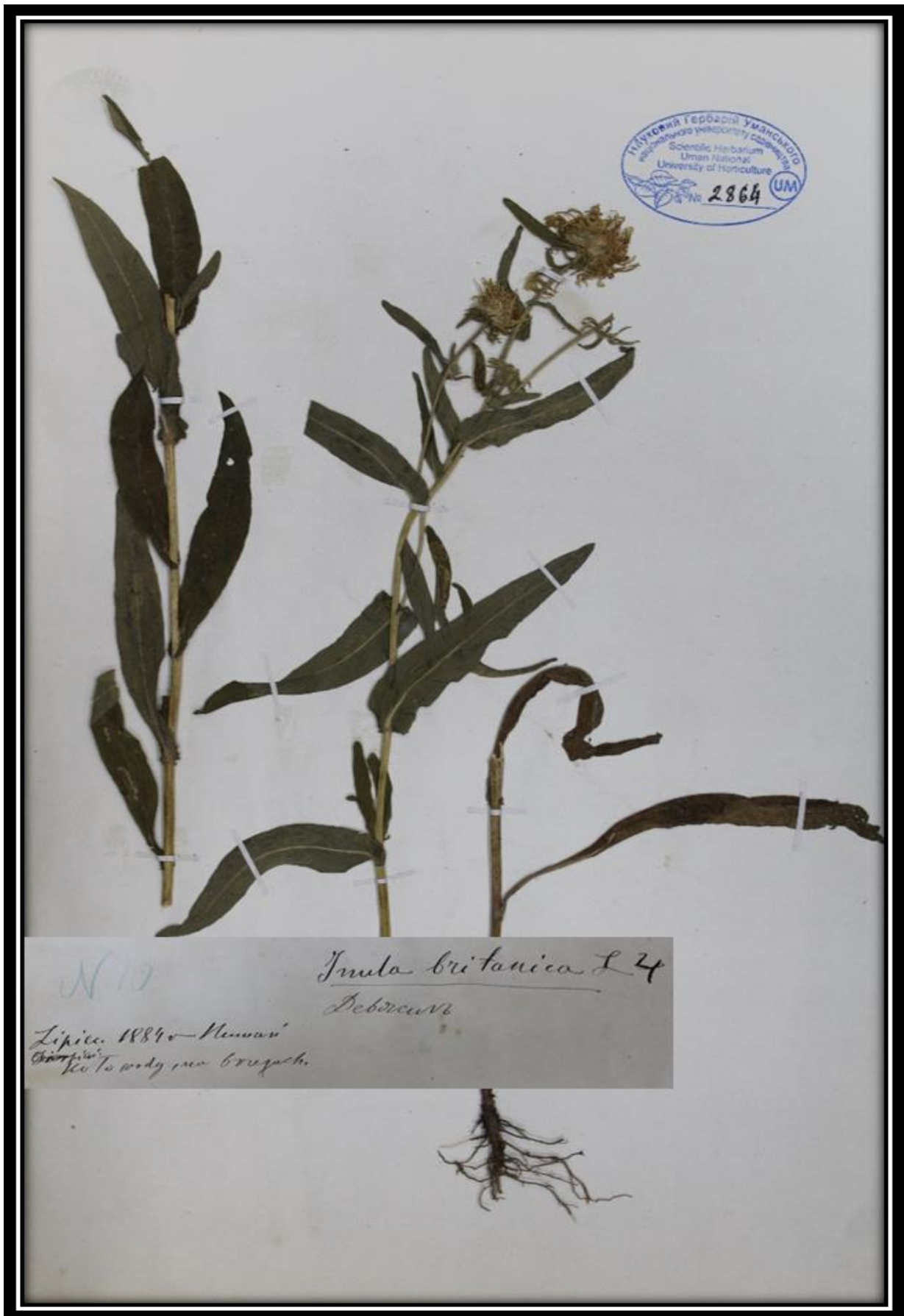
1874. June
June
at home in woods
— subsp. tinctoria

Anthemis tinctoria L
4

22.

Cota tinctoria (L.) J. Gay.

Pentanema britannicum (L.) D.Gut.Larr., Santos-Vicente, Anderb.,
E.Rico & M.M.Mart.Ort.

Pentanema ensifolium (L.) D.Gut.Larr., Santos-Vicente, Anderb.,
 E.Rico & M.M.Mart.Ort.

Майданський Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2866 UM

Notae criticae
Asteraceae
Det. Grabov T.O. 2025

Asteraceae
Compositae Adams.
Inula oculus christi L.
8.
Russia australis S.

Inula oculus-christi L.

Національний Гербарій Уманського
Національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2873 UM

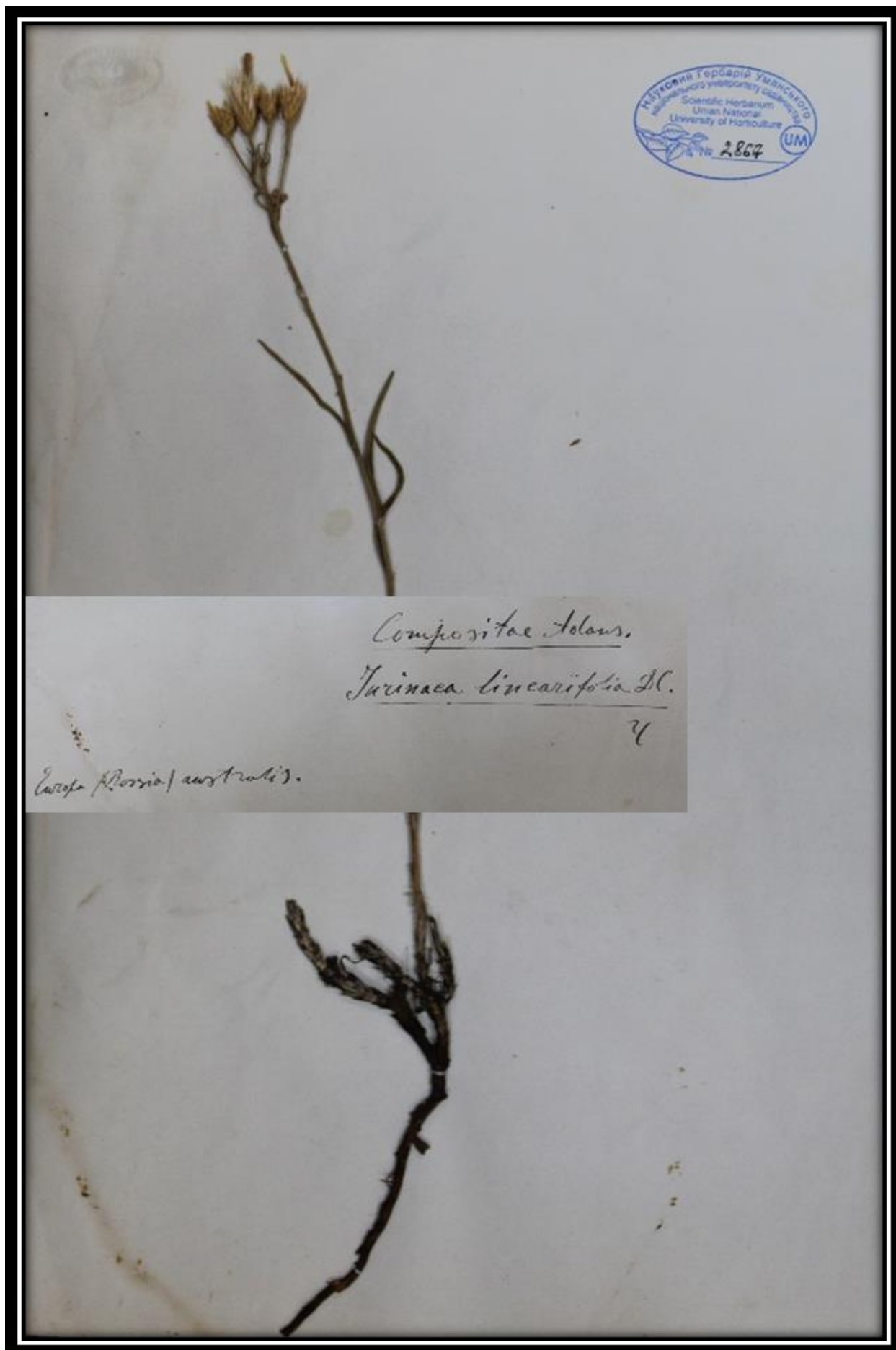
Notae criticae
Asteraceae
Det. *Lepachys* 7.0.100

Lipice, Hunan
1887r.

Senecio Jacobaea L.
☺
2 ♀.

Asteraceae
Senecio Jacobaea L. ☺

Jacobaea vulgaris Gaertn.

Jurinea multiflora (L.) B.Fedtsch.

Klasea radiata (Waldst. & Kit.) Á.Löve & D.Löve

Lactuca sativa

SALATA jadalna

uprawia się.

Lipiec, sierpień.

Lactuca sativa L.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2869 UM

Мурман 1882
Червці
Квіт. під час цвітіння.

Lapsana communis L.

Lapsana communis L.

o o
3"-1 "Ліпівці" Кіровоградська обл.
на бруньках 1884 р. Мумоні

Asteraceae Gaertn
Pulicaria vulgaris (Gärtner.)
Eriocaulaceae Turczaninow

Notae criticae
Asteraceae Gaertn.
Eriocaulaceae Turczaninow
Det. Kravtsov T.O., 2013

Pulicaria vulgaris Gaertn.

Умані.
Оршівці, Липівці
2-4 стопи. в раріт. бачк.
1883 року. А 434.

Compositae.
~~Leucanthemum corymbosum L.~~
Pyrethrum corymbosum Willd. & C.

Tanacetum corymbosum subsp. *corymbosum*

Compositae Adans.
Scolymus hispanicus L.
Краевец

Notae criticae
Сколум
испанский
Det. Краевец Т. А., 2013

Scolymus hispanicus L.

Senecio vulgaris L.

Научный Гербарий Уманского
национального университета
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
2875 UM

Asteraceae
Serratula coronata L.
Сербина беларуская

Compositae.
Det *Serratula coronata* L. f.
Сербина

Notae criticae
~~Asteraceae~~
Serratula coronata
Cephus belarusica
Det. *Amalya* T.O. 2013

Serratula coronata L.

Serratula coronata L.

Serratula coronata L.

2-4 1889
Lipica

Numai w Chateau des fleurs.

Tanacetum vulgare L.

Tanacetum vulgare L.

Tanacetum vulgare L.

квіт. розквітає, а іноді і влітку
влітку розквітає, а іноді і влітку
влітку розквітає, а іноді і влітку
1882
Свердловський повіт

Tussilago farfara L.

Мамулі u Мамулю

Tussilago farfara L.

N. 2

***Tussilago farfara* L.**

W. Mitgeteuch lasch.
Herbarium, 1883 v. 100
brevice. #414.

Fam. Balanineae.

Impatiens noli-tangere L.
Wiciorzek wotawicz.

Impatiens noli-tangere L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2.550 UM

1882.
Guarb.

Gen. Berberidea Vent.

Berberis vulgaris L. f.

Berberis vulgaris L.
Берберис обыкновенный.
5

N. 30.

***Berberis vulgaris* L.**

A 352.

Квицисей
1883 в саду Кавкази

Betulaceae
Browall.

Alnus glutinosa Mill.
(*Olea crassa*)

Alnus glutinosa (L.) Gaertn.

Cynoglossum officinale
OSTRZEŃ lekarski
na dziedzińcach przy drogach, płotach.
Maj—lipca. 1889 roku *Homosi*

Cynoglossum officinale L.

Національний університет садиництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2883 UM

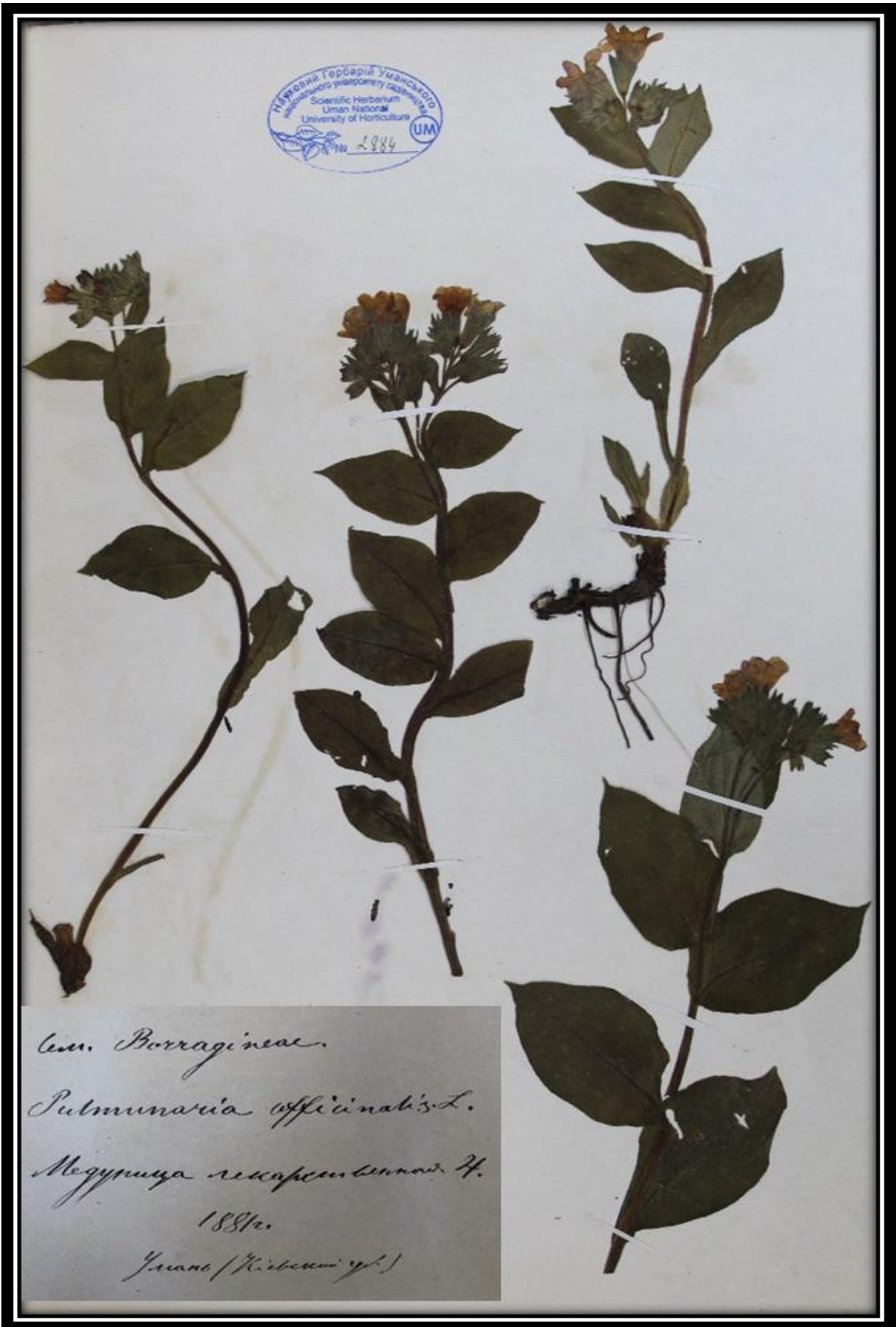

Месса 1883 року
№ 439.

Boraginaceae Less.
Onosma tinctoria Bieb.
(Троїчовий)
Оносма крапиволюб

Notae criticae
O. tinctoria Bieb.
(Троїчовий)
Оносма крапиволюб
Det. Храбун 7.12.2023

Onosma tinctoria M.Bieb.

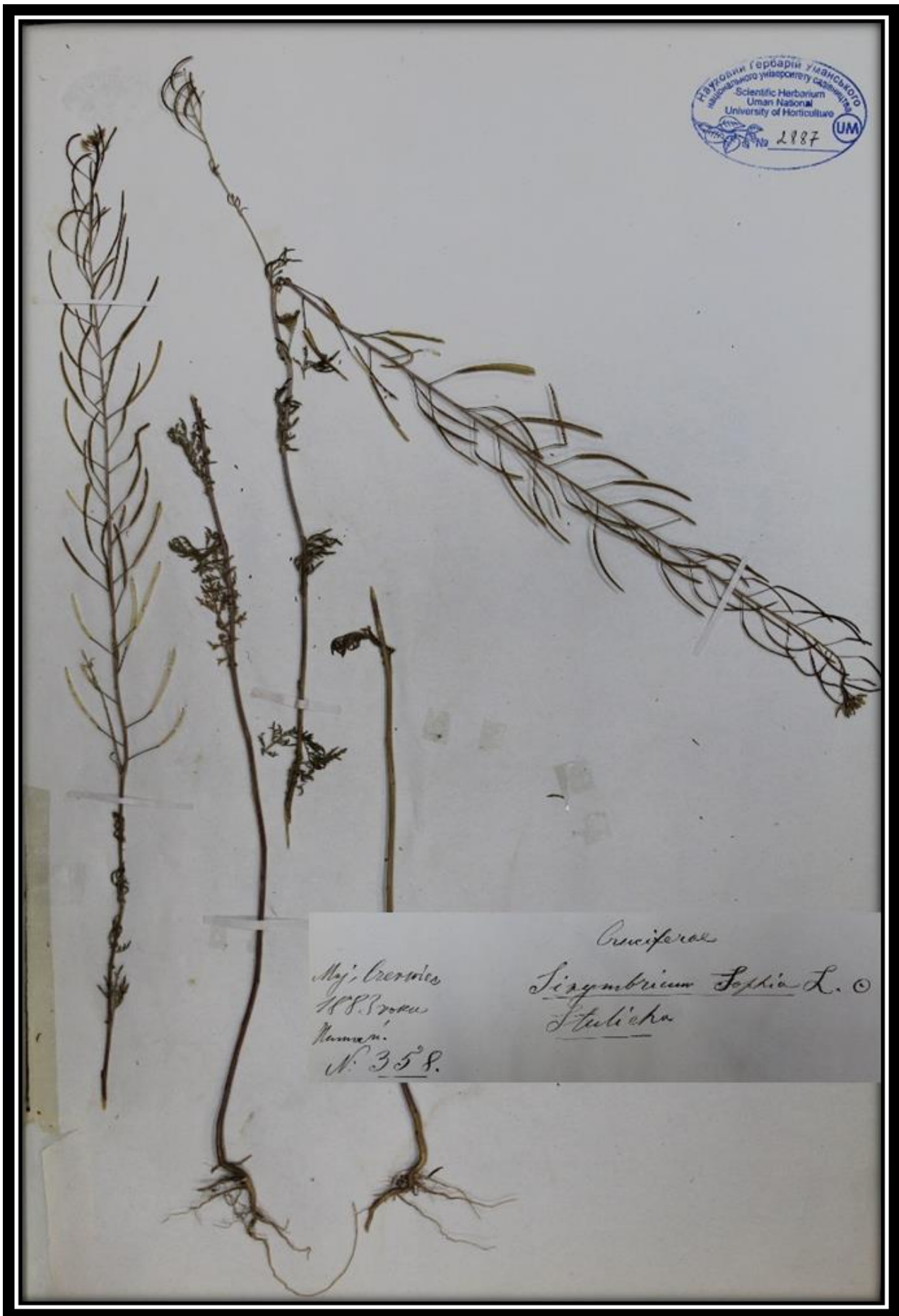
Pulmonaria officinalis L.

Кувшин, Маж
1883, Умань
N. 395

Brassicaceae
Cuciferae
(*Sisymbrium Thalianum* Gaudin. ©)
Arabis Thaliana L.
Lesqueris galericista.

Arabidopsis thaliana (L.) Heynh.

Descurainia sophia (L.) Webb ex Prantl

Lepidium ruderales L. © ©

Най. Кроуица.

1884 года Мериани

1/2 - 1" на полях по старому саду.

***Lepidium ruderales* L.**

Odontarrhena ^{alphestensis} *argentea* Ledeb.

4.

Odontarrhena. C. A. Mey.
Siliqua serratis, subelliptica;
loculis monospermis; valvis
clavis. Funiculi umbellales
setacei, liberi. Semina im-
marginata vel marginata.
Stamina omnia mem-
branacea appendiculata.
Calyx erectiusculus, basi aequa
aqualis. Petala subintegerrima.

Odontarrhena
argentea Ledeb.

Alyssum argenteum DC.

A. murale DC.

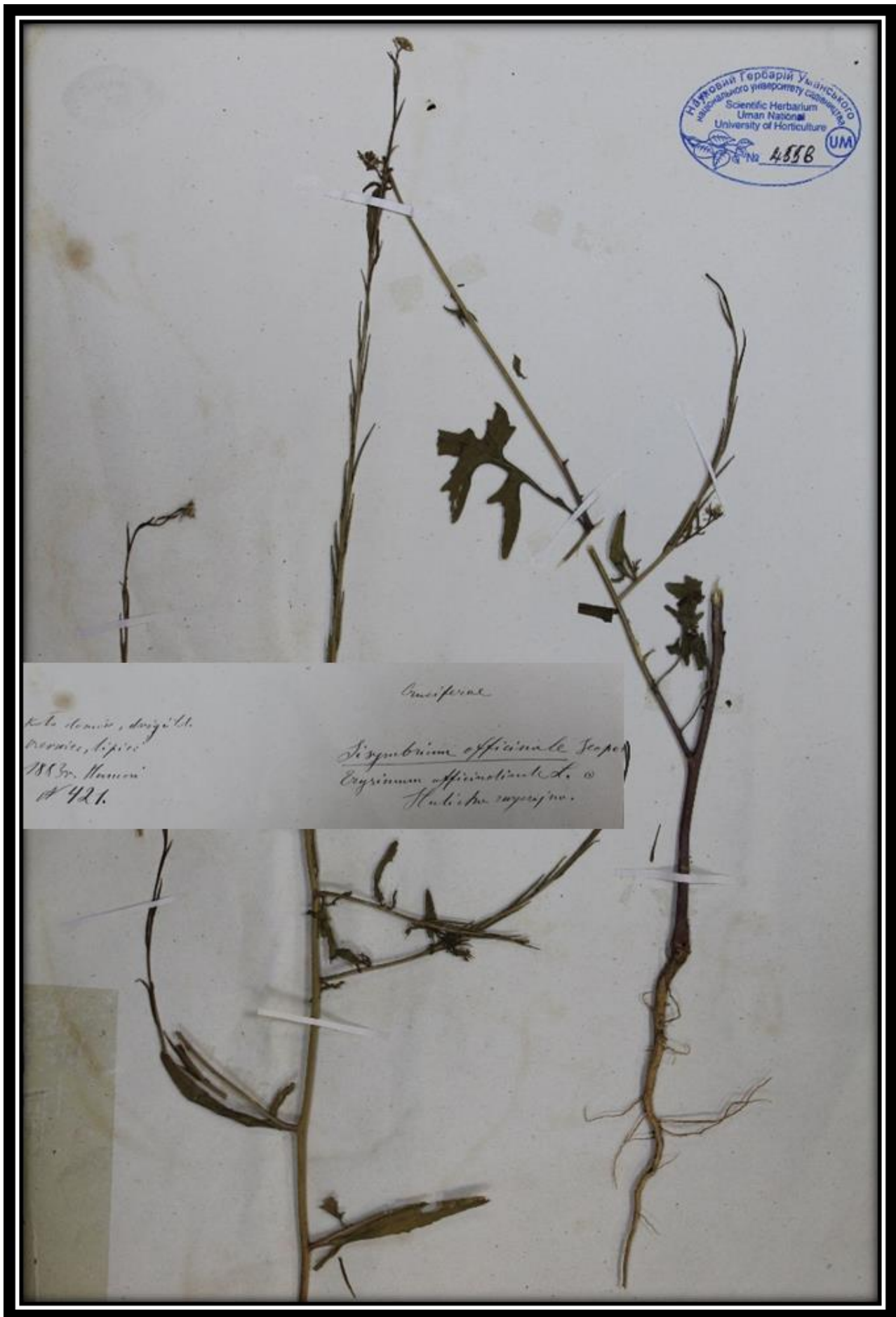
A. sibiricum Willd.

Hab. in Psochia australi

Ledeb. Flor. Ross. I-142

Odontarrhena argentea (All.) Ledeb.

Sisymbrium officinale (L.) Scop.

На вегетативном побеге.
1883 года. Кусман # 364.

Cruciferae.

Turritis glabra L. ☉
Щенячья гладка.

Turritis glabra L. ☉
Щенячья гладка
1883 года Кусман
364.

Turritis glabra L.

Научный Гербарий Уманского
национального университета садоводства
и ландшафтного дизайна
Scientific Herbarium
Liman National
University of Horticulture
№ 2891 UM

N 479
P. Ivanov в г. Харьков, 1948 г.
Campanulaceae Juss.
Campanula rapunculoides L.

Campanula rapunculoides L.

Fam: Cannabaceae

gen. Hortic. De.

Листок березня 4

Humulus Lupulus L.

1881г.

Умань (Кіев. губ.)

Пановский?

Humulus lupulus L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2893 UM

1892
Умань
А. С. Савва
ф. 7
Caprifoliaceae Tur.
+ Lonicera caprifolia.
Мало, мент вв. оц. мед. с.

Lonicera caprifolium L.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2894 UM

Caprifoliaceae

Lonicera villosa

K

Lonicera villosa (Michx.) Roem. & Schult.

Cerastium vulgatum L.
KOŚCIENIEC pospolity o et o
na łąkach suchych, w piaszczystych
miejscach.
Maj, czerwiec. 1884 roku M. M. M.

Cerastium glomeratum Thuill.

1883 г.
Миниан, Георгиев.
№ 413.
Умань.

Caryophyllaceae
Гвоздика садовая
Dianthus compactus Kit
(Forstsk.)
Notae criticae
D. compactus Kit
Det. Кравець Т.О. 2013

Dianthus
alicoides Fisch.

Dianthus barbatus var. *compactus* (Kit.) Heuff.

Dianthus capitatus Balb. ex DC.

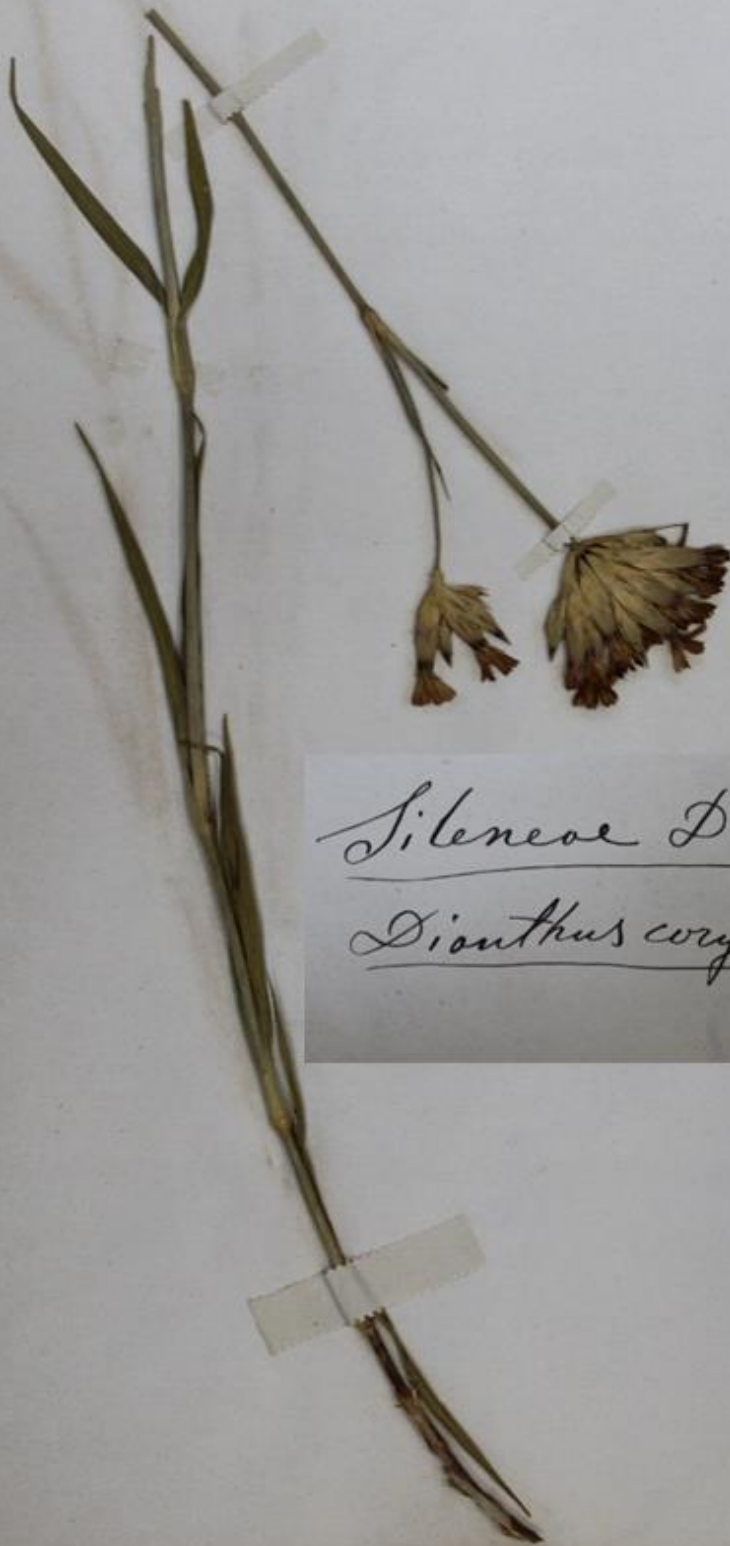

Dianthus carthusianorum subsp. *atrorubens* (All.) Hegi

Sileneae DC.
Dianthus collinus W. & K.

Dianthus collinus Waldst. & Kit.

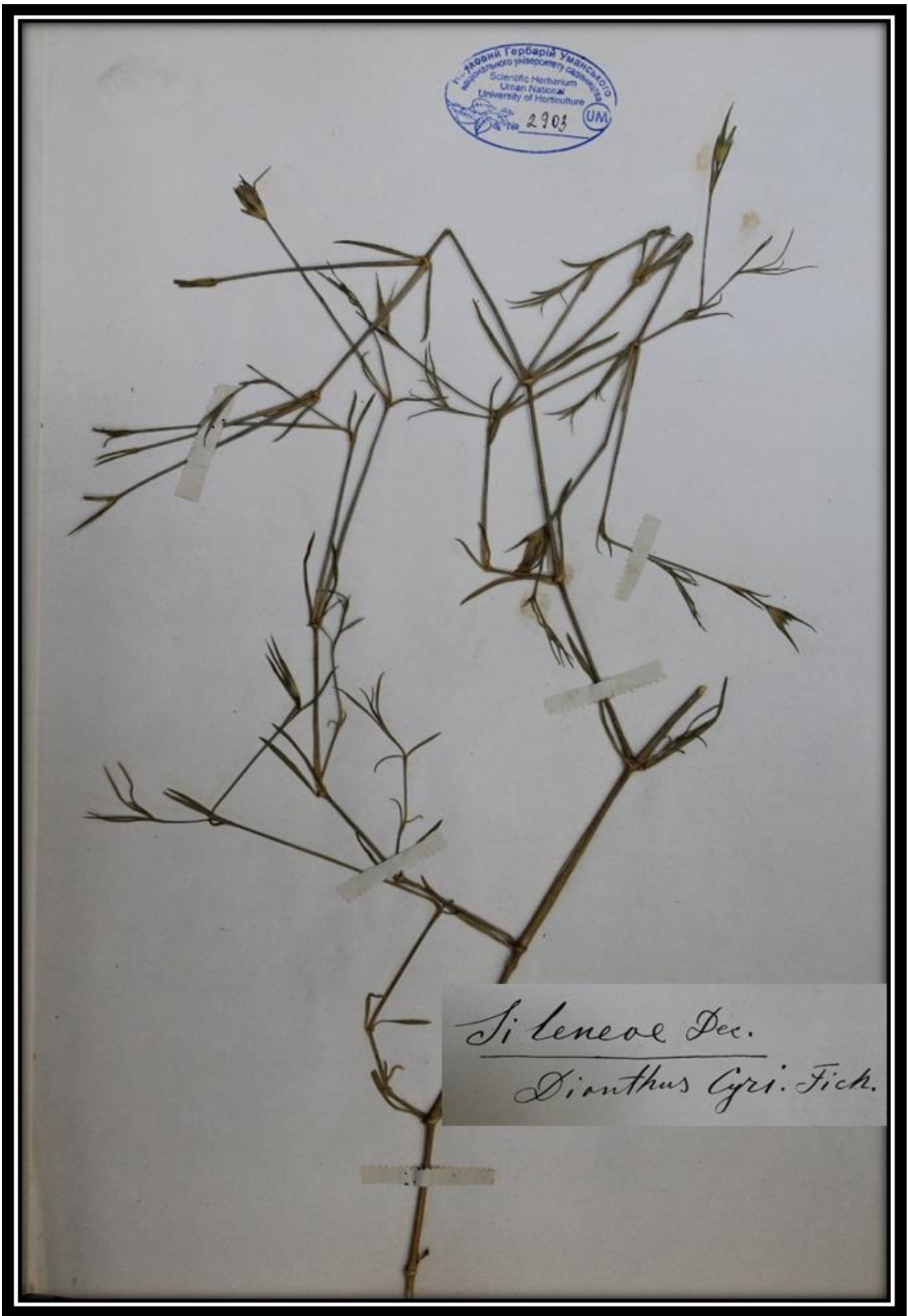

Sileneae DC.

Dianthus corymbosus L. Bth.

8.

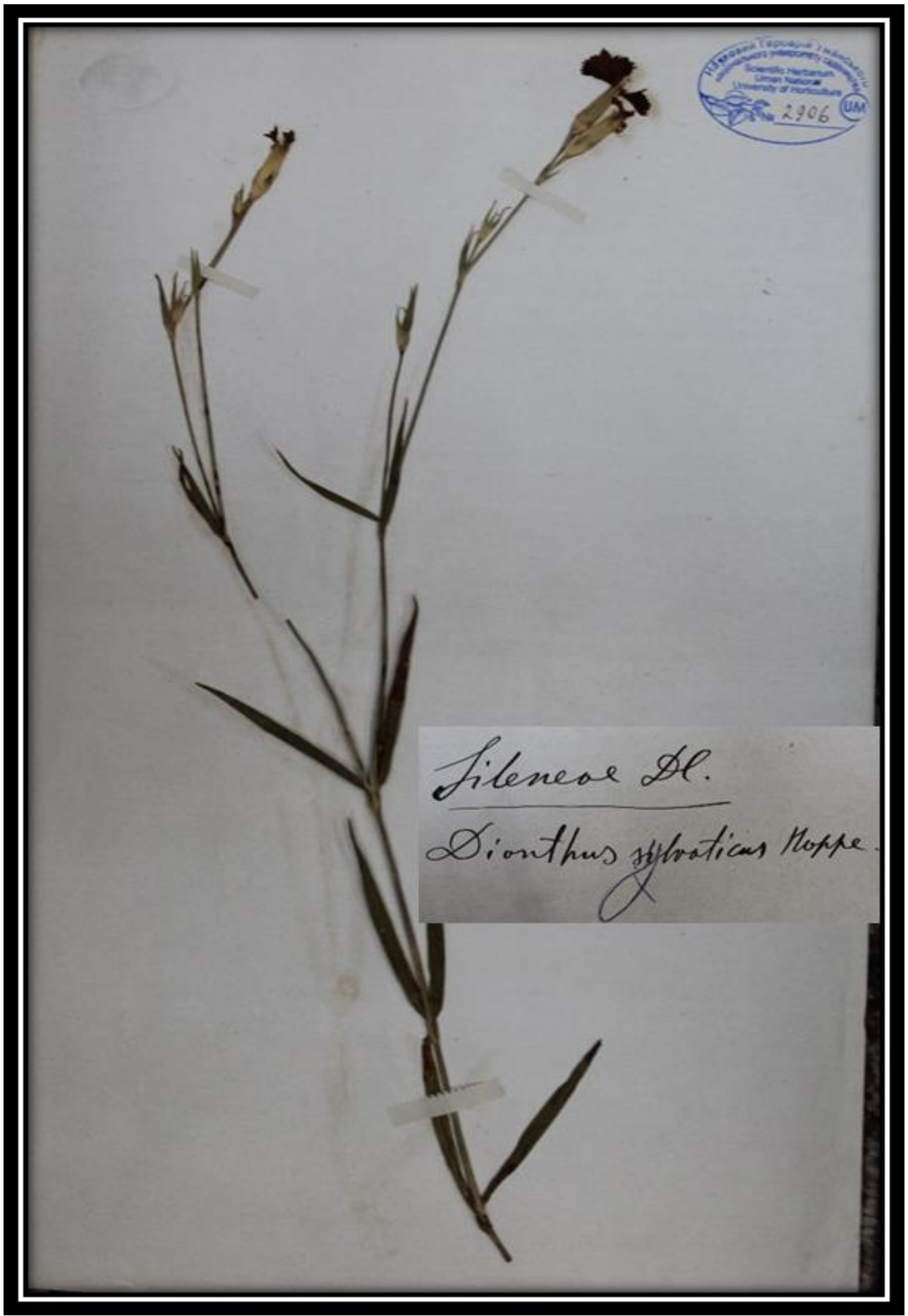
Dianthus corymbosus Sm.

Dianthus cyri Fisch. & C.A.Mey.

Dianthus polymorphus M.Bieb.

Dianthus seguieri Vill.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2905 UM

Fileneae Dec.
Dianthus superbus L.
4

Dianthus superbus L.

1889 near Hannon
K. Maj' Kato dang "p. d. d."

Arenaria trinerva L.
~~*Moehringia trinervia* Clairv.~~
Oct 0

Moehringia trinervia (L.) Clairv.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2908 UM

Saponaria calabrica Tun.

Saponaria calabrica Guss.

Національний університет
Львівського національного університету
Львівський національний університет
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2907 UM

Caryophylleae Juss.
Silene ^{*chalcedonica* L.}
chalcidica (L.)
topuysiana
Notae criticae
S. chalcedonica L.
Det. Kravtchuk T.O. 2013

Silene chalcedonica (L.) E. H. L. Krause

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 3447 UM

Silene Csereii
H
Gen. *Sileneae*

Silene csereii Baumg.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 8691 UM

Caryophyllaceae
Coronaria flos cuculi (L.) Greuter
(Lycchnis) flos cuculi L.

Notae criticae
Coronaria flos cuculi
(L.) Greuter
Det. Kravtchuk T.O., 2014

Silene flos-cuculi (L.) Greuter & Burdet

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2969 UM

Caryophyllaceae

Sileneal

Silene ^{anglica L.} *gallica* L.
Cucubita arvensis

Notae criticae

S. anglica L.

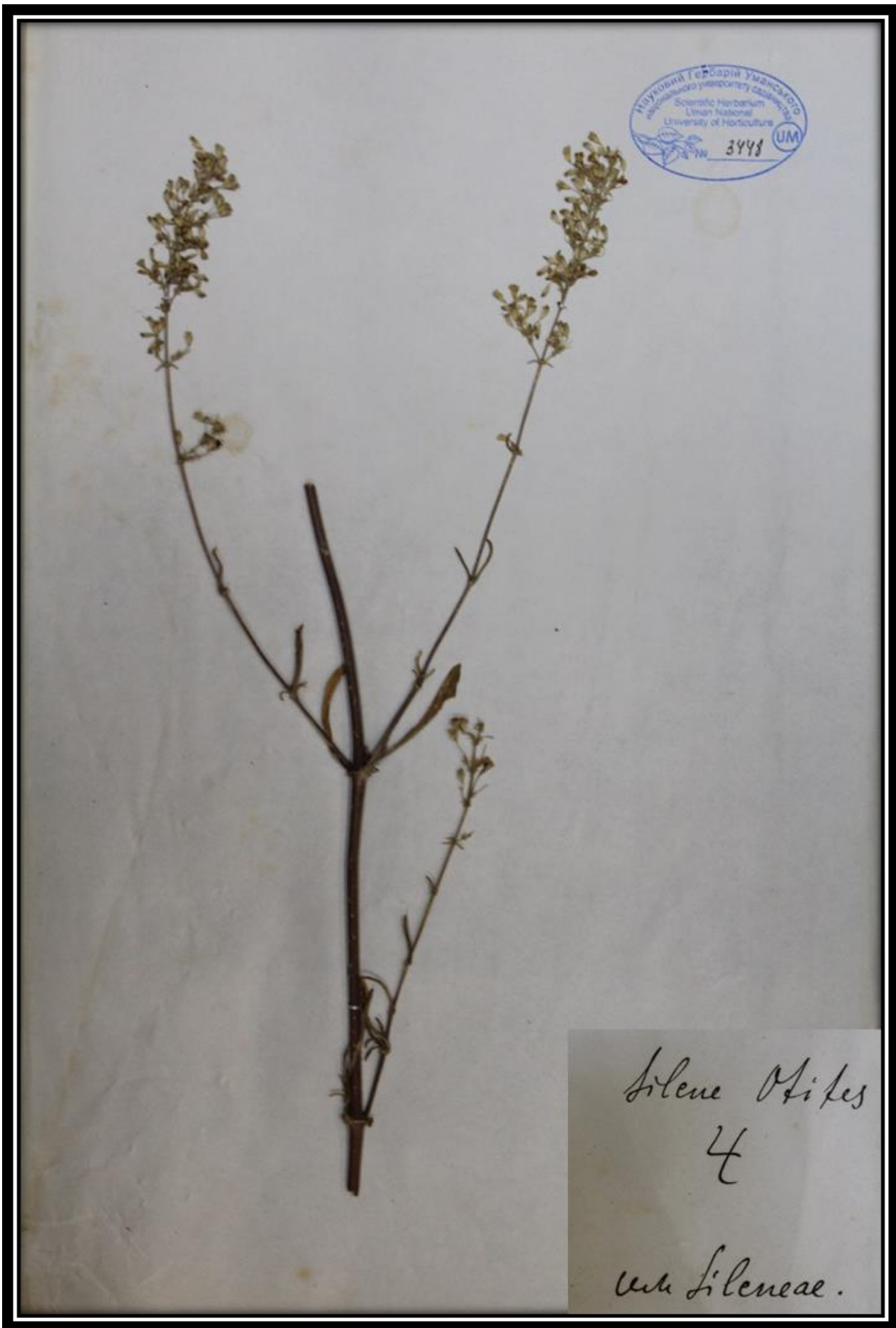
Cucubita

arvensis

Det. Probst 7.10.2013

Silene gallica L.

Silene otites (L.) Wibel

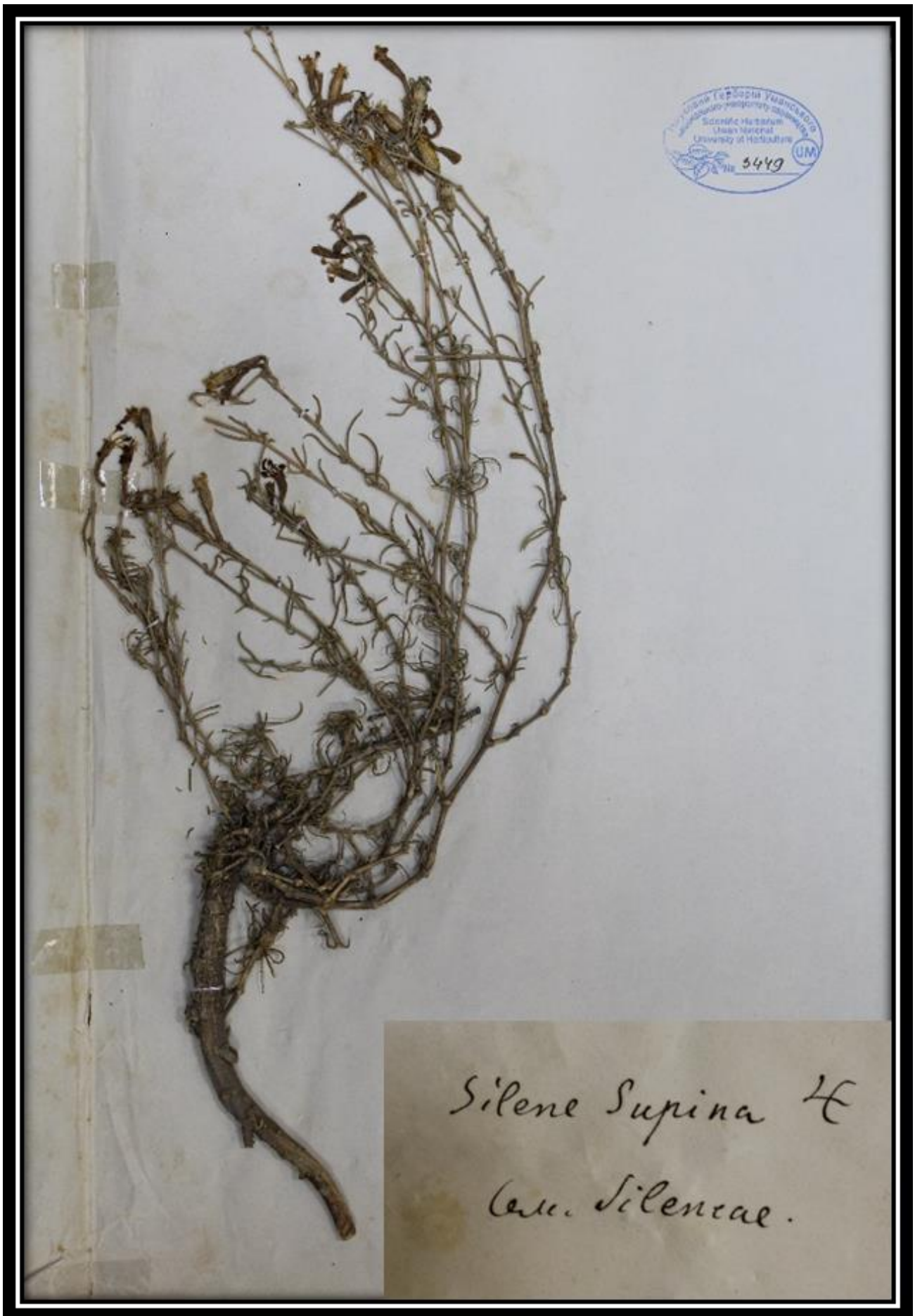

Sileneae Dec.

Silene pendula L.

①

Silene pendula L.

Silene spergulifolia (Willd.) M.Bieb.

Silene vulgaris (Moench) Garcke

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 8782 UM

Notae criticae
Stellaria graminea
Caryophyllaceae
Det. Kravchuk T.O., 2017

Stellaria graminea L.
Caryophyllaceae
21.10.17

Stellaria graminea L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2913 UA

Умань 1882.

Cucurbitaceae
Bryonia alba (L.) L.

Bryonia alba L.

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2914 UM

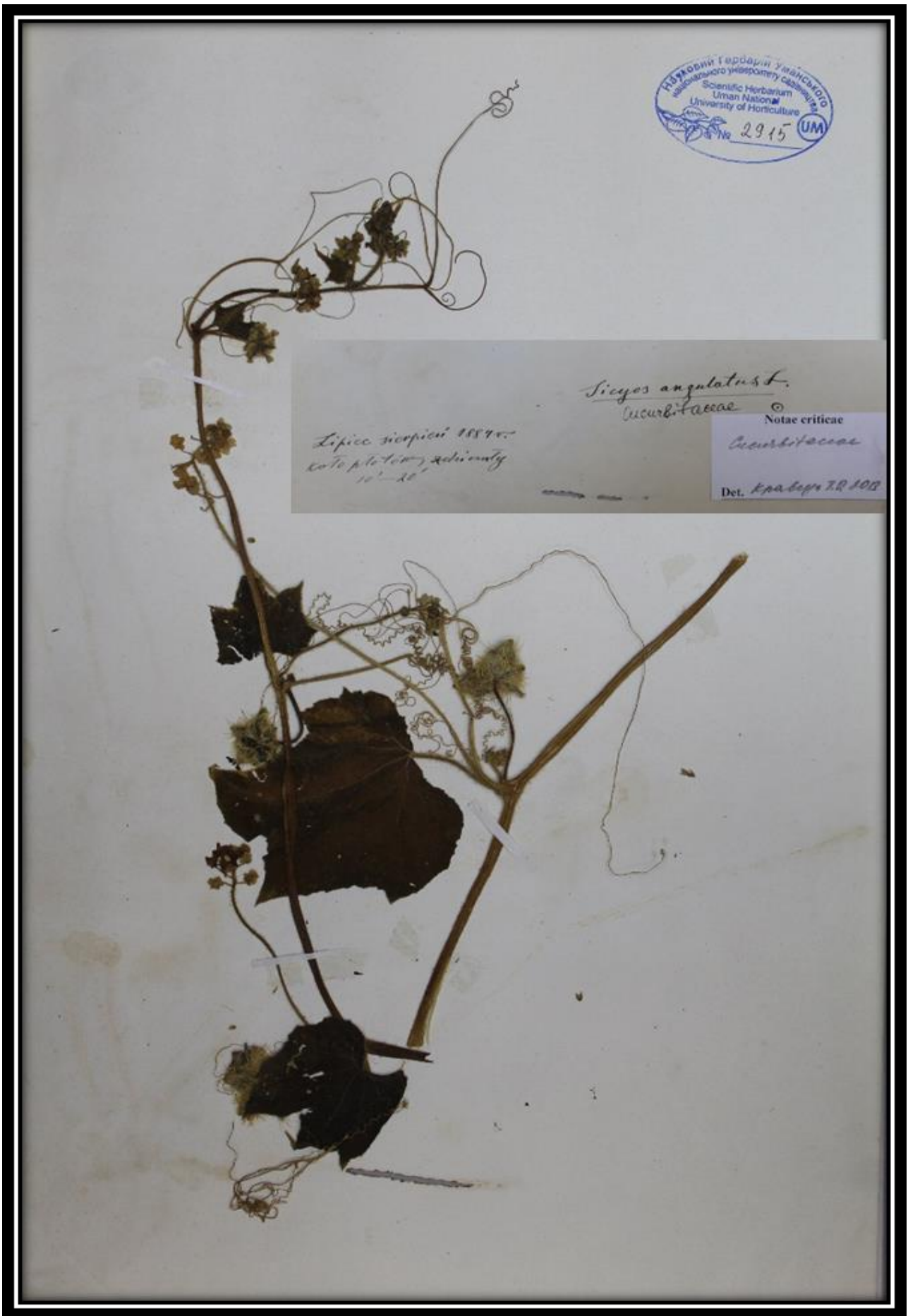
Сам. Машеєвська
Cucurbitaceae. Fuss.

Cucumis sativus L. ©

1881/2.

Умань

Cucumis sativus L.

Sicyos angulatus L.

Ostrog
1883 v. v. v.
Potyni

Ericaceae

Ledum palustre
Bogno

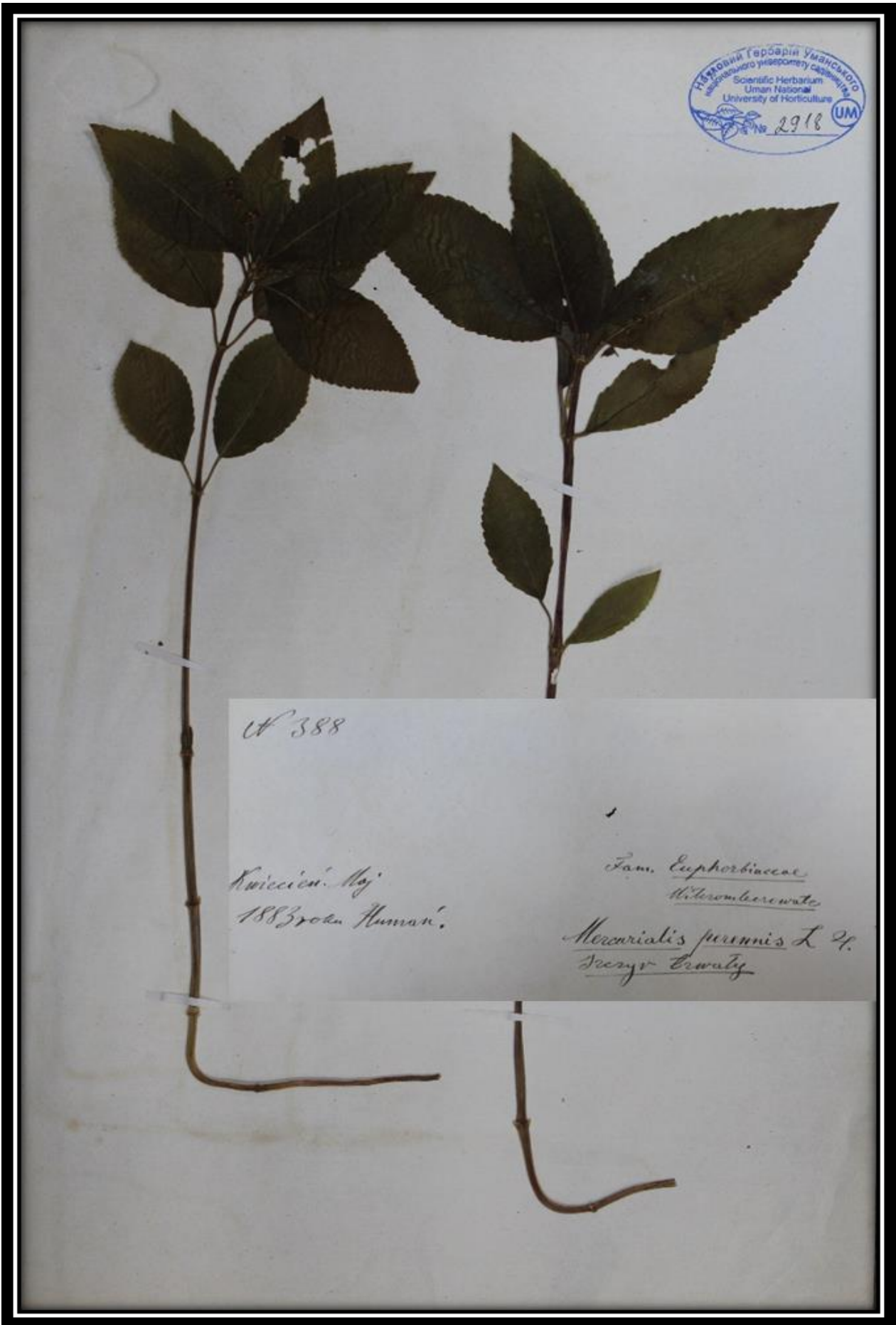
Ledum palustre

Rhododendron tomentosum subsp. *tomentosum*

Euphorbia procera M. Bieb.

Mercurialis perennis L.

Національний гербарій Уманського національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2923 UM

Astragalus glaucus M.B.

Astragalus albicaulis DC.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2919 UM

Leguminosae L.
Loteae Dec.
Astragalus asper Jacq.
4.

Astragalus asper Jacq.

Научный Гербарий Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2920 UM

Humani 1883 v. om
10 var. oblach.
№ 481.

Papilionaceae L.

Astragalus cicer L. ч.

Astragalus cicer L.

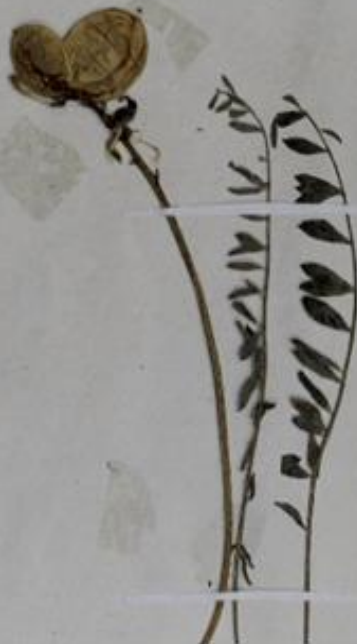
Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2921 UM

Astragalus dolichophyllus Willd. 7.

Astragalus dolichophyllus Pall.

Astragalus physodes L.
Asclepiadaceae *Physodes*

Notae criticae
Astragalus physodes
Det. Крайчев Т.О., 2013

Astragalus physodes L.

Notae criticae
Leguminosae
Astragalus sp.
Det. Maury F.A., 2015

Astragalus sp.

Astragalus venineus

Astragalus sp.

354

Astragalus uliginosus L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2929 UM

Astragalus virgatus. Pall.

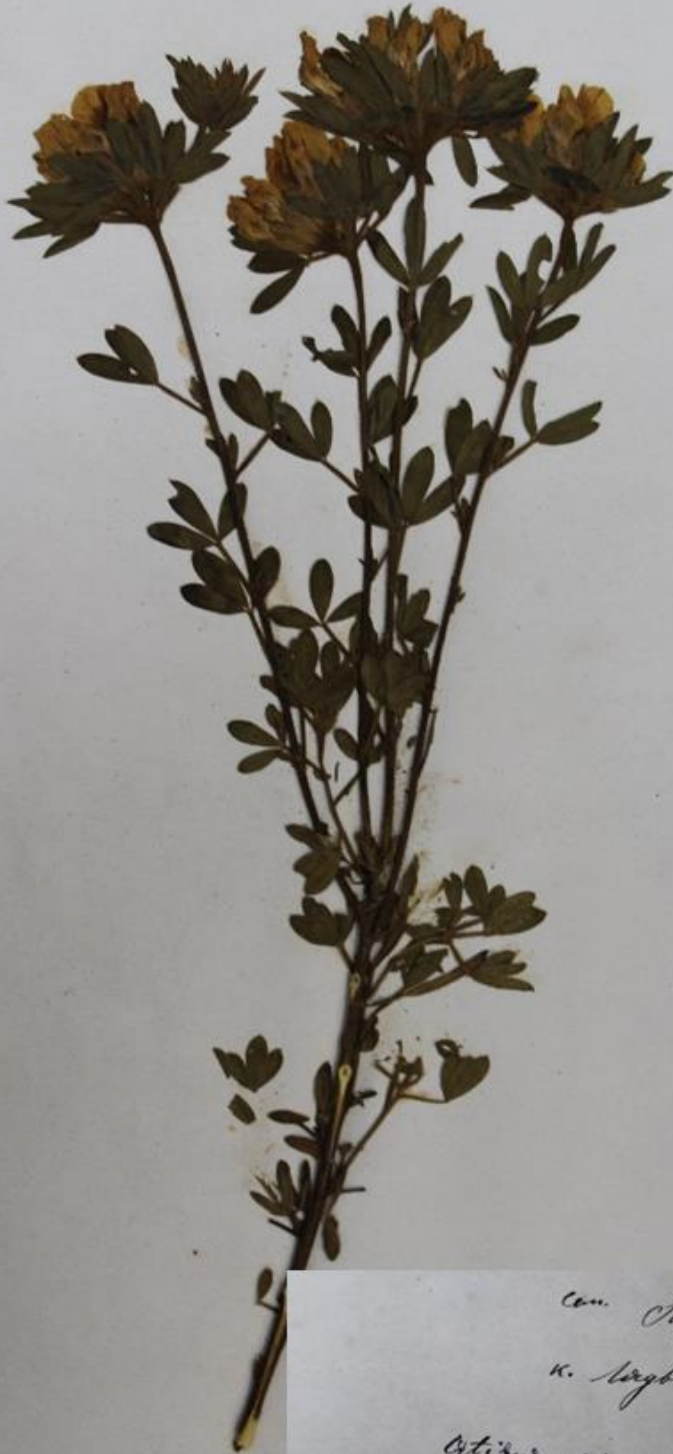
Astragalus varius S.G. Gmel.

Astragalus versicolor Pall.

Astragalus versicolor Pall.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2930 UA

Сем. Papilionaceae L.

Chamaecytisus (Setaria) DC.

1887г.
Харьк.

Cytisus austriacus L.

Setaria abscissa DC.

Chamaecytisus austriacus (L.) Link

Ропитионасасе I
датеасе II.
Cytisus ratisbonensis

Chamaecytisus ratisbonensis (Schaeff.) Rothm.

Національний гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2932 UM

1891.
Жульби.

Leguminosae. L.
Coronilla varia L.
Reseda permylyborum L.

Securigera varia (L.) Lassen

Іюнь 1882 р.
Умань.

Papilionaceae.
Мотушні бобові.
Ervum Lens
Черешкова бобовина

Vicia lens (L.) Coss. & Germ.

Укрощувана / Grossulariaceae L.C.)

* *Ribes aureum*. Pursh

Укрощувана розомислив.

1881/2.

Грант,

Паробчанов.

***Ribes aureum* Pursh.**

1882a.
Yamov.

Grossulariaceae DC.

Ribes rubrum L.
Смородина красная

Notae criticae

Смородина красная

Det. Краевець Т.О. 2013

Ribes rubrum L.

Умань 1887г.

Hypericaceae
Hypericum hirsutum L.
Hypericum perforatum
Notae criticae
H. perforatum
Det. *Трабевський Т.О.* 2013

Hypericum hirsutum L.

1882 voun
Hummel.

Labiatae Juss.

Ajuga laxmannii Benth.

Ajuga laxmannii (Murray) Benth.

Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2940 UM

Galeopsis bifida Boeminger. ©

***Galeopsis bifida* Boenn.**

Labiatae.
speciosa
Galeopsis (speciosa) Mill
Galeopsis versicolor.
Thymus (L. sp.) (speciosa)

10-5
9919

Notae criticae
Galeopsis speciosa
(Mill.)
N. Красицький
Det. Красицький Т.О. 2013

К.З.М.
Герб - Каноніст.
1882. Герб.

Galeopsis speciosa Mill.

1882.
Juanb.

Cum. Labiales. Juss.
Уловившая

Группа неопубликован.

Glechoma hederacea L. f.

Glechoma hederacea L.

1884r. Lipiec. Kuman
odriewoty. w ogrodach.

Hyssopus officinalis L. 2.

Hyssopus officinalis L.

Сем. Губоцвѣтныя.

Лabiatae. Juss.

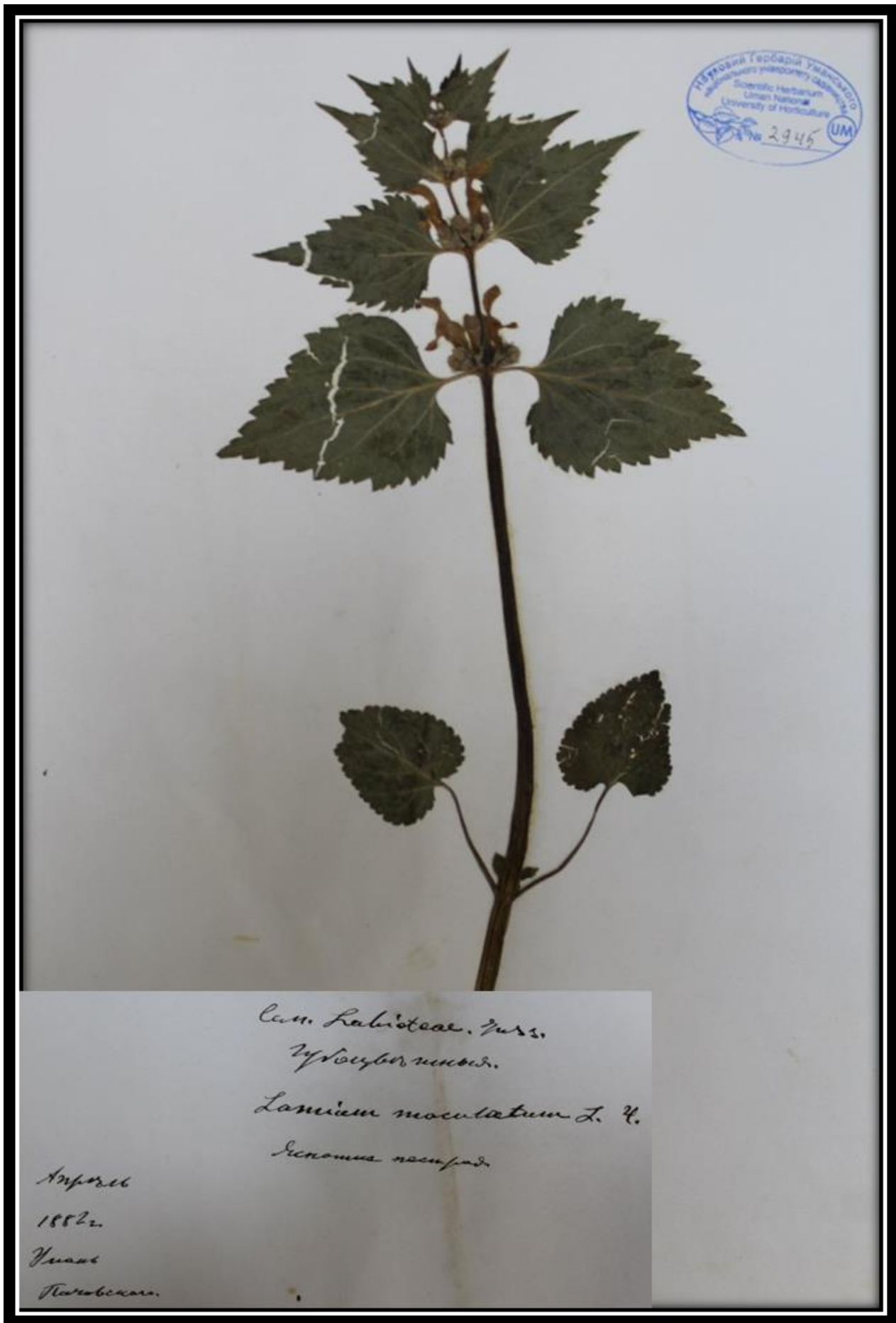
Lamium album L.

Leonurus sibiricus (L.) Turcz. (L.) K.

Lamium album L. var. *album* L.

Умань 1882 года.

Lamium album L.

Lamium maculatum (L.) L.

Національний ботанічний сад
Уманського національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2946 UM

Lavandula spica Mill
latifolia
labenza unproseuta

Notae criticae
L. latifolia
labenza unproseuta
Det. Korolev F.O. 20/3

Lavandula angustifolia Mill.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2947 UM

Labiatae Jun.

Leonurus cardiaca L. 4.

*1891. June
Junb.
N. 15.*

Leonurus cardiaca L.

HERBARIUM TROPICUM UNIVERSITATIS
SRIWIJAYAN
Scientific Institution
Lampung Utara
University of Lampung
2948 UM

Europa australis

Labiatae Tur.
Marrubium peregrin-
um var. L

Ulanga rymozema
Notae criticae

Ulanga rymozema

Det. Koster & T.O. 0013

Marrubium peregrinum L.

Marrubium vulgare L.

Wangpa zburakka

1884r. N. N. (Vojtova) (Koto druzh?)

Notae criticae

Wangpa zburakka

Det.

Krasovs 7.0. 2018

Marrubium vulgare L.

Humboldt 1883
W. Sach. su. Fylk. skr.
N 488

Lubiotal
Origanum vulgare L.

Origanum vulgare L.

Humán
1884.

Labiatae.
Rock. Worgowe.
Prunella grandiflora
Stuwienna.

Prunella grandiflora (L.) Scholler

Національний університет садово-паркового господарства України
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2952 UM

delicatae Juss.

Salvia austriaca L.

γ

Europa australis.

Salvia austriaca Jacq.

Національний університет Уманський
Національного університету садово-паркового господарства
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2953
UM

Сем. Labiatae.
Salvia pratensis L.
Мансфелдський університет
1881г.
Умань.

Salvia pratensis L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2954 UM

1882г. Іюль
Івано

Labiatoe. Juss.
Salvia verticillata L.
Wursten Nymphaeaceae?

Salvia verticillata L.

3454

Notae criticae
Monocymus
D. Lybana
Det. Kralovs T.D. 1988

Scutellaria Albida
Monocymus
Anylona Chyfta
H
Clas Labietae.

Scutellaria albida L.

1882
Умань

Labiatae L.

Stachys palustris L. ?
~~Stachys palustris L.~~
Умань 30.08.1955

Notae criticae

Умань 30.08.1955
Det. Краевыс Ф.О. 2018

Stachys palustris L.

Stachys recta L.

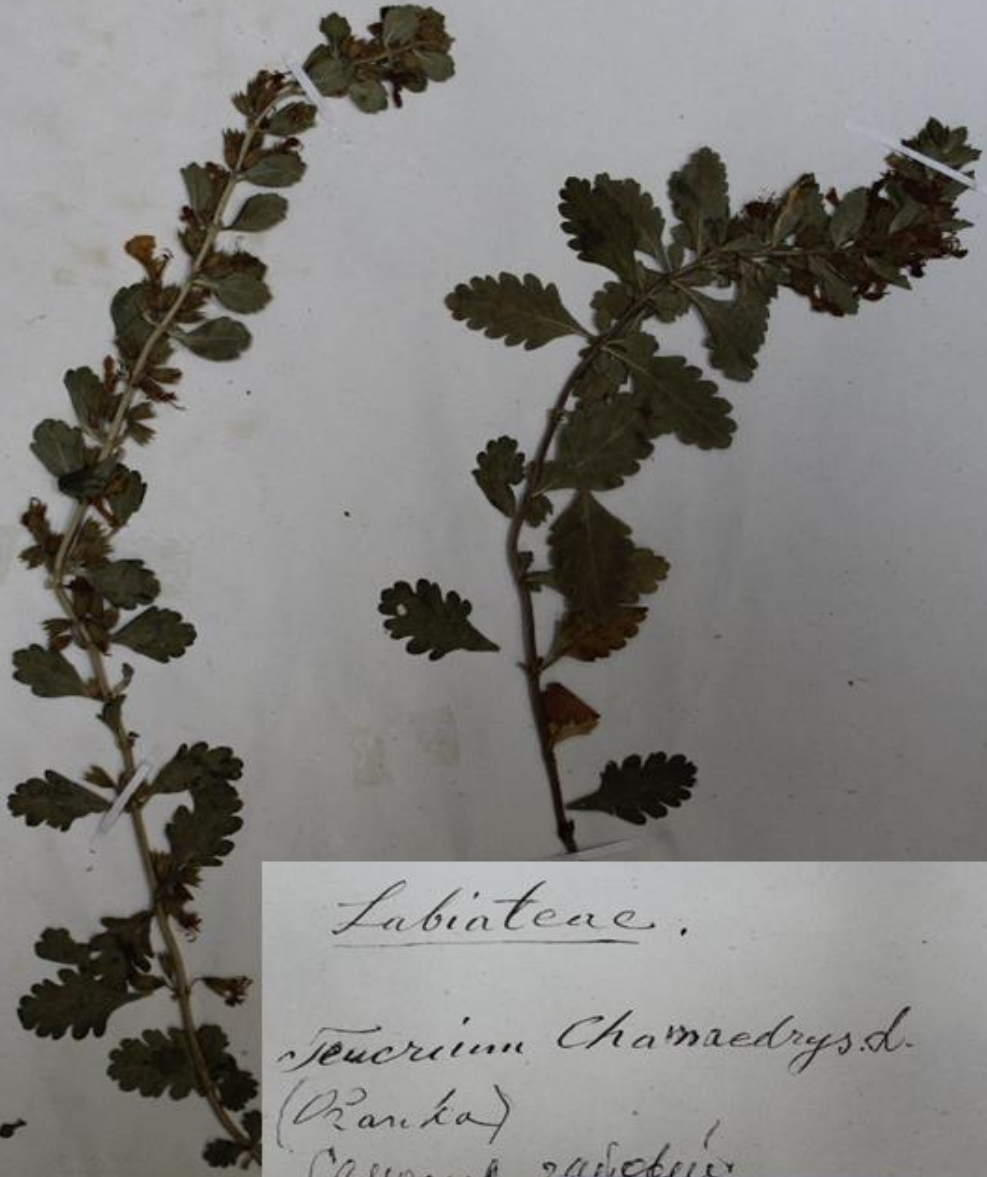

Stachys sylvatica L.

A 437.

1883 vom Lipiec
Ruman.

Labiatae.

Teucrium Chamaedrys L.

(Ranka)

Calocauda zaidinii

Notae criticae

Calocauda zaidinii

Det.

Кравчук Т.О. 2013

Teucrium chamaedrys L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2958 UM

Linum sp.
Linum nervosum.
Waldstet Kit
24

In Ross. med. et anat.

Linum nervosum Waldst. & Kit.

Національний Гербарій Уманського
Національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2961

Malvaceae
Malva borealis (L.)
Walbr

1889 r. Мумуні
Квіт. фазі в ранній часі

Notae criticae
Malvaceae
Det. Кривош 7.0.2015

Malva borealis Lilj.

1882 novem
Humani
Kervice-Lipice.

Tiliaceae Juss.
Lipowe. *cordata* L.
Tilia parvifolia. Eckh. Fr
Lipa grobnolistna.

Tilia cordata Mill.

Науковий гербарій Уманського
національного університету садово-паркового
господарства України
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2962 UM

1883 року
Умань.
Чернівець.
№ 369.

Olacaceae
Ligustrum vulgare L.
Liguster vulgaris M. B.

Ligustrum vulgare L.

1887г.
Умань.

Сем. Oleaceae Lindl.

Магнолиевые.

Syringa vulgaris L.

Syringa vulgaris L.

1882. Июль

Умань.

Onagraceae Juss.

Epilobium angustifolium, L. 4.

Кунце² Умань-кан².

Chamaenerion angustifolium subsp. *angustifolium*

Epilobium hirsutum, L.
Шхвову Намові (Шовстк. губ.)
Перовскі (по Блюм.)

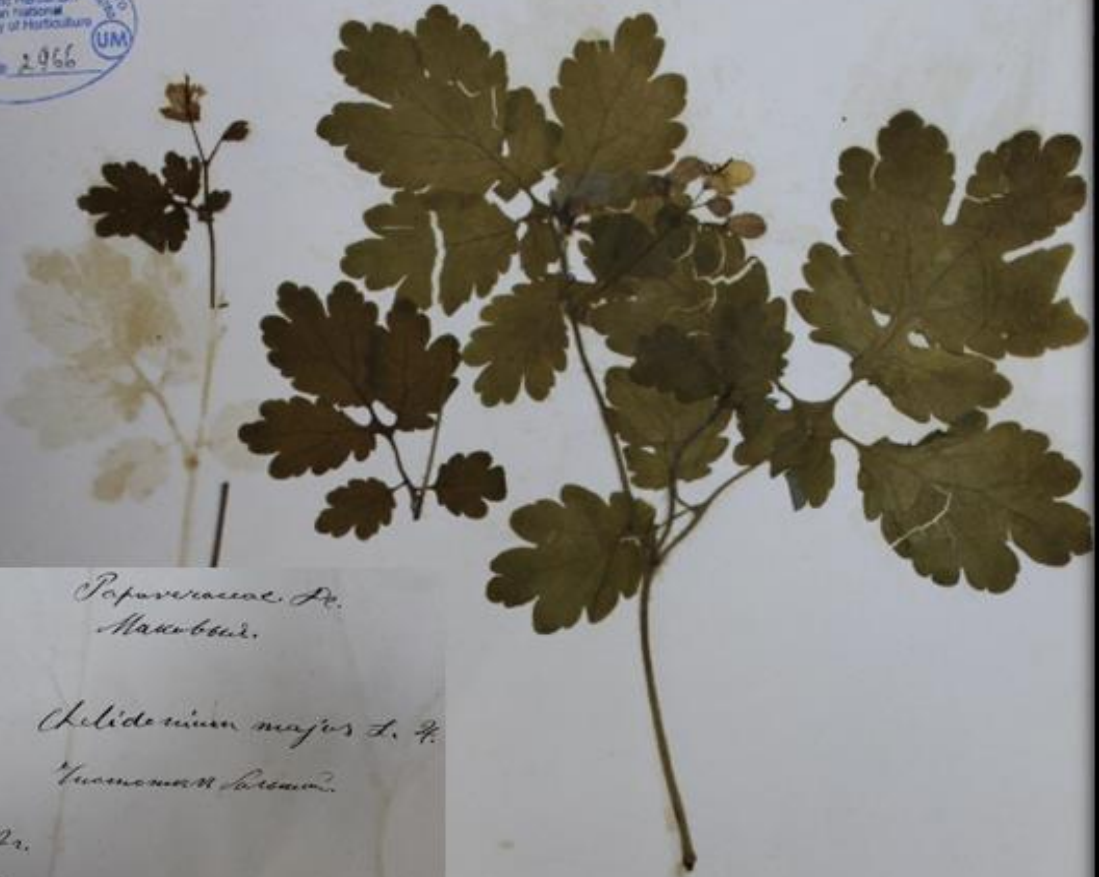
Epilobium hirsutum L.

Сем. Губчатковидн.
Scrophularinae.
Pedicularis comosa L.
Моринка волосиста
1881 г.
(Киб. р.б.)

Pedicularis comosa L.

Popoviciacae. Sp.
Makrobois.

Chelidonium majus L. 4.
Yuanmenan L. 1892.

Yuanmen
Yuanmen - 1892.

Chelidonium
Majus L.

Chelidonium majus L.

Marie Kiviceini
P. Laskach
Humani 1883r.

N 387.

Corydalis solida

Fam. Fumariaceae.

Corydalis solida Fries. &
Meconyzes petraea

***Corydalis solida* (L.) Clairv.**

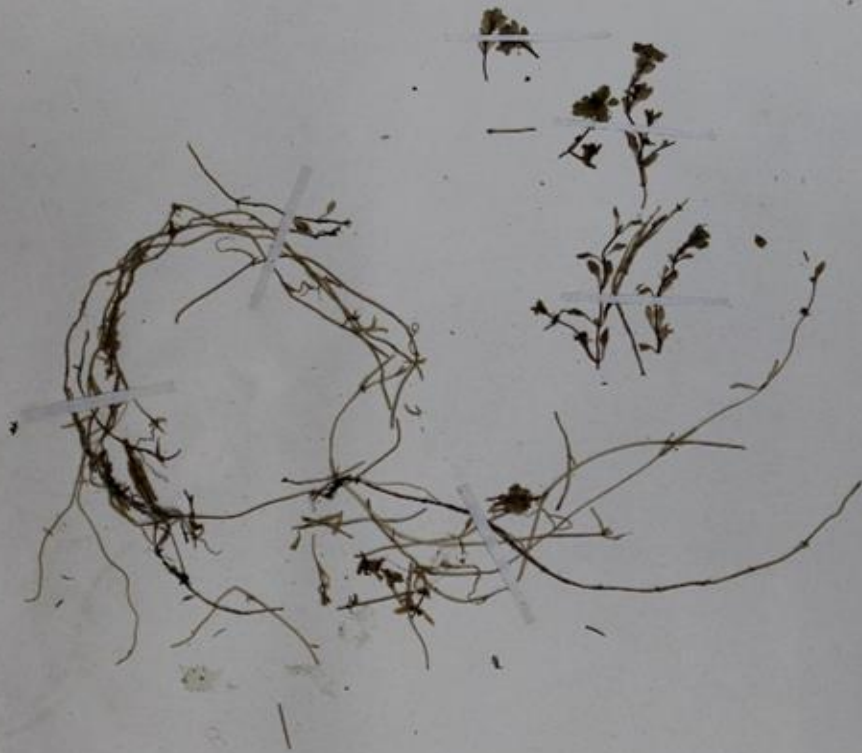
1885r. Humani
Ticpiciu'

Національне Гербарій України
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2967 UM

Popaveraceae DC
Glaucium corniculatum Curt. & DC
Curtis
DC

Glaucium corniculatum subsp. *corniculatum*

№ 70 Казьмис.
Fam. Callitricheaceae

Callitriche verna L.

RZEŚL wiosenna

na wodach i na ziemi wilgot.

Maj—sierpnia. 1884. Uman.

Callitriche palustris L.

Горбарій Уманського
національного університету садово-паркового
господарства України
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 3014 UM

Scrophularineae
Digitalis Buxbaumii

Digitalis sp.

1882. Ymas Jwab.

Scrophularinae

Linaria vulgaris Mill. 4.

Aburana (quasi reab.)

Linaria vulgaris Mill.

Plantago major L.

W. Woodie, Lipiec,
Munich 1837.
№ 460

Scrophulariaceae.

Veronica Anagallis L.
Prestacsmik.

Veronica anagallis-aquatica L.

1882.
Гуанг.

Scrophularinae.

Veronica austriaca L.

Veronica austriaca L.

Сем. Норвиги кубов
L. Scrophulariaceae
Veronica chamaedrys. L.
Березина Дієпавка № 4
1881г.
Умань.

Veronica chamaedrys L.

1892r.
Ymorb.

Scrophularinae.

Veronica serpyllifolia L. 4.

***Veronica serpyllifolia* L.**

Class. Scrophularinae. R. Bt.

Veronica spicata L.

B. longipetala Spreng. &

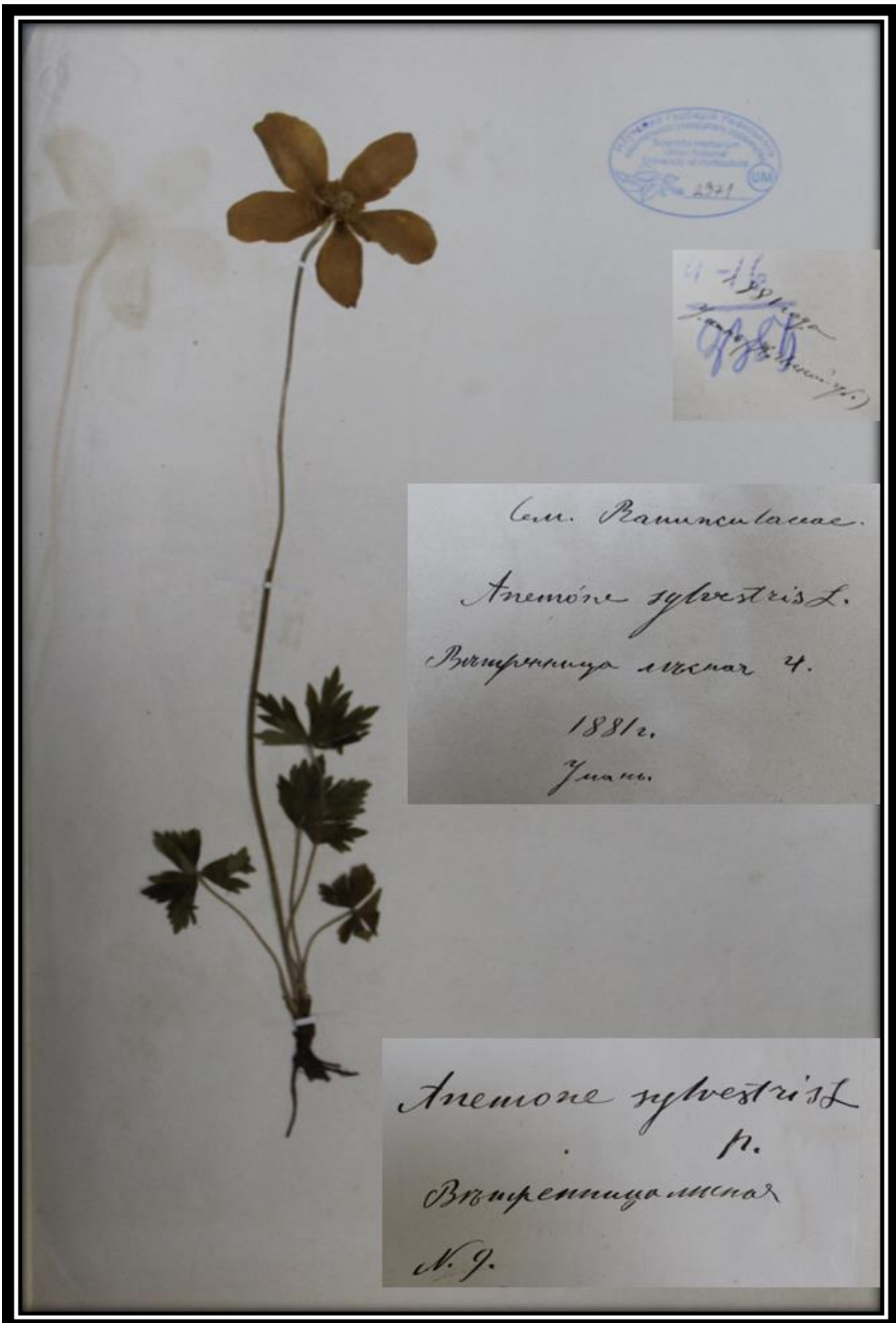
1852.
Yuma.
April 11/2

Veronica spicata L.

Primula veris L.

UNIVERSITY OF CALIFORNIA
BERKELEY
221

4-15/1881
Anemone sylvestris L.
J. G. Smith

Gen. Ranunculaceae.
Anemone sylvestris L.
Brispenninga menar 4.
1881.
Juan.

Anemone sylvestris L.
n.
Brispenninga menar
N. 9.

Anemone sylvestris L.

Сем. Ranunculaceae. Juss.
Лілієві
1882.
Жуан (Кіев. р-н) кан. Тернопольска. Нелісвоєва Лі.
ман. в. с. п. р. Буковина в. с. п. р.
+ Aquilegia vulgaris L.

Aquilegia vulgaris L.

1882.
Франк.

Ranunculaceae, Luss.

Clematis integrifolia
L.

САНКТ-ПЕТЕРБУРГСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
Научный ботанический сад
Специальный ботанический сад
Университета им. Петра Великого
№ 2973
УИИ

Clematis integrifolia
L.
Ломоносов широколистный
№ 1.

Clematis integrifolia L.

1882. Yumb.
proth.

Ranunculaceae. Sims

Clematis recta. L. p.

Clematis recta L.

Національний гербарій Уманського
національного університету садово-паркового
господарства України
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2975 UM

Вид 8
Clematis recta L.
А. Красовий Умань (Копієва)

Clematis recta L.

1882 годъ Иванъ (Киб. рп.) Сем. Ranunculaceae. Лус.
Турк.

Туробекія.

Delphinium consolida L.

Жубокоцмъ нолубад.

Delphinium consolida L.

N. 26

Delphinium consolida subsp. consolida

Науковий Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2977 UM

Сем. Ranunculaceae.

Ficaria ranunculoides Roth.
Ranunculus ficaria
Ficaria verna H.

1880r.

Хана (Kib. rpl.)

Ficaria ranunculoides
Roth.
H.

№ 21.

Ficaria verna Huds.

Humai 1884 no.
W. Lasack var. lat.
Soyta Luvit'ia

Ranunculaceae
Isopyrum talictroides L.
Рибонцигекс рѣмбурскій

Notae criticae
Piboncipula
pymburseris
Det. Kralovc T.D., 2012

Isopyrum tpalictroides L.

1882.
Yponi.

Damascena var.
Nigella damascena
Dubnya to srem

Nigella damascena
N. 27.

***Nigella damascena* L.**

Anemone
A. Pulsatilla L.

P. adonimorphoides

Zugrund. (C. ichon)

r. 8)

Notae criticae

Anemone

Det. Kravtsov T.O. 2008

Pulsatilla vulgaris Mill.

Университетская библиотека
Специальный фонд
Научно-исследовательский институт
Специальный фонд
Литовский национальный
университет
2980 UM

Ranuncularia Linn.
1887.
June.
Ranunculus auricomus L.
Ranunculus auricomus L.

Ranunculus auricomus
L

***Ranunculus auricomus* L.**

1883г. Хунань
На Нотках. Липец
№ 465.

Ranunculaceae.

Ranunculus Lingua L.

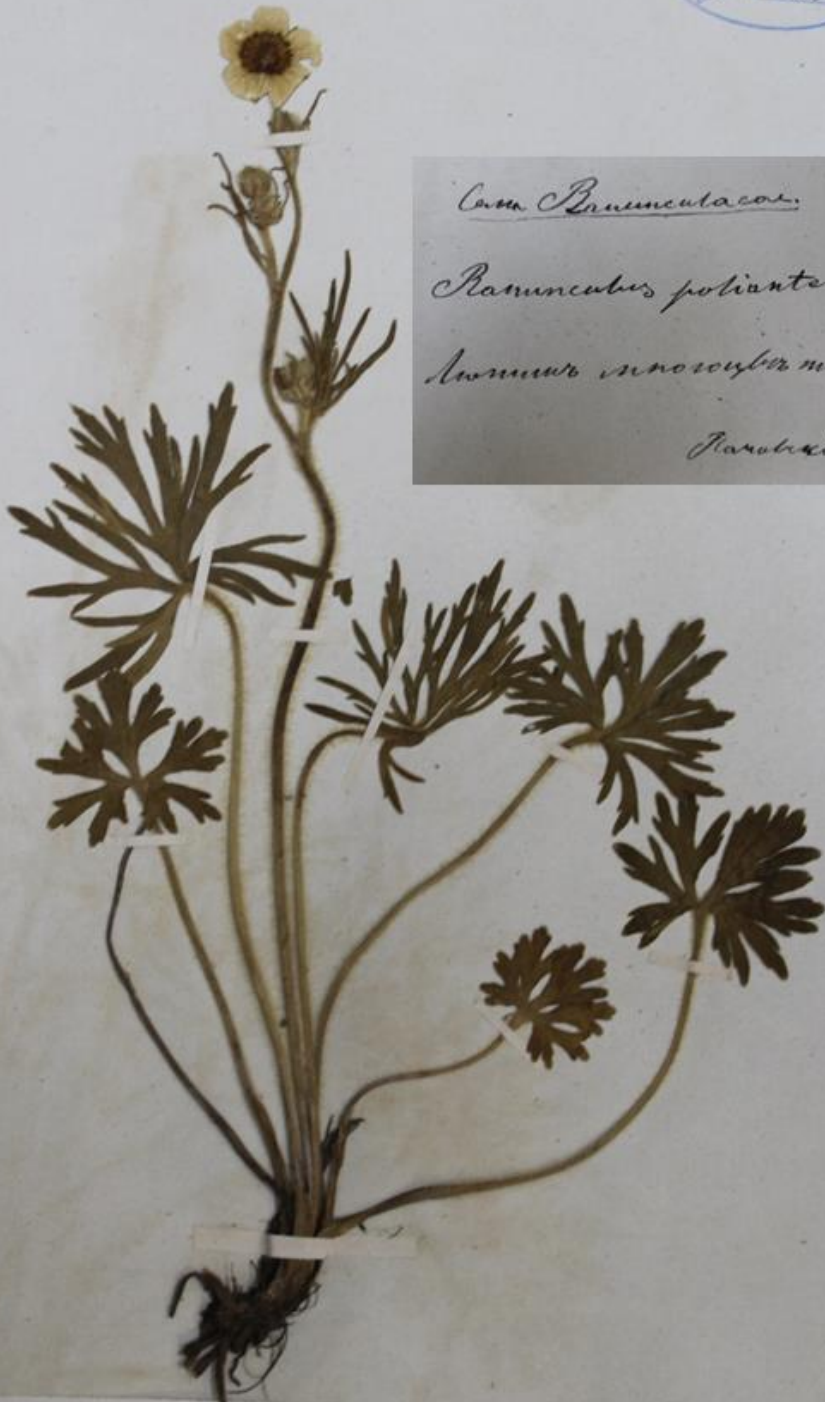
Тасккер блотня.
Мовмієць язикавцї

Notae criticae

Мовмієць язикавцї

Det. Кравець Т.О. 2013

Ranunculus lingua L.

Class Ranunculaceae.
Ranunculus polyanthemus L.
Anemone macrocarpa Michx.
Parolechin, 1881/2.

Ranunculus polyanthemus L.
1881

Ranunculus polyanthemus L.

1882 r.
 Yman (Kirby sp.)
 Karobcaia.
 No propagandi
 kanabau; Sepenu
 upy/ty/loroma.

Cent. Ranunculaceae. Juss.
Ranunculus sceleratus L.
Ranunculus siglimum ©

Ranunc. sceleratus L.
 N14

Ranunculus sceleratus L.

Сем. Ranunculaceae, Jurs.

Ranunculus fluitans, Lam. 4.

nomine sabaudum?

1882 г.

Амур-Улан?

Паробуоро

Умань

от пурпур в парках.

Notae criticae

*Batrachium trichophyl-
lum* (Chaix) Bostk

Det. Мелуа Т. А. - 12.10.2016

***Ranunculus trichophyllum* Chaix ex Vill.**

Thalictrum flexuosum Bercht.

1889 - "the day ..."
Hunan, China

Thalictrum flexuosum

N. 5

Thalictrum minus L.

Potentilla anserina L

SREBRNIK (pospolity) Z.

w zaroślach, ogrodach, na miedzach i t. d.

Od wiosny do jeseni. *Simon 1887*

Argentina anserina subsp. *anserina*

✕

Pomaceae, Lindley
Crataegus crus-galli L.

1882.

Crataegus crus-galli L.

Сем. Pomaceae.

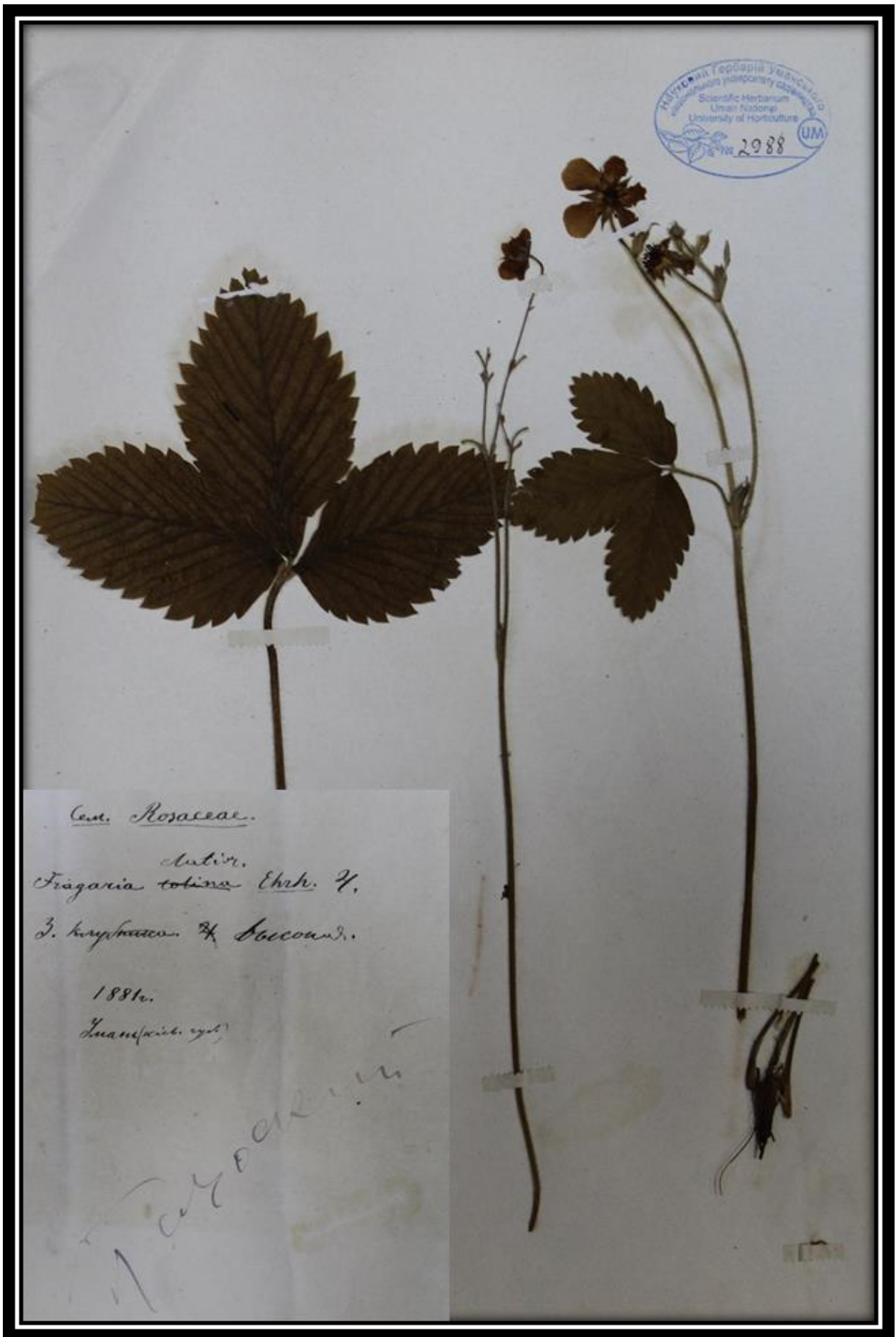
Crataegus monogyna, Jacq. 5

Crataegus monogyna?

1881. Умань.

Crataegus monogyna Jacq.

Національний ботанічний сад
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2988 UM

Cent. Rosaceae.
natur.
Fragaria tolimae Ehrh. ?
F. karyophyllae H. Saccard.
1881.
Kuanfeng (K. S. S.)
Fragaria moschata

***Fragaria moschata* Duchesne ex Weston**

Fragaria vesca

POZIOMKA (zwyčajna)

w lasach i gajach.

Maj, czerwiec.

1881/2.

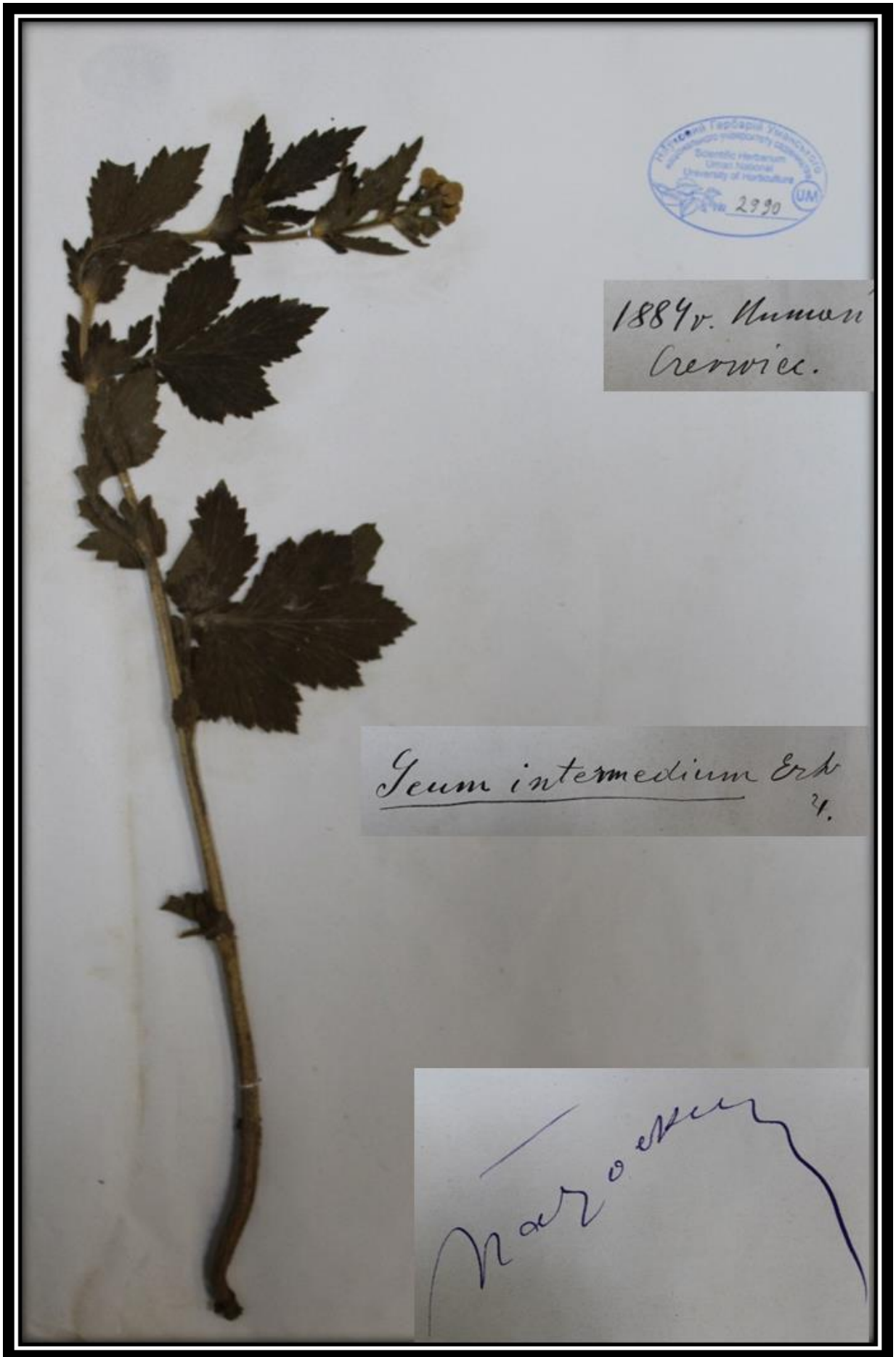
Y. J. J.

Rosaceae.

Fragaria vesca. 4.

Y. J. J.

Fragaria vesca L.

Umeå Universitet
Umeå universitetsbibliotek
Scientific Herbarium
Umeå National
University of Agriculture
2990 UM

1884 v. Nummii
Crevier.

Geum intermedium Ehrh.
31.

Maro

Geum × *intermedium* Ehrh.

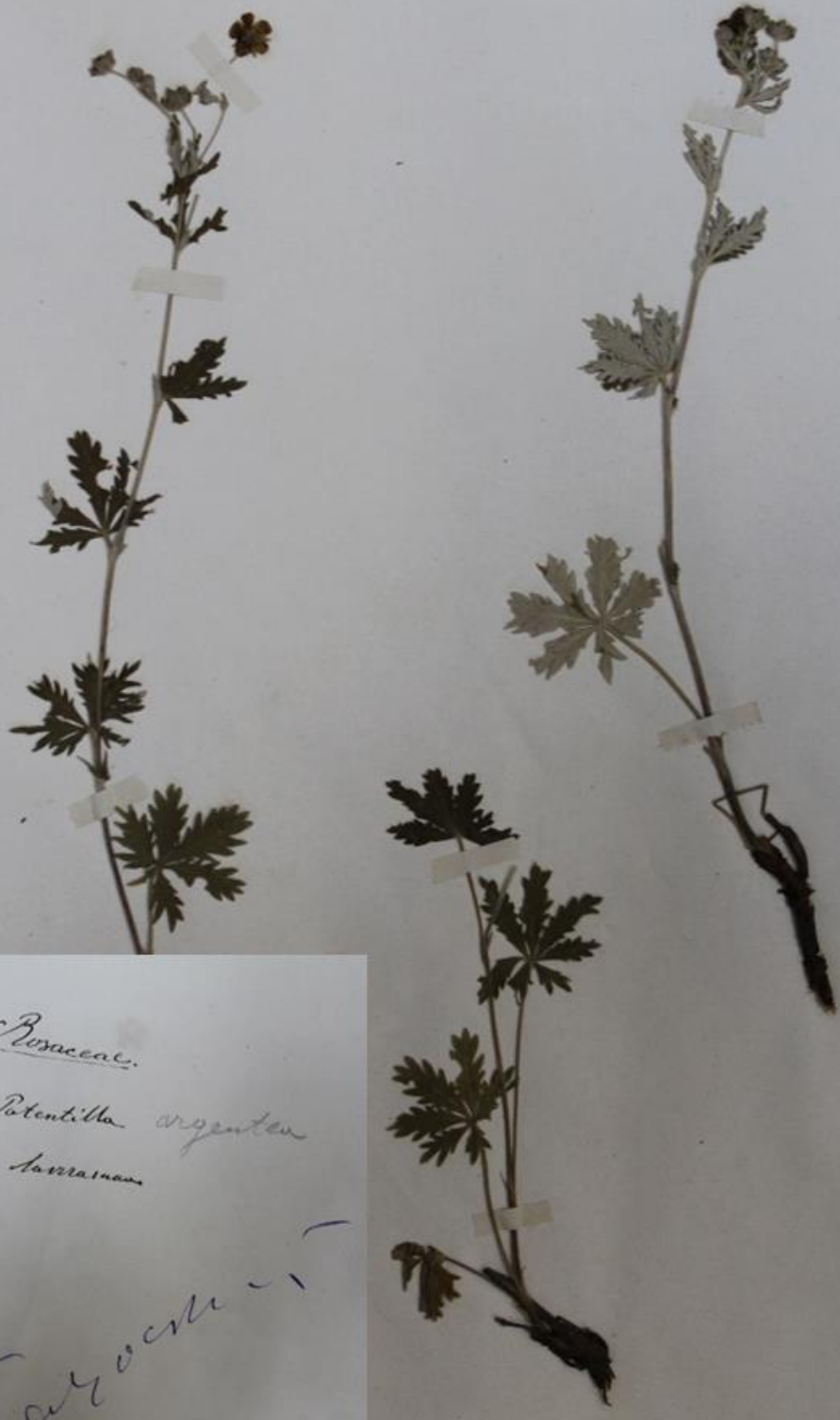
Національний ботанічний сад
Уманського національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2991 UM

Сем. Rosaceae
Geum urbanum L.
Українська флора України. 4.
1881/2.
Знак.

Geum urbanum L.

PLANTY WILKIEGO YANBUKOWO
Scientific Herbarium
Linnéi Instytut
University of Horticulture
No 2993 UM

Ord. Rosaceae.
1877. Stan.
Janae
Potentilla argentea
Sarrasnan
Kawoem i

Potentilla argentea L.

Науковий гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2009 UM

Умань. 1884г.

Potentilla caulescens. Besser.

***Potentilla inclinata* Vill.**

Potentilla supina L.

Rosaceae
Cerasus avium (L.) Moench
Prunus avium L.
Слива.

Notae criticae
Rosaceae
Cerasus avium (L.) Moench
Det. Зрабевы Т.О., 2013

***Prunus avium* (L.) L.**

1884 v. Миколаїв.
Між двох провінцій
Квілець.

Prunus chamaecerasus
h Jacq

Prunus brigantina Vill.

Notae criticae

Cerasus vulgaris
Rosaceae

Det. Kravtsov T.O. 2013

Розацея

(Fam. Amygdaleae)

Prunus cerasus L.
Cerasus vulgaris L.

Мемор. 1/2 Мог.
1884/5

Prunus cerasus L.

1884r Kuman'.

Prunus insititia L. fr

Prunus domestica subsp. *insititia* (L.) Bonnier & Layens

Cest. Amygdalaceae.

Менгачишур ум кочманубов.

(*Prunus padus* L.)
padus avium L.
сретенна.

1881г.
Франк.

Notae criticae
Padus avium L.
Det. Krasovs T.O., 2013p

Cerasus padus

WIŚNIA czeremcha

w gajach, lasach.

Maj, czerwiec.

Prunus padus L.

Prunus spinosa L
ŚLIWA (tarni) ♀
w zaroślach, pod lasami.
Maj. *Plamusi' 1882 roku*

M. J. ...

Prunus spinosa L.

Sorbus aucuparia L.
JARZĘBINA (zwyčajna) $\frac{1}{2}$
przy drogach, w lesie.
Miej. Czerwiec. *Humani*

18827.
Ymanb.
Amursk-Mau.
by capaxo incass.

Cem. Pomaceae, Lindl.
Maurice.
Sorbus 5.
Sorbus non Aucuparia L.

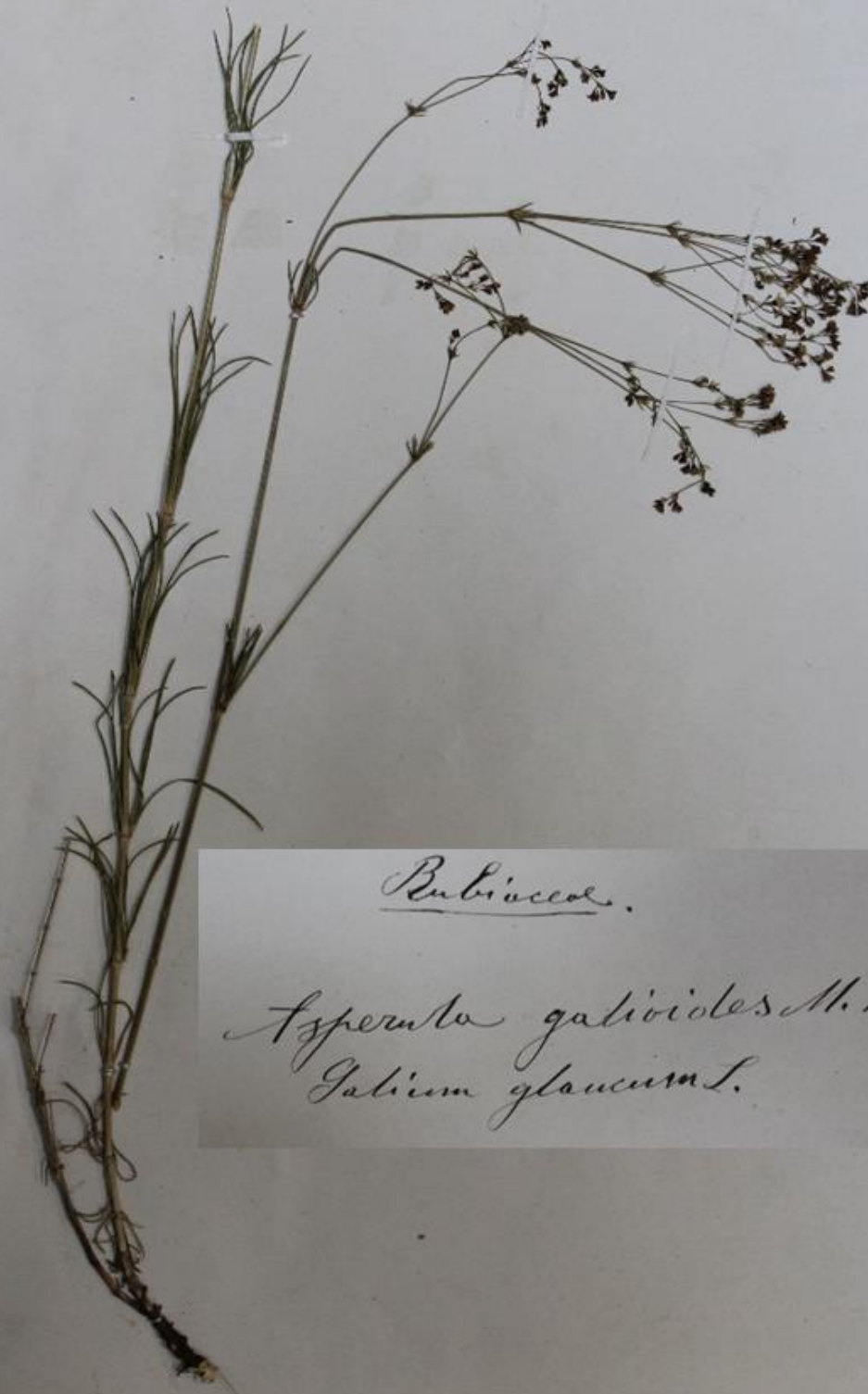
Sorbus aucuparia L.

A429

Минаи. 1883г.

на Сахали.

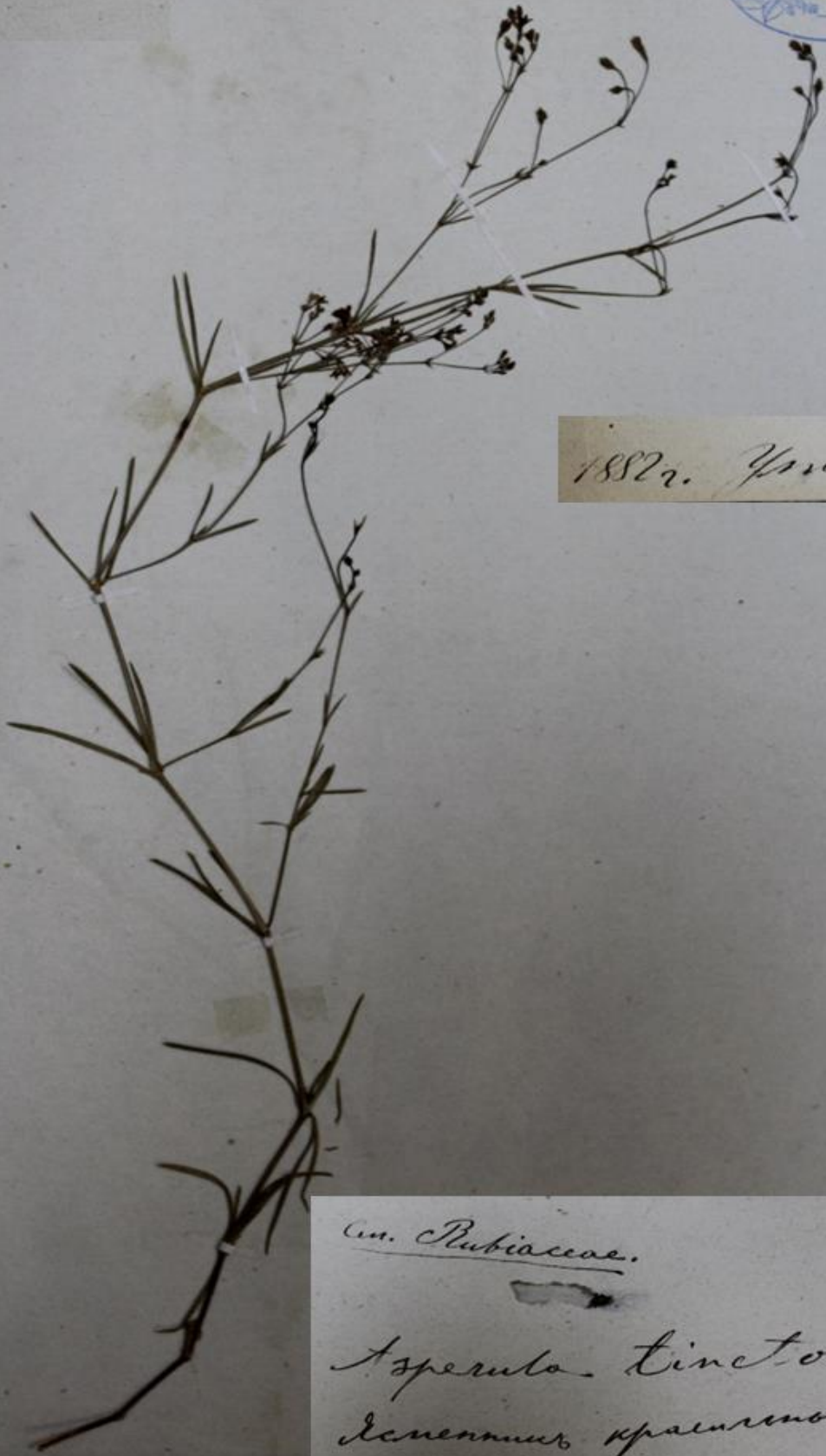

Rubiaceae.

Asperula galioides M. B. & C.
Galium glaucum L.

Asperula galioides M. Bieb.

Грива.

1882г. Грива.

Сем. Rubiaceae.

Asperula tinctoria L.
Знаменитий красильник?

Asperula tinctoria L.

Crucianella ciliata L.

***Crucianella ciliata* Lam.**

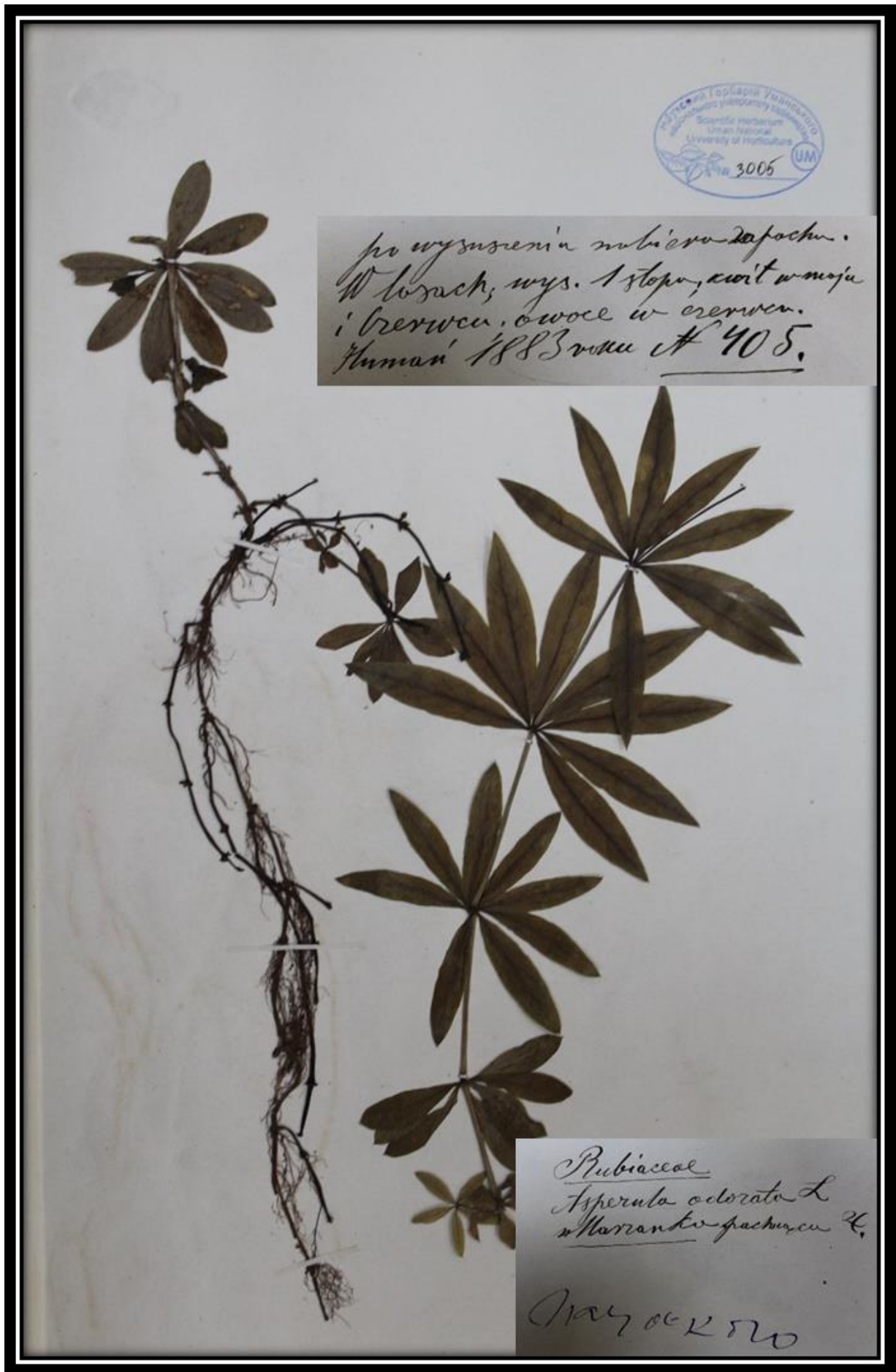
Galium aparine L.

Lipiec. 1884r. Kumań
Między Krakami.

Asperula aparine Schott. 4

Galium aparine L.

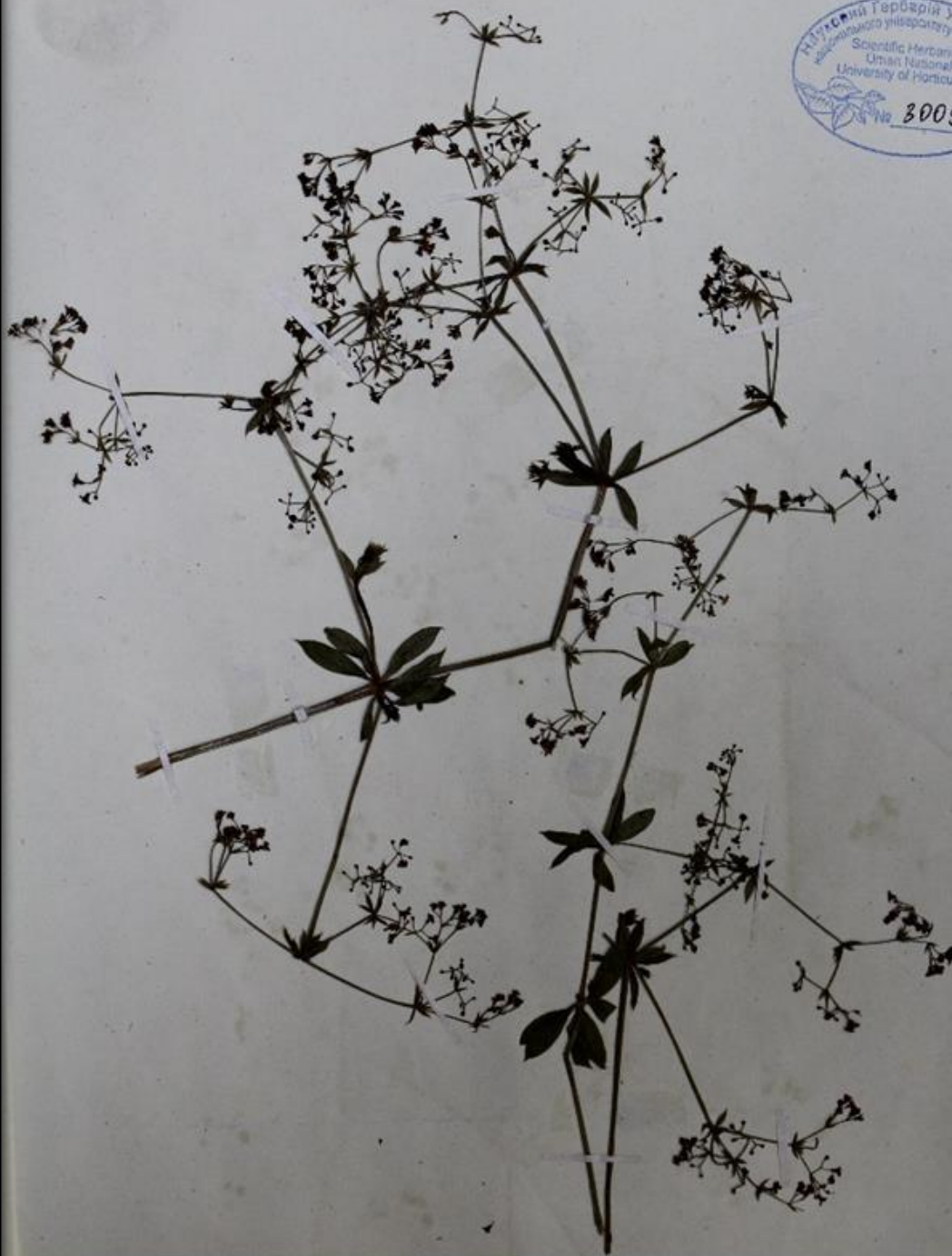

Instytut Leczniczy Uniwersytetu
Lublińskiego
Scientific Herbarium
Lublin National
University of Medicine
3005 UM

pro wysuszeniu w miejscu suchym.
W lasach, wys. 1 stopa, ciot w moju
i brzości, owoce w czerwcu.
Kuman' 1883 roku # 405.

Rubiaceae
Asperula odorata L.
Marantopachys K.
May 22 1880

Galium odoratum (L.) Scop.

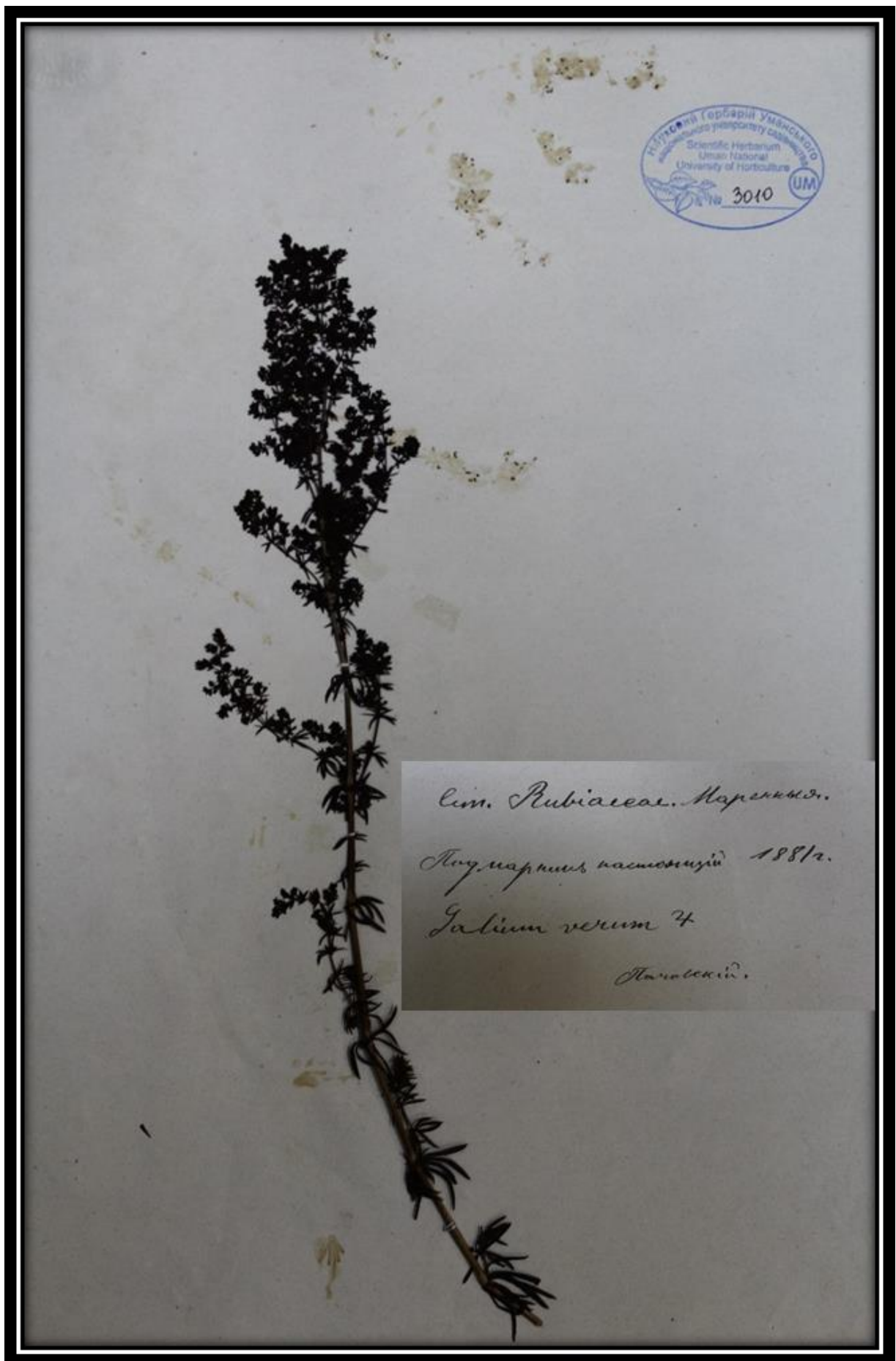

Rubiaceae.

W. macgregor & Milne
Humen 1883 from Fijiro
N° 444

Galium uliginosum L.
Fragaria

Galium uliginosum L.

Улсын Гортан Умсансайд
Scientific Herbarium
Ulaan National
University of Horticulture
№ 3010 UM

Сим. Rubiaceae. Нарекхид.
Тог. нархид наснонхид 1881г.
Galium verum L.
Нарекхид.

Galium verum L.

drivkoni'e
ros'ni'e.
№ 442
Marramv.

Rubiaceae.
Rubia tinctorum L. f.
Marramv.

***Rubia tinctorum* L.**

A 348

Kwiceń
1883 roku Humani

Salicinae

Populus tremula L. 5
Osička

Populus tremula L.

Sorouhaceae
Arceuthobium oxycedri
M. o Bieb.

***Arceuthobium oxycedri* (DC.) M.Bieb.**

Humani 1883
A 404.

Acerineae
Acer campestre. L. 5
Klon polny.

Acer campestre L.

452

№ 1883 notka
Kamni A 406.

Acerineae

Acer tataricum L. № 5
flor tatarski

Acer tataricum L.

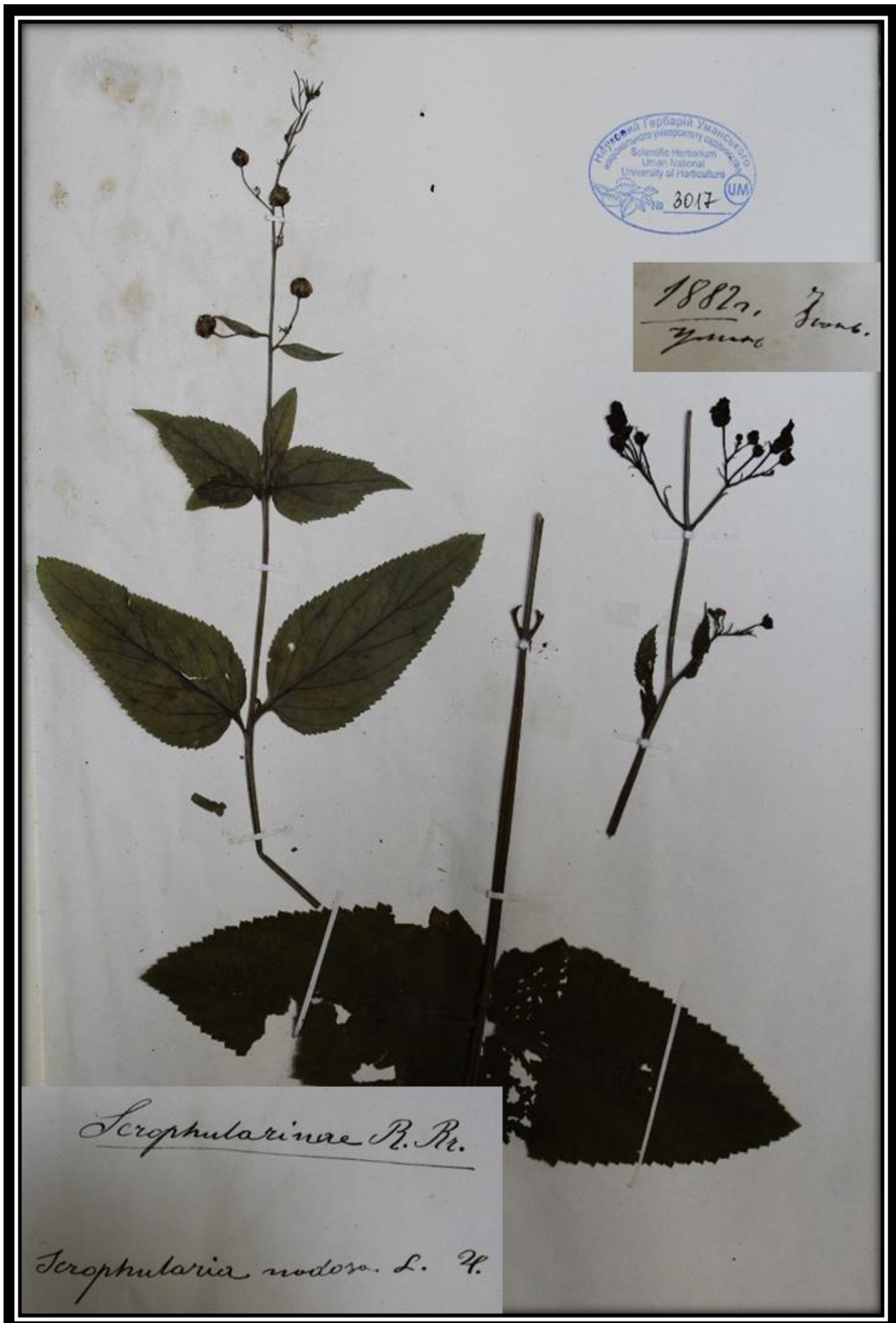
Историческая ботаника
1814 г.
Умань
Полтавская.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2937 UM

Hippocastaneae De. c.
Aesculus Hippocastanum L.

Aesculus hippocastanum L.

Національний ботанічний сад
Уманського національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
No 3017 UM

1882, 7 June,
Ymoo

Scrophularinae B. R.
Scrophularia nodosa L. H.

Scrophularia nodosa L.

1882.
Yvon
Geneve ouvrier yvon

N 219

Scrophulariaceae.

Verbascum lychnitis L. ☉

Verbascum lychnitis L.

#206.

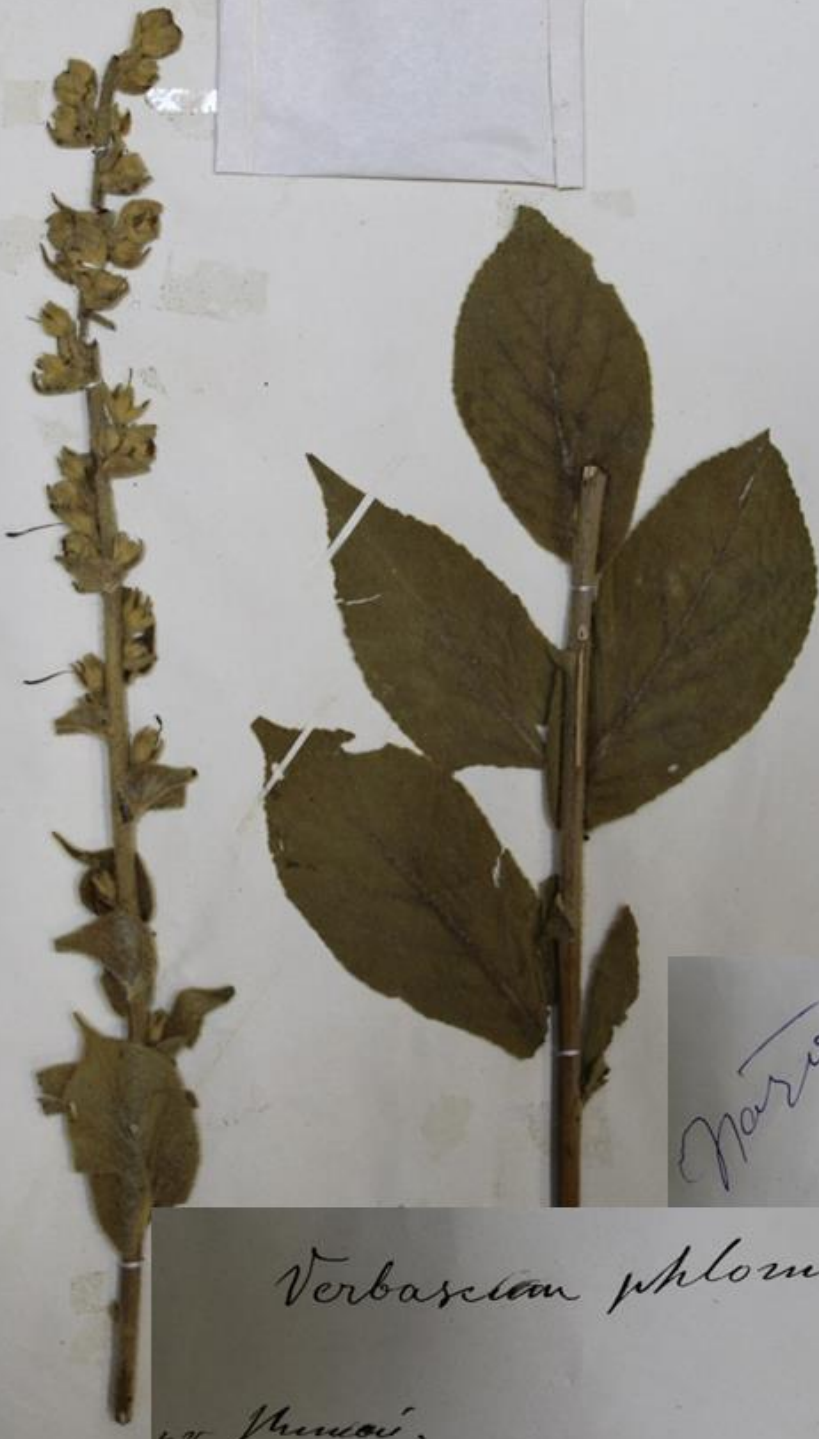
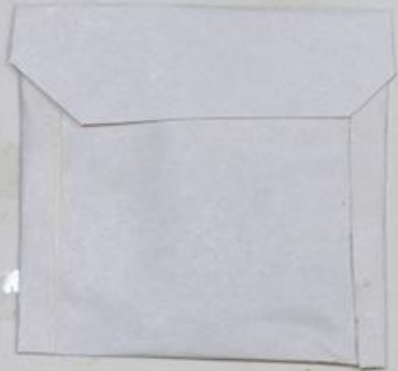
1882. June.
Yuzv.

Scrophulariaceae

Verbascum nigrum L. ☉

***Verbascum nigrum* L.**

2'-3' © Lipiec 1884 v. Mucou.

Handwritten signature or name in cursive script.

Verbascum phlomoides L.
40 Mucou.

Verbascum phlomoides L.

Науковий гербарій Уманського
національного університету садово-паркового
господарства
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
3026 UAN

1882r.
June

Solanaceae Pers

Physalis alkekengi L.

Alkekengi officinarum Moench

Gen. Urticeae.
Urtica dioica L.
Kranula glycyrrhiza H.
Jan. 1881.
Starobuccin.

Urtica dioica L.

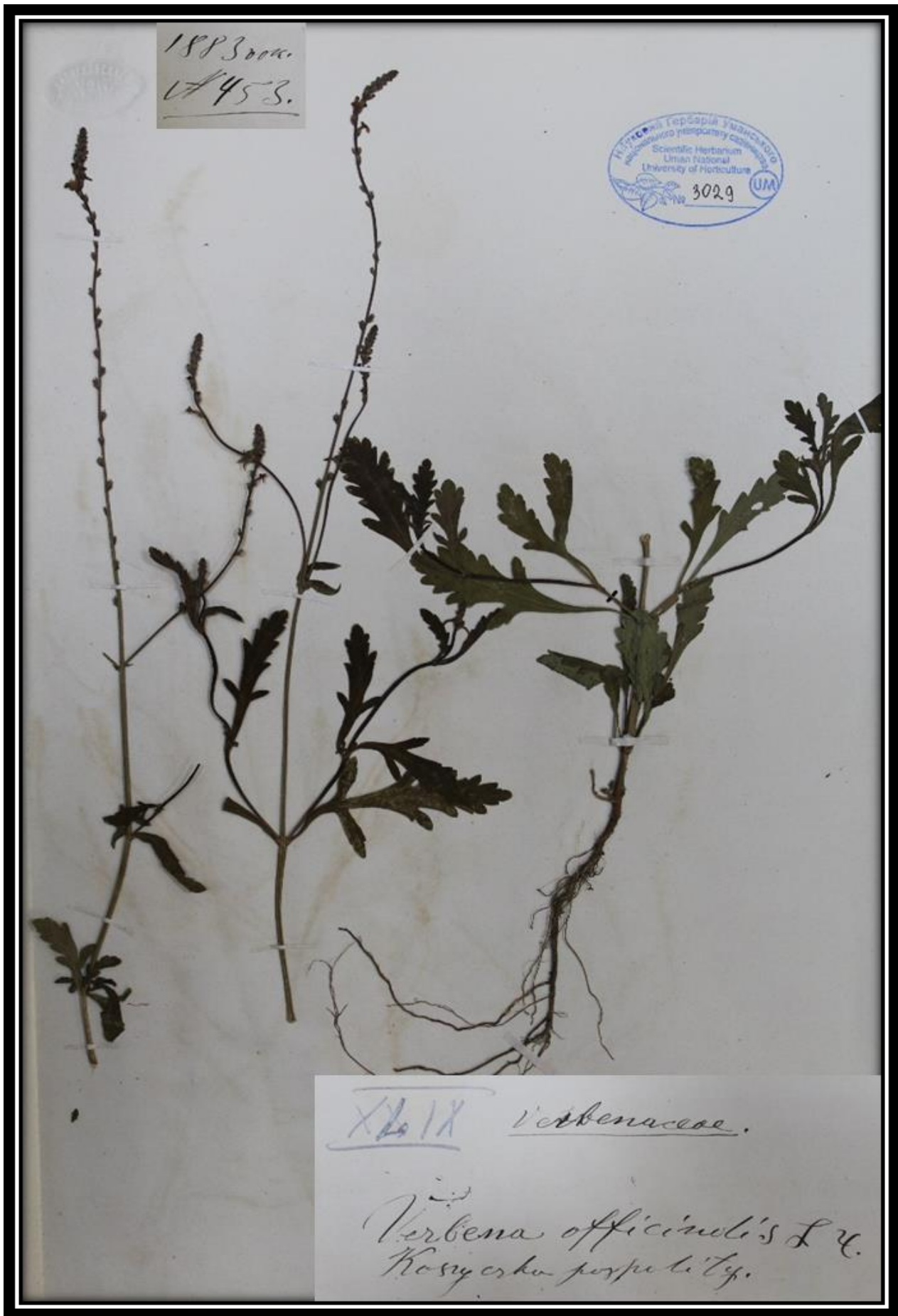
Urtica urens
h' - 1h'

Urtica urens L.

Urtica urens
POKRZYWA parząca
na gruzach, polach, przy płotach
Lipiec do jesieni.

Urtica urens L.

Verbena officinalis L.

1889r. Hunan
W wilgotnych miejscach
do 2 stp.

Viola elatior Clousius
Fries
4

Maj. Czerwiec

Viola elatior Fr.

1884 roku Kuman'
Na pyginskoch.

Viola hirta L. 4.

Viola hirta L.

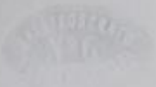
W. Barack
Kwiecień
1884 roku Krasów

Viola mirabilis L.

Viola mirabilis L.

1884 год. Мениши
W rano'slach Konicu Kwiecniu.

Viola recta Greke

***Viola stagnina* Kit.**

Viola tricolor L.

Національний Гербарій Уманського
національного університету садівництва
Scientific Herbarium
Uman National
University of Horticulture
№ 2960 UM

1882.
Умань.

coll. Lorenthausen. Don

Viscum album L.

Viscum album L.

4. Перелік наукових праць Йозефа Пачоського, представлених (наявних) у бібліотеці УНУС

Монографії, книги

- Пачоский И. Описание растительности Херсонской губернии. I. Леса. Херсон. Паровая типо-литография С.Н. Ольховикова и С.А. Ходушина. 1915. 203 с.
- Пачоский Юзеф (Jozef Paczoski). Херсонская флора (Flora Chersonszczyzny). Двудольные. Т. 2. Познань, 2008. 505 с. (электронный ресурс)

Статті

- Пачоский И. Очерки флоры окрестностей г. Умани Киевской губ. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1887. Т. 8, вып. С. 371–437.
- Пачоский И. Материалы для флоры Заславского и Ковельского уездов Волынской губернии. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1888. Т. 9, вып. 1–2. С. 199–216.
- Пачоский И. О фауне и флоре окрестностей г. Владимир-Волынского. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1888. Т. 9, вып. 1–2. С. 299–380.
- Пачоский И. Эндемические растения в степях юга России. *Вестник естествознания*. 1890. № 5. С. 201–207.
- Пачоский И. Культура лекарственных растений. Киев. Типография Петра Баркого (Приложение к журналу «Земледелие»), 1890. 48 с.
- Пачоский И. Материалы для флоры степей юго-западной части Донской области. *Отчет и труды Одесского отдела Российского общества садоводства за 1890 г.* Одесса, 1891. С. 1–84. (приложение).
- Пачоский И. Стадии развития флоры. *Вестник естествознания*. 1891. № 9. С. 261–270.
- Paczoski J. Przyczynek do flory Wołynia. Spis roślin zebranych w r. 1890 w

- powiecie Dubieńskiem. *Pamiętnik Fizjograficzny*. 1891. Т. 11. S. 67–79.
- Пачоский И. Флорографические и фитогеографические исследования Калмыцких степей. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1892. Т. 12, вып. 1. С. 49–195.
  - Пачоский И. Очерк флоры окрестностей г. Переяславля Полтавской губернии. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1894. Т. 13, вып. 1–2. С. 63–141.
  - Пачоский И.К. Материалы по вопросу о сельскохозяйственном значении птиц. Херсон: Издание Херсонского Губернского Земства. Типо-литография насл. О.Д. Ходушиной. 1909. 59 с. ил.
  - Пачоский И. Биологические особенности осота. *Труды бюро по прикладной ботанике*. 1916. С. 1–13.
  - Raczoski J. A biological peculiarity of *Cirsium arvense* Scop. *Труды бюро по прикладной ботанике*. 1916. С. 14–16.
  - Пачоский И.К., Лебедев Н.И. Результаты исследования сорно-полевой растительности на Аджамской с.-х. опытной станции. Херсон. Типо-литография С.Н. Ольховикова и С.А. Ходушина. 1916. С. 1–85.
  - Пачоский И.К. Целинная заповедная степь Аскания-Нова. Степной заповедник Украины. *Сборник статей под редакцией проф. М. Заводовского и Б.К. Фортунатова*. Москва: Гос. изд. 1923. С. 81–113.

**Короткі повідомлення, опубліковані в протоколах
Київського товариства природознавців**

- Пачоский И. О флоре и фауне окрестностей г. Владимир-Волынского Волынской губернии. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1888. Т. 9, вып. 1–2 [Протоколы]. С. LXIX–LXX.
- Пачоский И. Отчет об экскурсии в Астраханскую губернию. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1892. Т. 12, вып. 1 [Протоколы]. С. XXXII–XXXVI.

Огляди публікацій з ботаніки

- Пачоский И. Обзор работ по систематике, фитографии, геоботанике и фитофенологии за 1890 г. *Вестник естествознания*. 1891. № 1–2.

Книжкова виставка «Йозеф Конрадович Пачоський — знаний учений у галузі природничих наук», розгорнута до 155-річчя від дня народження вченого у музейній кімнаті бібліотеки УНУС, стала куточком постійної експозиції. В бібліотеці УНУС наявні зі статтями Й.К. Пачоського.

Крім того у бібліотеці УНУС збережено майже всі випуски цінного періодичного видання кінця ХІХ ст. «Записки Киевского общества естествоиспытателей» (1887–1894 pp.).

Експозиція в музейній кімнаті бібліотеки УНУС, яка приурочена учню училища Йозефу Пачоському

Висновки

Нами вперше зазначено, що до найбільш ранніх гербарних зборів Й. Пачоського, крім видів природної та культивованої флори околиць м. Умані Київської губ. (Ex herbarium Flora Umaniense – 254 г.з.), належать 21 голонасінних (Gymnosperms) та 86 г.з. покритонасінних (Angiosperms) екзотів (Ex calolaris Umaniense), зібраних в оранжереях і теплицях Царициного саду. Крім того, виявлено види, зібрані в колекційному розсаднику декоративних рослин (Ex horto botanico Umaniense) цього саду – 27 г.з. та з ботанічного саду Санкт-Петербурга (Ex horto botanico Petropolitano) – 12 г.з.

У складі колекції відмічено окремі види рослин, які зібрано в інших місцевостях – *Ledum palustre* (Ostrog, Wolyn), *Onosma tinctoria* (Odessa), *Brunfelsia uniflora* (Excalolar herb. Nicolaiefl), *Poliurus spina-christi* (Hob. In Tauria et provinc. Caucas). В цілому іменна колекція гербарію Й. Пачоського нараховує в Умані (UM) – 410 г.з.

Виявлення у складі історичного гербарію УНУС (UM) зборів Й. Пачоського, їх опрацювання та виділення в окрему колекцію дозволяє доповнити відомості щодо наявності цінних колекцій в Україні.

Подяки

Автори висловлюють щирю подяку провідному бібліотекарю музейної кімнати стародруків бібліотеки Уманського національного університету садівництва Наталії Василівні Михайловій та завідувачу музею історії університету Оксані Вікентіївні Свистун за допомогу у пошуку необхідної літератури та рукописних документів; фахівцю відділу Інтелектуальної власності УНУС Світлані Анатоліївні Оратівській за допомогу в упорядкуванні та монтуванні гербарних зразків.

Висловлюємо щирю вдяність науковому редактору – доктору сільськогосподарських наук В.П. Карпенко.

Особливу подяку висловлюємо рецензентам кандидату біологічних наук, куратору гербарію (КВНА) О.І. Шиндеру (Національний ботанічний сад імені М.М. Гришка) та кандидату біологічних наук, куратору гербарію (SOF) І.П. Діденко (Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАНУ). За визначення виду роду *Oenothera* L. дякуємо кандидату біологічних наук М.В. Шивері (Інститут ботаніки імені М.Г. Холодного НАНУ).

Список використаних джерел

Безлуцька О.П. Діяльність Й.К. Пачоського в контексті розвитку біологічної науки (остання чверть ХІХ – перша половина ХХ ст.). Херсон: Айлант, 2014. 196 с.

Ботанічний сад імені ак. О.В. Фоміна. Каталог рослин. [Серія Природно-заповідні території України. Рослинний світ. Вип. 7]. Київ: Фітосоціоцентр, 2007. 320 с.

Васильєва Т., Бондаренко О., Коваленко С., Немерцалов В. Іменні історичні колекції гербарію Одеського національного університету імені І.І. Мечнікова (MSUD). *Вісник Львівського університету*. Серія біологічна. 2018, вип. 78. С. 144–149.

Виставкова діяльність Уманського НУС. URL: <https://science.udau.edu.ua/ua/vistavkova-diyalnist-umanskogo-nus.html>. (accessed 8.07.2020).

Гербарій України. Index Herbariorum Ucrainicum. [Ред.-укл. Н.М. Шиян]. Київ: Альтерпрес, 2011. 442 с.

Губарь О. Пассаж (Дерибасовская, № 33, Преображенская, № 34). URL: https://www.odessitclub.org/publications/almanac/alm_30/alm_30_18-35.pdf

Дерюжина А.В. Гербарій Херсонського обласного краєзнавчого музею (КНЕМ). Гербарії України. Index Herbarium Ucrainicum. [Ред.-укл. Н.М. Шиян]. Київ: Альтерпрес. 2011. С. 340–343.

Доброчаєва Д.М. Йосиф Конрадович Пачоський (До 120-річчя з дня народження). *Український ботанічний журнал*. 1985. Т.42, №1. С. 95–97.

Історичне презентаційне видання «Уманський національний університет садівництва» [за ред. О.О. Непочатенко]. Логос. К., 2019. 280 с.

Климишин О.С. Умови збереження природничих музейних колекцій. Методичні рекомендації. Львів, 1998. 18 с.

Кравець Т.О., Мамчур Т.В., Чорна Г.А. Ексикати Herbarium Florae Rossicae історичного гербарію Уманського училища рільництва і садівництва. *Вісник*

Харківського національного університету імені В.Г. Каразіна. Вип. №25, Серія «Біологія». Харків, 2015. С. 72–77.

Лятовський К. Коллекция сосудистых растений проф. Ю. Пачоского в гербарии Познанского университета. *I-е научные чтения памяти ученогонатуралиста И.К. Пачоского «Пачоский и современность» (Херсон, 25–29 ноября 1989 г.): труды конференции. Херсон, 1989. С. 19–20.*

Львов В. Самостоятельные работы учеников по систематике растений. Уманское училище земледелия и садоводства на Киевской сельскохозяйственной и промышленной выставке в 1897 г. Объяснительный каталог экспонатов училища. Киев, 1897. 238 с.

Мамчур Т.В., Карпенко В.П., Парубок М.І. Гербарій учнів училища землеробства та садівництва у фонді гербарію УНУС (УМ). *Актуальні проблеми лісового і садово-паркового господарства (присвячена проф. М.І. Сусу д. с.-г. н., випускнику Уманського училища землеробства і садівництва (1901 р.), видатному вченому в галузі лісомеліорації) (Умань, 23–24 травня 2018 р.): Матеріали Міжн. наук.-практ. конф. [Редкол.: О.О. Непочатенко (відп. ред.) та ін.]. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2018. С. 42–52.*

Мамчур Т.В., Карпенко В.П., Парубок М.І., Свистун О.В. Вчені-ботаніки Уманського національного університету садівництва та їх наукові дослідження (1844–2016). Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2017. 280 с.

Мамчур Т.В., Парубок М.І. Етноботанічна характеристика *Vinca L.* та його використання. *Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні, присвячені року культурної спадщини у Європі (м. Умань, 4–7 липня 2019 р.): матер. Міжн. наук. конф. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2019. С. 144–155.*

Мамчур Т.В., Парубок М.І. Історичний та сучасний опис видів роду *Vegonia L.* та їх використання. *Етноботанічні традиції в агрономії, фармації та садовому дизайні, присвячені року культурної спадщини у Європі (м. Умань, 4–7 липня 2020 р.): матер. Міжн. наук. конф. Умань: Видавець «Сочинський М.М.», 2020. С. 211–223.*

Мамчур Т.В., Парубок М.І. Колекції гербарію УНУС (UM). *Матеріали Міжнародної наукової конференції. Перспективи розвитку лісового і садово-паркового господарства: Четверті Анненковські читання (м. Умань, 3–4 жовтня 2019)*. Умань: Сочінський М.М., 2019. С. 42–48.

Мельник В.І. Йосип Конрадович Пачоський (до 150-річчя від дня народження). *Український ботанічний журнал*. 2014. Т.71, №6. С. 740–746.

Мосякін С.Л. Родини і порядки квіткових рослин флори України: прагматична класифікація та положення у філогенетичній системі. *Український ботанічний журнал*. 2013. Т.30, №4, С. 289–307.

Пашкевич В.В. Уманский Царицын сад. *Вестник императорского российского общества садоводства*. 1894. №3. С. 167–179.

Пачоский Й. Очерки флоры окрестностей г. Умани Киевской губернии. *Записки Киевского общества естествоиспытателей*. 1887. Т.VIII., Вып. 2. С. 371–439.

Прейскурант растениям и семенам, продающимся в Уманском Царицыном саду Умань Киевской губернии. Санкт-Петербург: Типография В. Куршбаума. 1885. 81 с.

Правила и примерные программы для практических занятий учеников земледельческих училищ. Санкт-Петербург. 1888. С. 20–45.

Пузанов И.И., Гольд Т.М. Выдающийся натуралист И.К. Пачоский. Москва: Наука, 1965. 88 с.

Руководство к рациональному способу герборизации. [Соч. Б. Ауэрсвальда. пер. с нем., с доп. и прим. А. Мизгером]. Харьков. 1864. С. 1–26.

Скарби гербарію ОНУ (MSUD). Гербарна колекція Й.К. Пачоського. Укладачі: С.Г. Коваленко, О.Ю. Бондаренко, Т.В. Васильєва. Одеса: Освіта України, 2013. 331 с.

Скарби гербарію ОНУ (MSUD). Гербарна колекція Й.К. Пачоського. Частина II. Укладачі: Коваленко С.Г., Бондаренко О.Ю., Васильєва Т.В., Немерцалов В.В. Одеса: Освіта України, 2016. 80 с.

Уманский сельскохозяйственный институт имени А.М. Горького (1844–

1974). Укладач: И.И. Билоус. К.: Изд-во «Вища школа», 1976. 96 с.

Уманское училище садоводства и земледелия. Составлено Директором училища М.Е. Софроновым при участии преподавателей и заведывающих отдельными отраслями. Санкт-Петербург: Типография В. Киршбаума, 1910. 80 с.

Усольцева О.Г., Ковальчук Т.Д. Колекція тропічних і субтропічних рослин Національного дендрологічного парку «Софіївка» НАН України. *Матеріали Міжнародної наукової конференції, присвяченої 60-річчю Національного дендрологічного парку «Софіївка», як наукової установи НАН України (м. Умань, 6–8 жовтня 2015 р.)*. [Ред. І.С. Косенко та ін.]. Умань: «Видавець Сочинський», 2015. С. 153–154.

Учебные программы земледельческих училищ, подведомственных Министерству Государственных Имуществ. Санкт.-Петербург, 1870. С. 3–9.

Черевченко Т.М. Біля витоків інтродукції тропічних і субтропічних рослин України. *Стародавні парки і ботанічні сади – наукові центри збереження біорізноманіття та охорона історико-культурної спадщини, присвяченої 210-річчю Софіївки (м. Умань, 25–28 вересня 2006 р.)*: матер. Міжн. наук. конф. [Ред. І.С. Косенко та ін.]. Київ: Академперіодика, 2006. С. 24–29.

Черевченко Т.М., Чувікіна Н.В. Старовинні парки – першоджерела інтродукції тропічних і субтропічних рослин в Україні. *Інтродукція рослин*. 2000. № 2. С. 3–10.

Чопик В.І., М'якушко Т.Я., Соломаха Т.Д. Гербарій. Історія, створення та функціонування. Київ: Фітосоціоцентр. 1999. 130 с.

Чорна Г.А., Мамчур Т.В. Гербарні збори інтродуцентів, зроблені Й.К. Пачоським в Уманському Царициному саду (1885–1886 рр.). *Збірник наукових праць «Автохтонні та інтродуковані рослини»*. Умань: НДП «Софіївка» НАНУ, 2018. Вип. 14. С. 95–104.

Чорна Г.А., Мамчур Т.В. Невідомі гербарні збори Й.К. Пачоського. *Матеріали XIV з'їзду Українського ботанічного товариства. (м. Київ, 25–26 квітня 2017 р.)*. К., 2017. С. 222.

URL: http://www.botany.kiev.ua/doc/14_congress_UBT.pdf

Чорна Г.А., Мамчур Т.В., Коструба Т.М. Екзотичні декоративні види рослин із ранніх гербарних зборів Й. Пачоського (UM). *VII Snternational Scientitic and Practical Conference «Eurasian Scientitic congress» (Barcelona, July 12–14 2020)*. Barcelona, Span. 2020. P. 41–50.

Чорна Г.А., Мамчур Т.В. Родинне коло та юність Йозефа Пачоського: монографія. Умань: Видавець «Сочінський М.М.», 2021. 204 с. іл.

Юбилей Уманского училища. Речь преподавателя Уманского училища земледелия и садоводства В.А. Долбина, прочтенная на юбилейном акте 27 декабря. К., 1895. 39 с.

Latowski, K. Z kart drogi życiowej Profesora Jósefa Paczoskiego. Jósefa Paczoski. Rozważania o świecie powiazań w świecie roślin. Poznań: PTP. 2012. 354 s.

Thermery T. Guide de Sophiowka, surnomme la merveille de L'Ukraine. Odessa. 1846. 150 s.

The World Flora Online. URL: <http://www.worldfloraonline.org/> (acessed 20.10.2021).

Показчик латинських назв родин

Gymnosperms

Araucariaceae 14

Pinaceae 14

Podocarpaceae 15

Taxaceae 15

Taxodiaceae 16

Angiosperms

Acanthaceae 38

Adoxaceae 184

Alismaceae 179

Amaryllidaceae 179

Amaranthaceae 134, 184

Apiaceae 134, 184

Apocynaceae 38, 148, 185

Araliaceae 38

Arecaceae 39

Aristolochiaceae 40

Asclepiadaceae 40

Asparagaceae 39, 179

Asphodelaceae 180

Asteraceae 40, 134, 148, 186

Balsaminaceae 40, 188

Begoniaceae 41

Berberidaceae 41, 188

Betulaceae 189

Bignoniaceae 42

Boraginaceae 148, 189

Brassicaceae 149, 189

Buxaceae 42, 149

Campanulaceae 149, 190

Cannabaceae 190

Caprifoliaceae 42, 134, 190

Caryophyllaceae 149, 190

Cleomaceae 149

Cucurbitaceae 192

Ericaceae 134, 192

Euphorbiaceae 42, 193

Fabaceae 42, 193

Fagaceae 43

Grossulariaceae 194

Hypericaceae 194

Iridaceae 180

Juncaceae 180

Lamiaceae 44, 149, 194

Liliaceae 180

Linaceae 149, 196

Linderniaceae 44

Lythraceae 150

Malvaceae 44, 196

Maranthaceae 44

Mesembryanthaceae 44

Moraceae 44
Myrtaceae 45
Nepenthaceae 46
Oleaceae 46, 197
Onagraceae 150, 197
Orobanchaceae 197
Oxalidaceae 150
Papaveraceae 150, 197
Phrymaceae 150
Plantaginaceae 150, 198
Poaceae 148, 181
Primulaceae 199
Ranunculaceae 151, 199
Rhamnaceae 46
Rosaceae 46, 200
Rubiaceae 46, 135, 202
Rutaceae 46
Salicaceae 203
Santalaceae 203
Sapindaceae 203
Scrophulariaceae 203
Smilacaceae 47
Solanaceae 47, 135, 204
Thymelaeaceae 47
Urticaceae 151, 204
Verbenaceae 47, 151, 204
Violaceae 204
Viscaceae 205

Показчик латинських назв видів

Gymnosperms

- Abies alba* Mill 14, 19
Abies cephalonica Loudon 14, 20
Abies cilicica (Antoine & Kotschy) Carrière 14, 21
Abies nordmanniana (Steven) Spach 14, 22
Abies pinsapo Boiss 14, 23
Araucaria bidwillii Hook 14, 17
Araucaria columnaris (J.R.Forst.) Hook 14, 18
Cephalotaxus fortunei Hook 15, 29
Cryptomeria japonica (Thunb. ex L.f.) D.Don 16, 36
Cunninghamia lanceolata (Lamb.) Hook. 16, 37
Pinus pinaster Aiton 14, 24
Pinus radiata D.Don 15, 25
Pinus sabiniana Douglas ex D.Don 15, 26, 27
Podocarpus elongatus (Aiton) L'Hér. ex Pers. 15, 28
Taxus baccata L. 15, 30–34
Taxus cuspidata Siebold & Zucc. 16, 35

Angiosperms

- Acacia dealbata* Link. 42, 90
Acacia melanoxylon R.Br. 42, 91
Acacia microbotrya Benth. 43, 92
Acacia paradoxa DC. 43, 93
Acer campestre L. 203, 452
Acer tataricum L. 203, 453
Achillea millefolium L. 185, 269
Achillea nobilis L. 185, 270, 271

Adenocarpus foliolosus DC. 43, 94
Aesculus hippocastanum L. 203, 454
Agropyron cristatum (L.) Gaertn. 181, 224
Ajuga laxmannii (Murray) Benth. 194, 365
Alisma plantago-aquatica L. 179, 206
Alkekapri officinarum Moench 204, 459
Allium flavescens Besser 179, 208
Allium oleraceum L. 179, 209
Allium saxatile M.Bieb. 179, 210
Alnus glutinosa (L.) Gaertn. 189, 305
Amaranthus retroflexus L. 184, 258
Ammobium alatum R.Br. 148, 154
Andromeda polifolia Linn. 134, 144
Anemone sylvestris L. 199, 408
Anethum graveolens L. 184, 260
Anthoxanthum odoratum L. 181, 225
Aphelandra mamulata (Tafalla ex Nees) Voss 38, 48
Apocynum androsaemifolium L. 148, 153
Aquilegia chrysantha A.Gray. 151, 176
Aquilegia vulgaris L. 199, 409
Arabidopsis thaliana (L.) Heynh. 189, 309
Aralia palmata Hort. 38, 54
Arbutus andrachne L. 135, 145
Arceuthobium oxycedri (DC.) M.Bieb. 203, 451
Aristolochia fimbriata Cham. 40, 64
Aristolochia sempervirens L. 40, 65
Argentina anserina subsp. *anserine* 200, 424
Artemisia absinthium L. 185, 272
Artemisia campestris subsp. *variabilis* (Ten.) Greuter 185, 273
Artemisia sp. 186, 274

Artemisia taurica Willd. 186, 275
Artemisia vulgaris L. 186, 276
Asclepias syriaca L. 185, 266
Asparagus officinalis L. 179, 211
Asperula galioides M.Bieb. 202, 441
Asperula tinctoria L. 202, 442
Astragalus albicaulis DC. 193, 347
Astragalus asper Jacq. 193, 348
Astragalus cicer L. 193, 349
Astragalus dolichophyllus Pall. 193, 350
Astragalus onobrychis L. 193, 351
Astragalus physodes L. 193, 352
Astragalus sp. 193, 353, 354
Astragalus uliginosus L. 193, 355
Astragalus varius S.G.Gmel. 193, 356
Astragalus versicolor Pall. 194, 357
Astrantia major L. 134, 137
Avena sativa L. 181, 226, 227
Begonia dichotoma Jacq. 41, 73
Begonia dietrichiana Irmsch. 41, 74
Begonia hydrocotylifolia Otto ex Hook. 41, 75
Begonia maculata Raddi 41, 76
Begonia manicata Brongn. 41, 77
Begonia rex Putz. 41, 78
Begonia × *ricinifolia* A.Dietr. 41, 79
Begonia weddeliana A.DC. 41, 80
Bellis perennis L. 134, 139, 186, 277
Berberis darwinii Hook. 41, 81
Berberis vulgaris L. 188, 304
Bromus erectus Huds. 181, 228

Bromus hordeaceus L. 181, 229, 230
Bromus secalinus L. 181, 231
Brunfelsia uniflora (Pohl) D.Don 47, 128
Bryonia alba L. 192, 341
Bupleurum semicompositum L. 134, 138
Buxus balearica Lam. 42, 85, 86
Buxus sempervirens L. 149, 160
Calamus asperrimus Blume. 39, 58
Calistemon lanceolatum (Sm.) Sweet. 45, 114
Callitriche palustris L. 198, 397
Campanula rapunculoides L. 190, 315
Carlina vulgaris L. 186, 278
Catharanthus roseum (L.) G.Don 38, 53
Celosia argentea L. 134, 136
Cenchrus americanus (L.) Morrone 181, 232
Centaurea jacea L. 186, 279
Cerastium glomeratum Thuill. 190, 319
Cestrum aurantiacum Lindl. 47, 129
Cestrum macrophyllum Vent. 47, 130
Cestrum parqui (Lam.) L'Her. 47, 131
Chaerophyllum aromaticum L. 184, 261
Chaerophyllum temulum L. 184, 262
Chamaecytisus austriacus (L.) Link 194, 358
Chamaecytisus ratisbonensis (Schaeff.) Rothm. 194, 359
Chamaenerion angustifolium subsp. angustifolium 197, 391
Chamaerops humilis L. 39, 59
Chelidonium majus L. 197, 394
Cirsium canum (L.) All. 186, 280, 281
Cirsium eriophorum (L.) Scop. 186, 282
Cirsium oleraceum (L.) Scop. 186, 283

Cirsium serrulatum (M.Bieb.) Fisch. 186, 284
Citrus medica L. 46, 126
Clematis integrifolia L. 199, 410
Clematis recta L. 199, 411, 412
Cleome sp. 149, 163
Clerodendrum thompsoniae Balf. f. 44, 101
Conophytum minutum (Haw.) N.E.Br. 44, 108
Convallaria majalis L. 179, 212
Corydalis solida (L.) Clairv. 197, 395
Cota tinctoria (L.) J.Gay 186, 285
Crataegus crus-galli L. 201, 425
Crataegus monogyna Jacq. 201, 426
Croton spiralis Müll. Arg. 42, 88
Crucianella ciliata Lam. 202, 443
Cucumis sativus L. 192, 342
Cuphea llavea Lex 150, 168
Curio articulatus (L.fil.) P.V.Heath 40, 69
Cynoglossum officinale L. 189, 306
Dactylis glomerata L. 182, 233
Delphinium consolida subsp. *consolida* 199, 413
Descurainia sophia (L.) Webb ex Prantl 189, 310
Dianthus barbatus var. *compactus* (Kit.) Heuff. 190, 320
Dianthus capitatus Balb. ex DC. 190, 321
Dianthus carthusianorum subsp. *atrorubens* (All.) Hegi 191, 322
Dianthus collinus Waldst. & Kit. 191, 323
Dianthus corymbosus Sm. 191, 324
Dianthus cyri Fisch. & C.A.Mey. 191, 325
Dianthus polymorphus M.Bieb. 191, 326
Dianthus seguieri Vill. 191, 327
Dianthus superbus L. 191, 328

Dicliptera sivarajanii Karthik. & Moorthy 38, 49
Dicranopygium atrovirens (H.Wendl.) Harling 39, 60
Digitalis ferruginea L. 150, 175
Digitalis grandiflora Mill. 198, 398
Digitalis sp. 198, 399
Digitaria ischaemum (Schreb.) Muhl. 182, 234
Echinochloa crus-galli (L.) P.Beauv. 182, 235
Emilia sonchifolia (L.) DC. ex DC. 148, 155
Epilobium hirsutum L. 197, 392
Eragrostis minos Host 182, 236
Erythranthe tilingii (Regel) G.L.Nesom 150, 174
Eucalyptus globulus Labill. 45, 115
Euphorbia procera M.Bieb. 193, 345
Fatsia japonica (Thunb.) Dne. & Planch. 39, 55
Felicia amelloides (DC.) Voss 134, 140
Ficaria verna Huds. 199, 414
Ficus aurea Nutt. 44, 109
Ficus nervosa subsp. *pubinervis* (Blume) C.C.Berg 44, 110
Ficus pumila L. 45, 111
Ficus saussureana DC. 45, 112
Ficus scabra G.Forst. 45, 113
Fragaria moschata Duchesne ex Weston 201, 427
Fragaria vesca L. 201, 428
Fritillaria sp. 180, 221
Gagea lutea (L.) Ker Gawl. 180, 222
Gagea minima (L.) Ker Gawl. 181, 223
Galeopsis bifida Boenn. 194, 366
Galeopsis speciosa Mill. 195, 367
Galium aparine L. 202, 444, 445
Galium odoratum (L.) Scop. 202, 446

Galium uliginosum L. 203, 447
Galium verum L. 203, 448
Gardenia thunbergia Thunb. 46, 124
Geum × *intermedium* Ehrh. 201, 429
Geum urbanum L. 201, 430
Gladiolus imbricatus L. 180, 217
Glaucium corniculatum subsp. *corniculatum* 197, 396
Glechoma hederacea L. 195, 368
Gomphocarpus fruticosus (L.) W.T.Aiton 40, 66
Gypsophila elegans M.Bieb. 149, 162
Havardia albicans (Kunth) Britton & Rose 43, 95
Hedera colchica (K.Koch) K.Koch. 39, 56
Hedera nervosa Hosb. 39, 57
Helictotrichon pubescens Huds. 182, 238
Hemerocallis fulva (L.) L. 180, 216
Hordeum bulbosum L. 182, 239
Hordeum distichon L. 182, 240
Hordeum murinum L. 182, 241
Hordeum vulgare L. 182, 242, 243
Hoya carnosa (L.fil.) R.Br. 40, 67
Humulus lupulus L. 190, 316
Hypericum hirsutum L. 194, 364
Hyssopus officinalis L. 195, 369
Impatiens noli-tangere L. 188, 303
Impatiens walleriana Hook.fil. 40, 72
Inula oculus-christi L. 187, 288
Iris pseudacorus L. 180, 248
Isopyrum tpalictroides L. 199, 415
Jacobaea vulgaris Gaertn. 187, 289
Jasminum nudiflorum Lindl. 46, 120

Juncus compressus Jacq. 180, 219
Juncus conglomeratus L. 180, 220
Jurinea multiflora (L.) B.Fedtsch. 187, 290
Justicia carnea Lindl. 38, 50
Justicia floribunda (C.Koch) Wassh. 38, 51
Justicia lindaviana (Rusby) Leonard 38, 52
Kerria japonica (L.) DC. 46, 123
Klasea radiata (Waldst. & Kit.) Á.Löve & D.Löve 187, 291
Lactuca sativa L. 187, 292
Lamium album L. 195, 370
Lamium maculatum (L.) L. 195, 371
Lamprocapnos spectabilis (L.) Fukuhara 150, 171
Lantana nivea Vent. 47, 133
Lapsana communis L. 187, 293
Lasthenia californica DC. ex Lindl. 148, 156
Lasthenia glabrata Lindl. 134, 141
Lavandula angustifolia Mill. 195, 372
Leonurus cardiaca L. 195, 373
Lepidium ruderale L. 189, 311
Leptospermum myrtifolium Sieber ex DC. 45, 116
Ligustrum vulgare L. 197, 389
Linaria vulgaris Mill. 198, 400
Linum grandiflorum Desf. 149, 167
Linum nervosum Waldst. & Kit. 196, 386
Lobelia erinus L. 149, 161
Lolium arundinaceum (Schreb.) Darbysh. 182, 237
Lolium perenne L. 183, 244
Lonicera caerulea L. 134, 143
Lonicera caprifolium L. 190, 317
Lonicera villosa (Michx.) Roem. & Schult. 190, 318

Macleaya cordata (Willd.) R.Br. 150, 172
Mahonia aquifolium (Pursh) Nutt. 41, 82
Mahonia fortunei (Lindl.) Fedde 41, 83
Malva borealis Lilj. 196, 387
Marrubium peregrinum L. 195, 374
Marrubium vulgare L. 195, 375
Matricaria discoidea DC. 134, 142
Matthiola fragrans (Fisch.) Bunge 149, 159
Melaleuca alba Steud. 45, 117
Melica ciliata L. 183, 245
Melica nutans L. 183, 246
Mercurialis perennis L. 193, 346
Mimosa pudica L. 43, 96
Mimosa sp. 43, 97
Mitriostigma axillare Hochst. 46, 125
Moehringia trinervia (L.) Clairv. 191, 329
Nepenthes sp. 46, 119
Nepeta bucharica Lypsky 149, 164
Nigella damascena L. 200, 416
Odontarrhena argentea (All.) Ledeb. 189, 312
Oenothera sp. 150, 169
Onosma tinctoria M.Bieb. 189, 307
Origanum vulgare L. 195, 376
Oxalis sp. 150, 170
Paliurus spina-christi Mill. 46, 122
Panicum sp. 183, 247, 248
Papaver alpinum L. 150, 173
Pavonia spinifex (L.) Cav. 44, 105
Pedicularis comosa L. 197, 393
Pentanema britannicum (L.) D.Gut.Larr., Santos-Vicente, Anderb., E.Rico

& M.M.Mart.Ort. 187, 286
Pentanema ensifolium (L.) D.Gut.Larr., Santos-Vicente, Anderb., E.Rico &
M.M.Mart.Ort. 187, 287
Pericallis ×*hybrida* B.Nord. 40, 70
Phacelia tanacetifolia Benth. 148, 158
Phillyrea latifolia L. 46, 121
Phragmites australis (Cav.) Trin. ex Steud. 183, 249
Phuopsis stylosa (Trin.) G.Nicholson 135, 146
Phyllanthus epiphyllanthus L. 42, 89
Pimpinella major (L.) Huds. 185, 263
Pimpinella saxifraga L. 185, 264
Plantago major L. 198, 401
Polycnemum majus A.Braun. 184, 259
Polygonatum multiflorum (L.) All. 180, 213
Polygonatum odoratum (Mill.) Druce 180, 214
Populus tremula L. 203, 450
Potentilla argentea L. 201, 431
Potentilla inclinata Vill. 201, 432
Potentilla supina L. 201, 433
Primula veris L. 199, 407
Prunella grandiflora (L.) Scholler 195, 377
Prunus avium (L.) L. 201, 434
Prunus brigantina Vill. 201, 435
Prunus cerasus L. 201, 436
Prunus domestica subsp. *insititia* (L.) Bonnier & Layens 202, 437
Prunus padus L. 202, 438
Prunus spinosa L. 202, 439
Pulicaria vulgaris Gaertn. 187, 294
Pulmonaria officinalis L. 189, 308
Pulsatilla vulgaris Mill. 200, 417

Quercus cerris L. 43, 98
Quercus ilex L. 43, 99
Quercus rugosa Née 43, 100
Ranunculus auricomus L. 200, 418
Ranunculus lingua L. 200, 419
Ranunculus polyanthemos L. 200, 420
Ranunculus sceleratus L. 200, 421
Ranunculus trichophyllus Chaix ex Vill. 200, 422
Rhapis excelsa (Thunb.) A.Henry 39, 61
Rhododendron tomentosum subsp. *tomentosum* 192, 344
Ribes aureum Pursh. 194, 362
Ribes rubrum L. 194, 363
Roldana petositis (Sims) H.Kot. & Brettell. 40, 71
Rubia tinctorum L. 203, 449
Sagittaria sagittifolia L. 179, 207
Salvia austriaca Jacq. 196, 378
Salvia coccinea Buc'hoz ex Etl. 149, 165
Salvia patens Cav. 44, 102
Salvia pratensis L. 196, 379
Salvia rosmarinus Schleid. 44, 103
Salvia verticillata L. 196, 380
Saponaria calabrica Guss. 191, 330
Satureja montana L. 149, 166
Scilla bifolia L. 180, 215
Scolymus hispanicus L. 188, 296
Scrophularia nodosa L. 203, 455
Scutellaria albida L. 196, 381
Secale cereale L. 183, 250
Secale sylvestre Host 183, 251
Securigera varia (L.) Lassen 194, 360

Semele androgyna (L.) Kunth 39, 63
Senecio elegans L. 148, 157
Senecio vulgaris L. 188, 297
Serratula coronata L. 188, 298, 299
Setaria italica (L.) P.Beauv. 183, 252
Setaria viridis (L.) P.Beauv. 183, 253
Sicyos angulatus L. 192, 343
Silene chalcedonica (L.) E.H.L.Krause 191, 331
Silene csereii Baumg. 191, 332
Silene flos-cuculi (L.) Greuter & Burdet 191, 333
Silene gallica L. 191, 334
Silene noctiflora L. 192, 335
Silene otites (L.) Wibel 192, 336
Silene pendula L. 192, 337
Silene spergulifolia (Willd.) M.Bieb. 192, 338
Silene vulgaris (Moench) Garcke 192, 339
Sisymbrium officinale (L.) Scop. 190, 313
Smilax aspera L. 47, 127
Solanum lycopersicum L. 135, 147
Sorbus aucuparia L. 202, 440
Sparmannia africana L.f. 44, 106
Stachys palustris L. 196, 382
Stachys recta L. 196, 383
Stachys sylvatica L. 196, 384
Stellaria graminea L. 192, 340
Stisseria bufonia (Jacq.) Kuntze 40, 68
Stromanthe eximia Eichler 44, 107
Syringa vulgaris L. 197, 390
Syzygium australe (J.C.Wendl. ex Link) B.Hyland 45, 118
Tanacetum corymbosum subsp. *corymbosum* 188, 295

Tanacetum vulgare L. 188, 300, 301
Tecoma capensis (Thunb.) Lindl. 42, 84
Teucrium chamaedrys L. 196, 385
Thalictrum minus L. 200, 423
Thymelaea passerina (L.) Coss. & Germ. 47, 132
Tilia cordata Mill. 197, 388
Torenia asiatica L. 44, 104
Triticum dicoccon (Schrank) Schübl. 183, 254
Triticum turgidum subsp. *durum* (Desf.) Husn. 184, 255
Turgenia latifolia (L.) Hoffm. 185, 265
Turritis glabra L. 190, 314
Tussilago farfara L. 188, 302
Urtica dioica L. 204, 460
Urtica pilulifera L. 151, 177
Urtica urens L. 204, 461
Valerianella officinalis 'Coccinea' L. 42, 87
Verbascum lychnitidis L. 203, 456
Verbascum nigrum L. 203, 457
Verbascum phlomoides L. 204, 458
Verbena × *hybrida* Voss 151, 178
Verbena officinalis L. 204, 462
Veronica anagallis-aquatica L. 198, 402
Veronica austriaca L. 198, 403
Veronica chamaedrys L. 198, 404
Veronica serpyllifolia L. 198, 405
Veronica spicata L. 198, 406
Viburnum lantana L. 184, 257
Vicia lens (L.) Coss. & Germ. 194, 361
Vinca minor L. 185, 267
Vincetoxicum hirundinaria Medik. 185, 268

Viola elatior Fr. 204, 463

Viola hirta L. 204, 464

Viola mirabilis L. 204, 465

Viola odorata L. 204, 466

Viola stagnina Kit. 204, 467

Viola tricolor L. 204, 468

Viscum album L. 205, 469

Vulpia unilateralis (L.) Stace 184, 256

Washingtonia filifera (Rafarin) H.Wendl. ex de Bary 39, 62

Zea sp. 148, 152

Наукове видання

**Фонди наукового гербарію
Уманського національного університету садівництва (УМ).
Гербарна колекція Йозефа Пачоського**

Монографія

Упорядники:

Мамчур Тетяна Василівна

Чорна Галина Анатоліївна

Видається в авторській редакції

Підписано до друку 07.04.2022 р. Формат 60x84/16.

Папір офсетний. Ум. друк. арк. 28,83

Тираж 100 прим. Замовлення № 0457

Видавничо-поліграфічний центр «Візаві»

20300, м. Умань, вул. Тищика, 18/19

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

ДК № 2521 від 08.06.2006.

тел. (04744) 4-64-88, (067) 104-64-88

vizavi-print.jimdo.com

e-mail: vizavi008@gmail.com